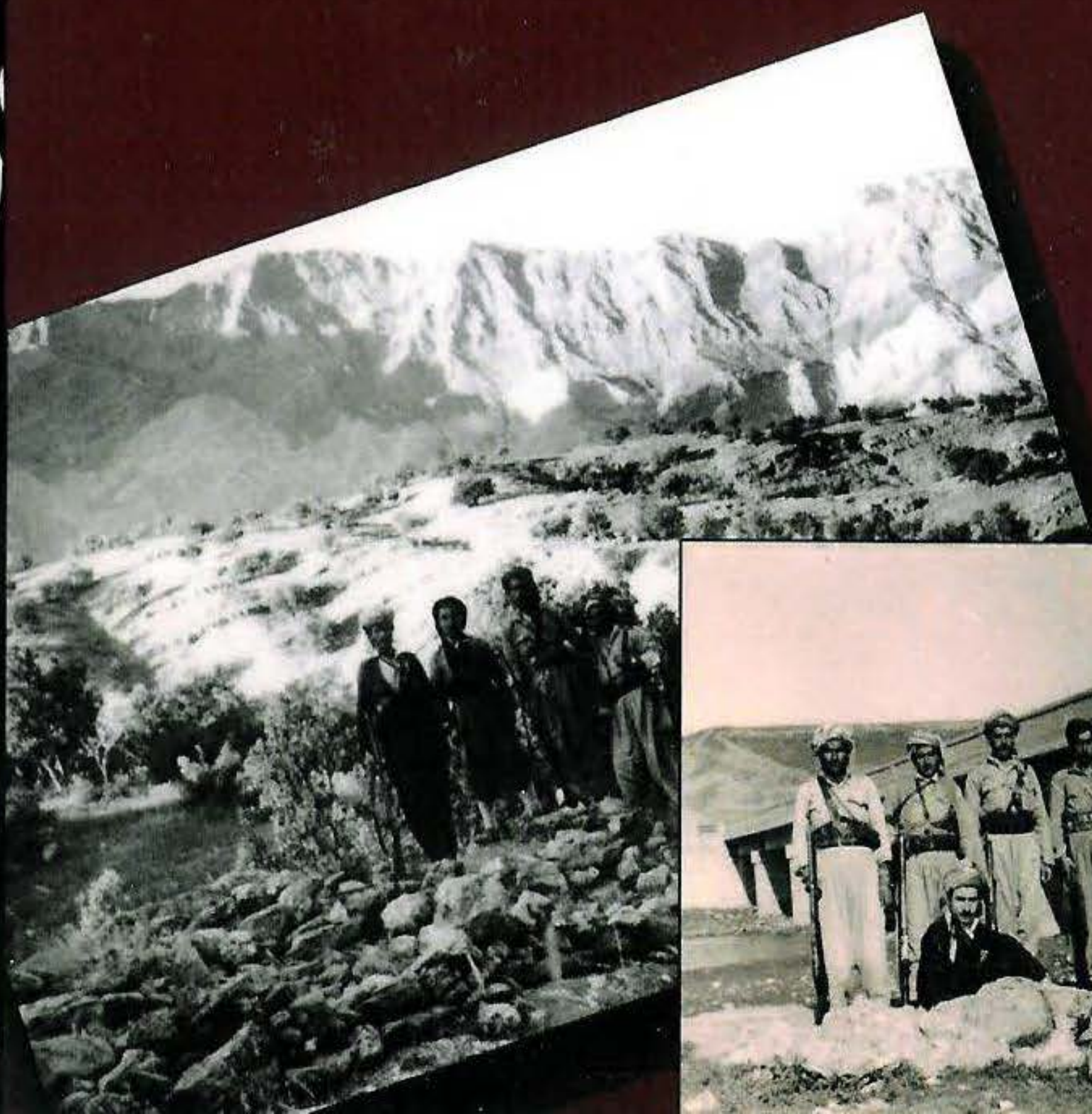

له پیره وهرییه

سیاسییه کانم

نه میر قازی

لە پیره وه ریه سیاسیه کانم

ئهمیر قازی

ستۆکهۆلم، مانگی گولانی ۲۰۱۰ی زایینی

Printed by Apec
Stockholm 2010

ISBN: 987-91-633-7079-3

خوینهری بهرپیز، ئەو بره بیره وه ریییه سیاسییه که ده که ویتته بهر چاو و، له بهر ده ستدایه بهر له هه موو شتیک بهو مه به ست و، هیوایه نووسراوه ته وه که گوشه یه کی تاریک، هه ر چه ند بچوو کیش له تیکوشانی سیاسی و، بزایوی پزگاریخوازیی خه لکی کورد له رۆژه لاتی کوردستان، له سوور و، ده ورانی په نجا شه ست سالی رابردوو را تا رۆژگاری ئیستا، رووناک بکاته وه.

زاندراره که سه ره پای خه باتی به رده وام له پیناو پزگاری و، ئازادیدا، سه ره پای گه لیک جار هه ستان و، که وتنه وه و، ده ریا ده ریا له فیداکاری و، له خو بردویی خه لکی ئیمه له رۆژه لاتی کوردستان، به سه ره ات و، رووداوه کانی ئەو زه مه نه، که که میش نه بوون، جار بگره له بوچوون و، ئاکاری هیژ و، جه ماعت و، ده سته سیاسییه کانرا، تا ده گاته که س و، که سایه تییه بگیڕ و، هه ل سو رپینه رانی ئەو گشته گر و کفه، زور که م نووسراوه ته وه و، ئەوانه ش که نووسراونه ته وه مخابن، له غه ره زوه رزی و، کین له زگی، خو رانان و، مل به مله ی شه خسی و، تاسوبی لایهن و، لایه نگری به تال نین.

گومانی تیدا نییه که به رپرسایه تی له و که م و، که مکارییه نه له سه ر یه ک و، به گشتی پیی ئەو هیژ و، که سو که سایه تییه نه ده گریته وه که به شیوه یه ک له شیوان، شوینه واریان له سه ر هه ل سو که وته کانی ئەو ماوه یه دیار و به جی ماوه، جا چ به چاک و چ به خراپ.

من خو م یه کییک بووم له و "بلقاسمانه" که ده گه ل ته وژمی گهرمی و، سارد و، سرپییه کانی خه باتی کوردایه تی ۶۰-۵۰ سالی رابردووی کوردستان، تیکه لاو بووم و، خو م له به رپرسایه تی له که م و، کوورپییه کان، نازمه وه، به بی ئەوه ش خو م به ساحیب قه له م و، نووسه ر و، به تایبه تی میژوونووس بزانه م، وه ک کوترا، هه ول ده ده م گوشه یه کی تاریک له و میژوه پیر له به سه ره اته رووناک بکه مه وه.

نایشارمه وه و، له خو م نابوورم که له هه موو ئەو ماوه دوورودریژه دا، زور که م "یادداشت و، نوته م هه لگرتووه، چونکه به پیی بوچوون و لیکدانه وه ی نادرستی خو م، پی م وابوو هه ر بیره وه ری و هه ر یادداشتیکی

رۆژانه، له هه لومه رجه سه ختانه دا، که منی تیدا ژیاوم و باری مه خفیکاری و نهین پاریزی ئەسلیکی سه قامگیر و، ده بوو چی ده نووسری له چوارچیوهی نهین کاریدا بمینیتته وه، مه بادا وه ده ست دوزمن و نه یار بکهوئ له لایه ک، له لایه کی دیکه وه، ژیا نی ره وه ندی له شوین بو شوینی دیکه و شهو، رۆژ به شاخ و کیوانه وه، مه ترسی و خه ته ری وه ده ستکه وتنی نهینی و نووسراوه، بیره وه ری نووسینی رۆژانه ی لی کردبووم به دیو و درنج.

له ئالوگۆر بوونی ریزیمدا له ئیران - ۱۹۷۹- که هه مه ره زاشا، هه روا به لاشوچه لاش ولاتی به جیهیشت و خومهینی هاته شوین و جیگای، که پیاو لای وابوو هه وای سیاسی گۆراوه و... ئیدی مه ترسی وه ده ستکه وتنی بیره وه ری نه ماوه، ده ستتم کرد به خرکردنه وه و وه بیرهینانه وه و نووسینه وه، هه ندیک له به سه ره اته کانی رابردووم نووسینه وه و دامرشته وه، که چی له هیرشیکی به ربلاوی هیزه کانی حکومه تی ئیران، بو دۆلی شیخان ده و روبه ری مه هاباد - ده گهل گشته کتیب و که لوپه لیکی دیکه که له ماله براده ریک له وئ شاردبوومنه وه، له مالپشکنیندا به تالانی داگیرکه ر چوو. جا ئەو ورده حکایه ته م له بهر ئەوه بوو که بلیم:

* داوای لیبووردن ده که م ئەگه ر له نووسینه وه ی رووداوه کاند، زۆر جار، جی و رۆژم له بیر نه مابن و نه مهینابنه وه.

* به لیتان پی ده ده م، رووداو و به سه ره اته کان، رابو بوو چوونه کان، چۆن و به چ شیوه یه ک هاتبنه گۆری، وه ک خوی بیانگیرمه وه، بی له غه ره زوه رزی، بی له خو شه ویستی، دوور له ناخو شه ویستی که سایه تی و که سه کان، بی لایه نگری و دزایه تی چ سیاسی و چ ئیدئولوژیک چۆن بووه، وای بینمه وه.

* له هه ر شوینی ک را و بووون و لیكدانه وه ی خو م هه بووبی، هه ره ک هه بوونی له و کات و زه مانه دا بگیرمه وه، چ له مه ر رووداوه کان، چ له سه ر که سایه تییه کان، چ سه باره ت به هیز و هه لویسته سیاسییه کان.

شاعیری پایه بهرزی نه ته وه که مان، مامۆستا هیمن، له پیشه کی دیوانی شیعره کانی خۆی "تاریک و پروون" دا ده لّی و ده نووسی: "من بوّ خۆم وام، رهنگه زۆر که سیش وا بی، که شیعی شاعیری یان نووسراوهی نووسه ریک ده خوینمه وه چ زیندوو و چ مردوو پیّم خوشه خۆشی بناسم، بزائم کییه، خه لکی کام ولاته، کاری چیه و..."

منیش به پیره وی له و زاته به ریزه، نه وهنده هه ده لیم کیم و له کوپرا هاتووم.

نیوم نه میر، پاشناوم قازی یه. کوری قازی محمد قازیم له بنه ماله ی قازییه کانیه مهاباد، که به قازی محهمه دی حاجیاوا، ناودیّر و نه ویش به نوبه ی خۆی کوری ناونجی شه خسیه تی به ناوبانگی ناوچه ی موکری ته نانه ت رۆژه لاتی کوردستان، میرزا فه تاح قازییه. له حاجیاوا - حاجیاواد - له ناوچه ی چۆمی مه جیدخان، که ده که ویتته بهر جاده ی میانداو بوکان، له مانگی ره زبه ری سالی ۱۹۳۸ ی زاینی، له دایک بووم.

دایکم، نیوی سارا و کچی برایماغایه، له بنه ماله ی دیبوکرییه کانیه نیشته جی له گونده کانیه قاجر، قورغه ته په و میهماندار.

زۆر مندا ل بووم که دایکم، وه فاتی کردوو. هه ره نه وهنده م له دایکی خۆم له بیره و ده زانم نه خۆش و له سه ره جی بوو، بردیانم بو لای. چه ند رۆژیک پاشتر، ژنوزال ده گریان، گلۆمیکی زۆر ده مالدا بوو، ده ستم به ده سستی باوکه وه، ده مدیت له بهر هه وشي مال، جی بو جه نازه، له سه ره پشتی وشتری ئیخدراو، ساز ده کهن، چه ند نه سپسواریک به ده وره وه ی بوون تاجه نازه ی دایک، بو خانه قای شیخی بورهان راگو یزن و له وی به خاکی، بسپیرن، دیمه نیکی که هه رگیز له بهر چاوم، وه لا ناکه وی.

نه مزانی چۆن و چ بوو. مندا ل بووم، ژانی له ده ستدانی دایک، حالی نه بووم، ناشزانم کهنگی و چه ند پاشان، خانمیکی ده یکه ی به ریز و خۆشه ویست، به نیوی، توباخانم، کیژی حاجی شیخولئیسلامی ئاجیکه ند، له بنه ماله ناوداره کانیه کورده واری، رپی که وته مالی ئیمه وه و به تالایی جیگای دایکی بو پرکردینه وه، به تاییه تی بو من و بو خوشکی له من

چووکتر، وهک فریشتهی نهجات له فریامان هات و وهک دایکیکی دلّسۆز، پیی گه یان دین و له خزمه تماندا بوو، ههزار پهحمهت له قهبری و پهوانی شاد بی.

دهورانی مندالیم، وهک زۆربهی مندالانی دیکه، له کهیف و نهههنگی بیخه بهری له دونیای دهو روبهر، دهگهّل هاوتهمه نه کانم، به کایه و گه مهی میشین، جگین، ماتین، هیلکه شکین، ههلوکین، گوپه ن، خوزین، توپین، کهرسواری ئیواران له به ره و پیری گارانی دی، قهری قهری و شه و داوهت، جار جاریش دزی کالهک و شووتی له بیستانی چۆمی، له و سهرده مه دا که هه موو ژیان منداله دیهاتییه کانیان به خووه خولیا کرد بوو، رابوار دووه.

ئهو سهرده مه، دهورانی کۆماری نهوپای کوردستان بوو، سهرده می بوو ژانه وه و ژیانه وهی کورد، ئهو کاته، ولات سهرتاسهر له کهیف و هه لپه رکی و خو شیدا بوو، باو باوی کوردایه تی، باوی خو شی و شادی، باوی هه لپه رکی و سروود و گۆرانی بوو.

ئییستاش که ئهو دیرانه ده نووسم، ههر له بهر چاومه که کوره گهنج و لاوه گوندییه کان، هه روا خو رسک، ئیواران له مهیدانی دیدا کۆ ده بوونه وه، ریزیان ده به ست به ئه مری رپبه ری هه لبزاده یان، یهک دوو، به راست راست و به چه پ چه پ، مه شقی نیزامیان ده کرد و خو یان بو ده و ره ی پی شمه رگایه تی و دیفاع و بهرگری له خو یان و له ئازادی و سه ربه خو یی خو یان و ولاته که یان، رادینا.

له و وهختانه دا، جاریکیان وا هه لکه وت ده گهّل پوورم، سه فه ریکی مه ابام بیته پیش. نووسه ری ئهو یادداشته نه، به مندالی زۆرتتر، ههر له ماله پوورم ده مامه وه. پوورم مندالی نه بوو، په نگه ههر بو یه ش خو شه ویستییه کی تایبه تی بو من هه بوو و، له خو ی جو ی نه ده کرد مه وه و وهک مندالی خو ی خو شی ده ویستم، بو سه فه ره کان و هاتو چۆی ئیره و ئه وی، په گهّل خو ی ده دام.

خاتره و بیره وهرییه ئەو سەفەرەم، هەرگیز له هیچ کات و زەمانیکدا، له بیر نەچوو هتەوه، رەنگە هەر ئەو بیره وهرییه خوۆشانەى دەورانى بەرپایى کۆمارى کوردستان و یەكەم دیدارم لەو زەمانەدا له شارى مهاباد، پاشتریش بەسەرھاتە دلتەزینەکانى تیکچوونى کۆمارى کوردستان که باسیان لیوه دئ، رەگ و ریشەى وهەى له دل و له جەرگی مندالیی من داکوتابى، که بووبى بە شیرازە و هەوینى هیوا و هومیڊم بو تیکوۆشان لەرپى رزگارىی خەلک و ولاتەكەم، جا هەر له دەسپیکى لاویمرا تا ئەورپو و لەورپوش بە دواوه تا دەگەمە گنەبانى چاوان.

کاتى ئەو سەفەرە، هەوزەمان بوو دەگەل بەرەبەرى پیکهاتنى کۆمارى کوردستان و جارئ شیوه نائارامییەک له ولاتدا هەبوو. بە پاکبوونەوى دەسەلاتى نگریسى پەهلەوى له کوردستاندا، تەفەنگە کۆنى ژەنگاوى، له ژیر زهوى شاراوه، وه دەر کهوتبوونەوه، شیوه راپو و پرووت و خەلک خانەبگرییهک پرووى دەدا.

ئەگەر زاندرابا کهسیک دەولەمەند و له مالیدا چەک و تەفەنگى نییه، وا هەبوو دەچوونە سەرى و تالانیان دەکرد. چەند بەسەرھاتیکی ئەوتۆم هەر له یاده که له گەورەکانم دەبیستەوه که چەتە چوووتە سەر فلان بنەماله خانەبگرییان کردوون و....

شەویک لەو شەوانەى ئەو دەوران، که تازه نانى نیوارە یان نانى شیوان، خورابوو، زاندرابا چەند کهسیک له سەربانى مالى ئیمە، یانى مالى پوورم، له دى "پیرۆلیباغى" بە سەربانەوهن.

خانوبەرهى پوورم خانوبەرهیهکی یەكجار گەورەى دوونھۆم، بە چەند حەوش و حەسارەى گەورەوه ساز کرابوو که رپگای چوونە سەربان و ئەویش سەربانى خانوبەرهیهکی ئاوا بلیند هاسان نەبوو، نازانم چۆن و لەکویرا، دەرفەتى وهسەرکەوتنیان لیھینابوو.

که خەبەر هات چەند کهسیک له سەربانن و ترس و لەرزى خانەبگرییش هەبوو ئامۆزای گەورەم، رەحمەتى عەلى سیققەت، دەستى دا تەفەنگى برنوى و خووى گەیانده سەربان، دەنگە دەنگ و هەللاھەلا له سەربان

پهیدا بوو، پوورم سه ره پای پیری و تا راده یه کیش قه لهوی ههستا و له ریگی هه وره بانى ماله وه، رووی کرده سهربان و منیش به دوویدا.

ولات تاریک بوو ئه وانه ی سهربان وا بزانه سی کهس بوون که به باشی نه ده ناسرانه وه و له به شیکی سهربانی گه وره دا به تفهنگه وه سه نگه ریان گرتبوو له لایه کی دیکه وه مه رحوومی عه لی سیقته ت، جه به ی گرتبوو و شه ره قسه بیان بوو، له و شه ره قسه یه را ده رکه وت که ئه و چند که سه ی هاتبوونه سهربانی ماله که، له کوره ئا غاکانی ناسیاوی ده وره برن.

پوورم به نیو بانگی لی کردن و کوتی، شهرم ناکه ن هاتوونه سه ر مالی من؟ ده تانه وی من خانه بگیر و تالان بکه ن؟ بیرتان له وه نه کردو وه ته وه له چنگ برازاکانی من چونتان نه جات ده بی؟ کوره ئا غا خو یان پی حه شار نه درا، که زانیان ناسراونه ته وه، داوای لیووردنیان له پوورم کرد، له ریگی پیپلیکانی هه وره بانه وه، به دوی پوورمدا هاتنه خواره وه، زور به شه رمه زارییه وه، چند ده قیقه یه ک له مال دانیشن و خواحافیزیان کرد و له مال ده رچوون، قه ولیان پی درا که ئه و هه وه سه رنه که وتو وه، به نه ینی بمینیته وه و باسی لی نه کری.

قه ده ریگ پاش ئه و به سه ره اته، له ماله پوورمرا به ره و حاجیاوا و له وی شرا به ره و گوندی "که لبه ره زاخان" که ماله مام ناسراو به مهنسور، بیان "مهنسور سولتان" که هه نگین له وی، له و گوندی ده بوو، چند روژی کیش له وی ماینه وه.

له که لبه ره زاخانرا، ولاغی سواری، گیردرانه وه دواوه و سواری نه ما، مام ماشینی هه بوو ده کرا به ماشین برۆین، به لان له بهر ئه وه که جاری له ولاتا جه رده یی هه بوو دوو کوری مام به تفهنگه وه له گه لمان سوار بوون تا له ناوچه ی مه ترسیدار ده رده چین و تیپه ر ده بین. باس ده کرا که هه ورازی "به سری" ئه و هه ورازه که له و زه ماندا، ری پی چوونه مه اباد به وی دا تی ده په ری و ده شکوترا که مه ترسی ریگری و چه ته یی لی ده کری، شوینی گومانلیکراو بوو. جا له پیش ئه وه دا که ماشین بگاته هه ورازی گورین، دوو ئاموزای تفهنگه ده ست دابه زین و هه ریه ک به لایه کدا،

پوویان له هه ورازی به سړی کرد، به خوشییه وه ریگر و جهرده ی لی نه بوو به سه لامه تی گه یشتینه شار.

له پیشدا، ماشینسواری بو یه که مین جار له ژیاننی چهند ساله یی مندا و پاشان، دیداری شار بو منی مندالی دییه کی ۴۰/۵۰ مالی، مهاباد وهک شاریکی بی بن و گه و ره و پر له حه شیمه تیکی بی ئەژمار، سه رسام و له خوی بی ناگا کردبووم، ئەو هه موو عالهمه، بهو هه موو دوکان و شتومه که وه، ئەو خه لکه تیکه لاوه ی که هه ر یه ک دی و یه ک ده روا، هه ر هه لاو بگره و کهس حیسابی کهس ناخوینیته وه له کوپرا و بوچی؟ بیری مندالیم بو ی لیك نه ده درایه وه، مات و سه رسام ببووم.

پوورم میوانی مالی پیشه و بو له وی دابه زین. پوورم، هه م ده بوو به ناموزای پیشه و له لایه ک و له لایه کی دیکه را ده بوو به ناموزنیشی، چونکه پوورم، "گه وه رتاج خانم" کچی مه رحومی میرزا فه تاحی قازی، میرد به ناموزای خوی، مه رحومی قازی ئەسکه ر، ده کا که ده بیته مامی پیشه و. وهک باسیان ده کرد، مه رحومی قازی ئەسکه ر، ناغادیی پیرولیباغی، ته مه نی دریزی نابی.

وهک کوترا له و سه فه ره دا پوورم میوانی مالی پیشه و بوو، منیش ده گه ل، هه ر له و سه فه ره شدا بوو که بو یه که مجار و ئاخ جار، چاوم به پیشه و و سه درولنیسلام، شه هیدی برای که وت. ئەویش ئاوا بوو که رۆژیکیان بردیانم بو حوزوری پیشه و و جه نابی سه در، له ژووری میوانخانه ی پیشه و که ژووری مه حکه مه ش بوو و هه رواشی پیده کوترا، ژووریکی گه و ره ی پر له فه رش و موبل.

که چوومه ژوور، هه م پیشه و و هه م سه دری شه هید به پیوه راوه ستابوون زور به لوتف دواندیانم. پیشه و، لیی پرسیم چ ده زانی؟ من که مندالی لادی بووم و "میشتین" م ده زانی و لاشم وابوو میشتینزانین هونه ریکی گه و ره یه، کوتم میشتین. کوتیان جا ئەگه ر وایه ده بی له گه ل "عه به سوور" کورپی چوکی سه دری شه هید، میشتین بکه ن، بزانیان کامتان ده بیبه نه وه. عه به سووری ئەو ده م و کاک عه بدولای ئەورو، که ئیستا که مالی له ئالمانه و موهه ندیسی شیرکه تی بایری بینزبوو له و ولات.

من ههم له عه به سوور باو و خوشتتر و ههم گوندی بووم، باوه پریکی پتهوم به بردنه وهی خووم هه بوو، بویه گوتم با بی، بانگی کهن. بی شهوا فهرمووی، پیی دهویری؟ کوتم به لی با بی.

ناردیان که لالا و مه پم پریان پهیدا کرد و هی نایانن، له ژیر چاوه دیری به ریزیاندا، دهستان کرد به میشین، ئه و ناشارهزا و مندالتتر، من گه وره تر و میشینزان. زور به زووی به سه ریدا زال بووم و بردمه وه، وه بن قهرزی گوچه لدان کهوت، کایه که مان له سه ر گووپ بوو. له بهر چاومه که سه دری شهید بوی ده پاراوه که جاری لیگه ری تا ده بی به پر تووره که یه ک.

بو منی مندال، ئه و رۆژگاره خو شاننه ده وامیان زور نه بوو. هی نده پی نه چوو خووشی ررووی له تالی و سویری کرد. هه لومه رج گوپا، کو ماری نه و پای کوردستان تووشی شکست هات، ده گهل ئه و شکسته هه موو هیوا و هومی دی منیش تیک ته پی. مه ترسی و خه ته ر هه موو کوردستانی گرت ه وه، ئالۆز پلۆزی ولاتی داگرت، چه قوچوی گه رانه وهی عه جه م بو جاریکی دیکه، گشت مال و که لین و قور بنیکی کورده واری داپوشیه وه.

وه بیرم دی، ده مه ده می داگیر کردنه وهی کوردستان، فرۆکه یه کی رهش، رۆژانه به سه ر ریگای مابه یینی بوکان میاندا وادا ده خولاوه و جار جار بو ترساندن خه لک هه روا له خو پرا ته قه شی ده کرد. رۆژیک له و رۆژانه، ده گهل بابم له حاجیا وارا به ماشینی باری پر له چه وه نده ر بو کارخانه، یان مه عمه لی قه ندی میاندا و او به ریوه بووین که له به رام به ر دیی ساروقامیش، دیی ماله مامان، ته یاره ره شه مان گه یشته سه ر. بابم و شو فییر منیان وه بن ماشینی چه وه نده ر نا و خو شیان له ماشینه که دوور که وتنه وه، هاوکات ته قه ی دوو سی فیشه ک له دیی ساروقامیشرا هاته به ر گوئی، پاشانه که ده ر کهوت ئه و ته قانه له تفهنگی مامرا ده بن که له به ره هیوانی مالی خو پرا، به ته یاره ره شییه وه ده نی، ته یاره نه نگوا، به لان ئیدی له و ده و روبه ر نه بیندراوه.

مالی ئیمه له دی، که ههم له جاده ی ماشینه ره و نیژیک بوو و ههم له به ر ئه وهش که له بنه ماله ی قازییه کانی مه اباد بووین، و پرا ی مالومندالی

مامه کانم، له ترسی شلتاغ و گهری عهجه مان که خهریک بوو کوردستانیان داده گرتته وه، راگو یزرا بو پیرۆلیباغی، دئ و مولکی پوورم. پیرۆلیباغی دئییه کی ۶۰-۵۰ مائی و له جاده ی ماشینره و دوور و چه په ک، که ده که ویتته جیرانه تی گوندکانی "غه وساباد" و "سریلاوا".

ماوه ییه کی ته و او له مائی پوورم ماینه وه. پوژیک له و پوژانه، خه بهر گه یشت که پیشه و او و هاوړپیکانی گیراون، باو کم که هر له مائی خو مان له حاجیا و ما بو وه وه، ده گهل ژن و مندا ل نه هات بو وه دئی پیرۆلیباغی، به ره و تاران، وه ری ده که وئی، تا نه گهر کرا، له پینا و کاروباری رزگاریی، پیشه و او و هاوړپیکانی، له هه ولدا بی.

مانه وه ی ئیمه له مائی پوورم زیاتر له مانگیکی خایاند. له وه زیاتر نه ده کرا حاجیا و بی ساحیب ویل بکری. به ناچاری مائی ئیمه که گه وره پیاویشی تیدا نه بو و بیجگه له ژن و مندا ل، گه راینه وه مائی خو مان، له حاجیا و او.

وه ک کو تم، مائی ئیمه، له جاده ی بهینی بو کان-میان دو و نیزیک بوو ژاندارم و سه ربازی ریژیم که تازه کوردستانیان داگیر کرد بو وه و وه ک جا ورا یه لکه ره، ده هاتو چو دا بوون و دئییه که ی ئیمه له بهرچاوان و جا چونکه له جاده ش نیزیک بوو هاتنی عهجه مان بو وئی، هیچ مه ترسییکیشی له سه ر نه بوو، که م پوژمان به بی گهری ژاندارم و سه ربازه کانی حکومه ت ده برده سه ر. وای لی هات بو که هر سه رو که لله ی ژاندارم یان سه ربازیک وه ده ر که وتبا، پیاوی دئ به تیکرایی هه لده هاتن و پروویان ده کرده کیو و شاخ، بیجگه له ژن و مندا ل که س له دیدا نه ده ما. عهجه م پروویان ده مالان ده کرد، تفهنگ و ده مانچه یان ده ویستنه وه! نان و چایان ده ویست، ولاغ و باره بهریان ده ویست، عیلاج نه بوو هه موو جاریک ده بوو به پاره و بره به رتیلیک، رازی بکرین، جا ده رویشتن، نه و جار پیاوگهل، داده وه رینه وه.

نه و دوخه ناله باره به رده و ام بوو تا پوژیکیان، هر دوو براگه وره ی من که ده گهل گشته خویندکاریکی دیکه، له لایهن کو ماری کوردستانه وه، به مه بهستی پیگه یشتن بو خزمه تی ولات، نیردر ابوونه شووره وی کو ن شاری

باکو- گه پانه وه و گه یشتنه وه مال. ئه و برایانه م، و پرای زوربه ی نیزیک به ته وای خوینکاره نیردراوه کان بو باکو، ئیدی پاش شکستی کوماری کوردستان، واز له خویندنی باکو دینن و ده گه پینه وه ولات.

به گه یشتنه وه ی ئه و برایانه م، به تاییه تی برای گه وره ترم ناسراو به "کاگاغا" سه رپه رشتی کمان بو پهیدا بوو، هم بو مالی ئیمه و هم بو خه لکی دییه کهش. چونکه زورجار هه لده کهوت، هه ر گه پ و بیانووگریکی عه جه م که هاتبانه نیو مالانی دییه که وه، چ ژاندارم، چ سه رباز، ده ستووری کوتان و تییه لدانیان ده درا. خه لکی تووره و بریندار له ده سه لاتی زولم و زوری عه جه م، لییان وه کو ده بوون، وه ک ده کوتری، چت خواردوو ترش و چه وه نده ر، وه ریانه ده گه پانی و خوری شور ده یان کوتان. نیوبانگ وه ها پویشتبوو و بلاو بووبوه وه، که متر عه جه میکی به گه پ و ئازاوه چی، ده یو پرا، پوو له و ده روبه رانه بکاته وه.

ته می خه م و په ژاره ی تی کچوونی کومار و گیرانی پی شه وا و هاو رییه کانی جارئ هه ر نه ره ویبو وه، که خه به ری له سی داره دانی پی شه وا، جه نابی سه در و حه مه حسین خان، گه یشته مالی ئیمه ش. شین و شه پوری، ئه و پوژی ره ش، هه رگیز له پیش چاوم وه لا نه که وتوو ه. که دیتم له خودان و سینگ کوتانی که سوکاری نیو مالییم بو زه حمه ته، به چاوی پر له فرمیسه که وه، پووم کرده مزگه وتی دی، که چی له ویشتا وه زعه که باشر نه بوو خه لکی ناو مزگه وت به گه وره و بچوو که وه ده گریان.

زور چاکم له بیره کابرایه کی خه لکی دی به نیوی "مام حه مه سولتان" چووبوو ه میحرابی مزگه وته که وه، پوو به قیبله، پیچ و کلاوی به زه ویدا ده دا، ده گریا و به ده نگی بلیند هاواری ده کرد: "خودایه قبوولی نه که ی، ئه م زولمه گه وره یه قبوول نه که ی". به لان قبوولی کرد.

پایزی سالی ۱۳۲۷ هه تاوی، سالی ئیرانی به رانه ر به ۱۹۴۸ ی زایینی، وه بهر خویندن نرام. باوکم به نامه یه که وه بو خوالیخوشبوو "سه لمان خان ئه میری" که هه م خزم و دوستی بنه ماله و هه م سه روکی فه ره نگی شاری بوکان بوو حه واله ی مه کته ب کرام.

مامۆستا هیمنی ره وانشاد، له پێشهکی دیوانی شیعره کانیدا تاریک و روون - ده نووسی و ده لێ: "من مندالیکی لادیی و... بووم، پوژی ره شتر و تالترم لهو پوژه نه دیوه که چوومه مه دره سه. مامۆستا کهم که خوی کورد بوو به فارسی تی خوریم، هیچی تی نه گه یستم. هاوده رسه کانم که هه موویان له من باوخو شتر بوون پیم پیکه نین..." پوژی هه وه لێ چوونه مه کته بی منیش وه ک مامۆستا هیمن، لهو پوژگار تال و تفتانه بوو.

بوکانی ئه وکات شاروچکه، یان هه ر دییه کی گه وره بوو. مه دره سه، له ده ره وه ی شار، له قه راغ تاکه جاده یان خیابانی شار، له خانوویه کی چه ند ژووری بی حه وش و حه سار، پیکه اتبوو. له به ختی نه یار که گه یستمه مه دره سه که، کاتی پشوودانی منداله کان بوو. سه دان مندال له ده وروبه ری مه دره سه، خه ریکی کایه و گه مه و شه ره شه ق بوون، هه ر زه نده قم چوو.

منیش هه واله ی ناو ئه و زه نازه نایه کرام. سلیمانی کوته نی ئه به له ق ببووم، نه مده زانی ده بی چ بکه م و روو له کوئ بکه م. که سم نه ده ناسی، شه رمه نده و کزه سه ر، راوه ستا بووم و بیرم له چاره ره شی خۆم ده کرده وه.

له ناکاو زه نگیگ لیدرا، جه ماعه تی مندال، ریز بوون و راوه ستان. من نه مده زانی ده بی چ بکه م، له جیگای خۆم چه قی بووم، که کابرایه کی باریکه له ی قه دبلیندی چاکه ت و شه لوار له به ر که به شو لده ستییکی باریکه وه ده هات و ده چوو به فارسی تی راخو ریم، چی لی تی نه گه یستم، نه مزانی ده لێ چی. خواو راستان کتومت، سه له مانخانی ئه میری، ره ئیسی فه ره هه نگ، که ده بی بو سه رکیشی مه دره سه له وئ بووبی، له ژووریک هاته ده ره وه و به مامۆستای شو لبه ده ستی کوت: "ئاغای نانه وازاده! ئه وه خه لکی دییه فارسی نازانی." خوی رینوینی کردم بو ریزیکی مندالان، له که لاسی ئه وه لێ سه ره تایی، دامه زرام.

وه بیرم دی له پشووی نه وروژدا، هاتبوومه وه دی، سا ل جاری هه ر سارد بوو و مزگه وت ئاوه دان، گه رموگو ر و پر له خه لک بوو. بو دیداری کو نه ئاوالان رووم کرده مزگه وت. خه لک به گه رمی به خیره اتنه وه یان کردم، مام حه مه سولتان، یادی به خیر، پرسی: "هیچ فی ر بووی؟" کوتم: "به لێ

چۆن. "پرسی: "ده زانی بنووسی مار؟" ماریکم له سه ر کاغز بو نووسی، ته ماشایه کی ماره نووسراوه که ی منی کرد و کوتی: "ئه وه چیبیه نووسیوته! مار کوا وا ده بی! و ادیاره جاری هیچ فیئر نه بووی. ئه و قه له مه بده به من با فییری مار نووسینت بکه م." قه له م و کاغه زم دایه، شکلیکی پیچیچی کیشاوه و پرووی ده خه لکه که کرد و پرسى: "ئه ری جه ماعت، ماری کاممان ماره؟" دیار بوو مام حه مه سولتان بوو به به رهنده و گریوی برده وه.

بو سالی دووهه می سه ره تایی، راگوئیزرام بو مه اباد، بو لای برای له خوم گه وره تر "ئه حمه د ئاغا" که له وی ده چوه مه دره سه. که لاسه کانی سی و چوارم له مه اباد خویند.

له و سه روبه نده دا، وا ده بوو که دهسته لایکی خویندکار، هاوته مه نی ئه حمه داغا، هاتوچوی مزلی ئیمه یان ده کرد، هه موو جاری که ئه وان ده هاتن، ده بوو له مزل، وه ده ر که وم. پوژیک له و پوژانه منیشیان هیشته وه تا گوئیان لی بگرم، له ئاخری قسه کاندا، وه ک ئه ندایه یه کییتی لوانی دیموکرات، سه ر به حیزبی دیموکراتی کوردستان، وه ریانگرتم. له نیو ئه و دهسته گه نجه دا شه هید "سه ید عه ولای ئیسحاقی"، دواتر ناسراو به "ئه حمه د توفیق"، هه روه ها شه هید "سولیمان موعینی"، دواتر ناسراو به "فایق ئه مین"، زیاتر به رچاو و ناسراو بوون. به و شیوه یه له که لاسی چواری سه ره تاییه وه، ره سمه ن به نه ینی پیم نایه تیکووشانی سیاسییه وه و بووم به ئه ندایه یه کییتی لوانی دیموکرات.

بو وه بیره یینانه وه باشه بکوتری که له و کات و زه مانه دا، پاش تیکچوونی کوماری کوردستان و جیگیربوونه وه ی ده سه لاتی داگیرکاری ئیران به سه ر ولاتدا، چالاکی سیاسی به نه ینی، له میژ نه بوو دهستی پی کردبووه. له و کاته دا ته نیا ناوی حیزبی دیموکراتی کوردستان، له ئارادا بوو، چ ریکخراو و حیزبی دیکه، جاری پیک نه هاتبوو.

حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئه و زه مان، که منیش به شیوه یه ک له شیوان، له وی بووم و ببووم به هاوکار و ئه ندایه، خوی پاشکوی حیزبی توده ی ئیران بوو و وه ک شاخه ی کوردستانی حیزبی توده هه لسوکه وتی

ده کرد. ده گه ل بوونی حیزبی دیمۆکراتی کوردستان و لکانی به حیزبی توده وه، تا کۆدیتای ۲۸ی مرداد "گه لاویژی" ۱۹۵۳ به سهر حکومه تی دوکتور "محمد مصدق" دا به رده وام و دریزهی هه بوو.

با له بیر نه چی، بهر له وه که ناوم به ئەمیر بگۆردری، "عومه ر" م ناو بوو. وهک یه ده گ و پاشکۆی برای گه وه، بو خویندن که وتمه گه وه شاری "ته وریز" وه. جارێ هه ر شاگردی که لاسی ه سهره تایی و هیچم له بارودۆخی ئەوی نه ده زانی و له ناکاو که وتبوومه ناو که شوه وه ای مه زه بی شیعهی توندوتیژی شاره که وه. ناوم هه ر عومه ر و هه ر به و ناوه شه وه له مه درسه نیونوس کرابوو. جا خوت لیکی بده وه مندالیکی ۱۱-۱۲ ساله ی له ته مه نی مندا، به و ناوه مه نحوس و ناخۆشه ویسته وه له وی، له نیو شیعمه زه بی ئیفراتی و توندوتیژی ئەو زه مانی تورکی ئازهریدا، ده بی حالی چون بووبی! با ئەوه نده ش بلیم که له و سه رده ماندا، بیجگه له ئیمه، دوو برای شاگردمه درسه، له شاری گه وه ی ته وریزدا، ته نیا هه ر دوو ماله کوردی دیکه ی تیدا بوو، یه کیان مالی ره حمه تی "خاته می" و ئەوی دیکه مالی خوالیخۆشبوو "حاجی عه زیز وه لی"، ئاو بینه و ده ستان بشۆ.

سه ره رای ئەوه ش که زه مانی تورکیم ده زانی، چونکه هه ر زوو له مندالییه وه، به هوی نزیکه له شاری میانداو و تیکه لاوی ده گه ل کارداری ئازهربايجانی له مالییدا، وهک مه یته ر و شۆفیر، فییری ئازهری ببووم و به ته واوی قسه م پی ده کرد.

زۆری پینه چوو که له پیشدا له هاوکه لاسه کانمرا و له ریگی ئەوانیشه وه، له هه مووی شاگرد و ته له بان، ئاشکرا بوو که هه م کوردم و سوننی، هه م ناوم عومه ره. جا وهک ده کوتری و ده لین: "که ر بینه و پاقله بارکه" جنیو و قسه ی سووک، ده ستی پی کرا.

ده گه ل ئەوه ش که به ریوه به رایه تی مه کته ب، به گشتی، له کۆبوونه وه ی به یانیاندا ئەو زه مان باو بوو که شاگرد، که لاس به که لاس له چه وشه ی مه کته بدا کۆ ده بوونه وه، پاش سروود یان گوتاری پیویست، به ریز ده چوونه ژووری که لاسه وه - ئامۆژگاریی مندالانیان ده کرد. هه ره شه ی به

کوتان و لیّدانیش له ئارادا هه بوو بوّ ئه و کهسانه ی که جنیو به عومه ر ده دن و ده بنه هو ی ئه زیهت و ئازاری منیش، که لکیکی ئه وتوی نه بوو. هه ر نه با پاش ته و او بوونی مه کته ب، سی سی و چوار چوار، وه ک بهرنامه، هه موو روژی له سه ر ریگام ده وه ستان و به گژمدا ده هاتن.

نووسه ری ئه و یادداشته نه، که له مندالییه وه لاشه ر و بی ئازاریش بووم، چاره م نه ما. ده بوو عیلاجیک له و وه زعه تاله بکه م.

به لیكدانه وه ی خوّم گه یشته ئه و ئه نجامه، بوّ ئه وه که مندال وازم لی بینن و له کوّلم ببنه وه، ده بی بی ئازاری وه لا بنیم، پیشدهستی بکه م، به هانه یان پی بگرم و له گژیان روچم.

دوو سی جار شه ری نیو حه وشه ی مه دره سه و سه ر ری پی ماله وه م نایه وه، شه ر ئه م ما شه ر. هه موو جار ی هی رش و هجو م له منرا دهستی پی ده کرد. خوا بتحه سینیتته وه گرتی، ئاخریکه ی وایلیهات که نیوبانگ ده ر بکه م. ببووم به "مه رجه ع" و سه رچاوه، فتوا له منرا ده رده چوو. به لان دیسانیش له بهر ره های له گیروگرتی خویندنم له ناو کوّمه لگای شیعه مه زه ه بدها، پرۆسه ی ناوگو رینم له عومه ره وه بوّ ئه میر، له ریگای مه حکمه و دادگاکی ئیرانه وه، ده ست پیگرا و ماوه یه کی دوورودریژی خایاند.

له ته وریز، له لانی سیاسییه وه، ئیمه وه ک ئه ندامی فیرقه ی ئازه ربایجان، چاومان لی ده کرا. فیرقه، خو شی هه ر شاخه ی حیزبی توده بوو. هه ردووک لا، وه ک خو شک و برای له یه ک دایک، فیرقه و دیموکرات، له ناوچه ی یه کتردا، کاروباری سیاسیان پیکه وه تیکه لا و وه ک یه ک ریگرا و ده هاتنه حیساب. منیش به پی ره وی له و ره واله، که وتمه ناو یه کییتی گه نجانی ئازه ربایجان و ئه وامیری ئه ویم به ریوه ده برد.

مزلی ئیمه له ته وریز، وه ک مالی نهینی و تیمی ده چوو. هه م را کردوی تاران حیزبی توده و هه م قاچاغ قوچاغی مه اباد و ده وره به ری تییدا ده حه وانه وه. زه حمهت و ئه رکیش زورتر هه ر له سه ر من بوو، چونکه من له هه مووان که متهمه نتر بووم، گو یا بو یه ده بوو هه م کاری مه کته ب و

خویندتم ئه نجام بدهم، که شاگردیکی هه ره باشی که لاس و مه دره سهی خوشم بووم، هه م کاروباری سیاسی پیسپیردراو که ده بوو به ئه نجام بگه یه نم و هه میش خزمهت و سرویسی جه ماعت به ئه نجام بگه یه نم له مالد، وه ک ئاوهینان، چاییلیان، قاپوقاچاغ شووشتن و... هه نگین له ته وریز، هه موو مائیک ئاوی نه بوو که بو خواردنه وه بشی، بویه له شیرهی سه ر جاده و خیابانه وه ده بوو به سه تل و گۆزه، ئاوی خواردنه وه، بیین.

گه یشتبوومه که لاسی آی سه ره تایی، ورده ورده خه ریک بوو باز ره ده بووم که له به ره می دانیشن و وتوویری ناوخویی ئه ندام و کادره کانی حیزی دیموکرات که زیاتر هه ر ده هاتنه مه زلی ئیمه و هه مووش هه ر لاو و گه نج بوون، بو م ده رکهوت که شیوه ناکوکی و ناته باییه ک له ناو حیزیدا هه یه. قسه و قسه لۆک له سه ر یه کتر، ده سته بازی و یه کتر تاوانبارکردن، بازاری پهیدا کردبوو. ئه وه نده ی نووسه ری ئه و یادداشتانه، لئی حالی ببووم لایه نه ناکوکه کان بریتی بوون له لایه نی مامه غه نی و لایه نی به ریز دوکتور عه لی مه وله وی. جیاوازی له بوچوونیاندا و هاوده م بره کیشه یه کی شه خسی له نیوان ئه و دوو که سایه تییه سیاسییه ی نیو ریکخراودا له باو بوو، ساله کانی دواتریش هه ر ما و شوینه واری دیار بوو.

له و سه ر روبه نده دا، که شاگردی که لاسی شه شه می سه ره تایی بووم، ده گه ل ره حمه تی حه مه ره سوول وه ته میشی، ناسراو به حه مه ره سوول سه رسوور، له کادره سیاسییه کان حدک، که هه ر له مزلی ئیمه ش میوان ده بوو، له شه قامی په هله وی پیاسه مان ده کرد، کابرایه کی پۆلیسی خه فیه که کاراگیان پیده کوتن، له بهر لووتمان قیت بووه، ره پیچه کی داین بو پۆلیسه خانه، له وی، به بی پرس و جواب، له ژووری زیندانیان قایم کردین. هه رچی هاوارم کرد که من شاگردمه دره سه م و ده بی بچمه وه سه ر که لاس، دادی نه دا، گوئیان لی نه گرتم و ۳ رۆژی ره به ق له زینداندا رایانگرتین، تازه ئه و کاتیش به زه مانهت و به که فالهت، له کو ل بوونه وه.

وه ک له ئازادبووندا بو مان ده رکهوت، پۆلیس ئیمه ی به خه ته ر و مه ترسی زانیبوو بو سه ر گیان و ژیانی حه مه ره زاشا، که سه فه ریکی ۳ رۆزه ی له پیش ده بی بو شاری ته وریز و هیندی شوینی دیکه ی ئازه ربایجان. تا ئه و

له ته وریز روو به تاران نه گه رایه وه، ئیمه یان ئازاد نه کرد. ئه و ۳ رۆژهش یه کهم جاری کهوتنه زیندانی من بوو.

سالی حه وته می خویندکاری، واته سه ره تای خویندنی ناوه ندی بو من، روومان کرده تاران. له ده بیرستانی " دارالفنون" ناو نووسیمان کرد. ده گهل ئیمه، کاک مسته فا ئیسحاقی و کاک سوله یمان موعینی که ئه وانیش هر له و مه کته ب ناو نووس ببوون و هر به یه که وهش له خیابانی وابزانم "چراغ به رق" له نیزیک مه کته به که، باله خانه یه کی دوو ژووریمان به ئیجاره گرت و بووین به هاو خه رج. کاک مسته فا و کاک سوله یمان، به چند سالیک له من گه وره تر و له که لاسی سه ره وه تریش، ده یان خویند.

گه لیک جار، هه روا بو خوشی و گالته، ئه زیه تیان ده دام. وه بیرم دی جاریک له و جارانه ی ئه زیه تدانم که تازه "سه رتیپ افشارتووس" سه روکی پۆلیسی ئه و کاته ی تاران که هه واداری خوالیخوشبوو دکتتر مصدق؛ سه روکوه زیرانی وهختی ئیران و دژ به ده سه لاتی دیکتاتوری "محمد رضاشاه" ده جوو لاه، رپیندرا و پاش چند رۆژیک جه نازه ی به ده ست و ده م به سترای له شوینیک دۆزرایه وه، هه را و هه لایه کی زوری لی کهوته وه.

ئه و رۆژه، به لاساییکردنه وه له و شیوه کوزرانه ی سه رتیپ افشارتووس، هه ردووکیان، کاک سوله یمان و کاک مسته فا، سواری سه رم بوون، ده ست و ده میان به ستم، هینایانم له کاریدوری ئه پارتمانه که ی خوومان فریاندانم و خویمان چوونه وه مه کته ب. لام وابوو ره نگه پاش چند ده قیقه یه کی دیکه دینه وه و ده ست و پیم ده که نه وه، ده زانن ده بی بجمه وه مه دره سه و دوا نه که وم، که چی وایان نه کرد. زیاتر له سه عات و نیویک به و حاله له کاریدوری مالدا مامه وه، کهس به فریام نه هات، تا له ناکاو کابرایه کی جیرانمان ته په ته پ له پلیکانی مال سه رکه وت، که چاوی به و وه زعه که وت، ترسا، به ره و خوار، به پلیکاندا، هه لات، نازانم چون بوو غیره تی وه بهر که وتبووه، جاریکی دیکه سه رکه وته وه سه ره وه، هاته سه رم ده ست و پی و ده می کردمه وه و پرسى: "چ بووه و کی وایلیکردوی؟" من که له شه رمان و له داخان بو ئه و گالته بیمانایه کولی گریانم له ئه وکی وه ستابوو، کوتم ئاواله کانم!

I

لهو سه روه بنده دا، بازاری سیاست و جه بهه بندی سیاسی له ئیراندا به گشتی و به تایبته تی له تاران گهرم و توند بوو. له لایهک دهسه لاتی سیاسی سهر به دیکتاتوری همه ره زاشا، که لایه نی هه ره زوری ئه رتهش و سه رجه م حیزب و پیکخراوه توند ره و پیاوکوژ و کوته کبه دهسته کانی "حزب زحمتکشان ایران" به سه روکایه تی "دکتور بقایی،" هه روه ها جه ماعه تی حیزبی "پان ایرانیست" و داروده سته ی "شعبان جعفری"؛ ناسراو به شعبان بی مخ، له لای دیکه وه "جبهه ملی ایران" به سه روکایه تی شهید "دکتور فاطمی" هاوکاری دکتور مصدق، سه روکوه زیرانی ئیران و حیزبی نیوه ئاشکرا و نیوه نهینی توده که لایه نیکی گرینگ و دهسه لاتدار بوو له بازاری سیاسی له نیو ولاتی ئیران.

ئیمه ی ئه ندام و لایه نگرانی حیزبی دیموکراتی کوردستان، پاشکوی حیزبی توده، هه ر له هه وه ل پوژی چوونمان بو تاران، له حیزبی توده را له سه رمان بوون، که وتینه ناو ههوزه و شاننه نیوه نهینییه کانی حیزبی توده و ئه رکی خه باتمان بو دیاری کرا. له "سازمانی جهوانانی حیزبی توده" دا جیم بو دیاری کرا و که وتمه کار.

کاریک لهو کارانه ی شاننه ی پیکخراوه یی ئیمه ده بوو بیکا، فروشی پوژنامه ی "جوانان دمکرات" بوو. هه ر که سه مان له شاننه ی پیکخراوه ی خوئی، به شی خوئی وه رده گرت و له ده ره وه ده ی فروشت. لیمان قه بوول نه ده کرا نه یان فروشین، لیتمان نه ده سه لمینرا خو له فروشتنی بدزینه وه و

پاره ی رۆژنامه که مان، خۆمان بیدهین. فرۆشی رۆژنامه به شیک بوو له خهباتی سیاسی و ده بوو بکری. نرخ ی رۆژنامه کهش ئه گهر به ههله نه چوویم، دهنگی ۵ قران یا ۵ ریال بوو.

رهوالی کاری رۆژنامه فرۆشی ئاوا بوو که سهر له بهیانیی زووی رۆژی دووشه ممه کان، له بهرپرسی دیاریکراو رۆژنامه کانمان وهرده گرت، پاش فرۆش پاره که مان به حساب ته سلیم به بهرپرسی شاننه یا ههوزهی ریکخراو ده کرده وه. به شه رۆژنامه ی من پینچ دهنگ بوو، که ده بوو بیانفرۆشم، ده بوو به ره بهیانی زووش رایپه پینم، تا سهری کات و وهخت، بگه مه مه کته به که شم. کاری رۆژنامه فرۆشیی رۆژانی دووشه ممه م، زور پی زهحمهت بوو، پی بی باوه ر بووم و پینم کاریکی به عهیب و عار بوو.

له سه ره تادا، ههچ شاره زایی و ناسیارییه کم له سهر شاری گهوره و بیقه واره ی تاران نه بوو و نه شمده زانی کام ناوچه ی شار جیگای کریکار و سه نه عهتیه یان رووناکبیر و خوینده واری چه پی لی دهست ده که وئ تا رۆژنامه م لی بکرن، ئه وانیش که ده یانکری ههر بو هاندان و وهک ئه رک ده یانکری، نهک له بهر مه تله ب و نووسراوه ی به پیز، بیجگه له وهش ده ترسام تووشی جیگا و شوینی وا بیم که چه قوکییش و چوماغه دهستی شاخوازی لی بی و شرت و گومم بکه ن. ئه وانیش به تایبهتی رۆژانی دووشه ممه که رۆژی فرۆشی "جهوانان دمکرات" بوو له شوینه کانی ژیر ده سه لاتی خویمان له توده یی یان به قهولی خویمان "جوجه کومونیست" ده گهران تا لییان بدهن و له کاری هه لسه وانی سیاسیان بخن.

وه بیرم دی جاریک له هه وه له کانی رۆژنامه فرۆشیدا، پاش ئه وه ی رۆژنامه کانمان وه رگرت، زور له بهر کاک سوله یمان، پارامه وه که ره گه ل خویم بخا تا منیش له ده وروبه ری ئه و رۆژنامه کانم بفرۆشم، ئه و شاره زاتر بوو، پینشتر له تاران ما بووه، له منیش گه وره تر بوو و قوه تیکی دل و ده روونی ده بوو بووم، به لان لی نه سه لماندم، ریگای پی نه دام ده گه ل ئه و بچم. ناچار و ناشاره زا رووم کرده جاده ی "فردهوسی" له وئ له شوینییک راوه ستام، ده ستم کرد به هاوار هاواری، جوانان دمکرات.

زۆری پینه چوو کابرایه کی تا راده یه ک به ته مه ن، به سه رو گو یلاک ری کو پی ک، لیم هاته پیش و لیی پرسیم: "خه لکی کو یی؟"

کو تم: "گوردم، خه لکی مه ابادم."

— چه ند ده نکت له و رۆژنامه یه پییه ؟

— پینج ده نک.

— بیانده به من.

هر پینج ده نکه که م دایه، پاره که ی دامی و کوتی: "ئیره جیی فرۆشتنی شتی وانیه، برۆ لی ره لاجۆ، جاریکی دیکه بو فرۆشتنی ئه و بابه ته روو مه که وه ئه و ناوه!"

که یفخۆش، به په له به ره و مال بوومه وه، که گه یشته به ره ده رگای مال، ته ماشام کرد یه کی که له ولا وه دی، شتیکی سووری به به ره ده مه وه گرتو وه. بیجم و شیوه رۆیشتنی له ئی کاک سوله یمان ده کا، راوه ستام تا گه یشتی، خۆی بوو. وه به ره ده ستی کو ته که به ده ستانی به قایی -حیزب زحمتکشان- که وتبوو خوری شور کوتا بوویان. ئه و سوور په نگه ی وه به ره ده می خۆشیه وه گرتبوو، جووته ده سکیشی سپی کورکی من بوو که له به ره مه می لیدان و کوتانیدا، وه به ره که پۆی گرتبوو له خویندا شه لال ببوون.

مالی هاوبه شی ئیمه له تاران، ههروهک مالی له ته وریز هه مانبوو جیی کو بوونه وه و هه شارگه ی نه ینی بوو بو راکرده ژیر چاوه دی ریییه کانی توده یی و دو ست و براده رانی کوردی مه ابادی که رییان که وتبا تاران. له نیو ئه و که سانه دا، تاکیکیان په حمه تی "مامۆستا وردی" بوو. مامۆستا محه ممه د توفیق وردی، ئه ندامی حیزبی شیوعیی عیراق بوو که به نوینه رایه تی و بو پیوه ندی له ته ک حیزبی توده هاتبووه تاران. جاکه چونکه هه م ئه و کورد بوو هه م ئیمه، حیزبی توده هه واله ی لای ئیمه یان کردبووو له لای ئیمه ده مایه وه.

مامۆستا ئه و کاته نزیک به په نجا سالیکی ته مه ن هه بوو پیاویکی زۆر ئارام و مولایم و به ریز. فییری سروودی شورشگێرانه ی ده کردین که به

زمانی عه ره بی بوون، بی ئه وهی که بزانه مانای که لیمه و وشه کانی چین، به ئاهه نگه وه فییری ببووم. ئیستاش هه ندیکم له بیره له وانه که ده گوترا، وانا لئالنا لئالنا لئالنا...

ماموستا به زاراهوی باشووری کوردستان قسهی ده کرد، وا هه لده کهوت که کاک مسته فا و کاک سوله یمان که به راست قوشمه و وه ک فارسه کان ده لئین بازیگوش بوون، گالته یان پیده هات و پی پی پیده که نین. ماموستا وردی دوو مانگیک لای ئیمه مایه وه، وا ئوگری ببوون ماوه یه کی ته واو هه ر یادمان ده کرده وه و سرووده کانمان به عه ره بی ده کوتنه وه.

ساله کانی دواتر که کهوتبوومه باشووری کوردستان و ناو شوهرشی ئه یلول، له کاک سوله یمان زانیمه وه که ماموستا وردی له پاش ماوهی مانه وهی له تاران که ده گه ریته وه به غدا و ماله کهی خوئی، ژنه کهی، که ئه ویش هه ر شیوعی ده بی، له غه بیه تی ماموستا که لک وه رده گری و ملئه ستووریکی دیکه ی حیزبه کهی، داده کاته مال و ئیدی تازه ری به ماموستا ناداته وه، روو له و ماله بکاته وه، که مالی خووشی ده بی. گوایه که ئه و بیوه فاییه ی هاورییانی حیزبه کهی به هیند وه رده گری و له حیزبی شیوعیدا نامینی، به ره و پارته یی دیموکراتی کوردستان و کوردایه تی با ده داته وه.

له مالی تارانی ئیمه دا، بیجگه له کاروباری سیاسی و کوپ و کوپوونه وه کانی حیزبی، گالته و گه پ و به زم و گورانیکوتن به شیکی دیکه ی ئه و "مه کوگه یه ی" به خوویه وه گرتبوو. هه موو تیپ و تیمیک هاتوچوی ده کردین و هه ر له و ماله شدا بوو که بو یه که مجار چاوم به به ریژ "سارم خان سادق وه زیری" و "دوکتور قاسملوو" کهوت.

سارم خان و کوپی "ملک الشعرا ی به هار" که نیویم له بیر چووه ته وه، به یه که وه هاتنه مالی ئیمه، هه ردووشیان له به رپرسه کانی حیزبی توده بوون. له و کوپوونه وه دا که به جزوری ئه وان پیکه اتبوو به شیکی زور له کادره کانی حیزبی توده تییدا به شدار بوون. بو ئیمه به تایبه تی بو من، ئه و کوپوونه وه یه زور خووش و زور گرینگ بوو. چونکه ده مدیت سیاسه تمه داریکی کورد وه ک سارم خان که پیاویکی تازه پیگه یشتووی زور ئارام، روونا کبیر، قسه زان به رپرس له حیزبی توده دا و زوریش خاوه ن

شه خسییه ت و جوانچاک لهو کۆبوونه وه یه دا به شداره و هاتۆته مالى ئیمه، زیاتر که یفم پیوه ده کرد.

سارم خان، ئیستا که مخابن ته مه نیشی چوه ته سهر، که وتۆته ولاتی سویس، جیگای خه م و په ژاره یه که بزایى رزگار یخوازی کورد به گشتی و به تاییه تی له رۆژه لاتی کوردستان، لهو گهنجینه نه ته وه ییه به توانا و خاوه نئه زموون و که سایه تیه به رزه، که لک وه رناگری.

وهک کوترا، دوکتور قاسملوو که تازه ئیدی، ریگای بو ماله ئیمه کرابوو، ئه و کاته به تازه گی له چیکوسلاواکیای ئه و زه مانرا گه رابوو ئیران. دوکتور، گهنجیکی به سهر و زمان، پوو خوش و ده مبه پیکه نین، جا چونکه له چیکوسلاواکیا شرا، واته له کابه ی بچووی ئیمه مانانرا، گه رابوو؛ به تاییه تی نووسه ری ئه و یادداشتانه، زورم خوش ده ویست. ئه و خوشه ویستی و ریزه م ههر ما و له رۆزگارانی دواتریش، به هه له، بوو به هوی به لاداشکانیکی زور به لای به ریزیاندا له ده ست پیکردنه وه ی هاوکاری سیاسی پیکه وه مان بو جاریکی دیکه، که لام وایه به شیک لهو هه له و چه وتیبانه ی ئه و کاتم، ریشه ی ههر لهو خوشه ویستییه قه دیمه م دابوو که ههر پیم مابوو.

بیجگه له وه ش، ئیمه به بنه ماله ناسیاوی و تیکه لاویمان ده گه ل بنه ماله ی دوکتور قاسملوو هه بووه. به تاییه تی له گه ل براگه وره ی دوکتور قاسملوو به ریز "دکتور عه لی" که ئیستا که مالى له ورمییه و ئه وه نده ی بشزانم سپاس بو یه زدان ههر ماوه، یادی به خیر، هاتوچۆمان گهرم بوو و به ریزیان له گه ل براگه وره ی من زور دوستی نزیک بوون.

دیته وه بیرم، ئه و کاتی له ته وریز ده مانخویند و شاگردی کلاسی پینجی سه ره تایی بووم، به ریزیان سالی ئاخری زانکوی پزشکی ته واو ده کرد. رۆژیکیان که هاتبووه سه ردانمان، نه خوش بووم. دوکتور عه لی کوتی: "سبه ی وه ره خه سه ته خانه، له وئ ده بم ده تبینم و معاینه ت ده که م." به پیی قه رار، چووم بو خه سه ته خانه، بیجگه له خوی، چه ند که سیکی دیکه ش له دوکتوره کانی هاوده وره ی خوی، له وئ له ژوره که ی بوون.

دوکتور عهلی که پیاویکی خوشمه شهرب و گالته چیه، به دهنگی بلیند به نیوی ئەوکاتی خۆم، عومەر بانگی لی کردم. چومه پیش، له کاتی کدا دوست و براده رهکانی هر به دهوروبه رمدا هه لده سوران. سه ره نجام یه کیکیان کوتی: "به هانی گویرگی؟" واته ئەدی کوا کلکی؟. شیعەکان که عومەر خه لیفه ی دووه می ئیسلامیان زور ناخوش دهوی، ده لین عومەر کلکی هه بووه. جا ئەو براده رهکانی دوکتوریش، به گالتە ئەو قسه یه بیان کرد، تا گه مه یه کیان ده گه ل دوکتور عهلی کردبی. دوکتور که پیاویکی وشیار و خوشقسه یه، کوتی: "ئه وه کلک نه بووه ئەوه ی ئیوه له عومهری به کلک ده گرن، به لکه شتیکی دیکه بووه، که هه م خوی ئیمام عهلی و هه م شیعەکان خراپی لی حالیبوون."

با بگه ریمه وه سه ر باسه که ی خۆم.

دوکتور قاسملوو کادری حیزبی توده بوو، دواتر له سه ر پاسپارده ی به ریز سارم خان سادق وه زیری حیزبی توده، ئەرکی "رابط" و پیوه ندداریتی خوی ده گه ل حیزبی دیموکراتی کوردستان، پی ده سپیری و ده نییری بو مهاباد.

دوکتور قاسملوو به شیوه ی نهینی له مهاباد ده ماوه و زیاتریش هر له ماله پیشه و، یان له ماله "خانمه خانم"ی سه دری قازی، هه شاری، هه لگده گرت.

له و کاتانه دا که ده گه راه تاران، یان هر له وی له تاران ده ماوه، به گه رمی هاتوچوی ماله که ی ئیمه ی ده کرد، زور جارانش له سه ر ریگی خوی بو لای ئیمه، نان سه نگه کی ده کپی ده گه ل هه لوی شه کری، یان هه لوه رده ده یهینا و له وی ده یخوارد.

وه ک له پیشتریشدا باس کراوه، له که سایه تییهکانی دیکه ی کوردی ئەو کاته ی تاران، به ریز سارم خان سادق وه زیری بوو. جاریکی دیش وا بزانه له پیوه ندیدا ده گه ل کاندیداتوری خوی له مهاباد، بو ئەندامه تی پارله مانی ئیران، سه ردانی له ماله که ی ئیمه کرد.

سارم خان، ئەو زەمان وهکیلی ناوداری دادگوستەری بوو له تاران، جارێ هەر گەنج و بە تاییهتی، هەر وهک ئیستای مرویهکی ئارام، خوشقسه و بهفه رههنگ، له بهر چاو و دلان بوو. وهک باسی هات، به پریزیان، کاندیدا و پالیئوراو بوو بۆ ئەندامهتی له پارلهمانی ئەوکاتهی ئییران، بۆ مهاباد و ناوچهکانی سەر به شارستانی، مهاباد.

ماجهرا و به سه رهاتهکانی ههلبژاردنی ئەو دهورهی مهجلیسی شورای میلیلی ئییران له مهاباد خۆی باسیکی تاییهتی و دوورودریژی دهوێ، که خۆدی سارم خان به قهلهمی به توانای خۆی به زمانی فارسی نووسیویه تهوه و چاپ و بلاویش بوتهوه. لیڕه دا ئەوهنده بهسه که بلیم سه ره پای زۆربهی هه ره زۆری دهنگهکان بۆ سارم خان، "ئیمامی" نیو که کهس له مهاباد و ناوچه کهدا هه ره نهشیانده ناسی و نهیاندا زانی خه لکی کوپیه، سه ری له سندوقهکانی پای ده رهینا و بوو به نوینەر.

دهیانگیپراوه و دهیانکوت، لهو دهورهی ههلبژاردنی پارلهمانی ئییراندا، مهرحومی "رهشید ئاغای عهلیار" که ههواداری له ههلبژاردنی پالیئوراویکی دیکه ی ئەو دهوره دهکا به نیوی دوکتۆر محهمهد موکری، به مه بهستی پروپاگاندا و په ی کوکردنهوه بۆ کابرا، دهچیتته دیی "داره لهک" له نیزیکی مهاباد.

لهوئ میوانی ئاگاکی داره لهک ده بی و کو بوونه وهیهکی گهوره له ئاغا گوندهکانی دهور بهر پیک دینێ و داوایان لی دهکات نفوز و رهئیهکانی خویان بۆ پالیئوراوهکی وی، واته محهمهدی موکری، به کار بینن. ئاگاگه ل که زۆربهشیان هه ره به ته مهن و پیر و پاتال ده بن، مل بۆ داوای رهشید ئاغا راناکیشن، چونکه پالیئوراوهکی نانس و ههواداری له سارم خان دهکن که کهسایهتییهکی ناسراو و بهناو و کوردیکی خوشه ویست ده بی.

ئهودهم، به پیی هه لومه رج و به گویره ی داب و نه ریتی نیو ئاگاگه ل، هه موو له دیوه خانی گهوره ی داره له کدا، جیگا خه ویان بۆ چاک ده کری، جا له به ره ئه وهی زۆربه یان پیر و ددانی مه سنوعی و ده سکر دیان ده بی، هه رکه سه و پیاله ئاو یکیشی بۆ ددانته یهاویشتن له پشت سه ر داده ندری.

رەشید ئاغا که له هه‌لوێستیان نارازی ده‌بی، نیوه‌شه‌و له پیاڵه‌ددانان راسته‌وه ده‌بی و پیاڵان وه کو ده‌کا، له هه‌ریه‌که‌ی ددانیک ده‌ردینی و ده‌گه‌ل یه‌کی دیکه تی‌که‌لیان ده‌کا و بۆیان داده‌نیته‌وه، خو‌شی به‌یانی راسته‌وه ده‌بی و داره‌له‌ک به‌جی دیلی.

ئا‌گا‌ه‌ل کاتی وه خه‌به‌ر دین و ده‌یانه‌وی ددانان له زار بکه‌نه‌وه، له قباحه‌تی کی‌شه‌که‌حالی ده‌بن، چونکه هیچ کامیکیان ددان، ددانی خو‌یان نابێ و به‌زاریان نا‌کا. گۆیا ئه‌و پو‌ژه تا نیوه‌پو‌یه‌کی دره‌نگ، هه‌ر خه‌ریکی ددان ناسینه‌وه ده‌بن تا نه‌جاتیان ده‌بی.

ببوورن، که جار‌جار له مه‌ته‌له‌ب دوور ده‌که‌ومه‌وه، وا ده‌گه‌رپیمه‌وه سه‌ر خه‌ت و شوین و ده‌لیم، تارانێ ئه‌وکاته، وه‌ک تارانێ ئیستا نه‌بوو که به‌هه‌زاران کورد و ماله‌کوردی تی‌دابی. به‌راستی بی‌جگه له ئیمه، ئه‌و چه‌ند خویندکاره و دوو سی مالی دیکه‌ی مه‌بابادی، که‌سیکی دیکه‌ی کوردی ناسراوی لی نه‌بوو. ر‌حمه‌تی "میرزا هاشمی خه‌لیلزاده" و ر‌حمه‌تی "میرزا عه‌لی خوسره‌وی" له‌و ده‌گمه‌نه ماله‌ کوردانه بوون له تارانێ ئه‌و کاته‌دا، که ئیمه جار‌جار هاتو‌چۆمان ده‌کردن. به‌تایبه‌تی ماله‌ ر‌حمه‌تی میرزا عه‌لی خوسره‌وی زیاتر ده‌چووین، چونکه ئه‌ویش هه‌ر توده‌کرات بوو.

کاک "سدیق ئه‌نجیری"، له‌و کورده مه‌بابادییانه بوو که هه‌ر له که‌ونه‌وه، له زه‌مانی کو‌ماره‌وه په‌ریوه‌ی تاران و له‌وی نیشته‌جی بوو. کاک سدیق توده‌ییه‌کی ناب و خالس بوو له به‌رپرسیانی حیزبی توده. پیاویک بوو خوینده‌وار و پوونا‌کبیر، به‌لان زو‌ر بی‌ده‌نگ و گو‌شه‌گیر. هاتو‌چۆی ئیمه‌ی نه‌ده‌کرد، به‌لان ده‌گه‌ل براده‌رانی ها‌والمان، چه‌ند جاریک له شوینیک که پیی ده‌کو‌ترا "کافه‌ فیروز" و جی‌گای دایمی کاک سدیق بوو چاوم پیی که‌وتبوو. کاک سدیق، ژنی نه‌هینابوو و مندالیشی هه‌ر نه‌بوو، ره‌نگه‌ بۆیه بووبی، پاش کاری پو‌ژانه‌ی له ئیداره‌ی فه‌ره‌ه‌نگ و په‌روه‌رده، هه‌م بو‌ خواردن و هه‌م بو‌ دانیشن، جی‌گای هه‌ر له کافه‌ فیروزی گۆرین ده‌بوو، منیش، له‌وی دیتبووم و ده‌مناسی. له لاپه‌ره‌کانی دا‌هاتو‌ودا، به‌کو‌رتی

باس له چوونه گهرمیینی کاک سدیق و شههیدبوونی لهوئی، به کورتی، دیتته گۆری.

کهسیکی دیکه ی گهرمیینی، که خوئی به نیوی "عهبدووللا بارزانی" دهناساند و به نهیینی له ماله ئەندامانی حیزبی دیمۆکراتی کوردستاندا، دهمایهوه و زۆرتیش ههر له ماله پێشهوا و لهوئی وهک کوری مالییان چاو لی دهکرد. عهبدوولا که هاتبا تاران، له ماله ئیمه دهماوه. ئەو عهبدوولا ناوه، وهک بوئی باس دهکردین، گۆیا کورپه بارزانیهک بووبی که لهسه رییگی ده رچوون به رهو سوقیهتی قه دیم، نهخۆش کهوتبی و له کاروان به جی مابی، گۆیا بویه له ولاتدا، به نهیینی، دهژیا.

عهبدوولا له دوو لاهه زۆر خۆشهویست بوو. یهکه م چونکه کورپه بارزانیه و بارزانیش لهو کاتاندا، له رۆژههلاتی کوردستان، زۆر خۆشهویست بوون. دووهه م چونکه کوردی گهرمیین بوو کوردی گهرمیین یان به شهکانی دیکه ی کوردستان، ئەوهنده ی من دهزانم و ههلم کړاندووه له رۆژههلاتدا به ریز و، خۆشهویستیهوه چاویان لی دهکری. بو عهبدووللاش ههر وا بوو، کهچی به زهره ر شکایهوه و ئاخریهکه ی عهبدوولا به دز ده رچوو. زیپی مال و مندالی پێشهوا ی سه رجه م دزی و پرووی کردهوه باشوور، بیستومه، ئیستا نیشته جیی ههولیره.

وا بزانه م سال سالی ۱۳۳۲ ی ئیرانی - ۱۹۵۳ - زایینی، باس باسی کۆنگره ی لاوانی دیمۆکرات بوو له "بوخاریست" له ولاتی "رۆمانیا". براگه وه ی من ئەحمه د ئاغا، یهکیک بوو لهو گهنجانیه ی که ده بوو له رییگی حیزبی توده وه، نوینه رایه تی یه کییتی لاوانی حیزبی دیمۆکراتی کوردستان بکا لهوئی.

به و بیانوه که چاوی باش نابینی و دیدی کیشه ی ههیه و پیویسته بو عیلاج بچیتته ده ره وه، ته رتیبی پاسپۆرت و کاروباری سه ره تایی بو کرا، کهچی له تارانرا گێرایانه وه دوا، رییان نه دابوو ئەو بچی. کوتبوویان، ئەحمه د کورپه ئاغا یه، ده وله مهنده، ده بی کورپه فه قیریک نوینه رایه تی بکا، ره حمه تی که ریم حیسامی، به جیگی وی، نیردرا بو بوخاریست، سه فه ریکی چه ند مانگه.

له گه پانه وه دا، له " به ندهر په هلهوی " ده پازده رۆژیکیان رهحمهتی کهریم زیندانی کردبوو، پاشان ئازادبوو. ده گهل ئازادبوون، یه کراست رپیگای تاران ده گریته بهر و ئیواره یهک به درهنگه وه له مالی، لیمان وه ژوور کهوت.

وه بیرم دی، رهحمهتی، زور به تام و چیژه وه، باسی رۆمانیا و پیشکه وتنه کانی ئه و ولاته کۆمونیستهی بۆ ده گپراینه وه، له رفا و گوزه رانخوشیی رۆمانیاییه کان، ورده حکایه تی بۆ ده گپراینه وه. سویندی بۆ ده خواردین و کوتی: " له و رۆژه را که پیم له رۆمانیا ناوه، تا لیی ده رکه وتوومه وه، ده مم له نان نه داوه، هه ر پلاو و گوشتم خواردوه، جا حیسابی خۆتان بکه ن."

" سازمان جوانان دمکرات " له تاران، هه ر چه ند مانگ جاریک، سه فه ریکی ده ره وه ی شاریان پیی ده کردین، که ناویان لی نابوو "گردش علمی" یان گه پانی زانستی. حیزب ئوتوبوسی به کریی ده گرت، به سه دان گهنج و لاوی سه ر به حیزبیا ن تی داویشته، هه م بۆ پروپاگهندا ی سیاسی به کاریان دییان، هه میش به کۆمه ل و ده سته جه معی، له مه ر ئامانج و سیاسه ته کانی حیزب، روونیان ده کردینه وه و ئاگاداریان ده داینی.

جاریک له و جارانه، هی نا بوویانین بۆ ناوچه ی " هشتگرد"، هه شتگرد، له په نجا شیست کیلومتری تاران، هه لکه وتوو. له و سه فه ره دا، کاک سوله یمان و کاک مسته فاش، هه ردوو، ده گهل دا بوون.

رۆژ رۆژی هه یینی و سه ره به هاریکی زور خۆش، پاش نان و چایی خواردنیکی و قسه ی رۆژی، به ده شتییدا بلاو بووینه وه تا ده گهل گوندی و گویلکه وان و گاوانی ده ورره، پروپاگاندا و ته بلیغاتی سیاسی بکه یین و رایان بیینین.

کاک مسته فا، ده گهل کۆمه له خه لکیکی ئه و دییا نه راوه ستابوو قسه ی ده گهل ده کردن، بانگی ئیمه شی کرد و کوتی: " کوره وهرن، من له زمانی ئه وان، حالی ده بم، ده لیی به کوردی قسه ده که ن!" که چووین، دیتمان راست ده کا و وایه. ئیمه ده گهل خه لکه که ی ئه وی به کوردی خۆمالیش

لیکتر تیده گه یشتین. تا ئەو کاتە نەمزانیبوو کورد و کوردزمان، له دەوروبەری تارانیش هەن که تا رادهیهکی زۆر چوارچیوری زمانی خۆیان هەر پاراستوو و خۆشیان به کورد دەزانن. دیداری ئییمه، ئەو سی کورده، لهوان زۆر خۆش هاتبوو بۆ ماله خۆیان بانگ دهکردین، دیاره نهچووین، چونکه فرسه تی مانه وه مان نه بوو.

دهسته مندالیک، هەر لهو خه لکه ی دەوروبەر، به چکه گورگیکیان، گرتبوو به دهستیانه وه بوو. گشته گهنجیک له هاوسه فه ره کانی ئییمه، به دەوروبه ریاندا هه لده سوپان و داویان لی ده کردن به ری بدهن، پییان گوناح بوو. هه ولیان، بی سوود بوو، به قسه یان نه ده کردن و به ریان نه ده دا، ده یان کوت: "گه وه ده بی، مه رومال اتمان لی ده خوا." ئییمه ی کورد گه یشتینه پال کیشه که، به کوردیی خۆمالی کوتم: "به ریده ن با بروا، گوناحه!" هەر به وه نده قسه یه بیچوو ه گورگیان به ردا، جه ماعه تی ئیرانی زۆریان لا سه ر بوو که هەر به و دوو سی که لیمه یه به قسه یان کردم، له حیکمه ته که یان پرسی، کوتم "زۆر هاسانه، ئەوانه کوردن وه ک ئییمه، خۆشه ویستییان بۆمان هه یه، به خه لکی خۆیانمان ده زانن، بۆیه به قسه مان ده که ن."

له کیشه ی ۲۰% مولکانه بو جووتیاران سالی ۱۳۳۱ی ئیرانی- که به سالی ناکوکی ئاغا و جووتیار ناودییره، له ناوچه ی بوکان، به تایبه تی له دیهاتی به گزاده نشین، ساحییمولک، ده گه ل جووتیاران، له بهر یه کتردا بوون. ریبه ری جووتیارانی بوکان، "حاجی قاسم" ناو نیوچه شو رشیکی جووتیاری ده ست پی کردبوو. حاجی قاسم خۆی خه لکی شاری بوکان، هه م خه یاتی ده کرد و هه میش له په نا به رگدرووی، دوکانی پارچه فروشی هه بوو. سه ره را، ببوو به ریبه ری جووتیاران و به قازانجی ئەوان پشتیوانی له قانونی ۲۰% ده کرد، که حکومه تی دوکتۆر موسه ددیق، به په سندی مه جلیسی ئیرانی گه یاندبوو. بیجگه له حاجی قاسم، چه ند که سایه تییه کی دیکه ی شاری بوکانیش له وانه کاک ره ئوف مه لا هسه ن و کاک عه ولا ئیرانی و چه ند که سیکی دیکه ی هاوکاری له بوکاندا تیوه گلابوون و ببوون به هه واداری جه بهه ی میلی به ریبه ری دوکتۆر مصدق، سه روکوه زیرانی ئیران. له و گیره و کیشه یه دا، دوو ده نکه بیره وه ریم، له لایه.

یه کیان ئه وه ییه که جاریک له جاران، له میوانخانهی " شهرافهت " له تاران ئه وزه مان له تاران دهرسم ده خویند - ده گهل مامه غه نی بووم که چاوی به حاجی قاسم کهوت. حاجی قاسم له وهختانه دا، زوو زوو هاتوچووی تارانی ده کرد، هه موو جاریش وای ده نواند که چاوی به خوئی دوکتور مصدق ده کهوئی و ده ستوراتی لی وه رده گری.

له و دیداره دا که نازانم له پيشدا بریاری لی درابوو یان هه روا به هه لکهوت له و میوانخانه یه تووشی یه کتر هاتبوون، هه رچونیک بووو له باس و قسه ی نیوانیاندا، مامه غه نی به حاجی کوت که حیزبی دیموکراتی کوردستان پشتیوانی له و جوولانه وه ییه ناکا، چونکه جووتیاران به هیزی شورشگیر نایه نه کایه وه و له شورشدا به رده وام نابن. ئه و رابوونه، له کیشه ی نیوان شا و دوکتور مصدقه وه دروست بووه، زور به حیزبی دیموکراتی کوردستان مهربوت نییه، هه رچه ند پیمان خوشه جووتیاران، سه رکه ون.

نووسه ری ئه و یادداشتانه، ئه وکات مامه غه نیم به به رپرسی حدک و هه لگری بوچوونه کانی حیزبی توده ش حیساب ده کرد، له روانگه ی خو مه وه، ئه و قسانه م به هه لوئیستی حیزب له مه ر ئه و کیشه یه، دانا بوو. بویه ش لی ره دا هی ناومه ته وه که زور جار لی ره و له وئی به رچاوم که وتوو و خویندومه ته وه که گویا حیزبی دیموکراتی کوردستان له و ئالوزپلوزیه دا، به شدار بووه و به قازانجی جووتیاران، له به ره ره کانی نیوان ئاغا و گوندی، کاریگه ریبیان هه بووه و ده گهل جووتیاران ها وه لوئیست بوون.

به رای خو م، کوته ی ئه وزه مانی مامه غه نی، ته عبیریک بوو له هه لوئیستی حیزبی دیموکرات، له مه ر ئه و ناکوکییه، چونکه راسته که حیزبی دیموکراتی ئه و ده ورانی ئیمه، به هه موو شیوه یه ک، دژبه ریی شا و داروده سته ی شای ده کرد، هه ر بریک که متر، ده گهل دوکتور مصدق و جبهه ی میللیش دژ و ناته با بوو، که م تا زور هه ر دوو به ره ی وه ک یه ک، چا و لی ده کردن.

دووه م یاده وه ریم، هه ر له و پیوه ندیبیه دا، ئاوایه که سه ره به هاری سالی ۱۳۳۲ ی ئیرانی، ده سه لاتی نیزامی ئیران، له مه اباده وه بو برینه وه و

سه رکوتی وهک دهیانکوت، ئازاوهی حاجی قاسم، کهوته کارهوه، جووتیارانی فهقیر و بیدهرەتان، له بهر یهک بلاو بوون. خه بهر گه یشته گونده کان که حاجی قاسم، هه لاتوو شۆرش کوزاوه ته وه. هاوکات ئاغاوات و ساحیبموک، به هه واداری له شا و له دهسه لاتی نيزامی که به قازانجی ئه وان هه لویستیان گرتبوو لیک کۆ ده بوونه وه و به قهولی خویان، جووتیاره سه ربزیوه کانی ده گه ل حاجی قاسمیان له گونده کاند، شناسایی و راوده نان و ئهمری ده رکردنیان ده دا و له گوند و له سه ر مالو حالی خویان وه ده ریان ده نان. جووتیار، ده بوو جیورپی خوی به جی بیلی، هه لبهت بیحورمه تی به جووتیاران و کوتان و لیدانیشیانی تی دا هه بوو.

نووسه ری ئه و یادداشته، خویندکار بووم و بو پشووی به هاری یان نه ورۆزی گه رابوومه وه دی و له حاجیاوا بووم. ئه و به هار، سه ره به هاریکی زۆر ته ر و تووشی ده گه ل خوی هی نا بوو، باران لی نی ده ده کرده وه، چۆمی ته ته هو که حاجیاوا چووکهی لی نزیک بوو که وتبووه مه ترسیه وه که سیلاو بیبا، خه لکی هه ردوو حاجیاوا، هه م گه وره و هه م چووک، بو پاریزگاری و ئاماده کاری حاجیاوا چووکه له به رانبه ر سیلاودا، ئاماده باش بوون، له و رۆژه تووشه دا، چه ند مالیکی ده رکراو له گونده کانی "عه مبار"، "داژبه ند"، "گۆلی" و... به ژن و مندال و مالاته وه، لیقه وماو تلیساوه، نوقم له قور و چلپاودا، له وبه ری چۆمی هه وه، ده ری دا بوون.

باوکم، که له و ئاماده باشییه ی ترس له سیلاوی حاجیاوا چووکه دا، له وی ده گه ل خه لکه که بوو و چاوی به و په ریشان حالییی ده رکراوان که وت، کوتی: "بانگیان که ن با بی نه ئیره، ئه مبه ره ی چۆم." گه مییان بو خستنه کار، له ماوه یه کی دوو سه عاتی دا، له پی شدا ژن و مندال، دوایی ش مه رومالاتیان بو له ته ته هو، که که ندا وکه ند ه اتبوو و هه ر قلی پی ده دا، به گه می، په راندنه وه به ری حاجیاوا و له مالاندا جییان کردنه وه. له و زه مانه دا حاجیاوا گه میه کی خۆمالی لی بوو که سه ره به هاران خه لک و مالاتی ده په راندنه وه بو ئه وبه ری چۆم به تاییه تی بو "خۆرگه بازار" که هه موو رۆژانی چوارشه ممه پیکده هات و سه ودا و مامه له ی لی ده کرا. ئه و

پۆژه و چه ند پۆژیکی دواتریش، ههرچی ده رکراو بوو له دییه کانی بنه ماله ی قازییه کان، حاجیاوا، ساروقامیش، گوئیگجه لی و برایمابات، حاویندرانه وه.

گوئیبیس بووینه وه ئاگا کانی گونده کانی که له دیی "گۆلی" کو ببوونه وه، داوا په یامیکیش بو باو کم ده نیرن که گویا ده بی ئه و ماله ده رکراوانه که له دیهاتی قازییه کان گیرساونه ته وه، رانه گیرین و ده ربکرین، ده نا قبول ناکهن. له جوابدا، باو کم پیی کوتبوونه وه، خه یالی خراپ نه کهن، به هه موو شیوه یه ک، ده گه لیان ده کهین. ئیدی ئاو به ئاگردا کرا و ههر به وه نده، برایه وه.

له کیشه و هه رای "حاجی قاسم" دا، له ناوچه که نه بووم، له تاران ده مخویند، ئه و دوو بیره وه ریییه ش که هیئاومنه وه، خو م ده گه ل بووم بویه باسم لیوه کردن، به لان له سه ر پووداوه که که له راستیدا میژووی بزووتنه وه یه کی جووتیاریه که بیجگه له داوا ی چینایه تی خوازیاری بره ئالوگۆریکی کومه لاتیش بووه له ناوچه که دا، جیی خو یه تی که سانیک که له گروکفی کیشه که له ناودا بوون و هاوزه مان مروی بی غه ره زوغایه ش بن، له هه لگیرسانی بزووتنه وه ی به شیک له جووتیارانی ده ور به ری بوکان لیی ورد ببنه وه و له سه ری بنووسن، تا له فکر و زهینان ئاوا نه بی، به و مه رجه چلو ن بووبی هه رواش بگوتریته وه.

مامۆستا "مه لا عومه ر عه سری" له مه ر هه ل سوکه وتی بزوا ی جووتیارانی هه ری می بوکان، له گوواری "گزینگ"، ژماره ۳۷ سالی ۲۰۰۲ ی زایینیدا، کورته یه کی له سه ر نووسیوه. مامۆستا مه لا عومه ر ئه م نووسراوه یه ی به مه به ستی راستکردنه وه ی نووسراوه یه کی دیکه، که هه ر له و بابه ته وه به قه له می کاک "ئه نوهر سولتانی" که له گزینگی ژماره ۳۶ ی هه مان سالدا چاپ بووه، هیئاوه ته سه ر کاغه ز.

ریوایه ت و شیکردنه وه ی مامۆستا مه لا عومه ر له سه ر ئه و پووداوه، ده گه ل بیره وه ریییه کانی منیش به ته واوی دیته وه و یه ک ده گریته وه، ئاخه منیش خه لکی هه مان ناوچه م و زۆرم له سه ر بیستوو و به په ندی پۆژگار ده گه ل رووداوه که تیکه لاویم هه بووه.

له مەر ئه و ئالۆزپلۆزییه رای جیاواز ههیه، به شیک له دۆستان به راپهرین و تهنا ته بره کاسانیک به شۆرش ناویان هیناوه. رهحمهتی که ریم حیسامی له کتیبی "بیره وه ریه کانم، بهرگی یه کهم" کاک جهلیل گادانی له کتیبی "۵ سال خهبات" و مامه غهنی له کتیبی "ئاله کۆک" دا، له سه ر ئه و پرودا وه یان نووسیوه، به شیوه یه ک، سه روخواری پیکراوه و به سه رهات خوی چۆن بووه، وا نه هاتۆته وه، له ناوه رۆک دوور که وتونه ته وه. نووسه ری ئه و یادداشتانه، به سه رهات و کورته شیکردنه وه ی مامۆستا مه لا عومه ری عه سری، له گۆواری ناوبرادا، ئامازه ی پیکردوو، وه ک یاده وه ریه ک، وه بیر دینمه وه.

له و پیه ونده یدا، راستیه که ی ئه وه یه که تیکچوونی ئه و بزوتنه وه و ئاواره که وتنه وه ی ژماره یه ک له جووتیاران، له و پیه ونده یدا نییه ده گهل ۲۷ ی گه لاویژی ۱۳۳۲ ی ئیرانی - ۱۹۵۳ ی زایینی - که ده بیته رۆژی کوده تا به سه ر حکومه تی دوکتۆر مصدقا. ئه مه یان له ئاخروخی ره شه مه دا بووه و ئه وه یان له مانگی گه لاویژدا، پرویداوه.

باوکم ناساز بوو، سالی دوو سی جار له بهر نه خو شیه که ی، ده چوو ته وریز و دیداری دوکتۆر و پزیشکی خوی ده کرد. وا هه لکه وت، گه لاویژی سالی ۱۹۵۳ ی زایینی، ده ور به ری کودیتای همه ره زاشا، له دژی دوکتۆر مصدق، به بۆنه ی دیداری دوکتۆر و کونترۆلیکی گشتی میزاج، له ته وریز بوو، منیش له خزمه تیدا بووم.

دیته وه بیرم، ئیواره زوویه کی رۆژی ۲۸ ی گه لاویژ، رۆژی کودیتا، له به ره یوانی ژووری باوک، له میوانخانه ی "گیلان نو" که تا چووباینه ته وریز هه ر له وی میوان ده بووین و ئاشنامان بوون، دانیشتبووین. میوانخانه ی "گیلان نو" ده که وته سه ر جاده ی "په هله وی" هم ژووره که ی ئیمه و هم به ره یوانی ژووره که مان، ده یروانیه سه ر شه قامی په هله وی. له به ره یوانه که خه ریکی سه یر و سه یاحه تی نیو شه قام و چایخواردنه وه بووین که بی ئاگا و له نا کاو چاومان به کۆمه له خه لکیکی ۳۰۰-۴۰۰ که سی هه رچیوپه رچی و وه یه کنه چوو که وت که به شه قامه که دا ده هاتنه خوار و هاواریان ده کرد و هیتافیان ده کیشا به هه واداری له شا،

که به تازه گی به پیخواسی له ئیران رایکردبوو، ئه ویش به شیوه یه ک له راکردن، که وه ک ده لئین، نه په ر ژا بووه سه ر پیلاو ده پیکردن، گویا پیلاوی له فروکه خانه ی به غدا، ده گه یه ننێ.

کورپی "حاجی ابولقاسم جوان" کابرایه کی خاوه ن فابریک و چه قوکیش، گشته گوپال به ده ستیکی خوی ده گهل، به جاده دا، ده هاتنه خوار و "زنده باد" شایان، ده کوت. که گه یشتنه به ران به ر ئیمه ته ماشامان کرد ره حمه تی کاک "همزه خه لیل" ده گهل خوالیخوشبوو "مام وسین قاره مانی"؛ ناسراو به وسینه زهرد، ده گهل کورپی حاجی جه وان، له ریزی هه ره پی شه وه ی خو پیشان دانه که ن. ره حمه تی همزه خه لیل، سیویکی به ده سته وه بوو که جار جار ده گهل "جاوید شا" کوتن، قه پالیکیشی له سیوه که ده دا.

II

که ریزی خو پیشانده ران گه یشته به ران بهر ئیمه و ئه و دوو ئاغا کورده چاویان به بابم کهوت له سهر بالکون، له ریزی جه ماعت هاتنه ده ر و وه سهر کهوتن، هاتن بو لای باوکم. په حمه تی همزه خه لیل ده گه ل وه ژوور کهوتن، به ده نگیکی بلیند که عاده تی خو ی بوو له قسه کردندا، کوتی: "جه نابی قازی" پیرو زباییت لی ده که م!"

باوکم کوتی: نجا بو له من کاک همزه، خو من توده م، واته سهر به حیزبی توده م!" له جوابدا کوتی: "به لی به لی، جه نابت توده ی چه وه نده ری!" یانی تو چه وه نده رکار و ده وله مهن دی، ده وله مهن دیش نابی به توده یی.

کودیئا، سهری گرتبوو. باوکم نیگه ران و په رو شی ئیمه بوو، چونکه نیومان به دیموکرات و هه واداری حیزبی توده، له نیو نیواندا بوو. ئه و کاته له کوردستانیش باس ههر باسی حیزبی توده بوو، ئیمه مانانیش ههر چه ند به نیو ده گه ل دیموکرات بووین وه ک کوتراوه، ههر به توده یی و به "سه رپووت"، که ناویکی دیکه بوو له کوردستاندا بو توده ییه کان، ناودیر بووین.

نیگه رانی و په رو شیی باوکم زیادتر له بهر ئه حمه د ئاغا، کوری گه وره ی بوو ده نا، نووسه ری ئه و یادداشتانه، ئه و کاته جارئ ته مهنی قانونیم

نه بوو، بۆیه تا رادیه کی زۆر، له گه پروکیشه ی حکومه تی کودیتا به دوور ده بووم.

خه بهری گرت و بری خه لک و تیکۆشه ران، له مه اباد و له ده وروبهررا، به ئیمه که جارێ هه ر له ته وریز مابووینه وه ده گه یشت. خه به رمان هه بوو که ئه حمه د ئاغا، به رده ست نه بووه و خۆی شار دۆته وه، به لان نیگه رانی هه ر هه بوو، چونکه جارێ نه زاندرابوو هه رله مه اباددا خۆی شار دۆته وه بیان له شار ده رکه وتوو...

چه ند رۆژی هه وه لێ پاش کودیتا، هه ر له ته وریز، رۆژیکیان، دوکتۆر قاسملوو هاته هوتیل لای باوکم، وا دیار بوو که له جیورپی ده ربازبوون و خۆشاردنه وه ده گه را. باوکم ئامۆزگاریی کرد که بیته دئ، مالی ئیمه، له وئ جیی خۆشاردنه وه ی بۆ ته رتیب ده کری. له و کورته دیداره دا، دوکتۆر لیمی پرسی و کوتی: "بۆ وامان لیه ات؟" له جوابدا کوتم: "به باوه ری من، حیزبی توده خه یانه تی پی کردووین. ئه گه ر وا نه با، حیزبی توده، توانا و ئیمکانی ئه وه ی هه بوو پیش به چه ند کوته که به ده ستیکی چه قۆکیش، بگری."

ئه و دیداره، بۆ ماوه یه کی دووردریژ بوو به ئاخیرین دیدارم ده گه ل دوکتۆر قاسملوو، ئیدی نه مدیته وه. تا سالی ۱۹۷۰ی زایینی، که له باشووری کوردستان، چاومان پیک کهوته وه. ئه وزه مان، له سازانی شۆرشی ئه یلول، ده گه ل حکومه تی ئیپراق، له "ناوپردان"ی گه لاله، له لای شادپه وان مامۆستا هه ژار و مامۆستا هییدی؛ واته خالید ئاغا حیسامی، بۆ جاریکی دیکه، یه کترمان چاو پیکه وته وه. باسی ئه و دیداره و پایه ریژی هاوکاریی داهاوو له کاروباری سیاسیدا، له لاپه ره کانی دواتردا، دئ.

هه ر له و رۆژانه ی پاش کودیتای ۲۸ی گه لایژدا، چاوم به کاک سوله یمان و کاک مسته فا ئیسحاقی کهوته وه که ئه وانیش هه ر بۆ خۆدزینه وه، له مه اباد ده رکه وتبوون و به نیازبوون برۆن بۆ تاران و له وئ خۆ ون بکه ن. له و دیداره دا ده رکه وت که ئه وانیش سه باره ت به سه رکه وتنی کودیتا، هه ر له سه ر خه یانه تباریی حیزبی توده سوورن و له و روه وه هاوچه قیده یین. که وابوو سی قۆلی بریارمان دا که ئیمه هه موو عه لاقه و

پیوهندی داها تووی سیاسی خومان دهگه‌ل حیزبی توده، دهبرین. ئیمه هیچ باوه‌ریکمان بهو دعایه و پروپاگاندا ی حیزبی توده نابئ، که گویا خو بو شه‌ری چه‌کاری ساز ده‌کا له دژی کودیتا و له دژی دهسه‌لاتی حه‌مه‌ره‌زاشا.

چه‌ند رۆژیک پاش گه‌رانه‌وه‌مان، له ته‌وریزرا بو مالی له حاجیاوا، ئه‌حمه‌د ئاغاش گه‌یشته‌وه دئ. ئه‌و که له مه‌باد راپیکردبوو خو ی گه‌یانده‌بوو گوندی "قزلجه" و له‌ویرا به یاریده‌ی خزم و دوستانی بنه‌ماله، نیوه‌رۆیه‌ک، چه‌ند خزمی "قزلجه" ی ده‌گه‌ل، گه‌یشته‌وه مال. هه‌لبه‌ت گه‌یشته‌وه‌ی به دئ و به مال، بهو مانایه نه‌بوو که ئیدی ته‌واو کیشه براره‌ته‌وه و له کۆل ده‌بنه‌وه. چونکه زۆر پی نه‌چوو بوو چیشتانگای رۆژیکی گهرم، سه‌ره‌ه‌نگیکی ژاندارم به خو ی و به چه‌ند ژاندارمی‌که‌وه، له به‌رده‌رگای دیوه‌خانی مال دابه‌زین. هه‌م ئه‌حمه‌د ئاغا و هه‌م نووسه‌ری ئه‌و یادداشته‌نه، له دیوه‌خانی مال، دانیشته‌بووین، به هه‌لکه‌وت خالۆزایه‌کیشمان؛ کاک عومه‌ر دیبو‌کری- لهو کات و رۆژدا میوان بوو.

که ماشینی جیبی سه‌ره‌ه‌نگ راپیگرت، ئیمه دووکه‌سی فیزمالکماندایه و خومان دزیوه بو دیوی ژووری، نیو ژن و مندا ل که به‌پیی هه‌لومه‌رجی ئه‌و زه‌مان، دیوی ژووری، وه‌ک بلی مه‌سوونییه‌ت؛ واته پاریزگاری پارله‌مانی هه‌بی و ابوو که‌سی لاوه‌کی و بیانی بو ی نه‌بوو پرووی تی بکا. ژاندارم وه‌ژوور دیوه‌خان ده‌که‌ون، باوکم به‌خیره‌هاتنیان ده‌کا و ده‌ستووری نانی نیوه‌رۆ ده‌درئ. سه‌ره‌ه‌نگ، وه‌ک ده‌لین، چه‌که‌مه نه‌که‌شیده داوای ئه‌حمه‌د ئاغا ده‌کا، تا بیته‌ه‌زوور و خو ی راده‌ست بکا.

باوک، ئینکار ده‌کا که گه‌رابه‌یته‌وه و ده‌لئ: "هه‌رکات هاته‌وه مال، ده‌ینی‌رمه ژاندارمه‌ری." سه‌ره‌ه‌نگ پی‌داگر ده‌بی، ناچار باوک زلله‌یه‌کی لی‌ده‌دا و به ده‌وروبه‌ر ده‌لئ تفه‌نگه‌کانیان لی‌بستین و هه‌مووان ده‌ستبه‌سه‌ر، له دیوه‌خان ده‌که‌ن، هاوکات خه‌به‌ر بو مامم، مه‌رحوومی - سالار میرزافه‌تاح- له دیی ساروقامیش ده‌نی‌ری که بگاتی و بو ریگ‌اچاره له هه‌لومه‌رجه‌که بی ده کیشه‌که‌وه. دوستانی دیکه‌ی بنه‌ماله، ئاگا‌کانی

دیئ "حاجی لهک"، خوالیخو شبوو حاجی سولتان ئاغا مه عروفی و مه رحومی حاجی حه مه ده مین ئاغا مه عروفی که ئه ویش له و وه خته دا به میوانی له حاجی لهک ده بی و له بارود و خه که ئاگادار ده بن، تیگرا پروو ده که نه حاجیاوا و گه یشتنه به زموه هه راکه. هه رچو نیکی بوو نیوه به زور و نیوه به خواهیشت، به دووه هزار تمه نی ئه وکات، که پاره یه کی زوریش بوو، سه ره هه نگ ئاشت ده که نه وه و به ریی ده که ن و بو ئه و جاره خه ته ر و مه ترسی له سه ر ره ویه وه.

به و چه شنه، ئه و هاوینمان، له نیوه ئازادی و نیوه قاچاخیدا برده سه ر، پیشوی هاوین بو خویندکار و مه کته بی خه ریک بوو ته واو ده بوو. به و حیسابه ئیمه ش ده بوو بیر له مه کته ب و خویندنمان بکه ینه وه، به لان چوون؟ له کوئی؟ که هه م خویندنمان هه بی و هه میش له گیران و به رده ستبوون پاریزراو بین.

باس و مه سه له حه ت له و باره وه گه یشته جیگایه ک که ئه حمه د ئاغا، بچی بو تاران له وئ له مه کته بی ئه لبورز - دبیرستان البرز، خوئی حه شار بدا. ئه لبورز، مه کته بیکی به پاره و شه وانه روژی بوو، واته هه رکه س له وئ ژووری خوئی ده بوو، به روژ ده یخویند و شه وانه له ژووری خویدا ده مایه وه. ئه لبورز، بو وی زیاتر به مه سه له حه ت بوو و گویا که سیش باس نه کا و نه زاندری له کوئییه.

جا ده گه ل ئه وه ش که خو نووسین و جیبوونه وه له مه کته بی ئه لبورزدا هاسان نه بوو به رتیل و ناوناونجیی دوست و خزم له تاران، گریی له گرفتی کاره که ده کاته وه، ئه حمه د ئاغا له وئ ماتهی هه لگرت. نووسه ری ئه و یادداشته ش، که ئه و زه مان ده بووم به که لاسی ۸ نیردرامه باژییری ته وریز تا له وئ ده ست پی بکه م. له بال مالیکدا ژووریکیان بو به کری گرتم، به رپرسایه تی ئیداره ی خو م دره دست خو م، له مه کته بی مه نسور دبیرستان منصور - دامه زرام.

جاری ئیستا دوو مانگ له سالی خویندن تیپه ر نه ببوو که به یانیکی زوو به کوتانی ده رکی ژووره که م وه خه به ر هاتم، که ده رگام کرده وه، ئه حمه د ئاغا به چه ند سه رباز و ئه فسه ریکه وه وه ژوور که وت. په شوکام و پرسیم:

"بۆ بهو سهرباز و ئەفسه رانهوه؟" کوتی: "گیراوم، هیناویانمهوه ئیره، نیگه ران مه به، شتیکی وا نییه، جییه جی ده بی. خه بهری ماله وه بده با ئاگادار بن." جییه جی ده بیی ئەحمده ئاغا وایلێهات که ده گهل مه رحومی حاجی ره حیمی - ئاموزا ۴ سالی ره بهق له زینداندا مایه وه و پوول و پارهییه کی زوری لی خه رج کرا، تا نه جاتی بوو.

سالی دواتری خویندن، شار و مه دره سه م گوپی، له ته وریزرا هاتمه وه مه اباد و له ده بیرستانی "ابن سینا" دامه زرام. ئەوکاته له مه اباددا جیا له ده بیرستانی کی کچان، ته نیا هه ر دوو ده بیرستانی کوران هه بوو، "ابن سینا" و "محمد رضا شاه" ماوه و ده وره ی خویندن له ده بیرستانه کانی ئەو زه ماندا ۵ سال بوو.

له سه روبه ندی، شوړشی سالی ۱۹۵۸ "عبدالکریم قاسم" له ئیراق، به سه ره اتیک که هه موو ناوچه ی پوژه ه لاتی ناوه راستی تووشی ئالوگور کردبوو و ته نانه ت خه ریک بوو بیچم و چوارچیوه ی ده سه لاتی پر له زوری و زولمی پوژه ه لاتی ناوین به گشتی ژیر و ژه بهر بکا، ته نانه ت بۆ ئیمه ی کوردیش، بووزانه وه و هه ستانه وه یه کی نوئی ده سته بهر و به دیاری هینا.

بارزانی له تاراوگه را، گه راپیه وه ئیراق و ولات. ئەو گه رانه وه یه، کووره ی تیکووشانی سیاسی و کوردایه تی نه ته نیا هه ر له باشووری کوردستان، بگه ره له به شه کانی دیکه ی کوردستانیشدا، ده ما. ده نگی سروودی "هذا الوطن شرک لا کراد وعرب" - ئەگه ر عه ره بییه که م راست نووسییه ته وه - که نیوبه نیو هه موو پوژئی، له رادیوی ده وله تی ئیراقه وه ده گه یشته گوئی، هه لگری مزگینی دواپوژئیکی گه شه دار بوو بۆ ئیمه ی کوردیش. له و هورا بوو که جموجولی سیاسی، له پوژه ه لاتی کوردستانیشدا، به ره به ره ده سته پی کرده وه. حیزبی دیموکراتی کوردستان، که ته نیا ریکخراوی سیاسی ئەو کاته بوو له پوژه ه لاتی کوردستان، هیدی هیدی، بووزایه وه.

له و پوژگاردا، نووسه ری ئەم یادداشته، له سالی ۴ ی ده بیرستان ده مخویند، له سه ر داوای کاک غه نی ئەوکات و مامه غه نی ئیستا چوومه لای و له ماله خوئی، چاوم پیی کهوت و به یه که وه دانیشتین. مامه غه نی باسی ده سته پیکردنه وه ی کاروباری سیاسی حیزبی، بۆ گیرامه وه و

به یاننامه یه کیشی دامی و خویندمه وه، گویا تازه ی به دهست گه یشتبوو. له و دیداره دا، مامه غه نی داواکا ربوو هاوکاری دهست پی بکه مه وه. به بی ئه وه جوابیکم دابیته وه، گویم له وته کانی گرت، به لان به گهرمی به ره و داواکارییه که ی نه بوومه وه، پیم خو ش نه بوو جاریکی دیکه بکه ومه وه ژیر رکیفی حیزبی توده وه.

ماوه یه ک پاش ئه و دیداره ی مامه غه نی، هه روا به هه لکه وت له گوندی "گوینگه نی" له سه فهری سه ردانی خزمان، چاوم به کاک سوله یمان موعینی که وت که به نه ینی و به کاری سیاسییه وه له وی بوو. ماوه یه کی دوورودریژ بوو کاک سوله یمانم نه دیتبوو به دیداری شاد بووم و گه شامه وه، بو ویم باس کرد که چاوم به مامه غه نی که وتوو. کاک سوله یمان دلنیای کردم و وتی، هیچ چه شنه پیوه ندیکی حیزبی دیموکرات ده گه ل حیزبی توده، له ئارادا نییه و هانیدام که تیکه لاو بیمه وه. له بیرمه، پیشنیارم پی کرد هه ر له ویرا ده گه ل وی برۆم، منیش وه ک ئه و بيم به کادری نه یینی حیزب، به لان لی نه سه لماندم و لای وابوو جاری تا ده کری له سه ر خویندن و چوونه مه دره سه م برۆم.

نازانم چ ماوه یه ک به سه ر ئه و دیداره دا تیپه ر ببوو که هیرشیکی به ربلاوی گرتوبری "سازمانی ئه منییه ت" له هه موو به ش و ناوچه کانی رۆژهه لاتی کوردستان، بو جاریکی دیکه، دهستی پی کرده وه. ریژیم، وه ک سیاسه تی هه میشه یی خو ی، پاک و پیس، تیکه وت و خه لکیکی زوری گرت، به خو شیییه وه سه ره پای مه ترسییه کی که له خو م هه بوو به ر نه که وتم و نه گیرام، به لان مامه غه نی و باقی ئاشنا و رۆشنا، وه به ر هاتن و گیران.

زه مان، له سالی ۱۹۶۱ و راپه رینی "ئه یلوول" له باشووری کوردستان نیزیک ده بووه. له و سه روبه نه ده دا، نووسه ری ئه و یادداشته نه، ویپرای چه ند خوینکاریکی ده یکه ی مه اباد و ده روبه ر، گه یشتبووینه زانستگای "تاران" و له زانکو ی حقوق، واته زانکو ی ماف یان مافناسی، ده مخویند.

ئیمه ی خویندکار که ئاگری شو رشی مانگی "ته مووز"ی عه بدولکه ریم قاسم، تین و ههستی کوردایه تی وه به ر نابووینه وه، به خه مخوری و په رۆشه وه، گو ی له سه ر هه ست، رووداو و هه لو یسته کانی سه روبه ندی

شۆرپشمان لیكالا ده کرده وه، به دوای خه بهری رادیو و رۆژنامه کانه وه بووین و گوئیقولاغ، لیک کو ده بووینه وه، چمان ده ست که وتبا له خه بهر و له قسه و باس، هه لمانده رشت.

سه رنه نجام، رۆژی یه که می مانگی نه یلوول، یانی ۱۱ مانگی سیپتامبری سالی ۱۹۶۱ ای زایینی راپه رین له ناوچه ی "گویه" و "رانیه" و له دوئی "خه له کان" را هه لگیرسا و شه ر و پیکدادان له نیوان هیزه کانی حکوومه ت و ده سته چه کداری کورد له باشووری کوردستان، گه یشته ده نگوباسی جیهانی و تیوه گلانی ئیمه مانان، خویندکاره کورده کانی زانستگای تارانیشی، به دوادا کشا.

هه رچه ند هه سته کوردایه تی و ولاتخوشه ویستی له سه ررا گه رپاوه م، رپی نه ده دام که م تا زور، ده سته پیک و ده وامکاری و به ره م و قازانجی نه و راپه رینه، بینمه ژیر هیمای لیپرسینه وه، به لان بیروکه ی هه بوونی شوینی واجبتر و گونجاوتر بو شۆرشیکی هه قخوازانه ی نه ته وایه تی وه ک رۆژه لاتی کوردستان، له جیاتی باشوور، به میشکما ده هات، ئیستاش هه ر ده گه لمه و لیم دانه برپاوه.

له روانگه ی نووسه ری نه م یادداشتانه وه، عه بدولکه ریم قاسم، رپی به ری مانگی ته مووزی سالی ۱۹۵۸ مرویه کی ولاتپاریز، گه لخواشه ویست، دوور له دزیفی، دژ به داگیرکاری و به پیکگرتن ده گه ل زه مان و ده گه ل ریژیمه کانی ده وروبه ری خوئی، پیاویکی خه لکی و دیموکرات بوو.

که ریم قاسم و شۆرشه که ی، گشته روانگه یه کی پیشکه تنخوازی و سه روه ری گه له کانی ولاتی ئیپراقی لی به دی ده کرا، نموونه یه کی نه و دیارده یه، له پیشدا هیئانی ماده ی دووه می به ناوبانگ له ده ستووری کاتی ولاتداکه ئیپراق به خاکی دوو نه ته وه ی کورد و عه ره ب، داده نی. دواتر، له هه نگاوه پیشکه وتنخوازه کانی نه مه بوو که په یماننامه و گریوبه سته "به غدا"ی هه لوه شانده وه که په یمانیک بوو له دژی خه لکان و ولاتانی ناوچه که و به مه به سته سه رکوتکردنی هه رچه شنه خه بات و تیکوشانیکی گه له ژیرده سته کانی ناوچه که، به تاییه تی دژ به نه ته وه ی ئیمه، به سترابوو.

ههنگاوی زۆر گرینگی دیکه ی که ریم قاسم ده وه دا بوو که مافه دیمۆکراتیکه کان له ولّاتدا بووژانه وه، ئازادی بوو حیزب و ریکخراوه سیاسییه کان، ههروهک ئازادیی رۆژنامه گه ری و پیکهاته کۆمه لایه تییه کان له ولّات و به تایبه تی له کوردستاندا، به گشتی دهسته بهر کرد.

وهک له هه مووان ئاشکرایه، ئاگری راپه رینی مانگی ئه یلوولی ۱۹۶۱ له خه له کانرا، داگیرسا. ئاغاوه ت و ساحیب ده سه لاتی ناوچه که، به رواله ت له دژی پرۆژه و پرۆگرامی حکومه ت بوو دابه شینی زه ویوزار به جووتیاران ده ستیان دابوو چهک، به لان له بنه وه ش ته پوتۆزی ریزی می ئیرانی شی تیدا شاردرابوو. ئیران، شۆرشی نه وپای ئیرا قی لی ببوو به چقلی چاو له هه موو ریکایه که وه، خه ریکی تیکدان و گورزلیوه شان دنی بوو.

له به ختی نابه ختی که ریم قاسم ئه وه بوو که ده گه ل کۆمه لیک کیشه ی خۆلقاوی ناپیویستی ناوخۆیی ده ست به به خه و تووش هاتبوو که له راستیدا، سه ریان لی شیواندبوو هاوکات گیرۆده ی به ندوداوی ئیران، ترکیه، ئه مریکا و ئینگلیسیش هه ر بوو، بۆیه وهک گورگی چوارچاوی به سه رهاتبوو ریکای سه رده رکردنی لی تیکچوبوو، رهنگه هه ربۆیه ش هه له ی گه ره ی شه ر ده گه ل کوردستانی راگه یاند.

وابوو که بارزانی نهر، له ئه نجامی نه زانمکاریی که ریم قاسم ده ستی دا چیا، راپه رینی چه کدارانه ی خه له کان بوو به شۆرش، شۆرشیکی خه ست و هه مه گیر. باشووری کوردستان کهوته فاز و پرۆسه یه کی هه مه گیره وه، ئه و پرۆسه نوییه، ئه رک و وه زایفیکی گرینگ و تازه ی بوو هه ر کوردیکی نیشتمانی په ره ر، هی نایه ناوه وه.

بوو ئیمه ش، خویندکارانی ئه و زه مان له زانستگای تاران، که به داخه وه ژماره شمان له ۱۷۰-۱۸۰ کهس زیاتر نه بوو، ئه و ئه رک و وه زیفه یه به هه موو هیز و قووه تی خۆیه وه بۆمان له گوریدا بوو که ده بوو به رپۆیه ی ببه ین. بریارمان بوو که هه موو رۆژانی هه ینی، کۆ ببینه وه سه ریه ک، له

رادیۆ و پۆژنامه ناوخۆیی و دهره کی، له قسه و باسی گه یشتوو و لیژانی له سه ر شوړش و هه لومه ر جی له وی پیکه وه، ئالوگۆر بکه یین.

داماننا بوو به کوردی بنووسین، به کوردی بخوینین و بخوینینه وه، میژووی خه باتی نه ته وه که مان بیینه ژیر باس و لیکۆلینه وه، کوردایه تی بکه یین و یه کیته یی خویندکاریی خو مان پته و رابگرین و یاریده و یارمه تی شوړشی باشووری ولات، بیی به کار و ئهرکی هه ره پیویست و لازم بو گشتمان.

ئهو سه روبه نده "جبه ملی ایران" له سه رپا که وتبووه تیکۆشانی سیاسی، له ورییه دا زانستگای تاران پیشقه راوڵ و رچه شکین بوو. خو پیشاندان و ریپه یما یی له مه یدانی گه و ره ی حه وشی زانستگادا، ببوو به کاری پۆژانه. ده سه تی خویندکاریی ئیمه؛ کورده کان، ده گه ل به ریپه به رایه تی جبهه ی میلی، هه روه ها ده گه ل ریپه رایه تی خو پیشاندانه کانی نیو زانستگه، له پیوه نیدا بووین.

ئیمه، له هه ولدا بووین که سرنجی جبهه ی میلی و ئیعتیرازی نیو زانستگا، بو پشتیوانی له شوړشی باشووری کوردستان، راکیش بکه یین بو ئه وه ی هه ر نه بی شه رپروۆشی و هیرشی ئه په راتی نیزامی ئیپاق بو سه ر کوردستان، مه حکوم بکه ن، هه ر به و شیوه یه ی بو خه لک و بو بزای رزگار یخوازی فه له ستین ده یکه ن، به لان هه وله کانمان فایده ی نه دا. نه جبهه ی میلی و نه خو پیشاندانی ئیعتیرازی نیو زانستگا، ته نانه ت ورده ده سه ته چه په کانی به شدار له خو پیشاندانه کانیش، ئاماده نه بوون داخوازییه کانمان لی قبول بکه ن.

بنه سه تی هه وله کانی ئیمه ده گه ل جبهه ی میلی که جوولانه وه ی ئیعتیرازی نیو زانستگایان له بهر ده ستدا بوو و که سانیک ی وه ک "ئهرفه عزاده"، "سه لامه تیان" و "به نیسه در" بگیړی بوون ئیمه ی گه یانده سه ر ئهو باوه ره که هه رچه ند به ژماره ش که مین وا باشه کارشکینی قه رار و بریاره کانی جوولانه وه ی ناره زایه تی نیو زانستگا بکه یین و نیشانیان بده یین که ئیمه؛ کورده کانیش، هه یین، دۆستایه تی و هاوکارییان ناکه یین ئه گه ر ئه وان سه باره ت به داواکارییه کانی ئیمه، خو یان نه گۆرن.

بوویه، بریارمان دا خویندکارانی زانکوی حقوق له وه ههنگاوه دا، پیشقه دهم بن.

ئهو رۆژه، قهراری بهرپوه به رایه تیی خویشاندانه کان وابوو که خویندکار به گشتی له بهر دهرگای گهورهی زانکوی حقوق، کۆ ببنه وه و له چوونه سهر که لاسی دهرس مان بگرن. کاتی دیاریکراو گشتی خویندکار له وی کۆ بوونه وه، بریاری دهستهی بهرپوه بهر خویندراپه وه، مانگرتن راگهیه ندرا، له و نیوه دا، نووسهری ئهو یادداشتانه، دهگهل رهحمه تی کاک "موعته سه م عه لیار" که پیکه وه هاوکه لاسیش بووین سهره پای مه ترسی له لیدان و کوتانمان، به ره و چوونه سهر که لاس، وه ری که وتین. ههرچی هاواریان لیکردین که مانگرتن مه شکینن، گویمان پی نه دان و چووینه سهر که لاس. به و شیوه یه، ریز و سه فی خۆمان له وان جیا کرده وه.

له ههل و فرسه ته کانی دواتریشدا، ههرچه ند یه ک دوو دلوی زره توده یشمان لی پهیدا ببوو ئهو هه لویسته ی خۆمان بو دهنگدان به 6 ماده ی هه مه رزاشا، له پیوه ندیدا دهگهل دابه شینی زه وی بو جووتیاران و مافی دهنگدان بو ژنان... دووباره کرده وه، چونکه بزووتنه وه ی خویندکاری زانستگا، دهنگدان به 6 ماده ی ناوبراوی، ویپرای ئایه تولا "خومه یینی" و جه به ی میلی و ته نانته چه په کانیش، ته حریم کردبوو. به لان ئیمه پیکه وه و به دهسته جه معی به ره و سندوق چووین، دهنگمان پیدا.

با وته ی سه یر ون نه بی، له جهنگه ی گهرموگورپی کوردایه تی و هه لاوبگری ئیعتیرازیی ئهو زه مانی زانستگای تاران، کابرایه ک به نیوی "سه مان نه نه وشیروانی"، وا بزانه له بنه ماله ی به گزاده کانی ناوچه ی "سه قز، رۆژنامه یه کی له تاران دهرده کرد به نیوی "سه حر" ئهو رۆژنامه یه، کاری ههر نووسین و پیدا هه لگوتن بوو به حکوومه تی شا و سازمانی ئه منیه ت. وا بزانه خهرج و مه سره فی دهرچوونیشی ههر له ساواکرا، دابین ده کرا.

کاتی خوی کاک "عه لی قازی"؛ کوری پیشه وا، له لایه ن حکوومه تی ئیرانه وه بو خویندن دهنیردریته دهره وه. له و پیوه ندییه دا، سه مانی

گۆرین نووسراویکی پر له گلهیی له دهولهت له ژیر ناوی- گرگ زاده گرگ شود، گهرچی باادمی بزرگ شود- له رۆژنامهی سهحهری خویدا بلاو دهکاتهوه و گازهنده و تانوت له حکومتهت دهدا که بوچی - بیچووهورگ- بو خویندن دهنییته دهرهوه.

جا، ئەم سلەمان ناوه که له بهر دهولهتخوازی به کابرایهکی ناپهسند و خراب ناودیڕ بوو بهم نووسینه ئەویش بهم شیوازه، له کوردهواریدا به تهواوی بهر نفرهت و بهر نهحلهتی خهڵک بووبۆوه. به ههڵکهوت لهو دهوراندا وا بزانه له زانکۆی ئەدهبیاتیش خویندکار دهبی. رۆژیک لهو رۆژگاره که ئیمه چهند کهسیک له پیش زانکۆی حقوق راوهستابووین و پیکهوه قسهمان دهکرد، کابرا که به ویدا تیدهپهڕی، گوئی له گوتاری به کوردی دهبی و هات بو لامان، خوئی ناساند و کوتی: "برا منیش کوردم." لهنیو کۆی ئیمدا، کاک سهلاح و پهحمهتی عهلی هسهنیانی لیی ههڵچهرخینهوه و به گزیدا هاتن، جاسووس و خوڤرۆشیان پی کوت. کابرا که چاوهپروانی ههلوئیستیکی ئەوتۆی نهدهکرد، پرووی له کاک سهلاح کرد و کوتی: "قوربان جهنابت کیی؟"

— من عهلی هسهنیانیم!

ئهوجار له پهحمهتی عهلی پرسی: "ئهدی جهنابت؟"

— من سهلاحی موهتهدیم!

ئهو پرسیار و وهلامانه، خهڵکهکهی وه پیکهنین خست. نهوشیروانی به رووشکاوی ریی داگرت و رۆی.

شهڕ له باشووری کوردستان ههر دههات و گهرمتر دهبوو. حکومتهتی بهغدا، چی له توانا و هیزی نیزامیدا شک دهبرد ههمووی خستبوونه کارهوه تا شوڤشی کوردستانی پی سهرکوت بکا. له گشت بهشهکانی باشوور، به تایبهتی له ناوچهی بارزان و دهوروبهر که پیگه و جهبههکانی بارزانی لی دهبوو شهڕیکی قورس و مالویرانکار، بی وچان به شهو و به رۆژ له کاردا بوو، به چهشنیک که جیاواز له کهموکووریی

که رهستهی بهرگری و پیداوئیستییهکانی هیژی پيشمه رگهی کوردستان، قاتیوقری لهوی، مهترسیکی گه وره ی هینا بووه پیش.

پیداوئیستی یاریده ی زیاتر به راپه رینی کوردستان، بو مان ببوو به ئه مریکی حه یاتی، بو ئه و مه به سته ئورگانیزه بوون و تیکۆشانیکی زیتر و کاراتر گهره ک بوو، نه ک به ته نی هه ر له تاران، به لکه ده بوو په ل باوئینه نیو خه لکه وه له شار و گونده کانی خو مالیدا. بو ئه و مه نزووره، کومیته یه کی ۷ که سیمان پیکه ئینا له و ناوانه ی خواره وه.

۱- کاک سه لاج موهته دی

۲- کاک عه زیز ژیان

۳- کاک حه مه ده مین سیراجی

۴- کاک فاتیح شیخولئیسلامی

۵- کاک مسته فا ئیسحاقی

۶- ره حمه تی کاک سوله یمان شافعی

۷- ئه میر قازی

کاک حه مه ده مین سیراجی که ده گه ل بیروکه ی کوردستانی ئیمه زور گونجاو نه بوو له کومیته که وه لا که وت، به جیگای ئه و کاک بایز شیروانی هاته کومیته که وه. له و سه روبه نده دا، کاک سوله یمان شافعی به ته قینه وه ی کووره ی خشته یزی بنه مالهی، به داخه وه ژیان له ده ست دا، ره حمه تی کاک حه سه ن بابا تاهیری، جیگای گرته وه.

هه رچه ند کومیته ی ئیمه له ده سته پیکدا ته نیا یارمه تی و کوکردنه وه ی پیتاک و گه یاندنی یارمه تییه کانی به شوړش به کاری خو ی دانا بوو ده گه ل ئه وه ش کومیته که، کومیته یه کی نه ینی و ئه ندامه کانی نه ناسراو بوون، به زووی ته قریبه ن له زوربه ی ناوچه کانی روژه ه لات، ره گورپیشه ی داکوتا.

له سه ره تادا، یارمه تی زیاتر هر له ریگی قاجاچییه ناسراوه کانه وه بو شورش ده نیردر، تا به ره به ره مهیدانی تیکۆشانی کومیته که به رفه وانتر زیاتر ده بوو ئه وکاته گه یشتینه ئه و قه ناعه ته که ده بی ببین به ریخراوی سیاسی و له چوارچیوهی کومیته یه کی یاریده ده ر، ده رچین، هه رواشمان کرد.

کومیته ی ئیمه، نیوی "کومیته ی به ریوه به ری کاتی حیزبی دیمۆکراتی کوردستان" ی له سه ر خۆی دانا، هاوکات، بیجگه له خزمهت به شۆرشی باشووری کوردستان، چه ند ئامانجیکی سه ره تایشی بو خۆی دیاری کرد. له وانه، هه ولی پیوه ندی ده گه ل پارتیی دیمۆکراتی کوردستان، هه روه ها هه ولی پیوه ندی و گه یشتن به کادره کانی حیزبی دیمۆکراتی کوردستان که که وتبوونه ناو شۆرشی کوردستانه وه. ئامانجیکی دیکه ی دیاریکراو له و پله یه دا ئه وه بوو که پیوه ندی بگرین به "کۆمه له ی خویندکارانی کورد له ئورویا" که به تازه گی پیکه اتبوو و به یاننامه کیش که نیوی کاک سه عدی دزه یی، کاک وریا ره وانندی و کاک که مال فوئادی پیوه بوو بو ئیمه هاتبوو. له و نووسراوه دا داوای پیوه ندی له ئیمه کرابوو.

یه که مین کومیته یان یه که مین ریخراومان له ناوچه ی بوکان، به سه ره پهرشتیی ره حمه تی کاک "حه سه ن موه ته دی" له گوندی "قه ره گوینز" پیکه وه نا. هاوکاریی ئه و ره حمه تییه به ریزه، که مرویه کی کوردخۆشه ویست، تیگه یشتوو و راست و دروست و باوه ریپیکراو بوو ده روازه یه کی گه وره ی له تیکۆشانی ئیمه کرده وه و هه موو پیوه ندییه کانی دواتری ئیمه ده گه ل شۆرشی باشوور، هه روه ها ده گه ل به ریوه به رانی ئه وکاتی ح. د. ک. له باشوور، له ریگی به ریزیانه وه سه ری گرت و به ریوه ده چوو.

پاش گشته سالیک له لیكدابران، بو جاریکی دیکه کاک سوله یمان موعینیم که ئیدی به "فایق ئه مین" ده ناسراوه، له گوندی "شیخه ر" له نیزیکی بوکان و له ماله ره حمه تی کاک "سه عد موه ته دی" تیکۆشه ری به ناوبانگی ریگی کوردایه تی که سه رافه تی گشتیی کاروباری ئه و کاته کانی حیزبی له ناوچه که دا له ئه ستۆ بوو چاو پیکه وت. ئیمه، کومیته ی تازه پیکه اتوو

حیزب، له ریگی ریخراوی قهره گوێزه وه و ئهوانیش له ریگی قادر ته گهرانی قاچاچییه وه، په یامی ئیمه یان گه یاندبوو که بین و دیدارمان ده گهل بکن، کاک فایق به دوای سه روسو راغماندا، هاتبووه ئهوی.

له دیداری کاک "فایق" دا، قه رارومه داری پیکه وه بوونمان بریه وه، پیوهندی سیاسی له مابهیندا دامه زراوه و قهره بوو بووه. له سه فه رهیدا، کاک فایق گشته رۆژنامه و بلاوکیشی به نیوی "دیسان بارزانی" بو هینابووین که به تایپ و رۆنیو له چاپ درابوون. ئه نووسراوه یه دیسان بارزانی له لایهن حیزبی دیموکراتی کوردستانه وه، که له شوێشی ئه یلوولدا به شدار بوون، ده رده چوو و بلاو ده بووه، زیاتریش ههروهک خه به رنامه یهک، هه والی شه ر و پیکدادانه کانی پێشمه رگه و هیزه کانی حکومه تی تیداده نووسراوه.

دیسان بارزانی، وهک له نووسراوه کانیه وه ده رده کهوت، خاوه نی بیروکه ی سه ربه خویی کوردایه تی و یه کیته ی خوازی نه ته وایه تی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئه و کاتانی له راپوێژدا بوو. بارزانی نه مر، وهک سه روکی گشتی خه باتی رزگاری یه کجاری نه ته وایه تی ناوزه ده کرد و ده یناسی. ئه وه ش وهک له سلیمانی ده گوترئ، خوی له خویدا ببوو به هوی ناکوکی، له مابهینی رپیه رایه تی ئه و کاتی ح. د. ک و مه کته بی سیاسی کۆنی پارتی. پارتی ئه و زه مان، حیزبی دیموکراتی کوردستانی، به نیوی "جه ماعه تی دیسان" ناو ده برد. ئه و ناکوکیه دواتریش هه ر ما و بی سه ده مه ش نه بوو.

باسکرا که په یام و نامه یه کی کومه له ی خوینکارانی کورد له ئورپامان بو هاتبوو. له و پیوهندییه دا بریارمان هه بوو که سیکی خۆمان، هه م بو نوینه رایه تی له ده ره وه و هه م بو پیوهندیی به رده وام ده گهل کومه له ی خویندکاری ناوبراو بنیرینه ئوروپا. نووسه ری ئه و یادداشتانه بو ئه و ئه رکه دیاری کرابووم و هه روا خه ریکی راپه راندنی کاری پاسپورت و پیداو یستییه کانی سه فه ر بووم، که چاوپیکه وتنی کاک فایق له شیخه ر، هاته پیش.

لهو دیداره دا، داوای کاک فایق له مەر ناردنی نوینەر بو دهره وه ئاوا بوو که با نوینەر ههرکه سی ده بی، له ماوه یه کی پازده بیست رۆژیدا ساز بی، ده گهل وی بچی بو باشوور بو ناو شوپش، له وی هم چاوی به بارزانی بکه وی و هم به کاک "عهولا ئیسحاقی" که به ئەحمەد توفیق ناودیر ببوو، ئامۆزگاریی پیویست و لازم لهو باره وه، ده گهل خوی ببا. سه ره رای ئه وهش که سه فهر له ئیرانرا هاسانتره، کوتم با وابی وهک ئیوه ده تانه وی. سه فهر چی خوم بووم، به ته واویش حازر و ئاماده بووم. قهرارمان دانا که پاش پازده رۆژی دی، له گوندی "وزنده ره" له ماله خزمان، یه کتر بگرینه وه و پیکه وه وه ری که وین.

له جهنگه ی ئه و دیداره ی کاک فایق و ئاماده کاری بو سه فهر، کاک سه لاح له تارانرا هاته وه بوکان، له وی چاومان پیک کهوت. بو چوونی نووسه ری ئه و یادداشته، له مەر نوینه راتیی دهره وه، ئاوا بوو که کاک سه لاح بو ئه و کاره شیاوتره و هه بوونی وی له وی به ره می زیاتری لی وه ده ست دی. رای خوم ده گهل کاک سه لاح هیئا گوپی و پیشنیارم کرد ئه و له جیاتیان، نوینه رایه تی ئورویا به ریوه ببا.

کاک سه لاح، پیشنیاره که ی وه رگرت به دوو مهرج. مهرجی یه کهم ئه وه بوو که کومیته ی به ریوه به ری ناوه وه ی حیزب ئیمه وامان نیوک بریبوو- په سندی ئه م ئالوگوپه بکا له نوینه ری خویدا بو دهره وه. مهرجی دووه م ئه وه بوو که هم باوکی خوالیخوشبووی -جهنابی حاجی رهحماناغا- که له و زه ماندا، له تاران و ماموستای زانستی ئیسلامی بوو له زانکوی تاران و هم مامی به ریزی خوالیخوشبوو -جهنابی قاسماغا- که له بوکان ده بوو رازی به و سه فهره ی بن. کوتمان، نووسه ری ئه و یادداشته به په له بچمه وه تاران بو راپرسیی کومیته و جهنابی حاجی رهحماناغا، کاک سه لاح خوشی له وی چاری جهنابی قاسماغا بکا.

کومیته ی به ریوه به ری به بی گریوگول، ئالوگوپه که ی قبول کرد، هیچ دزایه تییه ک نه هاته به ره وه. ئیدی به بی پیوه خران، وه ری که وتم بو خزمهت جهنابی حاجی رهحماناغا، که ئهوکاته مالی له -خیابان نصرت- بوو. له ریگادا، ههر بیرم له وه ده کرده وه که چون و به چ شیوه یه ک

مه تله به کهم بینمه گۆرئ که گیروگرفتی که متر بی. وه بیرم دی رۆژ به ره و ئیواره بوو، له سه ره تاکانی مانگی خه زه لوه ری سالی ۱۹۶۲ زاینی.

که چووم، خوالیخوشبوو به تهنی له دیوه خانی مال دانیشتبوو. پاش سلاو و ئه حوالپرسی هیندیگ له خه بهر و بارودۆخی ناوچه ی ئه و دیو شۆرش- ی لی پرسیم، به ریزایان ده یزانی که ئیمه جموجۆلی کوردایه تی و سیاسیمان هه یه. پاش بره لیدوانیک عه رزم کرد بو مه وزوعیک هاتوومه خزمه ت. فه رموی بلئ! ئینجا کوتم، کاک سه لاح ئه رکی به رپوه به ری کار و تیکۆشانی، له ده ره وه بو دیاریکراوه. ده بی بچی بو ناو شۆرش و له ویرا بو ئورویا، هاتوومه خزمه ت تا عه رزت بکه م و ئیزنت بخوازم.

III

خوالیخو شبوو حاجی رهحماناغا که ناسراو بوو به پیاویکی بهدین، راست و دروست، کورد و کوردستان خوشهویست، ئەندامی کۆمهلهی ژ. ک. له رابردوودا و وهزیری کۆماری کوردستان، بهبی پامان و بیرلیکردنهوه فهرمووی: "کوردایهتی و کوردستان ئەگەر منیشی بووی حازرم، برپاری خۆتان چۆن بی بهرپوهی ببهن." جا پرسى: "کهنگی دهبی برپوا؟" عه رزم کرد بهزووی. له ههستانمدا کوتی: "ئەگەر پرسیار هاته گۆرئ، دهلیم من نیی تووره بووم، دهگه ل من عاجزیی هه بووه، ئیوهش هه روا بلین."

کورتیک پاش گه رانه وه م بو ولات، کاک سه لاج دهگه ل رهحمهتی کاک "محهمهد ئیلخانیزاده" هاوړئ دهگه ل کاک فایق، به ره و نوینه رایهتی له ئوروپا که هه رگیزیش نه کرا و نه لوا، کۆرئ ئیمه ی به جئ هیشت.

بیسه روشوین و ونبوونی کاک سه لاج، که که سایه تیکی ناسراوی تیکۆشانی نیو ئیمه بوو به ره به ره دهنگۆی لی پهیدا ده بوو، پرسیار و لیکدانه وهی هینابووه گۆرئ. ئیمه به گۆیره ی برپار، به زیزبوون له دایک و باب، سه روبنمان پیک دینا.

ته نانه ن جاریک له و جارانه که له مه اباد بووم بانگیان کردم بو "سازمانی ئەمنیهت" و له هو و سه به بی رۆیشتنی کاک سه لاج لییان پرسیم. ئەو پرسینه خو ی نیشانه ی ئەوه بوو که له کهینه و بهینه ی ئیمه شک و گومانیان لی پهیدا ببوو.

کاک سه لاج رۆیی وهک بهردی بنی گۆم ون بوو. ئیمه که چاوه پروان بووین بهزوویی له ئه وروپاوه پێوه ندیمان پێوه بکا، ماوه یهکی دوورو ودریژ، ههر به تهواوی لێی بێخه بهر بووین. جارێکیان خه بهریک هات که گۆیا شههید بووبی، هیندیگ پاش ئه و خه بهره، نامه یهکی هات و گه یشته دهستان. نامه که بۆ دایکی بهریزی نیردرابوو، تا دلنیا بی که خه بهری شههید بوونی درۆیه.

تا پیداو یستی شۆرش زیاتر و هه ل سورانێ ئیمه په ره گرتووتر و هاتوچۆ له ولاره بۆ لای ئیمه زیاتر ده بوو، دهنگۆی ناکۆکی له ناو شۆرش و له بهینی براده رانی خو شماندا، زیاتر بلاو و به گۆی ده گه یشت.

ئیمه ی شهیدا، که بێجگه له یه کێتی و برایه تی و به یه که وه بوونمان له مهیدانی کوردایه تیدا نه ده ویست، له سه ره تا دا باوه رمان نه ده کرد یان له خراپترین حاله تی خویدا، به مه سه له حه ت دیدی لایه نه کانمان داده نا.

بۆچوونی ئیمه ئاوا بوو که له و سه ل احیدیه دا، لایه نی بارزانیی نهر، یه کێتی سو قیه ت و لایه نی پار تی، هه ولی رۆژا وای به ده سته وه یه. بریار وا با، به لام هیدی هیدی بۆ ئیمه ش ده رکه وت که وا نییه، ئیمه هه له یین، شۆر با سو یر تره له وه ی ئیمه ده یزانین.

خه به رمان بۆ ده هات که مه کته بی سیاسی پار تی، پێوه ندی به ئیرانه وه هه یه و هه ربو یه ش براده رانی ئیمه له ناوچه ی ژێرده سه لاتی مه کته بی سیاسی پار تی، له دیی "شابه دین" کاک فایق، کاک سه لاج، مام عه لی و... گیرا ون و بۆ زیندانی ماوه ت نیردرا ون و مه ترسی ئه وه یان لی ده کری بدرینه وه به ئیران. گۆیا خوا ورا ستان یه کێک له کاد ره کانی حیزب له و بنکه یه، به نیوی: "مه لا ره حمان" که پاشنا وه که ییم له بیر چۆته وه و خه لکی ناوچه ی سه قز، وه به رده ست نایه، به هه له دا وان روو له ناوچه ی بارزان ده کا و له وی کاک ئه حمه د تو فیق ده دۆزی ته وه. ماجه رای بۆ باس ده کا.

کاک ئه حمه د، بارزانیی نهر له به سه ره ات ئاگا دار ده کا. گۆیا ئه ویش فه خره دین ناو له پێشمه رگه به رپرسه کانی شۆرش؛ خه لکی باکووری

کوردستان، به نامه یه که وه ده نییری بو مه کته بی سیاسی و داوا ده کا که گیراوه کان فهوری بهر بدرین و ده نووسی، نهو گیراوانه ده گهل منن، گرتنی نهوان یانی گرتنی بارزانی و هر خراپه یه که ده گهل یان به مانای خراپه یه ده گهل بارزانی. نامه ی نیردراو کاری خو ی ده کا و جه ماعت نازاد ده کرین.

نهو رووداوه چاوه پروانه کراوه، ئیمه ی گه یانده نهو قه نه عاته که لایه نی نهینیکاری بهر نه دهین له هه ل و مه جالی نهوتودا، هه ولی دامه زرانندی پیوه ندیی سیاسی ده گهل لایه نی پارتی نه دهین.

نهو کاته له زانستگه دا چند خویندکاریکی "یه هوودی" ده یانخویند، پیوه ندیمان ده گهل یان هه بوو و داواکاریمان نهوه بوو که پیوه ندی ده گهل شوړش بکه ن، ئیمه نهو ریگایه هه موار ده کهین و کی بنیرن به زه مانه ت، ده بیبهین و ده یگیرینه وه. ماوه یه که چاوه پروانی جواب له وانرا بووین، ناخرجار که سیکی بو ئیمه نه ناسراویان هیئا و کابرا کوتی: "ئیوه خو تان ماندوو مه که ن، نهو مه سه له یه، راپه ریوه."

ده نگوی ناکوکی دوو لایه نی شوړش، هه رچه ند خه ریک بوو ورده ورده بو ئیمه ش وه راست ده گه را، دیسانیش هه ر به شک و گومانه وه بووین و نهوه ی که براده رانی خو شمان لهو باره وه پییان ده گوتین یان به نووسراو بویان ده نووسن، بو ئیمه به ته واوی هه ر قابیلی قبول نه بوو؛ چونکه هو و سه به بیکی مه نتیقیمان بو ناکوکی، لهو کاته ئاسته م و ناسکه دا بو نه ده دوزراوه.

وه ختایه که خه بهرمان زانی که هه یئه تیکی مه کته بی سیاسی پارتی، به سه رو کایه تی، ریزدار مه رحوم ماموستا برایم نه حمه د میوانی حکومه تن و له مالی خوالیخو شبوو عه لی خوسره وی میوانن. که سیکی خو مان که هاتوچوی مالی کاک عه لی هه بوو هه نارد که هه روا وه ک سه ردانی عاده تی بجیته نهو ماله به شکو چاوی بهو میوانانه بکه وی له مه ر خیلاف و ناکوکی ناوخویی شتیکیان لی وه ده ست بیئی.

پاسپارده گه راوه و گوتی: "به داخه وه وا دیاره خیلاف ههیه و توندیشه. هیچ وه خیلاف و کیشهی مهسلهحهتی ناچی." به هه لکهوت و ههر لهو رۆژانه دا که ههیهتهتی مهکتهبی سیاسی له تاران بوون، خوالیخو شبوو "حاجی سهید عهبدو لّلا ئەفهندی" به نهخو شتی له تاران بوو له نهخو شخانهیهک کهوتبوو. دهگه ل رهحمهتی "خانمی پی شهوا" چووینه سهردانی شیخ و لهوئ بو یه کهم جار خوالیخو شبوو "سهید عهزیز" کوری حاجی سهید عهبدو لّلا ئەفهندی چاو پیکهوت که گویا بو دیداری باوکی هاتبیته تاران، وا بزانه ههیش ههر یهکیک بوو له دهستهی نوینه رانی مهکتهبی سیاسی پارتی له تاران. که قسه و باس هاته گوری، رهحمهتی سهید عهزیز هیرشی توندی کرده سهر سهر کردایهتی بارزانی نهر و لهو ریبیه شهوه زیاتر مه علووم ده بوو که بهینیان ناخو شه و دهسکردیش نییه.

وهک گوترا، لهو بهینه دا ئیمه له سهر ئەوه ساغ بووینه وه که بهش به حالی خو مان ئەوهندهی بو مان ده کری ههول بدهین لایه نهکان لیک نیزیک بکهینه وه، خو ئەگهر نهکرا، دو ستایهتی و پشتیوانی خو مان، دهگه ل لایهنی سهرۆکایهتی بارزانی نهر، بههیز بکهین.

هه لومهرجی دژواری ناو شو رپش، شهرو پی کدادانی بیپسانه وهی پی شه مرگه و هیزهکانی حکومهتی، تهنگی به گوزه ران هه لچنی بوو. دریزه ی ئەو دو خه ناله باره دهگه ل خیلاف و ناکوکی ناوخویی سهرۆکایهتی بارزانی نهر دهگه ل سهرۆکایهتی پارتی که خوانه خوا له سهر ئیمه مانانیش کاریگه ریی خو ی ده بوو بو یه له نیو کادر و ئەندامهکانی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئیمه شدا، که دهگه ل شو رپش و له ناو شو رپش بوون، ناتهبایی پیکه یینا بوو و دهنگ و فهنگی گه یشتبو ئیمه ش.

مرو نازانی بوچی وایه و له کوپرا بو مان به ئیرس هاتوو و بو مان ماوه ته وه که ئیمه ی کورد هینده ئەهلی کیشه و خراپهین دهگه ل یه کتر و ئەوهندهی بو مان ده روا، دزیوی یه کتر و من منین. جا ئەو دژایه تییه ناوخویی و من منیه، له رۆژه لاتی کوردستان، ههر یه کجار زور و بهرچاوه. ئەوهندهی دیته وه بیرم و دیتومه به تایبهتی ده نیو حیزبی

دیموکراتی ئییه دا، منمنی و ململانه بازاری هه ر گهرم بووه . نه حاوانه وه به یه که وه و یه کتر بوؤ غزاندن، مؤد و باوی هه ر هه بووه .

هه رچی بیرى لى ده که مه وه له و باره وه بیجگه له پینه گه شتووی و دواکه وتووی خومان، فکر و بیرم بوؤ چ جیگای دیکه بر ناکا .

دیاردی ئه و جارهی ناکوکی ناوه وه له ناو شوپشدا، هه رچه ند هه ر له سه ر ئه سل و بنه وانى بوچوونى گورین دارژابوو، دیسانیش له لایهن ئییه وه به شتیکی چاوه پرواننه کراو و مه ترسیدار، لیک ده دراوه که ده گهل چه شنه کانی پیشووی خوئی جیاوازی هه بوو .

به هه ر حال هه رچونیک بوو نوینه ری ئییه بوؤ ده ره وه ی ولات، واته کاک سه لاح، به پیی بوچوونى ئییه، به جیگای ئه وه که بر وا بوؤ ده ره وه و ئه رکی راسپیردراو راپه ریئی، هه ر له پال شوپشدا مابوو و به بی ئاگادار کردنه وه ی ئییه له به سه ره ات و ئه و هوئیانه ی که بوونه سه به بی مانه وه ی له وئ ته نانه ت بوته لایهنی کیشه و ناکوکی له وئ ده گهل رییه رایه تی حیزب .

ئیه، به پیی رمان و دانانی خومان، دوو رییه رایه تیمان بوؤ ح. د. ک. قبول بوو، ناوه وه و ده ره وه . کاک سه لاح، نوینه ری ئییه بوؤ ده ره وه ی ولات، ده گهل رییه رایه تی ده ره وه که وتبووه ناکوکی و هه ر به بی ئاگادار کردنه وه ی ئییه ش راسته وخو له و باره وه پیوه ندی به به شیک له رییک خراوه کان، به تاییه تی له بوکان و ده ور به ری بوکانه وه، به ستبوو به و شیوه یه سه ره تایه کی ناکوکی له ناوه و له ناو رییک خراوه کانی حیزبدا، دیاری دابوو .

چاره سه ری دیاردی ناکوکی ناوخویی گه لیک پیویست و به رچاو بوو بوؤ ئیه، چونکه بیجگه له ئالوزپلوزی ناوخویی، یه کییتی کار و کرده وه ی ریزه کانی رییک خراوی خه ریک بوو لیک ده تران، ئه وه ش هه م ئاشکرا بوونی زیاتر و له به ره مه دا هه م هیرشى "ساواک" و پولیسی بوؤ سه ر رییک خراوه کانی لى به دی ده کرا. به مه به ستی پیشگی ره وه یی له

ناته بایی و ههروهه ها له مهترسیی هیژی شی ساواک، چه ند کو بوونه وه یه کی گشتی له گوندکانی "خیریاوا"، "داسبه ند" و "وشتیه" پیکهینرا.

له و کو بوونه وه گشتییانهدا، خیلاف و ناکوکی، وه ک دیارده یه کی هه ره مهترسیدار لیدوانیان له سه ر ده کرا.. سه رئه نجام کو بوونه وه کان گه یشتنه ئه و بریاره که "گومیته ی به ریوه به ریی ناوه وه ی حیزب" نوینه ریگ بنیری بو نیو شوړش، له وی لایه نه کان پیکه وه دابنی و هه ر له ویوه ناکوکییه کان کو تاییان پی بی. ده نا، له خراپترین حاله تدا که ناکوکی کو تایی پی نه هات، نوینه ری نیردرا و راو بو چوونه کان، بو بریاری نیهایی بو کو بوونه وه یه کی دیکه ی گشتی له و باره وه، ده گهل خوی دینیته وه. حزوور و راو بو چوونی بارزانیی نه مر له و بواره دا به هیند ده ژمیردرا. بو ئه و مه به ستانه، بریار درا نووسه ری ئه و یادداشتانه، نوینه ر بی و ئه رکی سه فه ر و کاره که، وه ئه ستو بگرم.

سه فه ری نوینه ر و مه به ستی سه فه ر، به براده رانی سه رکر دایه تی حیزب له گه رمین، راگه یه ندرا و داوا کرا که له ویرا چه ند براده ریکی پی شمه رگه، وه ک پاریزگار و رینوین، بو سه روبه ندی نه ورؤزی سالی ۱۹۶۴ ای زایینی، بنیرن بو شوینی دیاریکرا و گوندی "سیاقول" له وی یه ک بگرینه وه و نوینه ر ده گهل خو بگه یه ننه باشوور.

هه ر له سه روبه ندی ئه و کو بوونه وه نه یینیانهدا و ماوه یه ک به ر له سه فه ری گوړین، له ناوچه ی بوکانرا ئاگادار کراین که کاک سه لاح به سه فه ر گه راوه ته وه بو هه ری مه که و داوای دیدار ده کا. ئه و کاته له تاران بووم، به په له گه رامه وه بوکان و ده گهل چه ند هاوړییه کی خو مان، له وانه تیکو شه ر و کورد په روه ری ناسرا و ره حمه تی کاک "سه عد موه ته دی" و ههروهه ها ره حمه تی "مام سه مان عه لیار" یادیان به خیر، له گوندی سه رده راباد، چاومان به کاک سه لاح کهوت، به لان چونکه بریاری چوون بو ئه وی له گوړیدا بوو باسوخواس دریزخایه ن نه بوو هه رله چوارچیوه ی سه فه ری نوینه ر بو ئه وی، ده خولایه وه. هه لبه ت له ئیمه ی ناشاره زا له سه ر هه لومه رجه کانی ناو شوړش، ئه وه نده قازانجه ی هه بوو که زانیمان و حالی بووین له ویرا ئیمکانی چوونه ده ر بو ده ره وه ی ولات نییه.

ئهدی بوچی له دهستیپیکدا پیچه وانه یان لی حالی کردوین! خوئی باسیکی جیاوازه. به هر ئاوایهک بوو قسه وای لی هات که کاک سهلاح بیجگه له دیداری دوستانه و بردنه وهی شتومه کی پیویست دهگل خوئی، تا دیدار و ساغبوونه وهی ئهوی، باسیک له ناکوکی و خیلافی ناوخویی نه هیئیتته گوری.

پیم خوشه لییره دا پروداویکی سهیروسه مه ره باس بکه م که له بازنه ی باس به دهره، به لام له چه شنی خویدا، به سه رهاتیک بوو که موینه و له وانه یه هر باوه پيشم پی نه که ن، هر چه ند راسته و خیلافی تیدا نییه، ئاوا بوو که دهیگر مه وه.

ئیمه که هر به دوای چاره سه ری گيرو گرفته کانمانه وه بووین، زورجار کو ده بووینه وه، چونکه گری کارمان له ناوچه ی بوکانه وه بوو ده بوو هر له ویشدا چار بکری.

جاریک له و جارانه، نیوه راسته کانی مانگی رپیبه ندانی ۱۹۶۳ ای زایینی، کو بوونه وه له دیی "وشته په" ی بوکان دانرابوو، له مالی ره حمه تی "خالید ئاغا عه لیار". ئه و شه وه به فریکی قورس باریبوو سه ره له به یانی که لیی کردبووه و لیی کردبوو به سه یاقه و سارد و سه رما، ولات به ستبووی، جاده شووسه ی بهینی میانداو- بوکان که جاری قیرتاویش نه کرابوو وه های به ستبوو ده تکوت شووشه ی سه هوئه.

به یانه ی ئه و شه وه چیشتانگاوکی درهنگ، هر چه ند مه نعیان ده کردم که به و روزه سارد و به سته لوکه دهر نه که وم، راوه ستم تا ریگا ده کریته وه، به قسه م نه کردن و که وتمه ری. جیبیکی ئه مریکایی وه تاغ ئاسنم پی بوو، ئه و زه مانیش جاری باس له تایه ی زستانی هر نه بوو، تایه هر تایه ی هاوینی بوو بو ماشینی منیش هه روا.

وه بیرم دی، ده و روبه ری سه عات ۱ ای به یانی له وشته په دهر که وتم، هه وا یه کجار زور سارد بوو هر چه ند هه تاو جارجار له په نا هه وران خوئی ده نواند، هه تا به ته واویش نه هاتمه سه ر جاده ی ماشینه وه خه ته ری خلیسکان و وه رگه ران نه گه یشتبووه په نا گویم، به تایه تی جیبی

ئه مریکاییش که ئه وکات وهک شه للاقه وا بوون و وهرگه پانیا لئ هاسان بوو. تازه ده رچوو بووم و کهوتبوومه سهر پئی، به لان وهک ئه وهی که به سهر شووشه دابروم ماشین ههر خه ریکی دانس و سه مابوو، بهو حاله ش ده بوو لانی کهم ۳۰/۴۰ کیلومیتتر بهو پئی هدا بیم تا بگونجی.

سه بر سه بر وهک پئی له میروولان بنئی، به رهو مال بوومه وه، نازانم چه ندیم پئی چوو بوو تا گه یستمه دهشتایی پان و به رینی دئی حاجیاوا؛ "حاجیاواد" به رهو مال. خوی حاجیاوا چند کیلومیتتریک له جاده ی میانداوا- بوکان دووره. جا که گه یستم دهشتایی پان و به رین، له دور چاوم به ره شاییه ک کهوت که چند نوخته ی رهش رهشی له ده و روبه ر بوو. ههرچی بیرم لئ ده کرده وه بوم نه ده چوو ه سهر یهک، له نیو ئه و ولاته به به فر داپوشراوه دا، ئه و ره شاییه ده بی چ بن!

تا ده هاتمه پیشتتر زیاتر لیم ده بوو به مه ته ل، تا به ره به ره لیان وه نزیکتر که وتم، به فکری خوم لام وا بوو کابرایه که که چند سه گیکیشی ده گه لدایه، به لان کییه به و روزه ره شه، له نزیک ئه و جاده یه! ئه دی ئه و هه موو سه گه بو؟

هه روا ورده ورده به و فکرانه وه ده هاتم، تا به ته واوی لئی نزیک بوومه وه، ئه و جار کابرام ناسییه وه و تیگه یستم ئه وانه ی ده و روبه ریش سه گ نین، گورگن و خویان له خواردنی خوش کردوو.

کابرا، خه لکی حاجیاوا و دوکانداری گونده که بوو به نیوی "جانگیر" جانگیز، له بهر جاده که وه گوچان به ده ست، پشت له جاده و پووبه پرووی گورگه ل راوه ستابوو. که ئه و وه زعم دیت ترسم لئ نیشت نه مده زانی ده بی چ بکه م و چم له ده ست دی. هه روا ده ستم کرد به سیگنال لیدان و هه راهه را، گورگه ل گوئیان لئ نه بوو، واته به هیندیان نه ده گرت، جانگیز به بی روو وه رگیران له گورگه ل که ژماره یان ده گه یشته پینج، بانگی لئ کردم و گوتی: "ئامان له ماشین نه یه خوارئ!" رهنگه زیاتر له ۱۰ ده قیقه یه ک هه ر به هه را، به سیگنال لیدنی ماشین و به به هیزکردنی دهنگی مؤتوری ماشین ده هه ولدا بووم، به لان گورگه ل گوئیان پئی نه ده بزوت. ناچار و سه رئه انجام گوتم: "جانگیز پاشه و پاش وه ره دوا،

پوویان لی وهرمه گیره، ورده ورده وهره سهر جاده که که گه یشتیه ماشین، ده رگات بو ده که مه وه خو ده ماشین باوی، چاره ی دیکه مان نییه. ئەمما وریا به نه که وی، بکه وی سواری سهرت ده بن!

ئهو سیاسه ته گرتی، پی به پی به ره و ماشین، پیگورکیی ده کرد و ده هات، هه لبه ت منیش له کاری خو م که سیگنال لیدان بوو نه ده که وتم، یه ک دوویه ک له گورگه کان، به سینگه خشکی چند میتریکی ده گه ل هاتن تا گه یشته ده رگای ماشین و خو ی ده نیو ماشین هاویشته و نه جاتی بوو.

جانگیز، وه ک بو ی گیرامه وه، شتومه کی دوکانه که ی لی ته واو ده بی، له دیرا به پیان دیته سهر جاده تا ئەگه ر ماشینیک شتیکی لی پهیدا بوو بجیته میانداو و حاجه تی دوکانی خو ی بیئی، که چی ئاوی لی قه و ما بوو. بو ی گیرامه وه و کوتی: "۳ سه عات زیاتره به و شیوه یه ده وریان لیداوم."

وه ک گوترا، ئیمه به ته واوی قه ببه و به ربلاو ببووینه وه. ههستی کوردایه تی و رزگاریخوازی، وه های گه شه و نه شه ی کردبوو که ته نیا ههر به یارمه تی و یاریده گه یاندن و بلاوکردنه وه ی خه به ره کانی ناو شوپش رانه ده وه ستا، چوارچیوه له بهر یه ک ترازابوو، ریخراو و کومیته کان، له هه موو شار و شاروچکه کان دامه زرابوون، خه بات تا راده یه کی زور له تیکوشانی ته واو نه یینی ده رچوو بوو.

ئیمه خو مان هیرشیکی به ربلاوی پولیس و ساواکمان بو سهر ئەندام و ریخراوه کانی حیزب له داها توویه کی نیزی کدا به دوور نه ده زانی، بو یه بریار وابوو له ئەگه ری هیرشیکی ئەوتو دا، ئەوه نده ی ده کری، خو به دهسته وه نه ده یین و خو ده رباز بکه یین بو ناو شوپش، هه رکه سیش وه به رده ست هات و گیرا، ئەوه نده ی بو ی ده کری به رپرسایه تی، له مل راکردوو ه کان، یانی ئەوانه ی که له قامچی دوژمن ده رچوو راکا و خو ی لی ده رباوی.

وه ک گوترا، ئیمه ئیمکانی هیرشیکی ساواک بو سهر خو مان دانا بوو، به لان ئەو هیرشه گشتییه له سهر نه زانم کاریی کومیته ی حیزب له

مه‌باباد، وه پیش کهوت و داوینگیر بوو. مه‌لایه‌کی سهر به ساواک و هاوکاری حکومهت، وا بزائم مه‌لا محهمه‌دی دیی "خۆرخۆره" خۆی ده‌کووتیتته ناو ریزه‌کانی حیزبه‌وه و قه‌ده‌ریکی ته‌واو راپۆرتی هه‌لسورانی ئەندام و به‌رپرسان ده‌داته‌وه به ساواک. به‌ پۆله‌ت ئەو راپۆرتانه ده‌بی کاری خۆیان کردبی و هیرشی به‌ربلاوی ساواک له رۆژه‌کانی پیش نه‌ورۆزی سالی ۱۹۶۴ی زایینی، له‌پیشدا له مه‌باباد و ده‌وروبه‌ری مه‌باباد، دواتر هه‌مه‌گیر و گشت ناوچه‌کانی به‌ تارانیشه‌وه گرته‌وه و پاک و پیس تیکه‌لاو خه‌لکیکی زۆر گیران و به‌ سهدان، بگره به هه‌زارانیش، تووشی خۆشاردنه‌وه و کوچکردن هاتن بو باشووری کوردستان.

ئهو هیرشه تازهی ساواک بو سهر تیکۆشه‌رانی کوردایه‌تی له مانگی ره‌شه‌مه‌ی سالی ۱۹۶۳ی زایینی، رۆژه‌کانی پیش نه‌ورۆزی ئەو ساله و هاوکات بوو ده‌گه‌ل ئەو وه‌خته‌ی که نووسه‌ری ئەو یادداشتانه، ده‌بوو بو ئەنجامی مه‌ئمورییه‌ته‌که‌م بچمه باشووری کوردستان، ههر بو ئەو مه‌سه‌له چه‌ند رۆژیک بوو له تارانرا گه‌رابوو مه‌وه کوردستان و له مالئ بووم له حاجیاوا، رۆژی گرتنگرتنه‌که، بی ئاگا له ههر رووداویکی نائاسایی، به‌ره‌و مه‌باباد وه ری که‌وتم تا له‌ویرا بچم بو دیی سیاقول و له‌ویشرا به‌ره‌و باشوور وه ری که‌وم.

له بیرمه سه‌عات ده‌وروبه‌ری ۱۰-۱۱ی سهرله‌به‌یانی بوو که گه‌یشتمه نیو شاری مه‌باباد، له‌سهر شه‌قام گزوگوممه‌ت تووشی دوو که‌س له خالۆزاکانی خۆم هاتم. ماشینم راگرت و به‌بی ئەوه‌ی دابه‌زم سلاو و ئەحوالپرسیم ده‌گه‌ل کردن. هه‌ستم پی کرد بزپرکاون و ته‌ماشای ده‌وروبه‌ر ده‌که‌ن، له‌وه‌ی له‌ویم ده‌بینن په‌شووکاون. یه‌کیکیان گوتی: "ئه‌ورۆ له به‌یانیی زوووه‌وه ده‌ستیان به‌ گرتنی کردوو و خه‌لکیکی زۆر گیراون." پرسیم: "وه‌کو کئ؟" نیوی چه‌ند که‌سیکی هینا که ئەندام بوون له کومیتته‌ی شارد، له‌وانه به‌رپرسی کومیتته‌ی شاری مه‌باباد کاک عومه‌ر قازی، نیو برد.

زانیم قه‌وماوه، ئەوه‌ی که‌وتبو دره‌نگ و زوویی و لیی ده‌ترساین، یه‌خه‌گیرمان بووه. سهری ماشینم باداوه بو کارپژ، کلیلی ماشینم دانا و ئەسپاردم به ئەحمه‌د ئاغای برام. دی ماشینی لازم ده‌بی، کلیله‌که‌ی

بدەن بهو و به کووچه و کوولاناندا خووم گه یانده گه ره کی ماله کانی خوومان و لهوئی ماتهم هه لگرت تا بزائم چ ده بی و چوون دهرده چین.

گرتوهر بهرده وام بوو. ترس و لهرز هه موو شار و دهورو و بهری داگرتبوو، ئه وهی گیرابوو گیرابوو، ئه وهش که وه بهرده ست نه که وتبوو، به کیو و شاخانه وه بوو و خوئی ون کردبوو. پیوهندی به ته واوی پسابوو. له وه زعی تاران و تهو ریز و بوکان به ته واوی بی ئاگا بووم.

به شهو که ولات تاریک داده هات له ترسی پیزانینم، خزم و کهس ماله و مالیان پی ده کردم، چونکه دهورو بهری شار به شهو و به روژ ده گیرا و له ژیر چاو دیری و کوونترپوولدا بوو، دهرکه وتن له شار کاریکی هاسان نه بوو، خو ئه گهر دهریشچوو بام به ناشاره زایی و تاک و ته نیایی و که مته جروب بهیی، نه مده زانی ده بی روو له کوئی بکه م و ریگیای دهرچوون له کوئی بدوژمه وه. ده دوزاده شهو و روژیکم بهو شیوه یه سهر کرد، تا ئیواره یه کی درهنگانی یه کیک له خزمان به ماشینیکی جیبه وه به دوامدا هات تا له بنهستی شار نه جاتم بدا. شهویکی زور تاریک و به باران و له نگیزه بوو، که چوومه ماشینه که وه ته ماشام کرد خوالیخووشبوو "سهید رهحیم جه عفه ری" تیدایه و به دوامدا هاتوو، تا له ریگیای دیی داشته مره وه که مالی لهوئی بوو و هاتوچوئی شاری هه بوو و ناسراوی ناوچه که و دهوله تیش ههر بوو. ره هام بکا.

دهرکه وت له پیش مندا، رهحمه تی حاجی مونته قیمی قازیش، که ههر له شاردا خوئی حه شار دابوو، ده گه لدایه. بی خه تهر، له شار دهرکه وتین و ههر شهوئی گه یان دینییه، قازیاوا، ماله خزمان. پاش حه سانه وه یه کی کورت لهوئی، به به له دچیکی خه لکی دییه که وه به نیوی، مراد... به ره و سیاقوول به پییان، وه ری که وتین.

له به ره به یانیدا، ماندوو و مردوو، تهر و تلیساوه، گه یشتینه سیاقوول، به لان چ گه یشتنیک! فارس کوته نی: "جای ترو بچه نیست" من که هه موو هومی دم ئه و پیشمه رگانه بوون که ده بوو لهوئی بن و ده گه ل خووم ببه ن بو باشوور، لهوئی نه مابوون و گه رابوونه وه بو شوینی خویمان. وه ک باسیان کرد له کیو و شاخی دهورو بهر چند روژیک مهحتهل ده بن، به لان چونکه

نه گه یشتبومی و چ وه لام و خه به ریشیان پی ناگا، وایانداناوه ئه و کهسه ی که ده بوو ده گهل خوی ببه ن گیراوه و مانه وه ی زیاتریش له و ده و روبه ره رهنگه ئه وانیش تووشی گیروگرفت بکا، که وابوو ری پی گه رانه وه ده گرنه بهر و له ناوچه که ده رده چن.

خراپتر ئه وه بوو که له وانیه من ده مناسین و بهرپرسی پیوه ندیبیه کانی ئه مدیو و ئه ودیو بوون، له وانه ره حمه تی، حه مه ره شی سیاقول، یا گیرابوو یان په ره واز ببوو. کهس له ده ستره سدا نه مابوو. به لان کاک مسته فا قازی که له و کاته دا کارگیری ئیداره ی سجیل و نفووس بوو به کاره وه له سیاقول مابوو و له ترسی گیران نه یویرابوو بگه ریته وه بو شار و له وی چاوه روانی هه لومه رچی نادیار مابوو، بو ئیمه دلخوشییه ک بوو. وه ک ده لین، کهوشی کونهش له بیاباندا نیعمه ته، له سیاقولرا ده گه لمان کهوت و به و نیوه ی که ئیمه هه رسیکمان کارمه ندی ده ولت و "سجیل" نووسین، به ره به ره و دی به دی له مه نگورایه تی دا به ره و سنوور وه ری کهوتین.

نازانم چه ند رۆژمان پی چوبوو تا گه یشتینه گوندی "میشه دی". کاک خدری میشه دی. ناسیاو و دوستی بنه ماله، هه م کاک مسته فا و هه م کاک مونته قیمی ده ناسی و ری نوینی کردین که روو به دی "گردشه يتان" ئاخر ئاواپی مه نگورایه تی ئه مبه ره ی چومی زییه برۆین، له وی له ریگی ره حمه تی، کاک "خدر"ی مال له گردشه يتان که دهیناسی و دهیزانی ماوه و نه گیراوه، چاره ی کار بدۆزنه وه، هه رواشمان کرد و هه رچۆنیک بوو خۆمان گه یانده دی گردشه يتان، له سه ر چومی که لوی.

گردشه يتان دییه کی سی چوار مالی و به مؤلکایه تی دی خوالیخوشبوو کاک خدر بوو. کاک خدر ئه ندای حیزب بوو، جارئ هه ر مابوو و راینه کردبوو. کاک خدر ئیمه ی نه ده ناسی، هه ر ئه وه نده ی ده زانی که ئیمهش حیزبین و پا کردووی گرتن گرتنی ئه و سه روبه ندین. له ومان زانی که پیشمه رگه کان به تازه کی له ویرا په ریوونه وه و روو به "زینوی شیخی" له ناوچه که ده رچوون. کاک خدری ره حمه تی، هه ر ئه وه نده ی یاریده داین که له چومی که لوی بمانی په ری نیته وه ئه وه ره ی چوم و چیدی نا. به گوته ی

وی ده بوو نامه‌ی حیزبیمان پی بی که نه مانبوو و منیشی وهک یه کیک له به رپر سه کانی نه ده ناسی.

هه رچونیک بوو ئیوارهی رۆژی پاشتر که ولات تازه تاریک داده هات و ئیوارهییه کی زور ساردیش بوو کاک خدر وه پيشمان کهوت و له ته نکایی ده راوه که، که ئاو ههتا سهر سینگ ده هات له چومی په راندینه وه. ئامۆژگاری دئییه کی کردین که بچینی و لهوئ به له دچییه ک بو خومان پهیدا بکهین. ئه گهر له بیرم مابئ ئه و دئییه ناوی "چیانه" بوو.

سه ره پای ناشاره زایی و ترس و لهرز له ژاندارم و ساواک، به قوره زه لهقی ده شتیدا، روومان له گوندی گورین کرد. ولات به ته واوی تاریک داها تبوو گه شتینه دئییه که. له ترسی چه قولووری سه گهل و ئاشکرا بوون، روومان له خانوویکی فهقیرانه ی سه ره پهری دئییه که کرد و چووینه ژووری. مائیکی فهقیرانه ی سی که سی، ژن و پیاو و مندالیکیان. خاوه ن مال به گهرمی به خیریان هیئانین. خومان له بهر سو به ی مائی ویشک و گهرم کرده وه و تا ئه وه مان کرد که وله نانی په نیری کو په له سهر، له پيش داندر و به ریزه چایی رازاندیانه وه، تام و لهزه تی ئه و نان و په نیره م هه روا له بنی دداناندا یه.

جیی نهینیکاری نه مابوو پاش نان و چایه که، داوامان له خانه خوئی به ته مه ن ۴۰ ساله کرد که خوی یان که سیکی دیکه ی به له دمان بو پهیدا بکا که رینوینمان بی تا ده گهینه بنکه ی "زینوی" له و دیوی سنوور کریش چی بی دهیدهین، خانه خوئی مائی ئاوه دان ئاماده گیی خوی راگه یاند که ده گه لمان دی و کرئ ریگاشی ناوی.

شه و شهق ببوو له مائی وه ده رکه وتین، به قسه ی خانه خوئی هه رچی دره نگرتر باشتر. چونکه ده بوو له ریگای "گروه شینکی" وه ده ر باز بین و خو بگه یینه کو یستانه چیای "قه ندیل". گهروه شینک دۆلکی ئاسته م و یه کیک بوو له قاچاغه رییه کانی باشوور و رۆژه لات له ناوچه ی پیرانشار-حاجی ئومهران و له سهر چهقی ریگا، پۆستیکی ژاندارمه یان لی دانابوو تا کۆنترۆلی هاتوچۆ، به تایبه تی هاموشوی قاچاچیانیان، به دهسته وه بی. به قسه ی به له دچی، ژاندارم زورجار شه وانه له کونی

دههاتنه دهر و خویمان له قاچاغچی و ریپواران مات دهکرد، تهنانهت قاچاغه ریپیه کانیشان دهگرتن.

نازانم سهعات چهندی شهو بوو که گهیشتینه دوورونزیکی دهرووی لیده ربا زبوون، به قه دپالی کیویه وه خویمان مه لاس دا و بیدهنگ و ههست، چاومان بریبووه ئه وه دهراوهی که ده بوو لی بیپه رینه وه، ههستمان راگرتبوو تا بزانی سهرده راو ژاندارمی لی ههن یان نا. به سرته قسه مان دهکرد و هه موو گیان ببووین به گوئ.

رهنگه پازده بیست دهقیقه یهک له وه ههستر اگرتنه دا مابووینه وه که چند سهد میتریک له دهراو به ره و ژوور بوو به تهقه، وی دهچوو جه ماعه تیکی قاچاغچی بووبن که تهقه یان له پاسگای ژاندارمان دهکرد تا بیانترسیین و خو ده ربا زکه ن. که تهقه دهستی پیگرد گویمان لی بوو له پاسگاکه را، ژاندارم هاواریان دهکرد "کورپه تهقه مه که ن، برۆن" ئیمه که به عه رزه وه مه لاس ببووین، ههلمان دهست که وتبوو چوارناله و تهقله کوت پروومان له دهراو کرد و ئه وه ندهی بلئی یهک و دوو له دهراو ده ربا ز بووبن و به کیوی قه ندیل هه لگه راین، تا دواتر له و دیوی پاسگای ژاندارمان، به ره و "حاجی ئومهران" شوپر بینه وه.

قه ندیل مالو مال بوو له به فر، هیچ ریگا و شوینیکی به دی نه ده کرا، تا چاو هه ته ری ده کرد هه ر به فر و هه ر به فر بوو. به لان ئیمه که ههستمان به وه ده کرد تازه له گازی عه جه مان ده ربا ز بووبن و ئیدی دهستیان نامانگاتی، وهک بزنه کیوی به رنووبه فراندا هه لده گه راین و به ره و به رزایی خویمان ده کوتا. رنووبه فر جی جی قه لشیان به ستبوو خه ته ری ته قین و هاتنه خواریان هه بوو، به لان له خوشیان به هیندمان نه ده گرت و پی هه لده گه راین تا گهیشتینه ترۆپکی قه ندیلی بچووک و له ویرا به ره و حاجی ئومهران داگه راین.

به ره به ره ی به یانی، تازه ولات پرووناکی رۆژییه ی ده که وتی، گهیشتینه دیی چند مالی حاجی ئومهران و له وی پروومان له بنکه ی پیشمه رگه کان کرد که که وتبووه سهرپه ری دییه که وه. بنکه یه کی ۹-۱۰ که سی پیشمه رگه ی شوپرش که زوربه یان کرمانج بوون. به دهنگه دهنگی ئیمه

دهگه‌ل کیشکچی بهر ده‌رگا، له خه و هه‌ستان، که زانیان ئییه له لیقه و ماوانی رۆژه‌ه‌لاتین و وه‌ک باوی قسه‌ی ئه‌و زه‌مان له‌ناو شو‌رشدا "جه‌ماعه‌تی" ئه‌حمه‌د توفیق "ین هه‌ستان و جیگاکانی خو‌یان دا به ئییه تا بره‌ه‌سانه‌وه و ساته‌خه‌ویکمان وه به‌ر که‌وئ.

هه‌رچۆنیک بوو چاویکمان گه‌رم کرد. به‌شیک له ماندوویی و شه‌که‌تی شه‌وره‌ویی مه‌ترساویمان له له‌ش ده‌رکرد. تاو هه‌لات، به‌کولیره‌ی ویشکی و چای بی شه‌کر - شه‌کر و قه‌ند که‌م یانه‌بوون - به‌رچایمان کرده‌وه، جا پی‌شمه‌رگه‌یه‌کمان ره‌گه‌ل که‌وت تا زینوئ شیخی که‌ بنکه‌ی کادر و پی‌شمه‌رگه‌کانی خو‌مانی لی بوو.

بنکه‌ی زینوئ ۱۰-۱۲ پی‌شمه‌رگه‌یه‌کی لی بوو، که به‌ قسه‌ی خو‌یان تازه له سه‌فه‌ری ده‌وروبه‌ری مه‌بادرا گه‌یشته‌بوونه‌وه. ئه‌و سه‌فه‌ره‌ی که‌ گوایه ده‌بوو له‌وی‌را ده‌گه‌ل خو‌م ببه‌ن بو گه‌رمین، به‌لان چونکه نه‌یانگه‌یشته‌بوومی و لایان وا ده‌بی که‌ وه‌به‌ر گیران که‌وتووم، ری گه‌رانه‌وه ده‌گرنه به‌ر. له هه‌رحالدا ئه‌و رۆژ و شه‌وه له بنکه‌ی زینوئ هه‌ساینه‌وه.

رۆژی پاشان، ده‌گه‌ل به‌رپرسی بنکه به‌ نیوی "قه‌یماس خان" و براده‌ریکی دیکه‌ی پی‌شمه‌رگه، به‌ره‌و "سه‌نگه‌سه‌ر" له ده‌وروپشتی شاری "قه‌لادزی" به‌ دۆلی باله‌کایه‌تیدا وه ری که‌وتین.

قه‌یماس خان که به‌رپرسایه‌تی ده‌سته‌یه‌ک له پی‌شمه‌رگه‌کانی بنکه‌ی زینوویی به‌ ده‌سته‌وه بوو له بنه‌واندا نیوی "مارف" ده‌بی و چونکه وه‌ختیک له وه‌ختان کویخایه‌تی گردشه‌یتان و به‌رده‌ره‌شانی مه‌نگورایه‌تی سه‌ر چوومی که‌لۆی که‌ خو‌ی مالی له‌وی ده‌بی، به‌ کویخا مارف ئاودی‌ر ده‌بی. قه‌یماس خان نازناوی سیاسی و پی‌شمه‌رگایه‌تی ئه‌و کویخا مارفه بوو-گۆیا له چه‌شنی ناوی مه‌غوله‌کان بچی - بۆیه ئه‌و نازناوه‌ی بو خو‌ی هه‌لبژاردبوو که به‌ هه‌ق و به‌ راست قه‌یماس خان زۆریش وه تۆره‌مه‌ی مه‌غوله‌کان ده‌چوو.

قهیماس خان، پیاویکی تا رادهیهک بالابه رزی سپیلکه له، موو بوور و چاوشین و ده موچاویکی که ممووی ده نک ده نک گروئ که جووته سمیلکی کهم پشتی روو له خوار ده پیرازانده وه. مرویکی قسه خووش و نوکته باز و وشیار و زیرهک. کولکه سه وادیکی له حهدی ورده خویندنه وه و رهشکه و پیشکه ییدا هه بوو، به لان رادهی تیگه یشتویی کومه لایه تی کورده واری و هه لسه و ته سیاسییه کانی سه رده می هه بوو، که هه ر له ساله کانی هه وه لی شو رشی نه یلوولی گه رمین، وهک پیشمه رگه ی حیزبی دیموکراتی کوردستان له ریزی تیکووشاندا بوو. نه گه ر که سیک دیارده کانی پیشمه رگه یه کی نازای لی پرسیا، ئادریمی قه لافهت و بیچمی خوئی ده دایه وهک بلین مووی قرز، چاوی چووکله و که سک، سمیلشور و شیرینگروئ بی.

خه لکی باشوور به عام، ئیمه یان خووش ده ویست و دوستانیه تیان ده کردین و له و روانگه شه وه که له ناوچه ی خو پهره وازه و له وی بی خانوو مابووین، بانگی ماله خو یان ده کردین، خزمه تمان به پیی توانا ده کرا. پیشمه رگه کان له قهیماس خانیان ده گیرایه وه و ده یانگوت نه گه ر که سیک بو نانی ئیواری بانگه یشتی بکا، له پیشدا ده پرسئ چتان لیناوه؟ خاوه ن مال ته عامیک نیو ده با، قهیماس خان، وهک عاده تی خوئی ده بی، ده لی: "وه لاهی نه م چیشه تان نه با نه ده هاتم." هه موو جاریش دوو سی پیشمه رگه ی ده گه ل خوئی ده برد، تا نه وانیش شتیکیان بجیته گه ده وه.

وهک باس کرا له زینوئ شیخیرا به ریوه بووین به ره و سه نگه سه ر که بنکه ی سه ره کیی حیزب که وتبووه وی، چونکه بارزانیی نه مریش هه ر له سه نگه سه ر جیگیر ببوو. نه وکات و زه مان وابوو که، بارزانیی نه مر له هه ر شوینیک باره گای خستبا، کاک نه حمه د توفیق و کاک فایقیش هه ر له و ده ورو به ر بنکه ی خو یان داده نا. ئیمه له و سه فه ره دا دوو روژ به ریوه بووین و له و ماوه یه دا و هه ر به ریگاوه، نه وه نده ی ده کرا قهیماس خان له وه زعی ناو حیزب و کیشه و به ره ره کانییه کان و نه وه ی رابردوو، ئاگاداریی ده داینی، که له وه کیشییه ک، که من چاوه پروانیم نه ده کرد.

ئێوارهی رۆژی دووههم گه‌یشتینه شارۆچکهی سه‌نگه‌سه‌ر، که له ده‌وراندا گه‌وره‌دییه‌کی سه‌دوپه‌نجا مائی و به‌پیی ته‌قسیماتی ئیداری ولاتی ئیراق نیوی "ناحیه‌یان" به‌خش"ی له‌سه‌ر دانرابوو. هه‌ست و ئیحماسی ئه‌و ئێوارهی که گه‌یشتمه سه‌نگه‌سه‌ر و دیداری کاک ئه‌حمه‌د توفیق که سألهای سال بوو نه‌مدیبوو، هاوکات جزوری پێشمه‌رگه‌یه‌کی زور و زه‌وه‌ند له‌و شارۆچکه‌یه‌دا، قه‌ت له‌ یاد ناکه‌م و رۆژیکه له‌ رۆژه هه‌ره گرینگ و پرپایه‌خه‌کانی ژیا‌نی سیاسیم.

سه‌ره‌به‌هاری ئه‌و ساله، ۱۹۶۴، وتووێژی بارزانی نهمر ده‌گه‌ل حکومه‌تی عبدالرحمان عارف، که له‌ زستانی ۱۹۶۳را، ده‌ستی پێ کردبوو به‌رده‌وام بوو. وتووێژی بارزانی ده‌گه‌ل عبدالرحمان عارف به‌بی به‌شداری مه‌کته‌بی سیاسی کۆن به‌ رێوه ده‌چوو.

وه‌ک هه‌موومان ده‌زانین ئه‌وان، واته مه‌کته‌بی سیاسی، دژ به‌و وتووێژه بوون که به‌ رواله‌ت بو‌ سه‌پاندنی داوا سیاسییه‌کانی شو‌رش به‌رپا ببوو، به‌لان له‌راستیدا ئه‌وه هه‌ر به‌شیکه‌ کێشه‌که بوو؛ لایه‌نی نادیا‌ری دیکه له‌و وتووێژه‌دا ئه‌وه بوو که بارزانی نهمر ده‌یه‌ویست به‌یه‌کجاری، ته‌کلیدی خۆی ده‌گه‌ل مه‌کته‌بی سیاسی کۆن، رپوون بکاته‌وه. دوو پادشا، له‌ ولاتی‌کدا ناگونجین.

نوێژه‌نکردنه‌وه‌ی ئه‌و کێشه‌یه‌ی بارزانی و مه‌کته‌بی سیاسی لێره‌دا ناگونجی، نامه‌وی له‌سه‌ری برۆم، هه‌ر ئه‌وه‌نده ده‌لیم که ئه‌و دووبه‌ره‌کییه، بارودۆخیکه‌ پیکه‌ینابوو که ده‌سته و جه‌ماعه‌ت جه‌ماعه‌تی جیاواز رپوویان کردبووه شارۆچکهی سه‌نگه‌سه‌ر، که باره‌گای بارزانی لێ بوو؛ به‌ شیوه‌یه‌ک که سه‌نگه‌سه‌ر هه‌ر جمه‌ی ده‌هات له‌ پێشمه‌رگه و چه‌کدار و رپی ریداری نه‌بوو.

کاک ئه‌حمه‌د توفیق که چه‌شنه وه‌کاله‌تیکه‌ی بارزانی نهمری جارێ هه‌ر پێ بوو بو‌ راپه‌راندنی کاروباری باره‌گای بارزانی، نه‌ خۆی و نه‌ کاک فایق، وه‌ختی سه‌رخوارندیان نه‌بوو تا به‌ موشکیلاتی ناو حیزبی رابگه‌ن، به‌ شه‌و و به‌ رۆژ بنکه‌کانی ئیمه له‌ سه‌نگه‌سه‌ر، له‌به‌ر جمه‌ی میوان و کارپه‌راندنیان، ده‌ره‌تانی لێ بریبووین، تا ئه‌و جییه‌ی که شه‌وانه

ته نانهت په توویه کیشمان دهست نه ده کهوت به خوئی دادهین. خوئی کاک
ئه حمهد و کاک فایقیش ههر لهو وه زعه دا بوون.

ئهو چه شنه گیروگرفت و مه شغه لانه ههر چوونیک بوو ههر لایه نیکی
کی شه کان بوون، لایه نی دیکه ئه وه بوو که پراکردووی هیرشی دوایی
حکومه تی ئیران بو سهر ریک خراوه کانی حیزب و خه لکی کوردستان،
به ره به ره هه روا ده گه یشتن و له زیاد بووندا بوو.

ئیمه وا بزانه یه کهم دهسته بووین که گه یشتبووینه گهرمین و پاش
ئیمه ش، له بانه و له سه رده شت و شوینه کانی دیکه ی سنوره وه، تاک
تاک و دهسته دهسته خه لک، ههر ده گه یشتنه جی؛ ته نانهت ئاغاوات و
عه شایریکی زور له ترسی گیران و له داخی پرۆژه ی حکومهت بو
دابه شینی زهوی به جووتیاران، مه جبور به ته رکی ولات ببوون و
به تاییه تی له ناوچه کانی مهنگور، شارویران و شاماترا، جه ماعه تیکی
زور په ره وازه ی گهرمین ببوون، جا ئه وان هه موو له سه ر یه ک و به گشتی،
بارودوخیکی ناجور و تیکه لپیکه لیان هینابووه پیش، که زور دهست و پی
گیربوون.

دوو سی پرۆژیک پاش گه یشتنم به سه نگه سه ر، سه ره رای ئه وه ش که
شیرازه ی کاروبار و ریک خراو هه م له ولات و تاراده یه ک هه م له گهرمینش
لیکچر ابو و مه علووم نه بوو چی و چون و له کویرا دهست پی بکهینه وه،
ههر پیویست بوو ده گه ل کاک ئه حمهد توفیق، بچه خزمهت بارزانی.

بو منی شهیدای کوردایه تی و قابوو له خو شه ویستی ولات و خه لکی خو،
که پاش تیکچوونی کووماری کوردستان و له سیداره دانی پیشه وا و
سه روکه کانی دیکه ی کوومار، بارزانی نهمر، بو نوو سه ری ئه و یاددا شتانه،
قیبله ی ئامانج و سه روه ری گشت و که شتیوانی که شتی نه جاتی نه ته وه
بوو له ده ریای پر له شه پۆل و سه رتاسه ر مه تر سیداردا، بو ئه و دیداره
سه ره تاییه له لایه ک سامگرتوو و له لای دیکه را، دل له خو شیان په یتا
په یتا خوئی به قه فه سه ی سینگدا ده دا.

ئێوارهیهکی زوو بوو تازه ولات تاریک دادههات، له بارهگای بارزانیی نهمر وه ژوور کهوتین. بارهگاکه له جیرانهتی بنکه یان "مقهر"ی ئیمه هه لکه وتبوو، خانووبه رهیهکی چهند ژووری به ههوش و ههساریکی تارادهیهک بهرینه وه که مهکتهبی مندالان و له زهمانی حکوومهتی عبدالکریم قاسمدا ساز کرابوو.

بارزانیی نهمر به تهنی له ژووریکی سه رپه ری خانووبه ره که دا دانیشتبوو و شههید "عومه راغای دۆله مه ری" به تفهنگیکی "کلاشینکوف" ه وه له بهر ده رگای ژووره که دانیشتبوو، که چووینه ژووری و سلاومان کرد، وهک عاده تی خو ی بارزانی بوو له بهرمان هه ستا و به خیره اتنی کردین. کاک ئه حمه د، منی پیناساند، راسپارده یی و مه ئموورییه تی نووسه ری ئه و یادداشته نه و هاوکات هیرشی به ربلاوی حکوومه تی ئیران بو سهر کوردستان و ریکخراوه کانی حیزبی دیموکراتی کوردستان و له به ره همدایا، راکرده یه کی زور بو چیاکان، ههروه ها بو ناو شو رشی عه رز کرد. له و ماوه یه دا که کاک ئه حمه د قسه ی ده کرد، بارزانی سهری به ردا بو وه و له کیسه تووتنه که ی به رده می، سیغاری هه لده به ست.

که قسه کان ته واو بوون، پووی تیکردم و پرسی: "سیغار ده کیشی؟" عه رزم کرد: "به ئی!" سیغاریکی له سیغاره هه لبه ستراوه کانی خو ی دامی و فه رمووی: "ئه گه ر ئه وانه ت پی خوش نییه، با جغاره ی پاکه تت بو بینن." که نه مو یست.

ئه و جار بارزانی وه قسه هات. وام له بیره زیاتر له سه عات و نیویک دوا. ریکوپیک و فۆرموله، له سه ر مه زلوومی و لیقه و ماوی کورد، دابه شکردنی کوردستان، تیکوشانی خو ی و بنه ماله ی بو ئازادیی کورده واری، هاتنی بو پال کۆماری کوردستان، رۆیشتنی بو پووسییه، شو رشی عبدالکریم قاسم و گه رانه وه ی بو ئیراق، شو رشی نو ی و ئیستای "شو رشی ئه یلوول"، ههروه ها به ندوداوی ئیران له سه ر شو رش، ههروه ک ئامۆژگاریی خو ی له مه ر قاچاغ و راکردوه کان بو گه رمین و له ئاخریدا، راسپارده یی و مه ئموورییه تی که پیم سپیرد رابوو، قسه ی کرد. لی ره دا، به کورتی ئامازه به هیندیک له

راو بو چوونکانی بارزانی نهر ده کم که لهو دیداره دا لیم بیست و پیموایه بو گیرانه وه ده بن، له وانه:

له شه خسی پیشه وا، ره خنه ی هه بوو له وه که ده گه لی نه چووبوو بو روسییه و گوتی، له تیکچوونی کومار و له ده رچوونی خویدا له شار، چوومه لای پیشه وا و پیم کوت، فهرموو ده گه ل ئیمه وه ره، تو ههر سه روک و من وه ک پیشمه رگه یه ک له خزمه تتدا ده بم. عه جه م جیی باوه ر نین، ده تگرن و ده تکوزن.

گوتی ده زانم عه جه م جیی باوه ر نین، به لان هه لومه رچی من وه ک هی تو نییه. من ئه گه ر ئیره ده رکه وم، کوشتاری خه لک ده ست پی ده کهن. ئه و خه لکه له خو شیدا ده گه ل من بوون، له ناخوشیدا به جییان نا هیلم. تو فهرموو برۆ، چت پیویسته ده گه ل خو ی ببه. له هه ستان و خوا حافیزیدا، ئالایه کی چووکی لووله کراوی کوردستانی له گیرفانی "جوببه" ی دریزی، ده رهینا و دای به من و گوتی ئاگات له و ئالایه بی و مه یه له وه عهرزی بکه وی.

گله یی له مه کته بی سیاسی ئه و کاته ی، پارتی کرد که کوردستان فرۆش به پرته خالم ناو دینن، خه ریکن بن پیم ده کولن. هیرشی حکومه تی ئیران بو سه ر کوردستان، به ده سیسه بو سه ر شوړش له قه له م دا و ئاموزگاری کرد خه لکه که دل بده نه وه بو گه رانه وه بو سه ر جی و ری خویان، مه گه ر ئه و که سانه ی به رپرسایه تیان هه یه و مه ترسی گرتنیان له سه ره. ئه وان با بمیننه وه و بزنانن که شوړش، شوړشی میلله تی کورده و کوردستانیش مالی هه موو کوردیکه.

له مه ر جوابیک بو ئه و مه ئموورییه ته ی پیم سپیردرا بوو. فهرمووی، ئیوه حیزی سیاسی، من هه ر کوردیکم! ئیوه خو تان ده بی هه ول بده ن ناکوکییه کانتان چاره سه ر بکه ن، له و باره وه ئه گه ر منیش خزمه تیکم له ده ست هات دریغی ناکه م. ئه وه نده یه، ئیوه که یفی خو تانه ئه حمه دتان ده وی یان نا، من ئه حمه دم پی باشه و ئه حمه دم پی ده وی، من به براده ری ئه حمه د رازیم. ئه گه ر ئیوه پیویستیتان پی نییه، بیده ن به من.

شه و درهنگ ببوو که له خزمهت بارزانی ههستاین. دواتریش تا بمانزانییا میوانی نییه و سه‌ری فاریغه، ده‌چووینه خزمه‌تی. دیداری بارزانیی نهر له و سه‌روبهنددا، بو جه‌ماعه‌تی ئه‌حمه‌د توفیق که ئه‌وکات ئه‌و شیوازه باو ببوو و ده‌گوترا، ئازاد ببوو.

جاریکیان پاشنیوه‌پۆیه‌ک، چومه خزمهت بارزانیی نهر. بارزانی میوانیکی خوشه‌ویستی خوئی له لا ببوو، خه‌لکی پوژاواي کوردستان. عه‌مه‌راغای دو‌له‌مه‌ری له‌به‌ر ده‌رگای ژووره‌که دانیشتبوو. بارزانیی نهر بانگی لی کرد و گوتی: "عه‌مه‌راغا وهره شه‌تره‌نج ده‌گه‌ل میوانی بکه."

عه‌مه‌راغا هاته ژوور، پووبه‌پووی میوان دانیشت، پییه‌کی له بن خو و ئه‌وی دیکه‌ی به‌ره‌و بارزانی پراکیشا، ههر هیند که نه‌گه‌یشتبووو چوکی بارزانی، ده‌ستیان به شه‌تره‌نج کرد. بارزانیی، ده‌فته‌ریکی گچکه‌ی شرو‌له، که به کیشیکی لاستیک په‌ره‌کانی له بلا‌بوون پاریزراو بوون به ده‌سته‌وه ببوو، که به قوله "میداد" یک که جار‌جاریش نووکی میدادی ده‌گه‌یانده زمانی، خه‌ریک بوو شتیکی ده‌نووسی، به‌لان له شه‌تره‌نجه‌کش خافل نه‌بوو و قسه‌ی لی ده‌کرد، دیار بوو شاره‌زاییه‌کی له و باره‌وه هه‌یه، چونکه عه‌مه‌راغا مؤره‌یه‌کی بزوت تا کایه‌ی پی بکا، بارزانیی گوتی: "مه‌که! عه‌مه‌راغا مه‌که! له و مؤره‌یه‌ گه‌ری، ئه‌سپه‌که بیینه پیش ئه‌سپه‌که."

— نایکه‌م، کایه‌ی خو‌م باشتره.

هاواری لی بلند ببوو: "گوره زهره‌ر ده‌که‌ی، به قسه‌ی من بکه.

— خودانی بارزان، به قسه‌ت ناکه‌م.

بارزانی پووی له شه‌تره‌نجه‌که وه‌رگی‌را و گوتی: "خودانی بارزان! هیچ کایه‌یه‌کی دیکه‌ت پی نالییم."

هاتوچو و پیوه‌ندیی ئابووری و سیاسیمان ههر ده‌گه‌ل باره‌گای بارزانیی نه‌مردا ببوو. چی له‌وی هه‌با له ئازوو‌قه و پی‌تاک، به‌پیی سه‌ر و نه‌فه‌ر، بنکه‌کانی ئیمه‌ جیا نه‌ده‌کرانه‌وه و به‌شیان هه‌بوو.

جار جاریش چ له سه ر داوای کاک ئه حمه د یان کاک فایق با، یان هر خوی بارزانی به پیویستی زانییا، یارمه تی دراویشی ده داین و له بیرى نه ده کردین.

مهیدانی خهباتی سیاسی له و ده وراندا، هر مهیدانی کوردایه تی و رزگاری و یه کسانى بوو، شوړش وه ک گهړی داوه تی و ابوو کى پیى خوښ با هه لپهړى، ده هاته گهړی داوه ته وه، جا له هر ناوچه یه کی ولاتی گه وره پرا بایه، ده هاته تی. حیزبى دیموکراتی کوردستانی ئه و زه مان، له گهړی ئه و داوه ته دا بوو و بارزانی نه مریشى به سه رچو پیکیش دانا بوو. ده گوترا خه بات بو کوردایه تی، کوردایه تی بو شوړش و شوړشیش بو رزگاریی نه ته وه یی، ورده حساباتی دیکه بو رۆزگاری پاش سه رکه وتن.

سه ره پرای گشت شو ق و زه و قیکی که بو کوردستانی رزگارکراو ده خو مدا شک ده برد و داها تو یکی پر له شانازی و سه رکه وتنم له ئاسوی پوونی تیکو شاندا به دی ده کرد، شیوازیک له گرزی و ناکوکی ناوخویم ده دیت که به ره به ره په ره گرته بوو، خه ریک بوو هه ست و ئی حساسی لی ئالوز ده کردم. مه ترسیی گه وره له روانگه ی منه وه، گرزی و ناکوکی نیوان سه رکردایه تی بارزانیی نه مر و مه کته بی سیاسی ئه و کاته ی پار تی بوو، که ویده چوو ئاشتی پیکه وه، تووشی بنهستی سیاسی هاتبی و له به یه گه یشتن دوور بی.

زیاتر، هر به پی ره وی له و بارودو خه، له نیو کادره کانی حیزبى ئیمه شدا، دوو دهسته گی که وتبووه ئاراوه. کاک سه لاح و دهسته یه ک له هاو فکرانی، پیوه ندی و هاو کاریی سیاسیان ده گه ل کاک ئه حمه د و کاک فایق که به رپرسی یه که م و دووه می حیزب بوون، برابوو.

دهسته یه کی دیکه له کادره کانی حیزب وه ک کاک سه سن ره ستگار، کاک حوسین مه دهنی و کاک مامه ندی قازی و کاک مه لا ره سوول پيشنه ماز و... له په نا و دالده ی مه کته بی سیاسیی پار تی دابوون و خه ریک بوون شتیکیان پیک ده هینا به نیوی "گومیتیه ی ساغکه ره وه ی حیزبى دیموکراتی کوردستان" وا بزائم پیکیش هات و زور زووش لی ک بلاو

بوو. مامهندی قازی له هاو فیکرانی ئهوکاتی کومیتهی ساغکهره وه، له هه لگی رسانی شو رشی به رگریی رۆژه لاتی کوردستاندا، شه هید بوو.

به سیفه تی ئه وه که من له وئ تازه بووم و ناسیاوی و شاره زاییم له سه ر بارودو و و که سایه تییه خاوه ن هه ل سوکه وته کان به گشتی که موکووری تییدا هه بوو، زور جار له ماموستا "هه ژار"ی زانام ده پرسی تا ئاگاییم بداتی. شانازی دیداری ماموستا هه ژارم، یه که م جار له شارو چکه ی سه نگه سه ر بو هاتبو پیش. به ریزیان ئهوکاته زیاتر هه ر له باره گای بارزانی ده بوو و کاروباری وی راده په راند، هاتوچوی بنکه کانی ئیمه شی ده کرد و هه م به قسه خو شه کانی ده گه شاینه وه و هه م له ئه وزاع و ئه حوالی به قه ولی خو ی "سیاسه تا که سی نه فاما" ئاگاداری ده داینی، چونکه ئه و له زور به ی دانیشتنه کان بو چاره سه ریکی ئاشتیانه به شدار ده بوو.

با قسه ی خو شی ون نه بی. له بنکه ی ئیمه پیشمه رگه یه کی لی بوو به نیوی "قه دو"، قه دو، که به داخه وه دواتر شه هید بوو نیوی راستینی خو ی "قادر" و وا بزانه خه لکی شاری مه اباد و تا خوا حه ز بکا گه نجیکی شایی به خو و به خزمه ت بوو. نانکردنی باره گای بارزانی و بنکه کانی ئیمه ی له ئه ستو بوو. قه دو گه نجیکی بالابه رزی سمیل باری به ته مه ن ۳۰ ساله و هه لپیچراو و هه میشه چوار قه د فیشه کدانی به تفه نگ و ده مانچه و دووربینه وه له خو شه تک دابوو، هه رگیز دای نه ده نان. قه دو له سه ره تای شو رشه وه گه یشتبو وه کاک ئه حمه د و ببوو به پیشمه رگه و چونکه زیاتر هه ر ده گه ل ئه و و له ناوچه ی زاراه ی کرمانجی دا ما بو وه، کوردی قسه کردنه که ی شتی ک بوو که ئیستا که پیی ده لین "سورمانجی"، واته تی که لاویک له کرمانجی و سورانی.

قه دو، ماموستا هه ژاری زور خو ش ده ویست و به قسه کانی شین و ره ش ده بو وه. جاریک له و جارانه که ماموستا هاتبو وه لمان، قه دو زوری خو لینزیک کردبو وه و هه ر خو ی تییه لده سوو، ماموستا هه ژار گو تی: "قه دو لیم دوورکه وه، ده ترسیم تریکم لی به ر بی، هه تیو هه م تو ئاور ده گری و هه م ئیمه سه رمان تییدا ده چی." بوو به گالته و پیکه نین.

وهک باس کرا، له سه رکه وتنی شوڤشی عه بدوالکریم قاسمدا و له و
 رۆژه وه پرا که بارزانیی نهمر گه رابوو ئیراق، پیوهندی سیاسی حیزبی
 دیموکراتی کوردستان و شه خسی کاک ئهمه د و کاک فایق زیاتر هر
 ده گهل بارزانیی نهمر، به ریوه چوو. به تایبه تی له ده سپیکی شوڤشی
 ئه یلندا براده رانی حیزبی دیموکرات هر ده گهل بارزانی و له
 ناوچه کانی ژیر ده سته لاتی ویدا حاواونه وه و هم له باری سیاسییه وه
 ده گهل بارزانیی نهمر بوون، هم هر یاریده و یارمه تیک بووبی هر بو
 سه رۆکایه تی بارزانیی نهمر بووه و له و روانگه یه پرا، پارتیی کون هر به
 نیوی "جماعه تی دیسان" ناوی دینان، که ئامازه یه به و بلاوکه ی که
 حیزبی دیموکرات، وهک خه به رنامه ی شوڤش، له ده سپیکی شوڤشدا، چاپ
 و بلاوی ده کرده وه.

ئو خه به رنامه یه ببوو به هویه کی دیکه ی ناکوکی، بویه نهک هر هیچ
 پیوه ندیک ده نیوانیاندا نه بووه، بگره جماعه تی دیسان؛ به تایبه تی
 شه خسی کاک ئهمه د، له روانگه ی مه کته بی سیاسی کونه وه،
 ناخوشه ویست و ناحه ز ده هاته حیسابه وه.

وه رزی سال به ره و هاوین و تا ده مای به هار به ره و ژووور ده چوو گرژی و
 ناکوکی نیوان دوو به شی سه رکردایه تی شوڤشی ئه یلولیش، رووی له
 زیادبووندا بوو. ئاخرجار هه یئه تیکی مه کته بی سیاسی به سه رۆکایه تی
 ره حمه تی ماموستا برایم ئهمه د، هاتبوو بو باره گای بارزانی، گویا بو
 ئه وه تا به ته واوی لیک حالئ بن و کورد گوته نی: "پاکی که ن." نووسه ری
 ئه و یادداشته نه که پیموایه زاته ن کابرایکی لاشه ر و حه ز له ناکوکی و
 دووبه ره کی ناکه م و ئه وکاتیش هه روا بووم، پیشنیاری کو بوونه وه یه کم به
 کاک ئهمه د کرد، تا له باره ی ناکوکییه کانی که له مابه یندان بدویین و
 راوبوچوونی خو مان بلین.

کو بوونه وه یه کی سنووردار پیکه ات که بیجگه له کاک ئهمه د و کاک
 فایق، کاک مه لا سه ید ره شید حوسینی، کاک نحو شکاک "باپیر"، کاک
 ره ئوف مه لا حه سه ن و نووسه ری ئه و یادداشته نه، تیدا به شدار بووین.

پیشنیارم ئه وه بوو که ئیمه با حه د و ئه ندازه یه ک هم بو ناکوکی، هم بو ده گه لیبون دابنیین.

ئیسنا کاتی ئه وه یه که حیزبی دیموکراتی کوردستان، ده گه ل هه یئه تی مه کته بی سیاسی پارتی که لیڤهن له لای بارزانی، دیداریکی ئه وان بو ئیمه ش پیک بی. به شکو رای ئیمه ش له ره وان دنه وه ی گرزیی داکه وتوو به هیند بگیری. به گشتی و به ته واوی قبول کرا به و مه رجه له پیشدا به بارزانی نهر پابگا و ره زایه تی وی له سه ر بی. نه کرا و نه بوو بارزانی گوته بووی: "ده گه ل مه کته بی سیاسی داهاتوو پیوه ندی ببه ستن باشتره." به و شیوه یه مه علووم بوو، که بارودوخ رووی له کام به ره.

ئیواره یه ک له و ئیوارانه، ده گه ل کاک ئه حمه د، چووینه خزمه ت بارزانی، به ته نی له ژووره که ی خو ی دانیشتبوو. زور زوو پاش سلاو و چون و چاکی پرسی: "ئه حمه د، سلیمان -مه به ست له کاک فایق بوو- له کوئییه؟" کاک ئه حمه د، له جوابدا، گوته: "بو هیندی کاروبار چوته سونی." بارزانی بزهییه کی به مانای هاتی و گوته: "وه لا نه تزانی، سلیمان وا له خزمه ت برایم ئه حمه ده."

به و قسه یه ی بارزانی، کاک ئه حمه د توفیق ده ره ل بوو، به توندی به گز بارزانی نهر دا هاته وه که چون به دووروو و دروزنم حساب ده که ی! ئیهانه ی خوم و براده رم ده که ی! من ریگا به که س ناده م که رامه تی خوم و براده ره کانم بشکیینی و...

بارزانی نهر هه ردک ده ستی به جه مه دانیه که ی سه ری داگرت و یه ک دووجار، گوته: "نه مزانی، نه مزانی بابه غه له ت بووم." کاک ئه حمه د رپوبوه تفهنگه برنو دریزه که ی، راست بووه، به بی خاترخوازی له ژووره که ده رکه وت. من مامه وه، شه رمه زار، سه رم له به ر خوم نا و له شه رمان هه موو گیانم وه سه ر ئاو که وت. بارزانی له وه زعی من گه یشتبوو، گوته: "ناره حه ت مه به، ئه حمه د براده ری منه جار جار لیم تووره ده بی."

ئىجازهم خواست و له ژووره كه ده رچووم، به ره و بنكهى خو مان بوومه وه و ئه و جار نورهى من بوو كه به گز كاك ئه حمه ددا بچم، له و شيوازهى دواندنهى ده گهل بارزانی كرد، زورم سه رزه نش كرد و به سه ریدا هاتم، بیدهنگ سه ری له بهر خو ی نا، ته نیا هر ئه وه ندهى گوت كه ده زانم راست ده كا.

ده بی رواله تی مه سه له ئاوا بووبی كه كاك فایق كه له "سونی" را ده گه ریته وه بو قه لادزی، ریگای كه وتبیته گوندی "گرپداغ"، گویا به هه لكه وت له وی تووشی ماموستا برایم ئه حمه د و هه والانی دی كه به ره و شوینی خو یان له ناوچه ی ماوه ت به ریوه ده بن، له و تووشی یه كتره اتنه دا، سلاو و ئه حواله پرسی یه كتریان كردبی، جا بزانه كام خیرخوایه ك له وی را راپورته كه ی ناردبیته وه بو سه نگه سه ر. كه كاك فایق گه یشته وه، كاك ئه حمه د قسه كه ی بو گیراوه و داوای لی كرد به بی تیوه ستان، بچیته خزمه ت بارزانی، له هه لومه رجی حالی بكا.

به ئه رکی خو م دانابوو كه له سه ر هه ولی ئاشتكردنه وه ی ده سته و جه ماعه ته كادری دا براو له به ریوه به رایه تی برۆم. هیوام وابوو كه لیكحالی بوون و لیكبووردنیکی دوستانه بو یه كیتییه کی هه مه لایه نه ی داها توو له نیو حیزبدا، بو هه مووان پیویست و گونجاو بیته به رچاو. بو ئه و مه به سته پیوه ندیم گرت به كاك سه لاح موهته دی و براده رانی دیکه له كادره كانی حیزب كه ده گهل وی به یه كه وه بوون. له وانرا جواب ئه وه بوو كه ئه وان، جار ی چاوه پروان ده بن و بیجگه له پیوه ندیییه کی دوستانه تیکووشانی سیاسیان نابی. دوستانی دیکه له كادره كانی حیزب كه وتبوونه لای مه كته بی سیاسی كو ن، وه ك ده گوترا كو میتیه ی ساغكه ره وه ی حیزبی دیموكراتیان پیکه ی نا بوو، جاروبار به نیوه دزی و نیوه ئاشكرا ها توچوی قه لادزه یشیان هر هه بوو و ده مدیتن، قسه و ئالوگوری بیرو پامان پیکه وه هه بوو.

جاریك له و جارانه، له سه ر شه قامی قه لادزی، تووشی كاك مه لا سه سه ن ره ستگار، هاتم، پاش چا كوچونی گوتی: "به یاننامه ی كو میتیه ی ساغكه ره وه مان پییه، ده گه ریینه وه بو ئه ودیو و بلاویان ده كه یینه وه."

داوام لیگرد جاری دهست پراگرن، تا من بو جاریکی دیکه لهو باره وه کاک ئەحمەد دەدوینم لهوانه یه بگهینه ریگه چاره یهک و ریگه وتنه وه یهک. ههستم پی کرد زوری پی خوشبوو و بهلینی دا تا له نووسه ری ئەو یادداشتانه را، وه لامیکیان پی دهگاته وه، له قه لادزی بمیننه وه.

ئیواره ی ئەو رۆژه گه پرامه وه سهنگه سه ر، باسی دۆستانی "ساگه ره وه" م دهگه ل کاک ئەحمەد توفیق هینا گوپی، بی گیره وکیشه یهکی زور ئاماده بوو که دهگه لم بی بو قه لادزه و چاوی پییان بکهوئی. ملی دا با هه موو لایه نه کان به وه رازی بن که له کونفرانس یان له کونگره یهکی گشتیدا ناکوکییه کان تاوتوی بکرین. له شانسی باش له دیدی منه وه ئەوه بوو که کاک فایق ئەو ئیواره یه دهگه لمان نه بوو، بو سه فه ریکی کورت له سهنگه سه ر ده رکه وتبوو.

سبه ینه که ی پاش کولیره ویشکه ی به چای شیرین، سواری ماشینه "جیب" ه شره ی خو مان بووین به ره و قه لادزی، وه ری که وتین. بریارمان وابوو که لهوئ بچینه مالی "حاجی سیمان" لهو پرا، به دوای کاک مه لاهه سه ن و براده ره کانیدا بنیرین بو دانیشتنه که.

له بیر نه چی که ماشین له سه ر یهک لهو زه ماندا زور که م بوو. بیجگه له باره گای بارزانیه نهر، که ماشینیکی "لاندپوری" نویی هه بوو، ماشینی دیکه به دهگه من ده بیندرا. جیبه شره ی ئیمه ش ره حمه تی "عه باس ئاغای مامه ند ئاغا" به دیاری بو کاک ئەحمەدی ناردبوو که پاش بره پیداهاتنه وه یهکی موخته سه ر، پیی له زه وی بریبووین. ئەو ماشینه شره، له لایه ن چه ند براده ریکی "ئوپوزیسیون" و خاوه ن هه لویسته وه نازناوی "حه دهک توور" ی به سه ردا برابوو.

له که م شانسی ئیمه و تاکه شه قامی ئەوکاته ی قه لادزه ی، له ولارا کاک فایق به خو ی و دوو سی براده ری پيشمه رگه وه له به رده ممان شین بووه. دیار بوو زانیبووی ئیمه بوچی هاتووینه قه لادزه ی، تیکچرزابوو بی سلاو و ئەحوالپرسی، گوئی: "کاک ئەحمەد کارم پیته." کاک ئەحمەد له ماشین دابهزی و پیکه وه خزانه بن دیواری چایخانه ی "سهید وه سیم". سی چوار دهقیقه یهک پیکه وه دوان، پاشان کاک ئەحمەد گه راوه نیو ماشینه که و

گوته: "با برۆین بو مالی حاجی سلیمان، کاک فایقیش دیتته وی با له پیشدا پیکه وه کو ببینه وه و بریار بدهین، کاک فایق له دژه که ده گهل ئه و جه ماعه ته وتووێژ بکهین." به لالووتی لیکنتر، له مالی حاجی سلیمان وه ژوور کهوتین.

رهحمه تی حاجی سلیمان، ناسراوه به "حاجی سلیمانی حه سه نه جوّل"، له تایفه و عه شیره تی "شۆری"، یادی به خیر و وه ک کورد ده لئ قه بری پر بی له نوور، له و میرخاس و به ریزانه بوو که جار جار هه لده که ون. حاجی سلیمان تا بته وی پیاویکی پر عه قیده و ئیمان بوو به کوردایه تی، مال خو ش و دل و ده روون ئاوالا، به خو ی و به ژن و مندالیه وه، بی گریوگول، له خزمه تی ئیمه دا بوون. به تایبه تی وه ک مرید، مریدی کاک ئه حمه د بوون.

وه بیرم دی که کاک ئه حمه د تازه که وتبووه زیندانی حکومه تی ئیراقه وه، خه به ره که ی گه یشتبووه حاجی سلیمان، به نووسه ری ئه و دیپرانه، که به تازه گی به سه ردان له ده ره وه پرا گه رابوومه وه باشوور، پیشنیاری کرد که ئاماده یه په نجا هه زار دیناری ئیراقی، په نجا هه زار دیناری ئه وکات، بدا به و مه رجه به وه نده پاره یه کاک ئه حمه د توفیق به که فالت له زیندان ئازاد بی و بیته ده ر.

IV

با دوور نه که ومه وه، هینده ی پی نه چوو کاک فایقیش گه یشته ئیمه له مالی حاجی سلیمان. وهک ده لئین، "چه کمه نه که شیده" و بی سهره تا به گژمدا هات که به قهولی وی بوچی چووم ده که لیشه ی کاک ئه حمه ده وه و کردومه به دیاریی ده ست ده گهل ئهم و ئهو و کی ههقی پیمداوه که رول و نه خشی میانجی بگیرم! سهرم له وه هه لو یسته ی کاک فایق سورما، چونکه وا ناودیر بوو که ئهو ته ره ف و لایهن نییه ته نیا ههر ئه حمه د تو فیه لایهن و جیه ته ی نه گونجاو و کی شه هه لایسینه ر.

قسه کانی کاک فایقم لی زه حمه ت هات. به پیچه وانه ی مه یل و ویستی خوم و سهره رای ریزی براگه وره ییم بو به ریزیان، منیش به گزی داها تمه وه، به رپه رچی هه لو یسته ناله باره که ییم دایه وه و گوتم: "تازه حالی ده بم ناوه ندی کی شه و خیلاف کییه که به نیوی ئه حمه د تو فیه ت هه و ده بی." کاک ئه حمه د مه ته قی لیوه نه هات. هه ستام مالم به جیه یشت. له سهر شه قام کاک مه لا حه سه نم چاو پیکه وته وه که ده گهل چه ند که سیک پیاسه ی ده کرد، پیم گوتم: "که نگی ده رون؟"

وا دیار بوو ئهو له مه به ستی ئهو قسه ییم و شکستی هه ول و ته قه لاکانم گه یشتی، چونکه مه لا حه سه ن خوی نا، به لان یه ک دوو که سیکی له براده رانی خوی به ئیعلامیه و بلاوکه کانی کو میتیه ساغکه ره وه وه نارد بووه روزه لات که له وی له لایهن پاشماوه ریکخراوه کانی حیزی دیموکراتی کوردستانه وه، ده ستیان به سهر دا گیرابوو و نه یانه یشتبوو بلاو

ببنه وه. پاش ئه وه ئیدی نیو و تیکۆشانیک له کومیتهی ساغکهره وه نه ما،
یان من ئاگام لیی برا.

هیرشی زستان و سه ره به هاری حکومه تی ئیران بو سه ر کوردستان،
سالی ۱۹۶۳ ای زایینی، هه موو چین و تویره کانی خه لکی گرتبووه، له نیودا
گشته خویندکاریکی زانستگایی و پله کانی خواروتر هه بوون و مابوو
خویندنی خوین تهواو بکه ن، به لان وه به ر هیرشه که نه که وتبوون، به
نهینی و به قاچاگی خوین گه یان دبووه نیو شوپش، له وانه کاک "سمایل
شهریف زاده"، کاک "عه ولا موعینی" و کاک "هه مزه بابه زیدی" و... جا
بو وهی ئه و خویندکارانه له خویندن نه بن و له لای دیکه وه شوینه واریک
بو هه بوونی حیزبی دیموکراتی کوردستان له ده ره وه به دی بکری، بریار
درا هه ولی پیوه ندی به سه فاره تی ولاتی "مصر" وه بده یین له به غدا.

وه ک گوترا گویا، ساله کانی پیش هه لگیرسانی شوپش له باشوور،
سه رکردایه تی ئه وکاتی حیزب جو ره پیوه ندییه کی له گه ل سه فاره تی
میسر هه بووبی، چونکه وا لیکدرا بووه که حکومه تی "جه مال عبدالناصر"
هه م حکومه تیکی پیشکه وتوو و هه میش دوستی کورده. له و روانگه یه را
بوو که بریار درا کاک فایق و نووسه ری ئه و یادداشتانه، پیکه وه بچینه
به غدا، به دوا ی پیوه ندی کوندا برۆین و تازه ی بکه ینه وه و هه ول بده یین
له وی شوینی خویندنی خویندکاره کان و ریگی ده رچوونی نوینه رییک بو
ئه وروپا دابین بکه یین. بو ئه و مه به سته رۆژیکی گه رمی مانگی گولان به
هه ندیک نامه و پاسپارده وه له سه رۆکایه تی بارزانیرا ده گه ل کاک فایق
خۆمان گه یانده به غدا.

وه بیرم دی، کات ده وروبه ری سه عات یه کی نیوه رۆ بوو که گه یشتینه
ناوه ندی به غدا. به لێن وا بوو بچین له هۆتیلێک میوان بین به نیوی
"رشیدالکبیر" که هه م کاک ئه حمه د و هه م کاک فایق له ساله کانی
رآبردوودا له و شوینه میوان ببوون. به غدا ی ئه و رۆژه به هه تاوی مانگی
گولان وه ک مه نجه نیق گه رم داها تبوو ها توچۆی هه شیمه تی
له ژمارنه ها تووی مه رکه ز و ناوه ندی به غدا، ده گه ل گه رما و سه رمان
سه رمان، هه ناسه کیشانی وه زه حمه ت خسته بوو.

کاک فایق نه ده چوو ه سهر ئادرئیس و شوینی هوتیله که. جا چونکه هیچ کاممان نه یهک که لیمه عه ره بیمان ده زانی و نه هیچ کوردیکمان وه بهرچاو ده هات که لئی بپرسین، وهک خولخوله به دهوری کوچه و کولانه کانی شه قامی "ئه لره شید" دا، ساک و جه مه دان له سهر شان هه لده سوراین و له هوتیله که ده گه پراین. وا بزانه زیاتر له دوو سه عات له و ده ور به ردا خولا بووینه وه له کاتی که له ئاره قه دا شه لال و له تینوان په مه قمان له بهر برابوو، له ناکاو به سهر هوتیله که دا که وتین. خوا وه تحه سینئ ژوو ریکمان گرت، جاننا و باولیمان لی به عه رزیدا دا. رۆژه کانی پاشتر به نامه و پاسپارده کانه وه چووینه سه فاره تی میسر.

له پیشدا کارداری سه فاره ت و دواتر دیداری سه فیرمان کرد و داواکارییه کانی خومان که بریتی بوون له تازه کردنه وه ی پیوه ندیییه کانی پیشوو، داوای قبولکردنی هه یئه تیکی حیزبی دیموکراتی کوردستان بو چوونی میسر و دیدار ده گه ل بهرپرسیانی وی، هه روه ها قه ولی گرووپ و ده سته یه کی خویندکاری کوردی رۆژه لاتی کوردستان له خویندنگه کانی میسر، پیشکش کرد. من به وه نده ی ئینگلیزییه ی که پیم هه بوو داواکارییه کانم گه یاندن.

شایانی باسه که بلیم سه فیر زور به گه رمی وه ری گرتین، په زیرایی و میواندارییه کی گه رم و گوری به چا و قاوه لی کردین، ماوه یه کی مانگ و نیویی بو دیاری کردین، تا جاریکی دیکه بو نه تیجه و جوابی داواکانمان سه ردانی سه فاره ت بکه یینه وه.

نووسه ری ئه و دیپرانه هه وه ل جار بوو به غدام ده دیت. وهک شاریکی خوش و به دوکان و بازار و پر له شتی جوان و مؤدیرن، ده هاته بهر چاوان. کردم به زوره ملی و هه فته یه ک له وی ماینه وه.

له گه رانه وه دا به ره و سلیمانی، له خه تی "جه له ولا" و "ده ربه ندی خان" وه، ده گه پراینه وه. له ریگادا، له چه ند شوینیکی سه یته ره ی سه رباز و پولیسی حکوومه تییه وه ته فتیش و گه ران له گوریدا بوو.

ئیمه هر "پسووله"ی هاتوچۆی سهروکایهتی بارزانیمان پی بوو، هاتوچۆمان بهو وه رهقه پسوولهیه بوو. سه ره پای ئه وه هیچ گارانتي و زه مانه تیک له ئارادا نه بوو که به بی گریوگۆل نه جاتمان ده بی، به تایبه تی که کاک فایق به بی لزوم و پیویستی له هاتندا، ده مانچه یه کی شاردبووه و ده گهل خۆی هی نابوو. ئه وه ده مانچه یه له گه رانه وه دا مه ترسی له سه ر ئیمه زیاتر کردبوو. بۆیه له و ۲۰ دیناره پارهییه که له گه رانه وه دا پیمان مابوو پینج دینارم گیراوه بۆ خۆم، پازده دیناره که ی دیکه م دا به کاک فایق.

کاک فایق که زور که م وا هه لده که وت هیچ پاره وه پوولیکی له لا هه بی، پرسی: "ئه وه بۆ ده یده ی به من؟" گوتم: "برا! نه وانیه تو له سه ر ئه وه ده مانچه یه پیوه بی و بگیری با ئه وه ۱۵ دیناره ت پی بی. خوانه خواسته ئه گه ر هات و گیرای، خۆت لی ناکه م به ساحیب، نه ده مناسی و نه ده تناسم، تا منیش ده گهل تو نه گیریم و بتوانم داد و هاوار به جیگایه ک بگه یه نم." هه رچۆنیک بوو بی خه تهر له سه یته رکان نه جاتمان بوو بۆ نانی نیوه رۆش گه یشتینه چایخانه ی "که لار" و له وی لامان دا.

چایخانه که وه ک که پریکی دوورودریژ ساز کرابوو، ده ور به ری که پره که له هر چوارلاوه به دروی وشترخۆرکه هه لچنابوو. ده ورانده ور به نیو دروه که دا، لووله ی ئاویان پیدا هی نابوو، که دلۆپ دلۆپ ده که وته سه ر وشترخۆرکه ی که پره که، جا که هه وای ده ره وه له درۆکه ی ده دا و ده ربازی ژووری که پره که ده بوو، وه ک هه وای "کولیر" فینک داده هات که له سه حرا و گه رمایه دا لوتف و هه ستیکی تایبه تی به گه شتیاری گه رمازه ده ده به خشی.

هه ر چۆنیک بی، چایچی هاته به رده ممان و پرسی: "چی ده خۆن؟" گوتم: "چی هه یه بۆ خواردن!" گوتی: "ئه سپه ناغ." من که ناشقی ئه سپه ناغم و له میژیش بوو نه مخواردبوو، بی ئیختیار، گوتم: "کاک فایق گویت لی بوو گوتی چی!" گوتی: "به لی گویم لی بوو گوتی ئه سپه ناغ، بللی با بۆمان بیئی." ئه سپه ناغ داواکرا و کابرا رۆیی پاش قه ده ریگ به سینیکی دوو

شاکاشی له سهر، پر له ئاوئیکی شین و به دوو دهوری برینجه وه گهراوه و له پیئشی دانین.

- ئه و شیناوه چییه هیئاوته؟

- ئه وه سلقه.

- ئاخر نه تگوت ئه سپه ناغ ههیه؟

- جا فهرقیان چییه!

له داخان رۆ بوومه یه کیك له شاکاشییه کان و له بهر چاوی کابرای چایچی رشتتم. کاک فایق له سهره خو گوتی: "من تووره نیم و هی خۆم دهخۆم!"، ههرواشی کرد و خواردی. جا ههر به راستیش، کاک فایق مروقیکی وا بوو که نه خواردنی زۆر پی گرینگ بوو و نه خه و ئیستیراحهت. له ههر جییه ک با، شهدهی خۆی له سهری دهکرده وه و ده خۆی دالاند، خۆی گرمۆله دهکرد و لئی دهنووست. بو خواردنیش ههروا، چت له پیئش دانابا دهیخوارد.

کیئشه ی بی تهوفیری سلق و ئه سپه ناغ، وه بیر به سهرهاتیکی دیکه ی ههر له و چهشنه ی خستمه وه که ناخۆش نییه و بو گێرانه وه ده بی. ئه ویش ئاوا ده بی که ههر له و سهروبه نده دا خوالیخۆشبوو مهحموداغا شیخاغایی، یادی به خیر، که ئه ویش ههر له ئاواره کانی ئه و کات و زه مان بوو، ده گه ل چه ند براده ریکی دیکه، ده که ویتته سهریان هه روا به که یف و سه یاحهت بچن بو دیتنی شاری "رانیه"، که له شارۆچکه ی سه نگه سه ر زۆر دوور نییه. له وئ، له گه رمای بیئهمانی ئاخر و ئۆخوری مانگی جوژه ردانی رانیه، که پیموایه له مه ککه و مه دینه ش گه رمتره و ئه وکاتیش به راستی ههر نیوی شار بوو، دهنه هیچی لی ده ست نه ده که وت.

له وئ، هیئدیك به ده ور به ری شاردا ده خولینه وه، که گه رما هیرشیان بو دینی ناچار روو له چایخانه یه ک ده کهن، که وا بزانه ئه وکاته تاقانه یان ته نیا چایخانه ش ده بی له و زه مانی شاری رانیه دا. بو ئه وه که خو

له گهرما بدزنه وه، میوه یهک، ساردییهک شتیکیان دهستکه وی بو خواردن و خواردنه وه. مهحمووداغا، دهیگیپراوه و گوتی، له شاگردی چایخانه م پرسی: "ئه ری میوه له و شاره دا دهست دهکه وی؟"

- ئا، هه یه.

- چی هه یه!

- ئالووبالوو.

گوتی: "له خووشی ئالووبالوو خه ریک بوو شاگه شکه ده بووم. دیناریکم دا به کابرای شاگرد و گوتم، بو مان بده به ئالووبالوو. دیناریکی ئه وکات پوولوپاره یه کی زور بوو.

- بایی چه ند بکرم؟

- هه مووی پی بده!

مهحمووداغا گوتی، زوری پی نه چوو کابرای شاگردچایچی، به قه رتاله یه کی پرپر له چه قاله قه یسییه وه، وه ژووری چایخانه که وت، قه رتاله چه قاله ی له پیش داناین، ئه ویش چ چه قاله قه یسییه ک! چه قاله قه یسی داری دیمه کار، که هه ر پیستیکی چرچ و ویشک به ناوکه وه نووساو بوو.

گوتم: "ئه وه چیه هیئاوته؟"

- ئالووبالوو!

- کاکه، ئالووبالوو کوا ئاوایه، ئالووبالوو ده نکی چووکهی هه یه که دوو دوو به یه که وه ن و ره نگیشیان سووره!

گوتی، گوپی لیگرتم تا شهرح و حالی ئالووبالووم به ته واوی بو گوت، جا سه ریکی بو له قاندم و گوتی: "ئه ها! ئه وه ی تو ده لپی گیلاسه گیلاس! گیلاس لی ره دهست ناکه وی."

رینگاچاره ی ناکوکی نیوان بارزانی نهر و مهکتبهی سیاسی، هر دهات و ئاسته متر ده بوو خوش ناخوش، بو یهک لابوونه وه، تهنیا مابوو سهر شهری ناوخویی. شتیک که هه موو خه لکی کوردستان پییان ناخوش بوو و به زهره ریان ده زانی. له کاتییدا لایه نه کان، هیزه کانی پیشمه رگی خویان خر هه لده دان و بو به رهنگاری یه کتر، ئاماده یان ده کردن.

له رۆژگاریکی ئه وتودا، تاوه لاتی به یانییه ک، کاک ئه حمهد و کاک فایق ۳۰ که سیک له پیشمه رگه کانی حیزبی دیموکراتی کوردستانیان کو کردبووه، سواری دوو دهزگا ماشینی زیلی عهسکه رییان کردبوون که له باره گای بارزانی خوازا بوونه وه. نووسه ری ئه و یادداشته، له کهینه و بهینه ی سه فه ره که بی ئاگا بووم، له کاک ئه حمهدم پرسی: "خیره؟" له جوابدا گوتی: "تا لای سلیمانی و ده و روبه ری ده چین. توش ده گه لمان به، تا ئیمه کاره کانمان ته و او ده کهین و ده گه رپیینه وه، تو له سلیمانی له مالی کاکه "ره شه" به جی بمینه و بو خوت له سلیمانی دا بگه ری. "کاکه ره شه، که ناسراو بوو به ره شه سابلای، له براده ره هه ره دل سوژ و خوشه ویسته کانمان بوو. ئیستا که ئه و دیپرانه ده نووسم، کاکه ره شه به مال و منداله وه له شاری "درامن"ی ولاتی نورویژ نیشته جییه.

پیشنیا ره که ی کاک ئه حمهدم پی باش بوو بو یه منیش ره گه ل که وتم، له ریگه دا پی گوتم که نیازی سه فه ری لای چوارتای هیه تا ته کلیفی بنکه یه کی حیزب ئه گه ره بیرم مابی له دیی "مپرانه"ی خوار شاروچکه ی "چوارتا"، که گوایه وه بهر برابوو و دهستی به سه ردا گیرابوو، روون بکاته وه. کاک فایقیش هر بو هه مان مه به ست و هه مان ئه رک ده گه ل بوو، به لان ئه و ناوچه ی "پینجوین"ی بو داندرابوو.

نووسه ری ئه و یادداشته، جاری له باشوور هر نوو و تازه بووم، نه له مه نتیقه و ناوچه کان شاره زایی پیویستم هه بوو نه له سه ره وه زعی بنکه کانی حیزبیش زورم ده زانی. هه رچو نیک بوو وه ری که وتین و ده و روبه ری سه عات ۱۱-۱۲ی رۆژی، گه یشتینه نیو باژی ری سلیمانی.

سلیمانی له بارودووخه کانی ئه و زه ماندا، وه ک ئاگری بن کا، له ژیر سه یته ره و هیژمونی سیاسی مه کته بی سیاسی کوندا بوو، به لان بنکه

یان بلّیین نوینه رایه تیکی سه رو کاتیی بارزانیشی لی هه بوو که له ژیر بهر پرسایه تی "عه گید" ناودا بهر پویه ده چوو. ده سه لاتی حکومته به سه ر سلیمانیدا زال بوو، بویه پیشمه رگه ی به چه که وه ی لی نه ده بوو مه گه ر تاکوترۆک، ئه ویش به پسووله و ئیجازه لایه نی سه ر کردایه تی بارزانیی نهمر.

وابوو کاتیک ئیمه به دوو زیلی عه سکه ری و سی چل پیشمه رگه ی به چه که وه، چووینه نیو شاره وه و له بنکه ی کاک عه گید دابه زین، وه ک ده لّین به سورعه تی به رق، له نیو شاردا بلاو ده بیته وه که ئه حمه د توفیق به پیشمه رگه وه هاتوته ناو شاره وه تا لایه نگرانی مه کته بی سیاسی پارتی ده ستگیر بکا... نه زمی ناو شار تیگ چوو بوو. بیستمانه وه را کردن و خوشاردنه وه له شاردا ده ستی پی کردوو، وه ک باو بوو و ده یانگوت: "عه رز قلّه شیوه ته وه" واته بار، باری نا ئاساییه.

ئیمه که بریار بوو بو نانی نیوه رو میوانی کاک عه گید بین، به په له په ل، چایه کمان خوارده وه، سواری ماشینه کان بووینه وه، به ره و چوارتا له شار وه ده ر که وتین، تا بارودووخه که ئاسایی بیته وه. منیش هه ر ره گه ل که وتم، گوترا له گه رانه وه دا، له سلیمانی به جی بمینم. ئه و روژه، عه سریکی دره نگ، به جاده یه کی خاکی پر له که ندوکلّودا، گه یشتینه شاروچکه ی چوارتا.

چوارتا له و ده وراندا، شاروچکه یه ک بوو که له هه موو باره وه که متوانا و بیده ره تان ده هاته به ر چاو. چوارتا له سه ر ته پوّلکه به رزاییه کی بلّند دروست کرابوو که ته نیا چند خانووبه ره یه کی به جیماوی حکومه تی و جاده یه کی خاکی، نیوی شاروچکه ی پی به خشیبوو؛ ده نا له راستیدا زیاتر هه ر دییه ک بوو و به س. له وی چووینه باره گای هیزی پیشمه رگه که له ژیر چاودییری و بهر پرسایه تی "عه قید نووری" ناسراو به "نووری که له باب" دابوو. عه قید نووری به پیرمانه وه هات و به خیره اتنی کردین، پاش هه سانه وه یه کی کورت، ده گه ل کاک ئه حمه د توفیق و کاک فایق له بنکه ی هیز وه ده ر که وتن و پروویان کرده ته پوّلکه یه کی نزیک به بنکه که، که ده پروانیه ده شتایی و دوّل و ده ره ی "شاربازیر"، له وی له سه ر

ته پۆلکه کیو دانیشتن، منیشیان له دانیشتنه که به شدار کرد؛ که تا ئه و سه عاته نه مده زانی چ باسه.

عه قید نووری به دهست و به چاو شوین و جیگاکانی پيشمه رگه کانی سهر به مه کته بی سیاسی کونی پی دهگوتین که له ژیر فه رمانده یی خوالیخوشبوو کاک "عومهر ده بابه" له و ناوچه دا، مۆلیان خواردبوو. وه ک دهگوترا ژماره یان له ههزار کهس به دهر بوو. وه ک بۆم دهر کهوت چوارتا، سنووری ده سه لاتی پيشمه رگه ی لایه نه کان بوو.

وه ک گوتم، تا ئه و سه عاته نه مده زانی بۆ له وین و خه ریکی چین، پاش نان و چایه کی به په له ی ئیواره، ده گه ل کاک ئه حمه د و کاک فایق، ته نیا که وتینه وه. ئه وکات کاک ئه حمه د هاته قسه و په رده ی له سهر پلان و مه به ست له سه فه ره که ی هه لداوه و گوته: "ئیمه تائیسنا باسما نه کردوو ئامانجما نه وه سه فه ره چیه تا بلا و نه بیته وه و نه خشه که مان تیک نه چی. ئه وه بریاره و ئیمه هاتووین تا ته کلیفی بنکه ی حیزب له دی، وا بزانه مرانی پوون بکه ینه وه که وه بهر براره و "مه لا ئه بوبه که ره فه لسه فی"؛ ناسراو به مه لا ئه بوبه که ره شه له، له کادره کانی حیزب که ئیسنا ئیدی له حدک هه لگه راره ته وه و به هه واداری له و به شی پارته ده سته به سهر بنکه که دا گرتوو، حساب و کتابیک بکه یین."

گوته: "من ئه و ئیواره یه به جه ماعه ته وه به ره و مرانی شوپ ده بمه وه، کاک فایقیش به ره و پینجوین ده چی تا بنکه ی پینجوینی حیزب، له ژیر ده سه لاتی "مه لا ره حمان" و "مه لا جه میل" و "عومهر نگلی" ماوه ته وه، ره های بکا و ته سلیم به براده رانی هه ورامانی بکا. هه لبه ت ئه گه ر بیانه وئ سهر بزئوی بکه ن و قبولی بریاره که نه که ن، ئه وه ده یانگری و ده گه ل خوی ده یانه یی بۆ سه نگه سه ر." گوته: "نامه یه کیشم له و باره وه، بۆ "حه مه ره شیدخان" نووسیوه و داوام لی کردوو هه وکاریمان بکا و ئه گه ر پیویست بوو یاریده ی کاک فایق بدا." کاک مه لا سه ید ره شید حوسینی که ئه وکاته له بهرپرسیانی حیزبی دیموکرات و له سه فه ره که شدا ده گه ل بوو، هاورپی کاک فایق ده کا بۆ ناوچه ی پینجوین.

تا ئه وکاته، هیچکام لهو براده رانه م نه دیبوو و نه مده ناسین، ئه وه نده بوو بیستبووم که مهلا ره حمان و مهلا جه میل خه لکی ناوچه ی سه قزن. مهلا ئه بوبه کر، خه لکی ناوچه ی بانه یه، هه ر ده سته تم لی دیبوو که دیار بوو یه کجار خه تخۆشه. بیجگه له مهلا جه میل که له سه فه ریکی ئه و دواییانه بو سلیمانی چاوم پیکه وته وه و ئیستا که له وی نیشه جیییه، ئه وانی دی نازانم که وتوونه ته کوئ. بیستوومه عومه ر سادق نگلی نیشه جیی ئیستا که ی "ئه لمان" ه و مهلا ئه بوبه کریش له ولاتیکی دیکه ی ئورویا، جیی خوی کردۆته وه.

به و بریار و به رنامه یه و به و ته وزیحانه ی کاک ئه حمه د له سه ری ده رۆیشت و زۆر زیاتریش بوون له وه نده ی لی ره دا هی ناومنه وه، وه ک به کوتک له سه رم بده ن، تاسام. چاوه پروان نه بووم له کات و ساتیکی ئه وتۆ پر هه ست و له سه رتیزه، سه رکردایه تی حیزب بو خاتری دوو ده نک رووته بنکه، بریاریکی وا هه لچوو بدا. پرسیم: "ئایا بارزانی ئاگای له قه رار و بریاری ئه و هه نگاوه هه یه؟" کاک ئه حمه د گوئی: "به لی پیمان گوته وه و ئاگاداره."

ناره زایه تی و پیناخۆشبوونی خۆم له و کاره راگه یاند، بریاری سه رکردایه تیم له و باره وه به بریاریکی چه وت و نابه جی حساب کرد و گوتم: "ئیمه ده زانین که شوه وه ای سیاسی ئیستای شوړش چه ند سوار و له سه رییه. هه ر هه له یه ک هه ر چه ند چووکیش بی، له وانیه کاره ساتیکی زۆر گه وره بقه ومیئی. لایه نه کانی ده سه لاتی شوړش له وپه ری ناته باییدان، به رامبه ر به یه کتر جه به ه و سه ف به ندییان هه یه، ته قینه وه ی فیشه کیکی بی حساب مال ویرانکه ری گه وره ی به دوادا دی، جا له بارودۆخیکی ئه وتۆدا که ئه گه ر مرۆ واز له بوار و به ره مه سه سیاسییه که شی بیئی ته نیا هه ر له پروانگه ی نیزامی و شه رگه ریشه وه لی بروانی، کام ئه قل و مه نتیق ری به ئیمه ده دا که به گشته پيشمه رگه یه کی ۳۰-۴۰ که سی ناشاره زاوه، پی بنیینه ناوچه پی ده شتیکی پان و به رینه وه که به بنکه پيشمه رگه ی لایه نی دیکه داچنراوه و له راستیدا به ناوه ندی هه ره سه ره کیی ده سه لاتی نیزامی ئه م لایه نه، ده ژمی رد ری! کام بوچوون و لی کدانه وه ی نه ته وه یی و سیاسی له حیزبی

دیموکراتی کوردستان چاوه رانه که ببی به دهسته چیلهی داگیرسانی ئه و ناگره نهویسته پر خه ساره ته، ئه ویش هر له پیناو چهند بهسته کاغز و دوو تایپ و رۆنیۆشکاودا؟" گوتم: "وا باشه و ئاقلانه ئه وهیه که جاری له مهسهلهی مهلا ئه بوبه کر و بنکهی حیزب له مرانی واز بیین و بهیلینه وه بو کاتیکی له بارتر."

پاوبوچوونه کهم وهر نه گیرا. بریار تیک نه چۆوه، به لان کاک ئه حمه د گوته: "تو ئه گهر پیت خوش نییه بی، لیره به جی بمینه." وایگه یاند که له ترسان و بو خودزینه وهیه که دزایه تی ده کهم. بویه قبولم نه کرد به جی بمینم و گوتم: "دیم هر چه ند به کاریکی خراپ و غه له تیکی گه وره ی ده زانم."

ئیستا ولات تاریک دانه هاتبوو به ره و دهشت شور بووینه وه، چونکه ریگا دوور و وهک ده یانگوت و ده بوو هر ئه و شه وه و بهر له پرووناک داهاتنی رۆژیش گه راباینه وه دواوه تا له جیی خه تهر ده رچووباین، دیاره ئه گهر پی نه زانراباین و تووشی تهقه و شه ریگ، نه هاتباین. بویه ده بوو هر ئه و شه وه بی دهنگ و بی وچان هاتباینه ده ر.

ئه و شه وه، شهش حهوت سهعات ریگامان بری، شه و نزیک ببوو له سهعات ۱۲ که گه یشتینه دی مرانی. نووسه ری ئه و یادداشته، که بی چه کیش بووم، له دهسته ی پیشه وه دا ده رپویشتم، بیجگه له دوو سی کهس که گوایه شاره زای نیو دی و شوینی بنکه که بوون، کهسی دیکه م له پیشه وه نه بوو. له ناکاو له خانوویه کی چهند سه د میتری له پیش دهسته ی ئیمه وه، گلوم ههستا، گویم له پراکشانی چه خماغی تفهنگ و دهنگی بیگره و نه بزویی بوو، به غار خوم گه یانده جیگا و خوم ده ژووری کیشه و مرخیش مرخیش هاویشت.

چهند ئان و چرکه یهک، له ته پوتۆزی ژووریدا چم نه دیدت. که بهرچاوم پروون بووه، دیتم که پیشمه رگه ی ده گهل ئیمه به نیوی "هه لمهت" به قونداغه تفهنگ که له یه کیکی دیکه ده دا. لئی تووره بووم دهستی کیشاوه. ته ماشام کرد کابرا سه روگویی خویناوی بووه، لیم پرسی: "تو کیی؟" گوته: "من پیشمه رگه ی پارتیم، به میوانی لیره م." که وای گوت بی

ئییختیار شهقه زلله یه کی خوشم ده بنانگویی هه لمهت سره واند، چونکه به ناهق لهو پيشمه رگه ی دابوو، که چی مه علووم بوو بو ئه وه که پيشمه رگه که ده رفه تی ده ستردنه وه و ته قه کردنی نه مینئی، وه ریگه پراوه تی.

لهو حه یسوبه یسه دا، کاک ئه حمه د به خوی و به جه ماعه تی که ده گه ئی بوون گه یشتی. جاری ته پوتۆزی نیو ژووره که به ته واوی نه ره ویبووه، که چی ده گه ل ئه وه ش هه ر له دیداری یه که مدا پيشمه رگه ی لی دراوی پارتی ناسییه وه و گوتی: "شیخ سدیق چونه لی ره ی و کی لی داوی؟" وه ک گوترا، ده رکه وت که شیخ سدیق که به داخه وه هه ر ناویم له بیر ماوه و بهس، یه کی که له به رپرسه کانی که رتی پيشمه رگه ی پارتی که هه ر ئه و ئیواره، ده گه ل پيشمه رگه یه کی خوی، به میوانی و بو سهردانی چه ند براده ریکی په ریوه ی ناوچه ی بانه که له بنکه ی مرانی حیزبدا خویان گرتبووه، هاتۆته وی و تووشی ئه و چاره نووسه هاتوو.

کاک ئه حمه د، ئه وه نده ی بلئی یه ک و دوو به دهستی خوی سه روچاوی شیخ سدیقی خاوین کرده وه و په یتا په یتاش، داوا ی لی بووردنی لی ده کرد و ده یگوت: "ئیمه بو کی شه و شه ری ئیوه نه هاتووین. ئیمه بو عیلاجی ئه بوبه کر و پراگواستنی بنکه ی خومان، لی ره یین و زور به داخه وه یین که تو راست له وکات و وه خته دا میوانی ئی ره ی و ئه وه ی نه ده بوو بی بووه. ئه وه ش بیگومان له به ره ئه وه بووه که تو نه په رژییه ده ستردنه وه و ته قه کردن تا کار له کار نه ترازئی..." له هه ر حالدا، به زووی شره و بره ی بنکه پیچرانه وه و بو گواستنه وه دابه شکران. به داخه وه یان به خوشییه وه، مه لا ئه بوبه کر، وه به رده ست نه هات. گوایه یه ک دوو روژ پيشتر بو هیندی کاروباری خوی، سه فه ری ئه ودیوی کردی.

له وه ده رکه وتندا بو گه رانه وه، کاک ئه حمه د به شیخ سدیقی گوت: "ده بی ئیوه ش ده گه لمان بین تا له ناوچه ی پيشمه رگه کانی ئیوه ده رباز ده بین، له ویپرا ئازادن و به چه که کانتانه وه ده گه رپینه وه بو بنکه کانی خوتان."

له گه رانه وه دا، تازه گزنگی تاو ده روده شتی گهرم دادینا، له مه نتیقه ی خه ته ری ده رگیری، ده رچووین، له بناری شاروچکه ی چوارتا، حاجی عه لی

نیویک که کاک ئەحمەدی دەناسی، هاته سەر پڕی بۆ نان و چای بهیانی بانگیشتی کردین. ئیمه‌ی ماندوو و برسی و تینوو له سەفەری دوورودریژی شهو؛ خوا بتحه‌سینیته‌وه، له عەزای زگ و ورگ، نه‌جاتمان بوو.

له ماله‌ی مام حاجی، بۆ جاریکی دیکه‌ش کاک ئەحمەد توفیق دەستی له ملی شیخ سدیق کرد و دووباره داوای لیبووردنی لی کرد، هه‌م چه‌کی خۆی و هه‌م چه‌کی پێشمه‌رگه‌که‌ی ده‌گه‌لی بوو داینه‌وه، به‌لان هه‌رچی هه‌ولێ دا نه‌ چه‌که‌کانیان وه‌رگرته‌وه و نه‌ گه‌پاشنه‌وه بۆ بنکه‌کانی خۆیان. لام وابوو له‌به‌ر خه‌جاله‌تی چه‌کران و سه‌رکۆنه‌ی دۆست و براده‌رانی خۆی بوو که شیخ سدیق ده‌گه‌ل ئیمه‌ هاته‌ چوارتا و له‌وێ ره‌گه‌ل هیزی پێشمه‌رگه‌ی عه‌قید نووری کهوت.

هه‌ر ئه‌و پۆژه‌ی ئیمه‌ گه‌یشتینه‌وه‌ چوارتا، ئیواره‌که‌ی، کاک مه‌لا ره‌شید و کاک فایقیش له‌ سەفەری ناوچه‌ی پینجوی‌نرا گه‌یشتنه‌وه‌ چوارتا، ده‌گه‌ل خۆیان مه‌لا ره‌حمان و عومه‌ر سادق نگلییان، وه‌ک گیراو و زیندانی، ده‌گه‌ل خۆ هینابوو که هه‌ر ئه‌و پۆژه‌ ره‌وانه‌ی سه‌نگه‌سه‌ر کران و له‌وێ ماوه‌یه‌ک له‌ به‌ندیخانه‌ی شو‌پشدا، راگیرکران تا به‌ هه‌ول و ته‌قه‌لای کاک مه‌لا ره‌شید و نووسه‌ری ئه‌و یادداشتانه، ئازادکران.

له‌ چوارتا، ده‌گه‌ل کاک فایق به‌جیماین تا بنکه‌ی کونه‌ مرانی بۆ پێوه‌ندی ده‌گه‌ل ئه‌و به‌شی پۆژه‌ه‌لات، له‌ چوارتا، دابنێن. وام له‌ بیره‌ نزیکه‌ی شه‌ش هه‌وت پۆژ له‌وێ ماینه‌وه‌ تا جیورپیه‌کمان بۆ بنکه‌ بنیاد نا و شه‌ره‌وبه‌ره‌ که له‌ مرانی‌را هینابوو مانن له‌وێ داندرا. براده‌ریکی دلسۆزی کۆنه‌ دیمۆکراتی ناوچه‌ی بانه، به‌ نیوی مام "عه‌بدو‌للا کۆل" یادی به‌ریزی پیروژ، ده‌گه‌ل کورپه‌لاویکی تازه‌ پێگه‌یشتوووی خۆی به‌ نیوی "عه‌لی" وه‌ک به‌رپرس و جیگری به‌رپرس بۆ بنکه، دیاری کران.

بنکه‌ی ئیمه‌ له‌ویش وه‌ک زۆربه‌ی بنکه‌کانی دیکه‌ی ناوچه‌کانی ژیر ده‌سه‌لاتی شو‌پش، وه‌ک لایه‌نیکی شو‌پش ده‌ژمی‌ردرا، ئازوقه‌ و جنک و پیلایان به‌پیی سهر و نه‌فه‌ر، له‌ ته‌داروکاتی شو‌پش وه‌رده‌گرت، هه‌لبه‌ت هه‌رچییه‌کی له‌و چه‌شن و نه‌وعه‌ له‌ پۆژه‌ه‌لاترا هاتبا، که‌م تا زۆر، ده‌درا به‌ به‌شی ته‌داروکاتی شو‌پش یان ده‌گه‌یشته‌ مه‌سئول و به‌رپرسه‌کان،

بوویه ئه و ماوهی که له چوارتاش ماینه وه، ههر هه مان ریوشوین بهرده وام بوو. هه موو به یانییه ک مام عهولا یان عهلی کوری، دهچوونه نانه واخانهی پيشمه رگه و به شه کولیره ی بنکه یان دینا که هه روا به ویشکی ده مانخوارد و چایمان به سهردا ده کرد.

به یانییک، رووی خوم هه لاویشته و له مام عهولام پرسى ئه ری له و شاروچکه یه دا ماستیک په نیرییک پیخورییک ده ست ناکه وی تا ئه و کولیرانه یان پیوه بخوین؟ به و کولیره و چایه هه موومان ویشکاییمان داها ت. مام عهولا وه لامی داوه به ئی هه یه، ماست هه یه، به لان به پاره یه و ده بی بیکرین، جامه ماستیک به سی په نجاییه، سی په نجایش ده یکرد سی تمه نی ئه و کاتی لای خومان.

کاک فایق وه ک عاده تی خو ی بوو هه رگیز فلسیکی پی نه بوو، هیچ خواردن و خوارده مه نیشی به لاوه گرنگ نه بوو، بویه مته قی لی نه هات. من که و تمه پشکنینی گیرفانان و ته نیا سی په نجایی سه روه ت و سامانی شه خسی خوم دیته وه و دام به مام عهولا تا بو نان و چای به یانی ئه و روزه مان، پیخوری ماستمان بو بیئی. مام عهولا رووی بو ماست، رویشتن هه ر ئه و رویشتنه بوو که رووی، زوری پی چوو هه ر نه گه راوه، ناچار هه ر به شیوه ی جارن کولیره بوorman خوارد و به ره و بنکه ی هیزی عه قید نووری وه ده ر که وتین. له سه ر جاده مام عهولام دیته وه که له چایخانه دانیشتبوو سیغاری ده کیشا. گوتم: "مام عهولا ئه دی ماسته که چی لی هات؟" گو تی: "فلان که س زور گران بوو نه مویرا خو ی لی بده م." گوتم: "بو به چه ند بوو؟" گو تی: "سی په نجایی."

عه لی کوری مام عهولا، لاویکی تازه پیگه یشتوو قوز و، له به ردلان، کوریکی هه لسوور و به ئیمان بو کوردایه تی، کوریکی شایی به خو و زور دلسوز بو ریخراوه که ی. ده گه ل جوولانه وه چه کدارییه که ی سالی ۱۹۶۸ به رکه وت، ده گه ل کاک سمایل شه ریفزاده پیکه وه شه هید بوون، یادی پیروزیان به خیر.

له و سه روبه نده دا، وا ها ته پیش که سه فه ریکی به په له ی ناوه وه ی ولاتم وه به ر بی، ئه گه ر کرا، بچه تارانئ و له سه ر یه ک هه لسه نگاندنیکی

هه لومه رجه کان بکه بۆ کاروباری ریکخراوه بییمان. خۆم وام به باش زانی لهو سه فهره دا، هه ره هه تا سه ر چۆمی "که لۆی" پيشمه رگه م ده گه ل بی، لهوئ به ولاره هه ره به ته نی و له ریگای هه وزه کانی حیزبیه وه، به بی چه ک، کاره کانم به نه نجام بگه یه نم.

رۆژی بزووتن، پاش نیوه رۆیه کی درهنگ له بنکه ی "سونی" را به ره و گوندی "تووژه ل"؛ هاوړی ده گه ل چه ند براده ریکی پيشمه رگه، له ژیر چاوه دیری پيشمه رگه ی ناسراو و به مشوور، کاک "عه بدول نه ستانی" دا وه ری که وتین. ئیستا، له کاتی نووسینی ئه و نووسراوه یدا، هه م کاک عه بدول و هه م کاک که ریم نه ستانی که ئه ویش لهو سه فهره دا هه ره ده گه ل بوو نیشته جیی ولاتی سوئیدن-

لهو هاوړیبیه دا، تیکۆشه ری دیрін "مام خدری پاشبه ردی" که به کاری ریکخراوه بییه وه هاتبووه سونی، ده گه ل دا بوو.

له تووژه لرا، هاوړی و ئاوالی به ریز "کوئخا ره سوول" یش وه ک شاره زای که لین و قوژبن، ره گه ل خو درا. ده بوو له تاریکایی شهویدا به ریگای بهر پاسگای ژاندارمهری دیی "مه زرا" یه دا تیپه ر بین. نازانم سه عات چه ندی تاریکه شهوی ئه و شه وه بوو که کوئخا ره سوولی پيش قهره ول هه لۆیسته یه کی کرد، له دهوړی یه ک کوئ کردینه وه و به سرته گوتی: "ریگام لی تیک چووه، هه تله بووین. لی ره بن مه بزوون تا ری تاقی ده که مه وه." لهو سرت و خورته دا بووین که چرا نوورهاویژیکی زۆر به هیزیان ده نیو کردین. نووری چرا هیند به کار بوو چاوم له سه ر یه ک چه ند جاریک بریسکایه وه، گوتم: "له ئیمه را که س ته قه نه کا، تا له وانرا ته قه نه کراوه."

مه علوم بوو له بهر تاریکایی شهو له ری لاری ببووین و هاتبووینه بهر ده رگای پاسگا که. ژاندارم شله ژان، شه قوهوړی میز و کورسیان، له ژووری پاسگارا، که له ترسان به ده رگا و په نجه ره وه یان ده نان به و مانایه بوو که لاشه پرن. که وامان دیت، ئیمه ش سووکیک له بهر ده رگای پاسگا وه لا که وتین و هاتینه وه سه ر پی خۆمان.

شهوی زور نه مابوو که گه یشتینه سهر چۆمی که لۆی، له ویرا پێشمه رگاگان گه پرانه وه، ئیمهش پیکه وه ده گه ل مام خدر، خۆمان گه یانده گوندی چه ند مالی پاشبه رد له بهشی گهورکایه تی. پاش بره خه وده رکردنی ماندوویی شهوړیی له لهش، ههر ده گه ل مام خدر، به ره و گوندی "نیوه ژ"ی مه نگورایه تی، وه ری که وتین.

له وئ له گوندی نیوه ژ، کومیته یه کی حیزبیمان هه بوو به ریز کاک "بایز" ئاغادیی نیوه ژ، سه ره پهرشتیی ده کرد. مام خدر له وئ کاری ته واو بوو و گه راوه مالی خۆی، من له وئ به جیمام تا له ریگای پۆست به پۆستی کومیته کانه وه، ته رتیبی کار و چوون و گه پرانه وهی خۆم بده م. سیستیمی ریکخراوه ییی ئه و زه مان وابوو که له هاتوچو کردندا ده با له ته حویلی کومیته کاندایین. ریوشوین وابوو ئیمه مانان به بی چهک له و چه شنه سه فه رانه دا، له ده ری مالان نه بین، که سی نامۆ نه مانبینی، جیگامان زیاتر ههر له نیو ژن و مندالدا بوو.

کاک بایز یادی به خیر، گوتی: "شه وئ ههر له دیوه خان داده نیشین، کوره کانی خۆشمان بو کۆبوونه وه و قسه وباس بانگ ده کهینه دیوه خان، خۆ ئه گه ر هات و لاوه یشمان لی پهیدا بوو ته نانه ت ئه گه ر عه جه میش بین، قهیدی ناکا، ده لیم ئه و کابرایه نه چاره، هیئاومه ده رگا و په نچه ره م بو ساز ده کا."

له دیوه خانی کاک بایز دانیشتبووین، براده ره کانمان لی کۆبوونه وه، تازه نانی ئیواری خورابوو، مه لای گوندی "میراوی" به میوانی، له دیوه خان وه ژوور کهوت. ئیستا به ته واوی له چاکوچۆنی خه لکه که نه بووبۆوه، پرووی کرده کاک بایز و پرسی: "ئه و کوره کییه؟ له و ناوانه م نه دیوه." کاک بایز جوابی داوه: "نه چاره، هیئاومه ده رک و په نچه ره م بو ساز ده کا."

پاش بره قسه یه کی عاده تی، مامۆستا دهستی کرد به باس له سهر دین و مه زه ب. له سهر ئه سحاب و یارانی پیغه مبه ر ده دوا، مه تلّه بی سه یر و سه مه ره ی لی دینانه وه که له ئه قل و مه نتیق به دوور بوون.

هەرچی کردم خۆم پئی زهوت نه بوو، هاتمه نیو قسانه وه و گوتم: "جهنابی مامۆستا ئەوانه ی که جهنابت به نیوی دین باسیان ده که ی، فریان به ئیسلامه تییه وه نییه..." لهو نیوه دا کاک بایز هه لیدایه و گوتی: "کاکه تو مه لای بیان نه چاری؟" گوتم: "من نه چارم." گوتی: "ده ئەگەر وایه، قسه له کاری مه لای مه که." گوتم: "ئه وه نه مکرد." بوو به فرقه وه پوری جهماعهت. نیو دیڕ ببووم به کابرای نه چار.

سال پویشته و سال هاته وه. پاش پوو خانی ریژی می پاشایه تی له ئیران، له زهمانی هه لگی رسانی شو رشدا، کاک بایز بو سهر دانم، هات بو وه ده فته ری سیاسی حیزب. پیکه وه چووینه شاره دی می راوی. گوتی: "مه لا پیای باشه با سهر دانی بکه یین"، مه به سته مامۆستای گورین بوو. چووینه مالی، مه لا هه ر ته ماشای ده کردم، سهر نه انجام پرسی: "ئه ری کاک بایز ئە وه کابرا نه چاره که نییه؟" کاک بایز پیکه نی و گوتی: "به لی هه وه، به لان ئیستا ئیدی نه چاری ناکا."

سه فه ره که م له نیوه ژرا پییه پیی هاو پیی خو شه ویستم "عه لی پور په ری" یادی به خیر، به کو یستانه کانی مه نگورایه تیدا، دهوامی هه بوو. به داخه وه عه لی له گوندی "کیسه لان" که شهومان له هۆله مه ری کدا روژ کرد بو وه، "گه نه" پیوه ی دا و زور به توندی نه خو ش کهوت. ره وانیه می مه اباد کرا بو لای دوکتور و ده رمان، ده گه ل ئە وه ش زیاتر له ۳ مانگ له ناو جیدا کهوت. سه فه ری گورین، له مه اباد تی نه په ری، ناچار به گه رانه وه بووم، که گه یشتمه وه سونی، یه ک مانگی ره به قم پی چوو بوو.

ئاخر ئوخری هاوینی ئە و ساله ۱۹۶۴ ی زایینی، لیک سوور هه لگه رانی لایه نه کانی ده سه لاته کانی شو رش، گه یشته ئاخر پله ی خو ی. به جوولان و هه ره که تی پيشمه رگه و لایه نه کانی دیکه ی هه واداری شو رش له ژیر فه رمانده یی شه خسی بارزانی، بو سهر مه کوگه کانی پيشمه رگه ی مه کته بی سیاسی کون، به مه به سته یه کلا کردنه وه ی سه رو کایه تی شو رش، ته قیه وه. شه ری ناو خو یی، هه رچه ند له و برگه زه مه نه دا، که م ماوه و که م خه ساره تیش بوو، هه لگی رسا.

لهو سه روبه نده دا، کاتی ئه وه هاتبوو ئاورپیک له قهول و قهراری پيشوو بدهینه وه و به دوای داواکارییه کاندا بچینه وه به غد او دیداری سه فاره تی میسر. ئه و چاره برپار درا کاک ئه حمهد و نووسه ری ئه و یادداشته نه، بیکه وه بچینه دیداره که. کاک "نحو" ناسراو به "باپیر شکاک" له کادره کانی حیزبی دیموکراتی کوردستان، ههروه ها کاک، عهولا موعینی، وا بزانه، هه مزه بایه زیدش هه ر بو دیتنی به غدا. ره گهل کهوتن. کاک عهولا و هه مزه له و که سانه بوون که وه عد و ابوو بچنه میسر بو خویندن. بو ئه و سه فهره ش هه م پراویژ ده گهل بارزانی و هه م ئیجازه و پسوله ی هاتوچو له به ریزیانرا، به پیویست زاندره و ئه وه ش هاوکات بوو ده گهل بزووتنی بارزانی به ره و جه بهه کانی شه ری ناوخویی.

ئیمه خه بهرمان وه رگرتبوو که بارزانی، له دیی "هیرو" له ده وه روبه ری سنوور روو به سه رده شت، باره گای خو ی داناوه. برپار درا کاک ئه حمهد، کاک فایق و نووسه ری ئه و یادداشته نه بچینه هیرو و له وی به خزمه تی بگهین.

له سازبووندا، پيشنیارم کرد که بو نانی نیوهرو، بچینه دیداری کاک سه عد موهته دی، تیکوشه ری به ناو که ده گهل کاک سه لاح موهته دی و کاک مهلا عومه ر عه سری و چه ند براده ریکی دیکه ی خو یی، بنکه یان له هیرو داناوو. پيشنیاره کهم له کاک فایقرا دژایه تی ده گهل کرا، بی ده لیل و بی سه بهب دژ بوو که بچینه دیداری ئه و کونه دوست و کونه هاوکارانه مان. له و ئینکار و له من ئیسرار تا سه رئه انجام کاک ئه حمهد کیشه ی نیوانمانی بریه وه، ده گهل پراو بوچوونی من کهوت و گو تی: "ده چینه دیداریان و پاش نانی نیوهرو، ده چینه باره گای بارزانی." هه رواشمان کرد. ئیواره ده وره وه ری سه عات ه ی پاش نیوهرو، چووینه باره گای بارزانی، به لان خو ی له وی نه بوو گو تیان شه و ده گه ریته وه.

ئه و شه وه سه عات له ۱۲ تیپه ر ببوو و ئیمه هه ر چاوه پروان بووین که له نا کاو بارزانی، زور بی هه ست و به بی دهنگی وه ژوور کهوت. هه ر ده گهل وه ژوور کهوتن گو تی: "ئه حمهد ئیرانیم دیتن!"

من زورجاری دیکهش به خزمهت بارزانیی نهمر گه یشتبووم، به لان قهت ئاوا قوچاغ و کهیف خوش و له سهه حاله نه دیبوو. به خیری هیئاین و بووی باس کردین که له دیی "باشماخ" له سهه سنوور چاوی به بهرپرسیانی ئییرانی کهوتوو و پیی گوتوون، ئیستا که مهکتبهی سیاسی کون به پیشمه رگه وه، په ریونه وه و خویمان داو هته دهست ئییرانه وه، ده بی چه کیان بکه ن و له ناوچه سنوورییه کان دووریان بخه نه وه، ده نا تا "تاران" به دوا یاندا، دییم!

بارزانیی نهمر، سهه ره کهمانی پی باش بوو. ئهمری کرد تا ۵۰۰ دیناریش وه که خه رچی ری و سهه ره بدهن به کاک ئهمه د. ئیمه هر ئه و شه وه گه راینه وه سهه نگه سهه، تا کاروباری سهه ره که ته رتیب بکه یین.

بو سهه ره، بووین به دوو قول، کاک ئهمه د و کاک باپیر پیکه وه له ریگی کهر کوو که وه، کاک عه ولا و هه مزه و نووسه ری ئه و یاددا شتانه، به سلیمانیدا به ره و به غدا وه ری کهوتین. سهه ره ری کاک ئهمه د له ریگی سلیمانیه وه به مه سه له حهت نه زاندره. رۆژی دیاریکرا و له هۆتیلی، "رشید الکبیر" گۆرین یه کترمان گرته وه. کاک ئهمه د و کاک باپیر له هۆتیلیکی دیکه، وا بزانه "سمیرامیس" جییان بو خویمان گرتبووه.

سیهه مین رۆژی له به غدا مانه وه مان، کاک ئهمه د بانگ کرا بو ئیداره ی "ئهمنی عام" کوردییه که ی ره نگه بیی به، ئاسایشی گشتی، له وی هیشتیانه وه و ده سته سهه رایانگرت. سی چوار رۆژیک به بی هه وده له به غدا چاوه پروان بووین به شکو ئازادی بکه ن، نه کرا. ناچار، جهماعهت گه رانه وه سهه نگه سهه لای کاک فایق، تا ئه و له وی، به سه ره هات به بارزانیی نهمر رابگه یه نی و ریگه چاره یه ک به دی بکا و خوشم له به غدا به جیام.

چه ند رۆژیک پی چوو بوو که نامه یه کی بارزانیی نهمر بو خوالیخوشبوو ماموستا "مه سعود محهمه د" که به تازه گی له لایه ن شو ر شه وه به وه زیری ده ولهت، دیاری کرابوو گه یشته ده ستم. نامه که م بو برد، له چۆنییتی بانگکران و راگیرکردنی کاک ئهمه د، ئه وه ی ده مزانی بوم باسکرد، وه عدی دا فه وری هه نگاو باوی و ئاگادارم بکاته وه، که چی هر نه بوو و

هیچ خه بهریکی لی مه علوم نه کردینه وه..ئیستا، که باسی "وهزیری دهولت" هات با قسهی خوش ون نه بی.

سالهکانی پاشتر، جاریک له و جارانه که له خزمهت ماموستا ههژاردا له جزوری بارزانیی نهر بووم، فهرمووی: "ئه ری ههژار" وزیرالدوله "چییه و چکارهیه! که تا ئیمه داوای پۆستیک له حکومهتی بهغدا دهکهین، پۆستی وزیر الدولهیه کمان ده داتی!"

ماموستا ههژار له وهلامدا گوتی: "ئه زبهنی، تو له مالهخوت ئه گهر میوانت دی شه و له مالت ده مینیتته وه، جیخهوی بو چا ده کهی و لیفهیه کی پیدا ده دهی، به تانییه کی زیادیشی بو قهد ده کهی و له ته نیشته جیگا کهی بو دی داده نیی، تا ههرکات سه رمای بوو به تانییه کهش به خوی دا دا، ئه و به تانییه قه دکراوه، وزیر الدولهیه. "بارزانیی نهر پیکه نی و گوتی: "ئیستا له وهزیری دهولت حالی بووم."

وهزیری دهولتهتی ئهوکاتی شوپش رهحمهتی ماموستا مهسعوود محهممه د، کاری نهچوو به پیش، قسهی بو ئازادکردنی کاک ئهحمه د نهچهقی. ههول و تهقه لا له و باره وه، کاردانه وهی نه بوو ههرچه ند هه موو رۆژی جاریک، دهچوومه خزمهتی و سه روگوئیلاکیم ده گرت، بی نه نتیجهش ده گه رامه وه. رهنگه هیچ زهره ریکی نه بی ئه گهر پیاو ئه وه ندهش ئامازه پی بکاته وه و بلی ناوی وهزیر دهولتهتی کون که ده گوترا، گوراوه و ئیستا که وهزیری راویژکاری پی ده گوتری.

به و شیوهیهی که باسم کرد بیست و چند رۆژیک له نارپهحهتی و نیگه رانیدا به سه رم برد، تا به یانییه کی زور زوو دهستیک له خهوی راتله کاند، که چاوم هه لئنا دیتم کاک ئهحمه د له سه ر سه رم، راوه ستاوه. له خوشییان له جی ده رپه ریم، ئامبازی بووم و ماچم کرد. پرسیم: "ئه وه چونه به و به یانییه زوو ئازاد کراوی!"

گوتی: "ئازاد نه کراوم، هه لاتووم و به کسه ر هاتوومه ئیره تا ئاگادارت بکه م. ئه وه دهچمه مالی "حوسین فهیلی" تو ش پاشان وه ره وی."

خوالیخو شبوو حوسین فهیلی، یادی پیروزی به خیر بی، لهو مروقه هه ره کورد پهروهرانه بوو که تاروپوی وجودی له ولات خو شه ویستی و شه رافهت و سه داقهت، چنابوو. ئەندام بوو له پارتیی دیموکراتی کوردستانی ئیپراقداو هاوکات لهو دۆست و براده رانهی هه ره به ریزی ئیمهش بوو. تا بتهوی کاک ئەحمه دی خو ش ده ویست و ده گه لمان مه ربوت بوو. له بازاری به غدادا، دوکانی فهرش و شره فرۆشی هه بوو. ئیمه مانان هه رکات چووباینه به غدا، سهردانمان ده کرد و ئەویش هه م خو ی و هه م باوکی به ریزی، له هه یچ خزمهت و دۆستایهتیی بی گریوگۆل، خو یان نه ده پاراست. حوسین، له شکسته یانی شوپشی ئەیلوندا، په ریوهی رۆژه لاتی کوردستان ده بی و هه ر له ویش و لهو سالانهی دواییدا له شاری "ئیسلامابادی غه رب"، وه فات ده کا، یادی به خیر و گوپی پر بی له نوور.

قسه یه کی خو شی ئەویشم له لایه با ون نه بی. جاریک لهو جارانهی سه فه ری به غدا، ده گه ل کاکه ره شه ی سابلاغی که به ره شه ی فه للاحییش ناوی دی، کاتی خو ی له کادر و تیکۆشه ره به بیروباوه ره کانی حیزبی دیموکرات بوو پیکه وه چووینه دوکانی خوالیخو شبوو حوسین فهیلی. حوسین بو نانی نیوه رۆ میوانی کردین، سی به سی چووینه ره ستوورانی نیو بازاری به غدا که وا بزانه م "مطعم تاجران" ی پی ده گوترا.

ئهو ره ستوورانه، بریتی بوو له ژوور یان هالیکی زۆر گه وره که جیی دانیشتنی زیاتر له ۲۰۰ که سی هه بوو. ئەو مهتعه مه له به غدادا به نانی خو ش ناودی بوو، که نه ک هه ر تاجر و توجاری نیو بازار بو نانی نیوه رۆ ده چوو ئەوی، بگره له ده ره وهی بازاریشرا خه لک روویان تی ده کرد و نانی نیوه رۆیان لی ده خوارد.

خه لکی ئەو مهتعه م و ره ستوورانه، به عام به ده ست نانیان ده خوارد. ده ست و ده م و په ل، چه ور و چلیک ده بوو، بویه پاش خواردنه که، ده چوونه ده ستشۆرخانهی ره ستورانوه و ده م و پلیان ده شوارده وه. کاک حوسین فهیلی ئیمهش هه ر بهو ته رتیه جوولاه که "ته شریب" نیوه رۆی خوارد، به ره وه ده ستشۆرخانه بزوت. هه ر لهو ماوه که مه دا، ره شه بانگی

شاگردی ره ستوورانه کهی کرد و دراوی خواردنه کانی دایه، ههرچی ههولم دا که له سهه ر حوسین پراوهستی، به قسهی نه کردم.

کاک حوسین گه پراوه سهه میز و بانگی شاگرده کهی کرد تا حسابی بو بیئی. شاگرد گوتی: "گه یشتوووه." حوسین گوتی: "نابی، چون گه یشتوووه؟ ئەوانه میوانی منن." له حوسینی پیداکری و له شاگرد جوابی گه یشتوووه، خهریک بوو بگاته دهنگه لبرین و هاوار که ره شه گوتی: "کاک حوسین پاره که من داومه و پابردوووه فهرقی من و تو نییه." حوسین بی ئیختیار به له هجهی فهیلی خوئی گوتی: "عه جهب خهریگه ها! توبه ئەی خوا ئەوه چیم وت!"

پاش مانه وه یه کی کورت له ده رچوونی کاک ئەحمده له هوتیله که، منیش پاش به رچاییه کی به په له، وه ری که وتم بو مالی ره حمه تی حوسین فهیلی و لهوئی یه کترمان گرته وه. وامان به باش زانی کاک ئەحمده به جلکی گوپراوه وه به دیشدا شهی عه ره بان، به مینیبووس له ریگی موسل-ههولیر و کوپه را بگه ریته وه ولات و منیش پاش جوابیک له سه فاره ترا، چ به به لی و چ به نا، بگه ریته وه بو ولات هه رواشی لی هات، چونکه جوابیکم له سه فاره ترا وه ده ست نه که وته وه، منیش به دوی کاک ئەحمده دا، گه رامه وه لای ئاوالان.

لهوئی، هه ره له نیو خو ماندا، لهو که سانه را که کاک ئەحمه دیان ده بوغزانده، دهنگو بلاو کرابوو که ئەحمده توفیق که ده لی هه لاتووم درو ده کا و به شهرت و شروت به ریانداه، ده نا کی ده توانی له ئیداره ی ئەمنی به غدا ری و شوینی هه لاتن بدوزیته وه، به لان ئەو که سانه ی ئەحمده توفیقیان ناسیبوو و غه ره زوه رزیش نه بوون، ده یانزانی ئەحمده توفیق. زور جارن کاری نه گوجاوی ئەنجام داوه.

پاش دیداری بارزانی نهمر ده گهل به رپرسه حکومه تییه کانی ئیران له دیی باشماخ، به ره به ره پیوه ندیکی نیوه به دزی و نیوه به ئاشکرا له نیواندا، کاری خوئی کردبوو. سازبوونی ئەو پیوه ندییه خواناخوا له ئیمه ی حیزبی دیموکراتی کوردستان، خوازیار بوو که هییدی هییدی بنکه کانی خو مان له ده وروبه ری بارزانی نهمر و ده زگا کانی شو رش،

دوور بخهینه وه، له سه ر جاده و شاره کان دوور بکه وینه وه و به ره و گونده سه ر سنوورییه کان ببزوئین. بویه بنکه کانیه سه نگه سه ر و زینوویی شیخی له ناوچه ی حاجی ئومهران راگوئیزران. بنکه ی سه ره کی و ناوه ندیمان له دییه کانیه "دیلو" و سونئی دامه زرانده.

خه لکی گونده کانیه ئه وه ده ور به ره، ئیمه یان خو ش ده ویست، چونکه کاک ئه حمده له کیشه ی نیوانیاندا ده گه ل ئاگاکانیه پشده ری "میرواده لی" به مه غدوور و زولملیکراوی زانیوون و پشتیوانیه ته واوی لی کردبوون، به شیوه یه ک که زولم و زوری ئه وانیه به ته واوی له سه ر وه لاختبوون.

سه ر کردایه تیه ئه وکاتیه ئیمه برپاری دا که نو سه ری ئه وه دیپانه، بو جاریکی دیکه ش بگه ریمه وه به غدا، له سه ر پیوه ندی و داواکارییه کانمان برۆم ده گه ل سه فاره تی میسر و ئه گه ر هه ر نه بوو و نه کرا، هه ولی ئه وه بده م، ته نانه ت ئه گه ر به قاچاغیش بی، خو بگه ینمه ئوروپا تا پیش به ستنی کۆنگره ی دووهه م - که له هه ولی پیکه یانانیدا بووین - کۆمیتیه ک یان نوینه رایه تیکی حیزب له وی پیک بی. بو ئه وه مه به سته به ۳۰۰ دینار یارمه تی حیزبه وه بو خه رج و موخارجی سه فه ر و بره پارهییه کی شه خسیی خو م، بو جاریکی دیکه به ره وه به غدا وه ری که وتم.

چه ند جاری هاتوچوی به غدا و مانه وه له وی، چوختیه کردبووم و تاراده یه ک شاره زای شار و که م که مه له عه ره بیش تیده گه یستم و ده مم تیوه رده دا. دۆزینه وه ی دۆست و ئاشنای وه ک خوالیخو شبوو حوسین ره عنا و ره حمه تی، ئه حمده که واکیب، له به غدا لیم ببوو به نیعمه تیکی خودادادی، بیجگه له حوسین فه یلی، دیدار و هاتوچوی ئه وان، یارمه تیکی گه وره و مایه ی دلخو شیم بوو.

هه م ره حمه تی حوسین ره عنا، هه م ره حمه تی ئه حمده که واکیب، خه لکی رۆژه لات و په ریوه ی به غدا ببوو. ئه حمده که واکیب دوکانیکی وینه گری کردبووه و دوگانه که شی مه کوگی کورده سیاسه توه نه کان بوو. له وی بوو که من بو یه که م جار چاوم به ره حمه تی مامؤستا زه بیحی که وت که ئه وکاته نوینه رایه تیه مه کته بی سیاسی کۆنی ده کرد. ئه وه هه ر له به غدا مابوووه و نه چوو بووه دیوی ئیران.

حوسین ره عنا، وهک له پیشتیشدا باسکراوه، له نیوه پراستی شاری به غادا له شوینیک که ناسراو بوو به "حافز قازی" دوکانیکی لوکسفرۆشی هه بوو عهتر و گۆرهوی و کراس و... ده فرۆشت. مه کوگهی ئیمه مانان بوو، به یه که وه زۆر دۆست بووین یادی به خیر و روحی شاد بی.

له بهختی یاریده دهرم ئه وه بوو که له سه فهر و مانه وهی ئه و زه مان و کاتم له به غدا، مامۆستا هه ژاریش گه پابۆوه به غدا و له ماله خوئی بوو. لوتفی ده گه ل من زۆر بوو، پئی نه ده دا له هوتیل بمینمه وه، بویه دايم به یه که وه بووین. به یانیان زوو به یه که وه وه دهر ده که وتین، هه رکه سه دواي کاروباری خوئی ده که وت وهختی داندراو له دوکانی حوسین ره عنا یه کترمان ده گرته وه تا به ره و مال ببینه وه بۆ نانی نیوه پڕویه. جاری واش ده هاته پیش که هه ر له لای حوسین نانی نیوه پڕومان ده خوارد، حوسین له پشته وهی دوکانه که یدا، قولینچیکی هیشته بۆوه بۆ چیشتلینان، ته رتیبی نان و خوانی خوئی هه ر له دوکانه که دا ده دا و خواردنی خوئی له و قوزبنه دا ساز ده کرد.

جاریک له و جارانه، نیوه پڕویه کی گهرمی به غدا، ده گه ل مامۆستا هه ژار له دوکانی حوسین، له فکری گه پانه وهی مالدا بووین که ره حمه تی مامۆستا "تاهیر توفیق" وه ژوور دوکان که وت. یه که م جار بوو مامۆستام ده دیت. گه توفتی خوش و گالته و گه پی ده گه ل مامۆستا هه ژار و حسین، ماوه یه کی ته واو به رده وام بوو. پاشان پرسی: "هه ژار ناچیوه مال؟"، جوابی داوه: "به لی ده چینه وه."

گوتی: "جا ئه گه ر وایه ده گه ل من وه رن سه یاره، واته ماشینم پییه من ده تانگه یه نمه وه مال، مالیشمان هه ر لیک نیزیکه." مامۆستا هه ژار گوتی: "تاهیر، به ریگای خوئا برۆ، له ئیمه گه ری، ده گه ل تو نایه ینه وه." له تاهیر پارانه وه و له مامۆستا هه ژار نه خیر، سه ره نه جام، مامۆستا تاهیر پئی داگرت و رۆیشت. پرسیم: "باشه بۆ ده گه لی نه چووینه وه؟" گوتی: "گوره ماشینه که ی زۆر کۆنه، له هۆوه ی په کی ده که وئ و ده بی به پال بیبه یین، ئه و تکا و رجایه شی هه ر له به ر هیند بوو."

رۆژیکی دیکه، هەر لهو سهرو بهندانهدا، به یانیکی به رهو بازیر له مال ده رکهوتین، جارێ نه گه یشتبووینه ویستگهی ئوتوبووس، تووشی کابرایکی ٦٣-٦٤ ساله هاتین به نیوی "مامه حه مه"، مامه حه مه که وایکی شوړی ئاودامین به شیوهی خه لکی ناوچهی جافه تی و ناوچهی گهرمی نی ده بهردا بوو، پشتی نی له سه ر به ستبوو، شه ده "مشکی" یه کی ره شی جوانی به سه ره وه و سوړانیی سپی له قو ل هالاندبوو، به و چه شنه شکل و شه مایی ریکوپیکی پیاوه قه دیمه ییه کانی به خو یه وه گرتبوو.

دیار بوو مامه حه مه له ئاشنا و رۆشناکانی مامو ستا هه ژاریش بوو. پیکه وه راوه ستان و ده ستیان کرد به چاکوخوشی ده گه ل یه ک. له به ی نی قساندا، مامو ستا ئاماژه ی منی کرد و گو تی: "مامه حه مه ئه و براده ره خه لکی شاری مه اباده." که ئه وه ی گو ت مامه حه مه باوه شی بو گرتمه وه و له ئامیزی گرتم و زور به گهرمی ئه حوالپرسی کردم. پرسیم: "بو مامه حه مه خه لکی مه اباده؟" مامو ستا گو تی: "به لئ چو ن!" "ئه دی چو نه که وتو ته ئه م ولاته؟" گو تی: "هه یه و تو مامه حه مه ت نه ناسیوه، مامه حه مه ٣٢ ساله له سه ر دوو سال سه ربازی قاچاغه." مامه حه مه به فه خ رو پوزه وه گو تی: "ئه ری وه للا ئه دی چو ن!"

هەر لهو رۆژگارد، جارێکی دیکه هەر ده گه ل مامو ستا هه ژار، له ناوچهی "جوندی مجهول"، واته سه ربازی گومناورا، ده گه راینه وه بو مال. په یکه ری سه ربازی گومناو له مه یدانێکی زور گه وره ی به پیلپیکان داندرا بوو. له شو ی نه، به دا یم سه ربازیکی لی بوو که کیشکی ده کیشا، که س بو ی نه بوو بیته ناو ئه و مه یدانه وه و له ویوه تیپه ری. هه رکه سیک وه ک ئیمه پیویست با بچیته جاده ی ئه وبه ری مه یدانه که وه، ناچار ده بوو ده وری مه یدانی جوندی مه مجهول لی بداته وه.

ئیمه ی به ره و مال، گه یشتبووینه مه یدانه که و به جیگای ده وردانه وه ی مه یدان، مامو ستا هه ژار ملی پیوه نا، له پلیکانه کانی په یکه ره وه سه ر کهوت به ره و ئه و دیوی مه یدان وه ری کهوت و منیش به دوایدا. هه رچی سه ربازی کیشکی هاواری لی کرد، کابرا مه یه مه منووعه، قه ده غه یه، گو یی نه دایه تا گه یشته به رده می سه ربازی کیشکی، ئاماژه ی به من دا

و گوتی: "ئهو براده ره خزمی سه ربازی گومنامه و هاتوو سه ری بدها، با سلاویکی لی بکا. "سه رباز گوتی: "ئه گهر وایه باشه!" با له لای راوه ستی. بره هه لویسته یه کمان کرد و یه کسه ر په رینه وه ئه وه به ری جاده که مه به ستمان بوو.

مانه وه ی من له به غدا هه روا دریژه ی هه بوو. له سه فاره تی میسرپا جوابیکی روونیان نه ده داوه. له سه ر ئاموزگاریی ئاشنایه ک که له سه فاره تی ولاتی "کویت" کارگیر بوو و به مه سلحته دیدی براده رانی خو مان، له سه فاره تی کویت "فورمی" داوای په نابهری سیاسی له کویتم پر کرده وه. ئه وکاته پیوه ندی نیوان ئیران و کویت باش نه بوو، ده کرا له و دژایه تییه که لک وه ربگیری. له سه ر جوابی داوای په نابهری له کویتیش ۱۵-۲۰ رۆژیک به بی سوود، مه حته ل مامه وه تا وا به باش زانرا که له ریگی قاجاغه وه، خو بگه ینمه کویت و له وی به دوای وه لامی په نابهریه که مدا بچم.

به یاریده ی ماموستا هه ژار و په حمه تی حوسین ره عنا، ری و شوینی قاجاچیکی عه رب له "بصره" م ده ست که وت. نیوه رۆی رۆژیکی پایز، هه م ماموستا هه ژار و هه م حوسین ده گه لم هاتن بو ویستگه ی شه مه ننه فهری به غدا و به ره و به سه ره سواری قه تاریان کردم و وه رییان خستم.

له به سه ره چه ند رۆژیکی پی چوو تا کابرای قاجاچی هه موو ته رتیباتی خوی کرد. سه ره نه نجام به یانییه ک ده وره به ری سه عات ۷ ماشینیکی "پیکاپی" نه فهره لگری سه ر ئاواله ی گه وره که له دوولاهه جیی دانیشتنی بو ساز کرابوو به دوام داها، بیجگه له من ۲۰ که سیکی دیکه ی پی بوو. بو ئه وه ی هه موو یه ک ره نگ و به ته واوی وه ک عه ره بی سه حرایه بچین، کابرای قاجاچی هه ر له سه ر هه قه حیسابی ۳۵ دیناره ی خوی دیشداشه یان کراسیکی سه رتاسه ری سی بو هی نام که له به ر چلکنی بو ده هاته به ر چاو، ناچار ده بوو ده به ری بکه م. ده به رم کرد، به لان به زه حمه ت ده متوانی پیوه ی برۆم، هه ر له لاقوله ته رم دالا.

هەرچۆنیک بوو له نیو پیکاپدا جیی خۆم کرده وه و وه پڕی کهوتین، ئه و ماشینه ده بوو ئیمه بگهینیته کویت.

ماشین به کووچه و کۆلانی به سره دا ده خوشی و قهدهریکی تهواو هه ر به باریکه پڕیاندای پڕی ده کرد، ئاخری له شار ده رکهوت و پووی له سه حرا و بیابان نا.

هه رچه ند ئاخروئۆخری مانگی خه زه لوه ر بوو دیسانیش هه وا هه ر گه رم بوو و هه تاو که ده نیو ماشینی سه رئاواله دا لیی ده داین، بو منی گه رما پڕی خوشیش زه حمه ت و ناخۆش بوو. ده ردی تینویتی له ویش ناخۆشتر، برستی لئ بریبووم. ده نیو ماشیندا نه ئاو هه بوو و نه نان و خۆشم له به ر ناشاره زایی بیرم له هه یچ نه کردبووه که ده گه ل خۆی هه لگرم، بویه بیجگه له جانتایه ک که هه ر جلک و لیبای تیدا بوو، هه یچی دیکه م پڕی نه بوو.

ئه و پۆژه تا سه عات ٣ی پاش نیوه پۆ، به لاری و هه ر به بیاباندا، به بی وچان، پڕیمان بری. گویا له ترسی "موسه للهه" یان ده سته ی گه رۆکی پۆلیسی ئیراق، پڕیگامان دوور که وتبووه تا سه رئه نجام ره شمالیگمان لئ ده رکهوت، ماشین پووی له ره شمال کرد و بو ئیستراحت و وچانیک له وئ دابه زین.

تازه چووبووینه ناو ره شماله وه، ماشینیکی گه رۆکی پۆلیسمان گه یشته سه ر که جلکیان وه کو جلکی پۆلیسی ئیراق نه ده چوو. هاتنه ژوور و ده گه ل کابرای قاچاغچی و ساحیب ره شمال که وتنه گفتوگو، مه علووم بوو ئه وانه پۆلیسی عه ره بستانی سعودین و هاتوون هه ق و حسابی خویان وه ربگرن. که وابی ده بی که وتبینه ولاتی ئه وانه وه. هه م پۆلیسه کان و هه م کابرای خاوه ن ره شمال، هاوده ست بوون ده گه ل کابرای قاچاغچی ئیراقی.

له سیبه ری ره شماله دا هه ساینه وه بره نان و چایه کیان که وه چا نه بی وه هه موو شت ده چوو داینی. بو یه که م جار له عومرمدا، له وئ ئاوی "سویر و سوورم" خواره وه. تانکیکی ئاویان له ده ره وه ی ره شمال دانابوو و ئاویان

تی کردبوو بۆ خواردنه وه، لهو سهحرا ویشک و بهره هووته دا، ئاو وه دهست نه ده کهوت. ئاوی ناو تانکیش له بهر گهرمای ههتاو و رهلمی سهحرا، رهنگی ئاوی پیوه نه مابوو سوور و سویر بۆ خواردنه وه نه ده بوو، ده بوو پارچه یهک، شتیکی لی بکهی به پالوینه که و بیپالیوی، جا ئه گهر له بهر گهرمی بۆت خوراوه، بیخویه وه. زۆرم تینوو بوو هیندیکم ههر لی خوارده وه.

ئهو پۆژه تا درهنگان له بن رهشمالدا دانیشتن، گویا هینده مان بۆ سنووری کویت نه مابوو. مهسلحهت و ابوو تا لای پۆژئاوا بوون، ههر له وی بمینینه وه بۆ وهی به تاریکی بگهینه جی و دوور بین له بگره و بهردهی پۆلیسی کویت.

عه ره بیزانینی ئهو زه مانم، له ئی ئیستم زۆر خراتر بوو له هه موو باس و خواسی نیو ریگا حالی نه ده بووم. له نیو جه ماعه ته که ماندا، عه ره بیکی "ئه هواز"ی تیدا بوو به ناوی "یوسف" که فارسی ده زانی، کورپیکی زۆر باش بوو و قسه کانی بۆ وه رده گیپام و لهو سه فهره دا تا دواپی زۆریشی رینوینی کردم و یاریدهی دام.

ههرچۆنیک بوو نزیک بانگی شیوان، له ره شمالی عه ره به را سوار بووینه وه، روومان کرده وه سهحرا. چرا هه لکرانی، که وتینه قه راغ شاریکی پر چرا و رووناکییه وه. گوتیان ئه وه شاری "جه دده" یه. تازه له قه راغ شار ده رباز ببووین، سه یاره یه کی گهرۆکی پۆلیسی عه ره بستانی سعودی پییشی پیگرتین، کابرای قاچاغچی و شۆفییری سه یاره که یان جیا کرده وه و دوو سییه ک، قسه یان ده گهل ده کردن.

یه کیکی له پۆلیسه کان به چراگازیکه وه وه سه ر کهوت و پرسی خه لکی کوین. گوتمان ئیپراقین، له ماشینه که دابه زییه وه و چوو له لای ئه وانی دیکه. سه رت نه یه شیپم سازان و ئیمهش تیکرا سه ر و پیینج دیناری ئیپراقی جه ریمه کراین و له کۆل بوونه وه. له سه ررا وه ری که وتینه وه، وا بزانه ده و روبه ری سه عات ۱۱ی شه و که وتینه سه ر جاده ی ئاسفالت و قیله تاو ئه ویش به و مانایه بوو که هاتووینه ولاتی کویته وه.

چهند سهد میتریک زیاتر به و جاده ئاسفالتهدا نه هاتبووین، گوزوگومهت، تووشی دار و پهتی رایه لکراوی نوختهی کونترۆلی پۆلیسی کویت هاتین، پۆلیسیک له قهراغ داروپه ته که وه راوه ستابوو. بیگومان پیی وابوو ده بی بو کونترۆل بوه ستین، که چی وا ده رنه چوو ماشینی ئیمه به بی ئه وه گوئ بداتی و له خیرایی خوئی کهم بکاته وه، لای نه دا و روو له په تک و داری رایه لکراو کرد، شلقوهوۆر، ریگیای گرت به ر.

کابرای پۆلیس هاواری کرد "قف" راوهسته راوهسته و پاشانیش له دواوه، وه به ده سرپیزی گولله یان داین. ماشین ئهنگوا، تایه ی دواوه ی ماشین پهنچهر بوو هر به تایه ی پهنچهر و به چرای کوزاوه، له جاده ده رچوو و رووی کرده سه حراوه، پاش چهند کیلۆمیتریک رای گرت و ههیدی، لی کردین دابه زن و هه لئین. هه رکهس کوری بابی خوئی، خۆمان له پیکاب فرییداخواری و له سه حراو تاریکی دا، بلاو بووینه وه. یوسف به جیی نه هیشتم و ده گه لم هات.

سه حرا لم بوو و منیش به دیشدا شه وه نه مده زانی برۆم، هه موو جارئ خه ریک ده بوو بکه وم. یوسف جان تاکه ی لیوه رگرتم و پاش ماوه یهک ریپیوان له سه حرادا، دیسان له جاده ی ئه سفالت نیزیک بووینه وه، تاکسییک پهیدا بوو سواری کردین و بردینه مالیک له نیو شاری کویت که ئه وانیش هه ر عه ره بی ئه هوازی بوون و ئاشنای یوسف که له کویت له شیرکه تی پالاوتنی ئاوی به حری بو خوار دنه وه، کاریان ده کرد. ئه و شه وه میوانی ئه و کورانه بووم، زۆر پیمه وه ماندوو بوون، مالیان ئاوا و یادیان به خیر بی.

سبه ی که رۆژ بووه و نان و چای به یانیمان خوارد، تاکسییکم بانگ کرد، خوا حافیزیم له یوسف و له جه ماعه تی براده ری خواست و خۆم گه یانده وه زاره تی ناوخوئی حکوومه تی کویت. له به شی راگه یانندی وه زاره ت خۆم ناساند، زۆری پی نه چوو کورپکی گهنجی به گفت و لفت هاته به شی راگه یانندن و ری نوینی کردم بو ژووره که ی خوئی. پاش چا و قاوه یهک بره پرسیار و وه لامیکی که له به یماندا هات و چوو ئه وه ی ده مزانی و خۆم بو

حازر کردبوو که کیم و بوچی و چون گه یشتوو مه ته وی، کهم تا زور، بوم باس کرد.

کابرا که خوی به نیوی "ابو احمد" ده ناساند و له نیو قسه و جواباندا، جارجار وه دهر ده کهوت و ده گه پراوه، وام دانابوو که بو پراویژ ده گهل بهر پرسیکی خوی دی و ده چی. ههر چونیک بوو پاش قه ده ریکی ته و او له دانیشن و قسه و باس، ئاخری گوتی: "من له راده یه که له بهر پرسیایه تیدا نیم که برپاریک بدهم، من قسه کانی تو و داوای تو، به سهرووی خوم راده گه یهنم. ئه وانن قه رار و برپاریان پییه، تا ئه و روزه ههر له وهزاره تخانه یه خوماندا، له جیرانه تی پولیسخانه که دا، ژوورمان بو داناوی، فهرموو با بچین بو ژووره کهت."

ژوور، ژووریکی بریک گه وره، ته ختیکی له سه رنووستنی تیدا بوو، بیجگه له لیفه و سه رین و دوشهک، میزیکی چوکی قه له م و کاغز له سه ر و دوو سی کورسیکیکی له ته نیشت دانرابوو. ده سته سه ریکی که میک به ئه ده ب. سی چوار پوژیک مال م له و ژووره دا بوو نان و چایشم ههر له لای پولیسه کانرا بو ده هات. به پوژ جار له ژووره که ده رده که وتم و ههر له حه وش و وهزاره تخانه که دا، قه ده مم لی ده دا و شه وانه ش و ده بوو ده چوومه لای پولیسه کان و تا درهنگ له لایان داده نیستم.

پوژی سیه هم یان چواره م، ئه بوو ئه حمه دی گورین پهیدا بووه وه، ده گهل خوی سواری ماشینی کردم و له حه وش و وهزاره ت ده رچووین. پاش چه ند ده قیقه یه که له بهر ده رگای خانوو به ره یه که که زور گه وره و جوان ده هاته بهر چاو، پراوه ستا و وه پیشم کهوت تا ده ژووریکی زور گه وره و پازاوه به موبله مانی جوانی کردم و خوی گه پراوه دواوه. له ژووره که دا گشته خه لکیکی چوار پینج که سی دانیشن بوون. یه کیک له و که سانه که ۶۳-۶۴ ساله ده هاته بهر چاو و ریشیکی توپنی هیشتبووه و دارگوچانیکی جوانیشی به ده سته وه بوو، پرووی کرده یه کیک له جه مه عاته که ی خویان گوتی: "له و کوره بپرسه کییه و له چی ده گه ری؟"

له پیشتا گوتبووم که عه ره بی باش نازانم، ئه و که سه یان وه ک موته رجیم و فارسیزان بانگ کردبوو، ئه گه رچی فارسیگوتنه که ی زور له عه ره بیه که ی من

باشتر نه بوو. به هر سوورته، بو جاریکی دیکه داواکاری پهنابه ریه سیاسی خوم که له پیشتردا له به غدا و له سفارته کویته لهوی پیشککش کردبوو هیناوه گوړی، وهک نوینهر له حیزبی دیموکراتی کوردستانرا، داواکار بووم له کویته که ولاتیکی دیموکرات و هه قخوازه، پیوهندی و پشتیوانی خه لکی روزه لاتی کوردستان به هیند بگری...

قسه و یاس توولی کیشا، سه رنه نجام پاش چوار پینج سه عات گیره و کیشه و نه گهر و مه گهر، خاوه ن ریش قسه ی ئاخری کرد و گوتی: "ئیمه سیاسی پهنابه روه رگیمان نییه. ولاتیکی چوو کین به رگهی کیشه ی ئیره و نهوی ناگرین. بو ئیوهش جیا له ئاره زوی سه رکه وتن، شتیکی دیکه مان له ده ست نایه.

داوام کرد نه گهر وایه و ری پی مانه وه م لیره نییه، "لیسه پاسه" یه کی کویتیم بده نی تا پیی ده رکه وم. بو نه وهش جوابی نام وه رگرته وه، به لان گوتی: "رینگات ده ده یین و هر خوشمان ده تنیرینه شیخ نشینی "دوبه ی" له ویپرا خوت ته رتیباتی کاری خوت بکه. رهنگه له ویپرا هاسانتر کارت جیبه جی بی. دیاره تا نه و روزه، میوانی ئیمه ی و به خیر بیی. "قسه کوتایی هات و برایه وه، گیرایانمه وه بو ژووری گوړین له وه زاره تی ناوخو.

سه عات ۱۳ ی روزه دوی جوابکردنم، نه بو نه حمه د ده گهل که سیکی دیکه پهیدا بوون، دیار بوو کاتی سه فه ریپکردنم هاتبوو. جانتا بو ره م پیچاوه و ده گهل یان وه ری که وتم. هینا یانم بو به نده ر و لهوی سواری "موتور لهنج" یان کردم. به کابرای موتوروانیان نه سپاردم که ئاگای لیم بی و له دابه زیندا، له ولاتی دوبه ی، یاریده م بدا، چونکه پاسپورتیم نییه، نه یه لی گیروگرفتم بو دروست بیی.

به و پاسپاردانه وه نه بو نه حمه د خوا حافیزی لی کردم و رویشته، سه عات ۳ ی پاش نیوه رو موتور لهنج به بلمه و بوله ی موتور ه وه وه ری که وت و هیدی هیدی به ره و ده ریا، به نده ری به جی هیشت. نه و موتور لهنجه، به له میکی گهوره ی سه رئاواله بوو که بیجگه له به رپرسیک؛ واته ناخودایه ک، میکانیکیکی موتور و ئاشپه زیک و خزمه تکاریک و رهنگه ۳۵ که سه موسافیر یان سه رنشینیکی، بو دوبه ی ده گواسته وه، دیاره باریشی لی درابوو.

ترس و نیگهرانی له نادیاریی چاره نووس دایگرتبووم. نهمده زانی له دوبه ی چون دهرده چم، وهرمده گرن یان له ویشم دهرده کهن، تو بلیی به ره و ئیرانم نه گیرنه وه! تو بلیی ریی دهرچوون له وپوه دستکه وی! وه گه لیک ورده پرسى دیکه ی له و چه شنه، می شک و فکریان داگرتبووم و بی جواب مابوونه وه، چونکه هیچ شاره زایی و ناسیاریکی سهر مه نتیقه و هه لسوکه وتی ئه و ناوانهم نه ده زانی، سهره پای ئه وه ش سهره ی نیو دهریا به که م پی خوش بوو.

هه وه ل جار بوو تووشی سهره ی ناو دهریا ده هاتم. عه زه مه ت و گه وره یی ئاوی سهروشوین ناپه ی دای دهریا، ره وه ماسیی "دلفین" به سه دان که پی به پیی مۆتۆرله نه چ سینهی ئاویان دهری و ده هاتن، تاکو تاریکدا هاتنی ئیواره، ته نیایی و په زاره و ناخوشیی سهره ی به نابهلهدیان، لی بریبووم و به خووه سهرگهرم و مه شغو لیان کردبووم. وه ک گوتم کریی سهره و هه قی خواردنی ناو له نه چم له و سهره ده ا، درابوو و شتیکی زیاترم لی داوا نه ده کرا، شه وانه ش جیگا خه ویکم له لای ناخودا، بو دیاری کرابوو، له سهر یه ک ده کری بلیم جیم خراب نه بوو، به لان کی شه ی خواردن و خوراکم هه بوو.

له نیو مۆتۆرله نه چه که دا نان نه بوو، هه ل نه گیرابوو. ئه وه ی ئیمه پیی ده لیین چیشت، لی دهنرا، به لان یان به ماسی بوو یان به کولله و ورده جانه وه ری نیو دهریا وه ساز ده کرا که هه چ کامیانم نه ده خوارد و ئیستاش هه رنایان خووم. پۆژی یه که م و دووه مم به بره بیسکویتییک برده سهر که پیم بوو، ئیدی بو خواردن چم شک نه ده برد. کابرای ناخودا ئامۆزگاری ده کردم که خواردنه کان بخووم بو وه ی تووشی نه خوشی و رشانه وه نه یه م، به لان فایده ی نه بوو بووم نه ده خورا. وه ختییک بووم دهرکه وت که ژووری ناخودا، هه سیره خورمایه کی پر له خورمای لییه، له جیاتیی نان و چیشت ده ستم کرد به خورما خواردن و له قات و قری رزگارم بوو.

شه ش شه و پۆزان له دهریادا بووین. له شانسی ئیمه دهریا ئارام بوو، مۆتۆرله نه چ رانه وه ستا و له بلمه نه که وت. پۆژی هه وته م، سه عات لی به یانی، گه یشتینه به نده رگه یه کی چووک که هه تا به ته وی دیمه نی جوان و خوشی هه بوو. سال، له ئاخروئۆخری مانگی خه زه لوهردا بوو. ئاوی

بهنده ره که گهش و پروون له رهنگی پیروژه خوئی له بهر ههتاوی تیریژریژی
 رۆژی به ئاسمانی شینهوه، پان پراختبوو. لهوبه رهوه، له کوتایی ریزه
 سوورکیویکهوه، تیشه ماهوزه ردیکی هه لچوو به رهو ئاسمان و خوار بووه
 به سهر ئاوی ده ریادا، دیمهن و کهشمیکی وهها دلگیری له بهر چاوان پیک
 دینا که ناکرئ له بیر بجیتتهوه. ئیستاش پاش ئهو هه موو سالانه ئهو
 دیمهن و مهنزه ره یه م ههر لی دیاره.

ئهو بهنده رگه یه، بهنده رگه ی "راس الخیمه" بوو. مۆتۆرلهنج لهنگه ری
 بهست. به دوو سی دانه به له می چکۆله که مۆتۆرلهنج ده گهل خو
 پراکیشی کردبوون، به رهو ویشکایی هاتین. لهوئی، له ویشکایی، پۆلیسیکی
 دیشداشه له بهر به تفهنگیکی که ده مناسی و ئهو زه مان ناودیر بوو به
 "هوله ندی" راوه ستابوو و کۆنترۆلی پاسپۆرتی ده کرد. نۆبه گه یشته من له
 پاسپۆرتی پرسی، گوتم: "پاسپۆرته کهم له لای ناخودایه." کابرای پۆلیس
 یه ک به خوئی و به نیو بانگی له ناخودا کرد که پاسپۆرتی ئهو کوره له
 لای تو یه یان نا! ناخودا ههر له نیو مۆتۆرلهنجه که را جوابی داوه که
 راسته، پاسپۆرتی له لای منه. ئیدی خوا وهتسه سیئی، له کۆل بووه.
 ده گهل باقی خه لکه که، پرووم کرده چایخانه و په ستووران مانه ندیکه وه
 که له به شیکی بهنده رگه که وه، بینا کرابوو.

چایخانه که تاراده یه ک پاک و خاوین بوو. کهتری و چادانی سهر ته باغه
 ئاگر، قولته ی ئاوی ده هات. له به شیکی چایخانه که دا، نانی تازه ی به
 ته ندووریان ده کرد. بوئی نانی تازه ی ته ندووری، چایخانه که ی پر کردبوو
 و بو من که شهش ههوت رۆژ بوو نانم ههر نه دیبوو، نیعمه تیکی گه وره
 بوو. چه ند نانیکم به هیلکه ورپۆنه وه خوارد و ترس و له رزی پۆلیسیش که
 له که می دابوو و له سهرم په ویبووه. په مه قیقم هاتبووه بهر، ئه و جار بیر
 له وه ده کراوه که چۆن خو بگه یه نینه دوبه ی! جه ماعه ته که ی دیکه ش ههر
 ده چوونه دوبه ی. ئیمه وه ک گوتم له "راس الخیمه" دا دابه زیبووین و
 ده بوو له ری ویشکانیه وه بگه یه نه وینده ری.

پاش نانوچایی له په ستورانی گۆرین، زۆری پی نه چوو لۆریکی وه تاغ
 ئاسنی کۆمپریسی په یدا بوو. قسه ده گهل خاوه ن لۆری یا بلین خاوه ن

گه لّلابه کرا که بمانباته دوبه‌ی. گه لّلابه باری خو‌ی لی‌دا و ئی‌مه‌ش هه‌ر که سه پاره‌ی خو‌مان دایه و له‌سه‌ر باره‌وه سوار بووین. به سه‌حرای لمدا به‌ره‌و دوبه‌ی وه ری‌ که‌وتین.

دوو سه‌عاتیک ری‌مان پی‌وابوو که له‌ناکاو چایخانه‌یه‌کی به ره‌شمال له په‌نا ته‌پۆلکه‌یه‌کی گه‌وره له لم وه ده‌ر که‌وت. گه‌لّلابه، له‌وئ وه‌ستاوه و ئی‌مه‌ش بو‌ چایی و ساردی یان نووشیده‌نییه‌ک دابه‌زین. کابرای شاگردی چایخانه هاته پیش و به عه‌ره‌بی پرسى: "چی ده‌خویه‌وه؟" گوتم: "پی‌پسی." کابرا به فارسی بانگی له یه‌کیکی دیکه کرد که پی‌پسیکۆلایه‌ک بو ئیره‌ بی‌نه. زۆرم پی‌ سه‌یر بوو له‌و سه‌حرا و لمستانه و له‌و ناوچه نه‌ناسراوه‌دا، ئیرانیی لی‌ په‌یدا بی‌.

سه‌عات ٤ی پاش نیوه‌رۆیه، گه‌یشتینه دوبه‌ی. هه‌ر نزیکش له‌و شوینه‌ی که گه‌لّلابه‌که‌ی لی‌ راوه‌ستا و ئی‌مه‌ی پی‌اده کرد، که له‌راستیدا نه‌وعیک کاریژ بوو، هوتیلێکی فه‌قیرانه‌م به‌ دی کرد، ژووری‌کم لی‌ به‌ کری‌ گرت. خاوه‌نه‌وتیل له‌ ئە‌سلدا عه‌ره‌بی عه‌ره‌بستانی ئیران بوو، به‌لان وه‌ک ده‌یگوت له‌میژ بوو له‌وئ نیشته‌جی و موقیم ببوو، پی‌اوێکی باش و ئە‌غلب شه‌وان ده‌هاته ژووره‌که‌م بو‌ قسه‌وباس. ئە‌وه‌ش خو‌ی بو‌ من فایده و قازانجی تی‌دا بوو، له‌ورا بوو که له‌ کاروباری خو‌م ئاگاداریم ده‌ست ده‌که‌وت و شاره‌زای هه‌لومه‌رجی شاره‌که ده‌بووم.

شاری دوبه‌ی له‌و سه‌روبه‌نده‌دا، ئە‌و دوبه‌یه نه‌بوو که ئیستا هه‌یه، ئە‌وکاته ده‌گوترا شاری دوبه‌ی ٢٥ تا ٣٠ هه‌زار که‌سی جه‌معیه‌ت هه‌یه. به‌نده‌ریکی ئازاد بوو بو‌ هاتوچۆ و معامه‌له. خه‌لکه‌که‌ی هه‌موو هه‌ر عه‌ره‌ب نه‌بوون، شاریکی تی‌که‌لاو له‌ خه‌لکی جیاواز جیاواز، به‌لان زیاتر هه‌ر هیندی لی‌ به‌رچاو ده‌که‌وتن. پۆلیس و سه‌ربازم لی‌ نه‌دیت. ته‌نانه‌ت پۆلیسی ترافیکی ماشینی‌شی هه‌ر نه‌بوو. بی‌جگه له‌ ئی‌داره‌ی پۆست هیچ شوینیکی دیکه‌ی حکوومه‌تی نه‌چووم، له‌ ئی‌داره‌ی پۆستیش کابرایکی هیندی کارمه‌ند بوو به‌ وه‌رگرتنی نامه و ته‌مر و پوول راده‌گه‌یشت.

IV

شار هیچ شتیکی تاییهتی و خارق ئهلعادهی تییدا نهبوو که بو باسکردن بشی، ئهوهنده نهبی که شاریکی ئازاد، بی کیشه و بی پولیس و سهرباز بوو، هر ئهوش وای کردبوو که کومه لگایه کی خوش و ئینسانی بیته بهر چاو. پاره ی ولاته که "روپییه" ی پی دهگوترا.

له دوبه پرا، نامه یه کم بو ماموستا ههزار، یهک بو حوسینی خات ره عنا و نامه یه کیش بو براده رانی سه رکردایه تی حیزب له ریگای ئادریمی ماموستا ههزاره وه نارد و کورته به سه ره اتم تیگه یانندن. بو حیزبم نووسی که ده رچوونم بو ئوروپا زه حمه ته، هه روا له فکری گه رانه وه دام.

نیزیکه ی مانگیک له دوبه ی مامه وه، ریگای ده رکه وتن له وپرا زور زه حمه ت و ته قریبه ن هر مومکین نه بوو. نه قاچاغ و قاچاغچی لی ده ست ده که وت و نه ریوشوین بو پاسپورت و وه سیله ی سه فه ر، ناچار که وتمه سه ر ئه و باوه ره که ده بی بگه ریمه وه بو باشوور بو لای براده ران، به لان چوون و له کوپرا! نه وه سیله ی گه رانه وه م له ریگای ئیپراقه وه ده ست ده که وت و نه ریگای چوون هاتووم هه روا بگه ریمه وه، ئه ویش نه ده کرا و خه ته ری گیرانم زور بوو. هه رچی سه رم هیئا و برد، هر ئه و ریگایه م پی ئاسانتر بوو، که بچمه وه ناو ولاتی ئیران و له وپرا ته گبیری خووم بکه م.

لهو زه ماندا، هاتوچۆ له نیوان ئییران و دوبهیی، له ریگیای به ندهر "عباس" و به ندهر "لهنگه" وه هه بوو و دهکرا. خه لکی ئه و شاره به ندهر بیانه بو سهدا و مامه له و هاتوچۆ، له مۆتۆرله نچ که لکیان وه رده گرت، ده هاتنه دوبهیی و بی موشکیله یه کی سه ختیش ده گه رانه وه جیورپی خویان. ئه و ئاگادارییانه، له کابرای خاوه نهۆتیله وه پیم ده گه یشتن، گویا له بهری ئیرانیشت، پرس و وه لامیکی جیدی له گۆریدا نه ده بوو.

وهک ده لئین "هه رچی بادا باد" بریاری خۆم دا که له ریگیای به ندهر لهنگه وه، بچمه وه ناو ئییران و ئه گه ر نه گیرام و رزگارم بوو، خۆ بگه یه نمه وه ولات و ناو براده ران. به ندهر لهنگه شم بو یه هه لبژارد که پیمو ابو چونکه پیگی عه سکه ری لی نییه، هاسانتر بۆم ده کری خۆم ده رباز بکه م.

ده گه ل خاوه ن مۆتۆرله نچیکی عه ره بی به ندهر لهنگه یی، قسه ی خۆم بریه وه، جیی بو دانام و کریی خۆم دایه. لیم پرسی ئه گه ر پاسپۆرتی ئیرانیم پی نه بی، له وی له دابه زیندا، گیروگرفتم بو دروست نابی؟ جوابی داوه نا، چونکه له بهینی ئیره و به ندهر لهنگه دا که متر له پاسپۆرت ده پرسن. به و چه شنه، ئیواره یه ک له هه وه له کانی هه فته ی یه که می مانگی سه رماوه ز، له دوبه یرا به ره و به ندهر لهنگه ده رچووین.

مۆتۆرله نچی ئه و جار هه ش، ده ورو به ری ۲۰ که سیکی دیکه ی به ندهر لهنگه یی تیدا بوو که به بار و شتومه که وه له دوبه یرا ده گه رانه وه. مۆتۆرله نچه که زۆر شروشرۆل ده هاته بهر چاو، به لان عیلاج چ بوو؟ ئه و شه وه، سه رتاسه ری شه و، به ده ریادا هاتین. له که مشانسیی ئیمه، ده ریای ئه و شه وه زۆر نائارام بوو. شه پۆلی ئاو مۆتۆرله نچی ره هه وا ده خست و دایده گرت ه وه و له قوولکه ی داویشته، هه موو جاریکیش شه پۆل ئاوی ده بال ده کردین. خه لکه که هه موو سه تله به ده ست، خه ریک بووین به سه تلان ئاوی ناو له نچمان ده رده داوه ده ری، بو وه ی غه رق نه بین.

به و چه شنه ته ر و تلیسا وه، ده گه ل تا وه لاتی به یانی، گه یشتینه به ندهر لهنگه، به لان تا سه عات نه بوو به له ی به یانی که ئیداره ی به ندهر ده کرا وه و کارمه ند بو کۆنترۆل و لیکۆلینه وه ده ستیان به کار ده کرد، هه ر

له له نچه که دا چاوه پروان ماینه وه. ترس و لهرز و دلّه پراوکه یه کی زورم هه بوو. ده ترسام بگیرییم و دهرنه چم. جار جاریش دلخووشی خوم دهاوه که کوره کی لییره تو دهناسی؟ کی کاری به تو یه!

سه ری سه عاتی ای به یانی، کارمهن دی به ندهر پهیدا بوون و خه لکه که بیان بو ناو ئیداره ی گومرگ، رینوینی کرد. خوم وه دوا دا تا دره نگرتر نوبه م بی. سه رئه انجام کارمهن دیک بانگی کردم و له پاسپورت و شناسنامه ی پرسى. گوتم: "پیم نییه، ههرچی هه مبووه، له کویت لییان گیراومه ته وه و به ره و دوبه ی سواری له نچیان کردوم و دهریان کردوم، ته نانه ت پاره ی مانگه کاریشیان نه داومه تی و لییان گیراومه وه."

گوتم: "ده گهل گشته خه لکیکی دیکه ی ئیرانی که له شیرکه تی پالاوتنی ئاوی دهریا، کریکار بووین، گیراوین، پاسپورت و شناسنامه یان لی زهوت کردوین، هه روا بی مه دره ک دهرکراوین. ئیستاش له ئیوه داواکارم به دادم رابگهن پاسپورت و شناسنامه و پاره ی ماوه ی کارکردنم له کویت بو و سوول بکه نه وه." کابرای کارمهن فۆرمیکی دامی بو پرکردنه وه و ئادرسی شوینیکی دامی له نیو شاری به ندهر له نگه تا بچم له وی شکایهت بکه م و خووشی نامه یه کی به موری دامی که له لای ئه وانیش سکالام راگه یان دووه.

له خووشیان هه ر بالم گرت، سپاسم لی کرد و به جان تاوه له ئیداره ی گومرگ دهرچووم. هاتمه سه ر خه یابان. له وی ماشینی نه فه ربه ر پراوستابوون، جیم گرت بو شیراز. ئیواره ی ئه و روزه گه یشته مه شیراز. له هوتیللیکی هه رزانبایی ژووریکم گرت و یه کسه ر لیی که وتم. ماندوووی و بیخه وی و ته ریوبری شه پوله ئاوی دهریای شه وی پیشوو تا و لهرزی هینابوومی و له جیی خستم.

دوو شه و رۆژی ته واو توانای هه ستانم نه بوو، رۆژی سیهه م هه رچوونیک بوو غیره تم وه به ر خوم نا و له جیی هاتمه دهر، به لاره لاره وه پرووم کرده ناو شار. پیشتر شیرازم نه دیبوو، هه ر به ناشاره زایی هیندیک ده نیو شارد خولامه وه، به رینوینی تاکسی زیاره تی ئارامگه ی "حافظ" و "سعدی" م کرد. رۆژی دواتر، به یانیی زوو، به ئوتوبوس به ره و تاران وه ری

که وتم. ولات به ته وای تاریک داهاتبوو، گه یستمه تاران و خوّم گه یانده وه مال؛ "مالی پیشه وای".

له تارانرا، خه بهری ئه حمهد ئاغای برام دا بیته تاران، تا له ریگی ئه ورا و به هاوکاری قاجاچی هاتوچوکار بو گهرمین، خو ده ربازکه م و بگه مه وه باشووری ولات، نیو براده ران. سال سارد ببوو و تا هات ته رتیبی گه رانه وهی مه ابادم بو جیبه جی بی، به فر دایکرد و قورس باری. که لین و قوربنی سنوره کانی ئاخنی و له که مشانسیم تا ده هات ریگی هاتوچو بکریته وه، دیسان به فری تی ده کرده وه و کونبری ده کرده وه. ناچار به هیوای شکانی ته شقی هه وای و کرانه وهی قاجاچه ری، ماوه یه کی ته وای له تاراندا گیرم خوارد و مامه وه.

ماوهی مانه وه م له تاران زیاتر له دوو مانگی خایاند. له و ماوه یه دا چاوم به دوو کهس له کونه هاوکار و هاوکومیته حیزبیه کان که وت. یه ک له و که سانه دوکتور عه زیز ژیان بوو که هه روا به هه لکه وت تووشی یه ک هاتین، به بی ئه وهی که له پیشدا قه رار و مه داریک له به یندا بووبی. ئه ویش ئاوا بوو، که شه ویک له شه وان به مه به ستی کرینی شیرینی له مال ده رکه وتم تا له شیرینی فرۆشیکی ده ورو به ری مال له -امیراباد شمالی- شیرینی بکرم، خه ریک بوو دراوی شیرینی که م ده دا، دکتور عه زیز که له میژیش نه بوو ویپرای جه ماعه تیکی دیکه ی گیراو له زیندان هاتبووه ده ر، وه ژووری شیرینی فرۆشی که وت.

دیاره یه کترمان ناسیه وه و داماندایه ئه حوالپرسی و هه روا بره قسه یه کی دیکه ش هاته گوپی. هه ستم به وه کرد دوکتور عه زیز زور به په له یه، خواخوایه تی نه جاتی بی، هیچ مه یلیکیشی به وهخت و دیداری دیکه نه بوو خواخافیزی کرد و رویشت.

شه خسی دووه م سه ید "مسته فا ئیسحاقی" برای کاک ئه حمهد توفیق که ئه ویش هه ر له گیراوه کانی ئاخروئوخری سالی ۱۹۶۳ی زایینی بوو که به تازه گی ئازاد ببوو. دیدار ده گه ل سه ید مسته فا به پیی قه رار و مه دار بوو و چه ند جاریک پیکه وه دانیشتین و ئالوگوپی بیروپا و گفتوگومان هه بوو.

ئامانج لهو دیدارانہ ئهوه بوو بهشکو لهسهررا کۆمیتیهکی نوئ بوو دستپیکردنهوهی تیکۆشانی سیاسی پیکهوه بنیینهوه، ههرچی ههولم دا سهید مستهفا ملی نهدا و لای وابوو جارئ زووه. دهیگوت: "خه لکه که به تازهگی یهک یهک و دوو دوو له زیندان هاتوونه دهر. ترس و لهرز نه نیشتوتتهوه، ده بی قه ده ریک مات و بی دهنگ بن."

مانه وهم له تاران به چاوه پروانی کرانه وهی قاچاغه ری، هه روا دریز ده بووه و هی دی هی دی مه ترسی ئاشکرا بوون و گیرانم له خه یالی خۆمدا، په ره ی ده گرت. وام به باش زانی ئومیدی گه پانه وه له ریگای سنووره کانی پیرانشار و سه رده شته وه، واز لی بیئم، بهشکو له ریگای کرمانشان و قه سری شیرینه وه که لینیک وه گیر بکه وی. بو ئه وه مه بهسته ته رتیبی دیداریکم ده گه ل خوالیخۆشبوو، کاک "سه ردار جاف" کۆنه براده ر و کۆنه هاوکه لاس، بو په خسا؛ که ئه وه کاته له تاران ده بوو و له نیو ده زگای حکوومه تیش نفوز و ده سه لاتیکی هه بوو.

په حمه تی کاک سه ردار، قه ولی دا که ئه وه ئه رکه راپه ریئی. قه رارومه دارمان دانا که ئه وه بچیتته وه کرمانشا، ده راو تاقی بکاته وه، ده گه ل ده ستوپپوه ندی خۆشی له مه لبه ندی "که لار" و "ده ربه ندیخان" ری و شوین دیاری بکا و به دوامدا بیته وه تاران. ئه وه هاتوچۆیه ش ده رۆژیکی خایاند، تا به یانییه کی زوو هه ر به ماشینی خۆی، په حمه تی، به ره و کرمانشان له تاران وه دهر که وتین. له وه سه فه ره دا، کاک "سالار جاف"؛ برا چووکهی په حمه تی سه رداریش، ده گه ل بوو. شه و گه یشتینه کرمانشان، له وی چوومه هوتیلیکی شاره که، مالی ئه وان له کرمانشان، مالیکی قه ره با لگ و پر هاتوچۆ بوو بو مانه وه ی قاچاغ قۆچاغ ده ستی نه ده دا.

وام له بیره سی رۆژ له کرمانشان چاوه پروان مامه وه، شه وان ده چوومه وه هوتیله که و به رۆزیش به پیان رپ، ووم ده کرده "تاق بوستان" و له وه دهوروبه ره ده مامه وه تا تاریک داده هات جا ده گه پامه وه هوتیله که.

سیه هم رۆژ، ئیواره دره نگانی، سی به سی، به ماشینی ئه وان، له کرمانشارا به ره و قه سری شیرین و شوینی دهر بازبوون له وه دهوروبه ره، وه دهر که وتین. به دهشت و لاریدا، زیاتر له دوو سه عاته ری، هاتین تا

گه یشتینه جیگای دیاری کراو، سهر چۆمی "سیروان". لهوئی، دوو ئه سپسوار، ههر له دۆستهکانی بنه مائهی جاف، لهوبهری چۆم، چاوه پروان بوون.

ده گه ل گه یشتنی ئیمه و چراکوژاندنه وهی ماشین، له چۆمیان دا و هاتنه بهری ئیمه که بهبی مهحتلهی و پاش خواحافیزی و سپاسیکی زور لهو دۆسته بهریزانه، ده گه ل سوارهکان له چۆمی سیراون په رینه وه ئهوبهری چۆم و بو جاریکی دیکه پییم کهوته وه سهر خاکی کورستانی ئازاد و رزگار بوو. لهو ناوچهیه؛ واته گهرمیان، شاره زاییه کم نه بوو. نه مزانی له کوپوه دهرباز بووین.

شه و چی وای پیوه نه مابوو گه یشتنه وه گوندی "که لار" لهو زه ماندا، گوندی خوالیخو شبوو "داود بهگی جاف"؛ باوکی بهریزی خوالیخو شبووان، سهر دار و سالار جاف، بوو؛ یادیان به خیر.

رۆژی دی، پاش نان و چای بهیانی، ده گه ل خانه خویم و، ئه گهر له بیرم مابی کاک "حه مهی وهلی" هاتینه شاروچکهی "قه لاکۆن"، تا لهو پرا تهرتیبی ریگام بو بکری به ره و شاروچکهی "قه ره داغ" و سلیمانی. ده بوو پۆست به پۆست و له ریگای ریخراوهکانی پارتی و پیشمه رگه وه، دهرباز بم، خۆم شاره زای ریگاوبان نه بووم.

له شاروچکهی قه لاکۆن، که ئه و کاته ده سه لاتی حکوومهتی ئیراقی تییدا مابوو؛ له چایخانهیهک دایاننام تا وه سیلهیهکی به له د و هاوپییه کم بو تهرتیب ده بی. من چاکهت و پانتۆل یان کوت و شه لوارم ده بهردا بوو، جلکی کوردیم نه بوو، بویه وهک گای نیوچاوان سپی ده نیو خه لکی خوئی دا، دیار بووم. تازه چاییه کم له چایخانه دا خواردبووه، پۆلیسیکی حکوومهتی لیم وه ژوور کهوت، وهک قیلی کهوای سپی پیمه وه نووسابوو، ده یه ویست ده گه لی بچم بو پۆلیسخانه. خه لکی نیو چایخانه تییمانها لان و به پالپه ستۆ پۆلیسیان له ده رکی وه ده ر نا ده ر و به لای دیکه دا، منیان برده ده رو ههر ئه وه نده ی بلیی یهک و دوو، دوو کوره جحیلهم ره گه ل کهوتن، جانتایان بو هه لگرتم و به پییان به ره و دیهاتی بناری، وه رییان خستم و له گه ری پۆلیسیان رزگار کردم.

زستان، روو له تهواو بوون بوو. ته شقی ههوا له مهلبهندی گهرمیان شکابوو، له باران و قور و چلپاودا تلیسابووینهوه، تا گهیشتینه دییهکی بناری. لهو دییه دهستهیهکی چهند کهسی پیشمه رگهش میوان بوون. دوو کوره گهنجیان دهگهل بوو که دهیانگوت راپورتیان لهسهره که سهر به جماعهتی مهکتهبی سیاسی کونن و بهره و قهره داغیان دهبردن.

ئهو شهوه منیش دهگهل پیشمه رگهکان لهو مال مامهوه، سبهیی روزه، دهستهجمعی بهره و قهره داغ وه ری کهوتین. له ریگادا، یهکیک لهو کوره گیراوانه، خوئی لی نزیک کردمهوه و جانتاکهی لی وه رگرتم تا بوم هه لگرئ. له هه مان کاتدا دهستی کرد به پارانهوه. ههر به بوچوونی خوئی وای دانابوو نووسهری ئه و یادداشتانه که خه لکی کوستانم و هاتووم بهره و باره گای بارزانی دهروم، بیگومان ده بی راسپاردهم پی هه بی تا هه ولی ئاشتبوونهوهی دوو بالی پارتی بدهم، بو ئه ویش تکاکاریم پی بکرئ له لای خال عهزیز؛ واته خوالیخوشبوو مقدم عهزیز عهقراوی، که فه رماندهیی ریکوپیککردن و چاککردنهوهی ناوچهی گهرمیانی پی سپیردراوو و به کهسایهتیکی توندوتیژیش ناودیر بوو. وه عدم پی دا که تکای بو بکه م. خال عهزیزم پیشتر دیبووو، ده مناسی، ده مزانی تکاکاریم قبول دهکا.

ئیواره ی ئه و روزه، گهیشتینه قهره داغ. روومان کرده بنکهی فه رماندهیی خال عهزیز، له بهختی یار، خال عهزیز لهوی بوو که دیتی زوری پی سهیر بوو که چون و لهوی بهو کهشم و تهشکهوه چی ده کهم؟ بوم باس کرد و گوتم: "ده چمهوه ناوچهی رانیه و قه لادزی لای براده ران." هه لبهت بو کورهش که نیویم له بیر نهماوه پارامهوه. خال عهزیز لوتفی دهگه لم هه بوو کوره یان بو بانگ کرد، به "ئه ماننامه یهک لی رازی بوو و ئازاد کرا. ئه و شهوه له لای خال عهزیز مامهوه تا سبهی ته رتیبی گه رانه وه م بو بکا. به یانه ی ئه و شهوه کاک "عوسه ی ئامه"، یادی به خیر، له لای خال عهزیز پهیدا بوو.

عوسمانی ئامینی، یان عوسه ی ئامه، به زاراهوی سلیمانی، پیشمه رگهی نیو شار و لهو کوره ئازا و بی رهزایانه بوو وهک ده لئین روله ی له بهر

دایک هه لده گرت. قهسته سه ری دوزمن و داگیرکهر بوو. کئی له شارد، له ئه فسه ر و کاربه ده ستانی حکوومه ت دیاری کرابا، که زالم و کوردکوژ و ئه زیه ت و ئازاری خه لکی دابی، به ده ست و ده مانچه ی عوسه حه واله ده کرا تا شه ری له سه ر خه لک که م بکاته وه، ئه وه ش به و مانایه بوو که له چنگ عوسه، نه جاتی نایه.

ئه وه ش نموونه یه ک له ئازایه تی و بی ره زایی عوسه. لقی ئی پارتی که له و سه روبه نده دا ناوه ندی له شاروچکه ی ماوه ت ده بی، ئه مر ده داته عوسه ی ئامه که شه ر و گه ری ئه فسه ری کی ئی داره ی ئه منی سلیمانی له سه ر خه لک وه لاخا. عوسه له ماوه ترا به نه یی دیته وه نیو شار، به ده سته کی شی "حه لاهه خان" له و ژنه تی کو شه رانه ی شار، ئه فسه ری ناوبراو شناسایی ده کا و له جاده دا وه بهر ده مانچه ی ده دا و له عه رزی تخیل ده کا. به ته نیایی، میرانه و به شه ر و هه ر به زوری ده مانچه که ی، خو ی ده رباز ده کا و ده گه ری ته وه بو ماوه ت، ئه نجامی ئه رکی خو ی راده گه یه نیته وه.

چه ند رۆژ پاشتر خه به ری پی ده گاته وه کابرای گۆرین نه مردوو و به برینداری گه یاندوو یانه ته خه سته خانه و له وانیه له و رۆژانه دا، چا بیته وه و بیته ده ر. عوسه ده لی: "موشکیله نییه، عیلاجی ده که م." بو جاری کی دیکه به نه یی دیته وه نیو شار، یه کراست روو له نه خو شخانه ده کا، شوینی کابرای لیکه وتوو ده بینته وه و لی وه ژوور ده که وی، هه ر له سه ر ته ختی نه خو شخانه، بو جاری کی دیکه وه بهر ده مانچانی ده داته وه و رو حی لی ده ستی نی. دیسانیش هه ر به شه ره ده مانچه، خو ده رباز ده کاته وه و له شار ده ره چیته وه.

له رۆژگاری پی شتره وه عوسه م دیبوو، یه کترمان ده ناسی. له قه ره داغرا به ماشین خو ی گه یاندمیه قه راغ شاری سلیمانی، له وی ته حویلی پیکابی کی دام، که بمگه یه نیته نیو شار. بارودوخ رووی له ناخو شی بوو، له گه لیک شوین شه ر و پیکادانی پی شمه رگه و هیزه کانی حکوومه ت ده ستی پی کردبوو، هه ربو یه مه سه له حه ت نه بوو عوسه بیته ناو شاره وه. ئه و له قه راخ شاررا به ره و قه ره داغ گه راوه و پیکابی گۆرین هی نامی بو نیو شار

و له بهر ده رگای هۆتیل "سیروان" یان هۆتیلی، نووری عهلی، دایبه زاندم و رۆیشت.

خانوبه ره ی هۆتیل سیروان، له مهیدانی نیوه پراستی شاردا، هه لکه وتبوو. نهۆمی سه ره وه ی کرابوو به هۆتیل، له نهۆمی ژیروودا، ده رمانخانه یه کی ریکوپیک داندرابوو که هه ر به نیوی خۆی خاوه نه هۆتیل و ده رمانخانه که "صیدلیه ی نوری علی" پێ ده گوترا. "ئاو ره حمان" ناویک که ئاشنایه تی ده گه ل ئیمه ش خۆش بوو مودیری و به رپرسایه تی هۆتیله که ی له ئه ستۆ بوو.

ره حمه تی نوری عه لی، ئه وزه مان پیاویکی شیست و چه ند ساله ی ده نواند. زۆر پیاویکی ئارام و نیشتمانپه ره ر بوو. له کۆنه وه واته له زه مانی کۆمۆنی سلیمانییه وه که کاتی خۆی، حکومه تی عه بدولکه ریم قاسم بو حاواندنه وه ی کورده په نابه ره سیاسییه کانی رۆژه لات داینا بوو ئاشنایه تی ده گه ل کورده رۆژه لاتیه کان بو ساز ببوو، یاریده ی دابوون، هاوسو حبه تیانی لئ خۆش هاتبوو، به تایبه تی دو ستایه تی ده گه ل کاک فایق خۆش بوو.

جا هه رکات وا هه لکه وتبا که چووباین بو سلیمانی، دیداری مامۆستامان ده کرد و له لای داده نیشته ی. ئوتیلچی، یان باشتر بلیم ئاو ره حمانیش هه ر له ریگی مامۆستا وه ئاشنایه تی ده گه لمان بو دروست ببوو، هه م ئه وزه مان و هه م ساله کانی دوایی هه رکات ریمان که وتبا لای، دالده ی ده داین و جیی ده کردینه وه. ئه وجاریش هه روا بوو. له پیلپیکانی ئوتیل وه سه ر که وتم، ئاو ره حمان هه ر که چاوی پیم که وت ئامبازم بوو به خیری هی نام و ژووریکی سه ر جاده ی روو به مهیدانی سه رای، دامی.

سه رگوزه شته، یان به سه ره اتیکم له و هۆتیل سیروانه، ده گه ل کابرایه کی چایچی و چایخانه داری سلیمانی هه یه، تا له بیرم نه چۆته وه با بیگی رمه وه.

جاریک له و جارانه ی له زه مانی شه ر و پیکدادانی شو رش و حکومه تدا، به نه ینی به کاریکه وه خزبوومه وه ناو شاره وه و له هۆتیل سیروانی

ناوبراو له دالدهی ئاورپرهماندا بووم. خوئی هۆتیل سیروان چایخانهی تیدا نه بوو، ته نیا هر هۆتیلی لاینووستن بوو. چا و نان بو میوان، له دهره و هرا دههات، دهنای میوان خوئی دهچوو دهره وه، نان و چای خوئی دهخوارد. نووسهری ئه و یادداشته، قاچاغی چوونه دهر بووم، چم ویستبا، له خواردن و له چایی، ده بوو له دهره و هرا بووم بی. له نکبه تیشم وابوو ئیستاش ههروام- گه لیک چایی دهخومه وه، به لان چایی که مرهنگ، که ئه وه خوئی کیشه یه کی گه وره بوو بووم، چونکه له وئی چایی که مرهنگ مانای تیدا نییه.

هر چۆنیک بوو، ئه و جار ههش داوای چایی کرا، تا له چایخانهی ئه وه بهری هۆتیلرا بووم بی. چایچی به ئیستیکانه چایه کی وه ک قه ترانی ره شه وه که نیوه شی هر شه کر بوو لیم وه ژوور کهوت! گوتم: "براگیان ئه و چایه زور توخه بووم ناخوریته وه، بی زه حمهت لئی بریژه، ئاوی گهرمی له سه رکه." زور به ناسه رسهنگی به ئیستیکانه چاییه وه له ژوور دهرکهوت و پاش چهند دهقیقه یه ک به ئیستیکانه چاییه وه که هیچ فهرق و ته و فیریکی ئه توئی نه کرد بوو وه ژوور کهوته وه.

گوتم: "من نه خوشم دوکتور پیی گوتموم ده بی هر چایی زهره بخومه وه، تکایه با چایی من زهره و که مرهنگ بی."

- کاکه، له سه ر چایه کی تو، ئابرووی چایخانه کهی خوم نابهم!

- چایخانهی تو بو ئابرووی ده چی، ئه گهر من چایی که مرهنگ بخومه وه؟

- ئه دی چۆن! من ئه و چاییه زهردهی تو به شه قامدا بینم، خه لک چاویان پیی ناکه وئی و نالین ته ماشای، چای ئه و سه گبابه که، چهند زهره و بی رهنگه!

وه ک گوتم، بارودوخ خهریک بوو تیکده چوو، هه م شوپش و هه م حکوومهت له ته داروکی شه ردا بوون، له هیندئ ناوچه هر ده ستیشی پی کرابوو. له فکری ئه وه دا بووم که له ریگای ئاورپرهمانه وه، وه سیلهی دهرچوون له شار و ئه وهندهی ده کری به ماشین له ریگای چه په ک و بی کۆنترۆله وه

به ره و قه لادزی و رانیه ببه وه، ئهوی دیکهش ده مگوت هر چونیک بی به پییان دهی برم.

له و فکرانه دا، له بهر په نجه ره دانیشتبووم و ته ماشای مهیدانی ناوهندی شارم ده کرد، له ناکاو چاوم به کاک فایق کهوت که ده گهل هاوپی و پیشمه رگهی هه ره خوشه ویست، که ریم نهستانی، له مهیدانه کهرا به ره و هویتیل ده هاتن. له خوشییان هر گه شکه بووم و هاوارم لی کردن، دیتیانم و به په له خویمان گه یانده سه ری و لیم وه ژوور کهوتن.

خوش بییش دهستی پی کرد. به په له و به موخته سه ری، نیوه داستانی خوم بو کاک فایق گیپراوه، پاشان پرسیم له وه لومه رجه ناخوشه دا چون و له بهر چی گه یشتوته سلیمانی! به پیی وتهی کاک فایق ده بی کاربه دهستیکی حکوومه تی له به غدارا هاتبیته سلیمانی و پرۆژه یه کی نویی هی نابی بو لیکالا کردنی کیشهی شورش و حکوومه ت. بارزانیش ده بی وای به باش زانیی که کاک فایق بی بو سلیمانی و ئه وه ده راوه تاقی بکاته وه. نانی نیوه پرۆمان هر له ژووره کهی مندا خوارد، پاشان کاک فایق به دواي کاره کهیدا رویشت، نزیک بانگی شیوان گه راوه لامان و گو تی: "کابرای راسپی ردر او دواي کلاوی خوار کهوتووه، چی تازه ی پی نییه."

ئه وه شه وهی له سلیمانی ماینه وه، به یانییه کهی به ماشینیکی لاندرووری نه فه ره لگر، به ره و قه لادزی کهوتینه ری. کاک فایق ئیجازه نامه یه ک، واته "عدم تعرض" یکی باره گای بارزانی پی بوو بو ئه وه سه فه ره ی. ماشینی ئیمه جاری نه گه یشتبووه "تاسلووجه" ی په نا سلیمانی، تانکی راوه ستاو له سه ر پی تاسلووجه ته قه یان له کیو و شاخه کانی ده ور و بهر ده کرد. به رواله ت ده بی پیشمه رگه یان لی دیتن. سه یروسه مه ره ئه وه بوو که تانک ته قه ی له پیشمه رگه ده کرد، به لان ئیمه به وه ره قه ی باره گای بارزانیی نهر ده گه راینه وه رانیه. له هه موو خال و پوسته کانی نیزامی سه ر ریگاش ماشینه که یان پی راده گرتین و کونترولیان ده کردین، که چی وه ره قه که مان کاری خوی ده کرد. له هیچ شوینیک راگیریان نه کردین و نه یانگرتین. هر به وه ره قه ی گورین هاتینه وه رانیه و

سهنگه سهر، لهوئ مه علووم بوو که دهستور دراوه بنکهکانی شوړش، شارهکان به جئ بیئن و بچنه دهرهوهی شار، بو ئیمهش ههروا بوو له سهنگه سهر بهتهواوی باریان کردبوو و چووبوونه دئییهکانی دیلو و میردکه.

له بهینی ریگادا، کاک فایق له ئالوگورهکانی نیوخویی ئاگاداریی دهدامی. گوتی: "کۆنگره مان بهستوو، کۆنگرهی دووهه می حیزبی دیموکرات، سهرماوهزی ۱۹۶۴ زایینی." تاریفیکی زوری له ریکوپیکی و سهرکهوتوویی کۆنگره که کرد. باسی کرد که کاک "سدیق ئهنجیری" بهر له پیکهاتنی کۆنگره، گهیشته ته لامان، کاری بهرنامهی نویی حیزب و بهیاننامه و بریارهکانی کۆنگره و هیئد ورده نووسراوهی دیکه ی به ئهستوو هیه و... ههروا له نیو قساندا گوتی: "تۆش واته نووسهری ئهو یادداشته، به ئهندامی کۆمیتتهی ناوهندی ههلبژیردراوم."

گه پانه وه م بو نیو برادهران، ته نیا ههروا له پۆژهکانی ئهوه لدا به خیر و خوشی رابرا، تا ئهوکاتهی که بهیاننامه یهکی کۆتایی کۆنگره ی دووهه مم پیگه یشت و خویندمه وه. له سههر شیوه نووسین و ناوه روکی بهیاننامه یهکی ئهوتو، دژ بهر راوه ستام. ئیعتیراز و کیشم له چوار خال و مهوریدی نووسینه که هه بوو.

خالی یه که م، له پیوه نندا بوو ده گهل کۆماری کوردستان و ریبه رایه تیی کۆمار، که لهو بهیاننامه یه دا ههروا به کیلو و به ههوه نته له لیكدانه وه یهکی دیمی و بی ریشه دا، به شیوه یهکی ناحهز و ناپه سند به زمانی فارسی، به وشه ی له چه شنی "خواب خرگوشی" و... کومار و سهرانی کۆماری وه بهر دابوو، بهیاننامه ی ناوبراو ئه وه ی به شانازییهکانی حیزب و نهته وه ی خو ی کردبوو که با به به دهواری شری ناکا.

خالی دووهه می ئیعتیرازم له سههر به گژداهاتن و تاوانبارکردنی مه کته بی سیاسی کۆنی پارته ی بوو که بهیاننامه که، شهل و کویرانه پییاندا هاتبوو و چی پیوه نه هیشتبوون، شتی که نه به ئهرکی حیزبی دیموکراتم دهزانی و نه به کاروباری کۆنگره ی دووهه م.

خالئ سییهمی که لئی نارازی بووم ئهوه بوو که له بهیاننامه کهدا دکتور قاسملووی ههروا به مهحکه مهی پاش باسکی، به تۆمهتی نارپهوا، تاوانبار کردبوو.

دژبه ریم دهگه ل خالی چواره م، له پیوه ندیابوو له دیفاع و بهرگری لهو کادرانهی حیزبی دیمۆکرات که بهیاننامه و بریارهکانی کۆنگره، له گوتره، کوتابوونی و تاوانباری کردبوون. ههه لهسهه لهو خالهی دوایی دهگه ل کاک ئهحمده و کاک فایق تووشی ناکۆکی هاتین. بهداخه وه دهستره سیم به بهیاننامه و بریارهکانی کۆنگره ی دووهه م نهبوو، تا دهقی وشه بهکارهاتوو هکان لییه دا بیینه وه، بهلان دهزانم له بره شوین و نووسراوه ی دیکه دا، دهست دهکه ون و هه ن.

دژایه تی و نارازیبوونی خۆم دهگه ل بهیاننامه و بریارهکانی کۆنگره، بهو چهشنه ی که گوتره له نامه یه کی چه ند دیپیدا نووسی و وه ک هه لویست دامه دهست کاک ئهحمده توفیق که بهیه که وه دهگه ل کاک سدیق دانیشتبوون و خه ریکی چه په و راسته ی نووسراوهکانی له مه ر کۆنگره بوون. داواشم کردبوو که هه م بهیاننامه و هه م بریارنامه کان جاری راگیر بکرین، چی دیکه بلا و نه کرینه وه تا کۆمیتته ی ناوه ندی کۆ ده بیته وه و بهو کیشه یه راده گا.

کاک ئهحمده هه لویست نامه که ی منی خوینده وه به عاده تی خۆی که میک مات بوو پاشان گوته ی: "ئه وه ی له بهیاننامه کهدا له سهه کۆماری کوردستان و رپیبه رانی کۆمار نووسراونه وه، دهقی ئه وه هه لسه نگانده نین که له کۆنگره دا لیّدوان و نه تیجه گیریان له سهه کراوه، کاک سدیق که مونشی و نوته ه لگر بووه له کۆنگره دا، دهستی بردوتی و وای لی کردوو که ئیستا هه یه."

کاک سدیق ئینکاری کرد که دهستی بردبیتتی و گوته ی: "نهس و دهقی به ره مگیری باسهکانی کۆنگره یه." وایه و وانیه له نیوانیاندا، دههات و دهچوو. لهو بهینه دا منیش چوومه نیو کیشه که و گوتم: "ئه گه ر وایی کاک سدیق خه ریکه ورده حیسابی کۆنی خۆی که دهگه رپیتته وه بو زهمانی کۆمار، که له دلدا تا ئه ورپۆ هه ر راگرتوو که دهیه وی له سهه کۆنگره و

حیزبی دیمۆکرات پاکی بکا. "دانیشتنه که به ناخۆشی تیکچوو، به لان گوترا با له کۆبوونه وهی به رینی کۆمیتتهی ناوه ندی، باسه که بکریتته وه، هاوکات به یاننامه کهش بلاو نه بیتته وه و جاری رابگیرئ.

رۆژی دیاریکراو له دیی دیلوی، له دیوه خانی "حه مدهی کاخدری" یادی به خیر، کۆبوونه وهی ههراوی کۆمیتتهی ناوه ندی به به شداری جیگر و چاودیره کان پیکهات تا له کیشه که بکۆلیتته وه به داخه وه تاریخ و رۆژیم له بیر نه ماوه - ده بی بگوترئ که له کیشه یه دا، دهنگی نارازی به ته نی هه دهنگی نووسه ری ئه و یادداشتانه نه بوو، به لکه له شوین و له خه لکی دیکه شرا، دهنگی ناره زایه تی، بلیند ببووه وه.

هه له نیو سه عاتی هه وه لی کۆبوونه وه که دا، ناکوکی و خیلاف له نیوان کاک ئه حمه د و کاک سدیق ساز بوو، هه رکام ئه وی دیکه ی به ده ستتیوه ردان و که یفه ی خۆی له نووسراوه کاندایا تاوانبار ده کرد. له بهینی قساندا کاک سدیق به کاک ئه حمه دی گوت: "تۆ درۆ ده که ی!"

گوتنیکی ئه وتۆ ناخۆش، کاک ئه حمه دی تووره کرد، لی هه ستا سه ر چۆک، ئه وه ی نه شایه د و نه بایه ده، له زاری هاته ده ر، به چه شنیک که مه جبوو ر مام له سه ر حورمه تنه گرتنی کۆبوونه وه، به ده م کاک ئه حمه د دابیمه وه، به هه مان شیوه کاک فایق زۆر به ئارامی پرووی کرده کاک ئه حمه د و گوتی: "کاک ئه حمه د تا ئیستا هه ر من و تۆ بووین. زۆر جار ریزم له تۆ ناوه و چت گووتوو به قسه م کردوو، له مه ولا نایکه م، ئیستا ئیدی کۆمیتته ی ناوه ندی هه یه و قسه و قه رار و بریار له کۆمیتته ی ناوه ندی را ده رده چی نه ک له تۆرا." به وه قسانه، کاک ئه حمه د ده ستی دا قه له م و کاغه زی خۆی و ژوو ره که ی به جیه یشت، کۆبوونه وه به وه نده کۆتایی هات و دواتریش تازه هیه جاری دیکه، کاک ئه حمه د له دانیشتنه کاندایا، به شداری نه کرده وه.

له سه ره به هاری سالی ۱۹۶۵ ی زابینی، وتووێژی شوړش و حکوومه ت هه ره سی هینا، ئاشتی له نیودا سه ری نه گرت. شه ر ده ستی پی کرده وه، هیزی حکوومه ت گه یشتبوونه وه نیو شاری رانیه، به لان سه نگه سه ر و قه لادزی له ژیر ده سه لاتی پيشمه رگه دا مابوونه وه. له کیوه ره شی سه ر

ده ربه ندى رانیه، له بهینى رانیه و سهنگه سهردا، که کیویکی ئاستهم، ویشکوبرینگ و بی ئاوه، جبهه یه کی پيشمه رگه به رانبه ر به هیزی حکوومه ت کرابوو، ئیمه ش وه ک حیزبى دیموکرات له ناوچه ی قه لادزی و سهنگه سهردا بووین و هیزی چه کداریشمان هه بوو، گشته پيشمه رگه یه کی ۳۰ که سیمان له و جبهه دا هه بوو که کاک ئهمه د خوی سهرافه تی ده کردن و جار جاریش ده چوو وئ و چند پوژیک له لایان ده ماوه.

تا ئه پوژیه ی که له کو بوونه وه ی دیلویه دا به عاجزی ده رکه وت و کو بوونه وه ی به جیه یشت، ته نیا هه ر جار جار سهردانی جبهه ی ده کرد، به لان له و پوژه به ولاوه، هه ر یه کجاری چوو وئ و ئیدی تازه نه هاته وه گوندی سونئ، که بنکه ی کومیتیه ی ناوه ندىمان له وئ دامه زرابوو.

پوژیک له و پوژگار، نامه یه کی کاک ئهمه د بو کومیتیه ی ناوه ندى هات. ده نامه که یدا نووسیوو ی که له ده روون و له ناو خویدا ماندوو، به خوی و به جه ماعه ته وه، مه به ستی له ده سته پيشمه رگه کانی جبهه ی ده ربه ندى رانیه بوو به ره و قه ندىل ده چی، له وئ ماوه یه ک ئیستراحت ده کا، با کومیتیه ی ناوه ندى شه ش مانگ ئیستراحت و پشووی بو دابنئ. له و ماوه یه شدا بو پیوه ندى خوی ده گه ل کومیتیه ی ناوه ندى کاک سدیقى! پيشنیار کردبوو وه ک رابیت و پیوه ندىدار له بهینى وئ و کومیتیه ی ناوه ندىدا.

چار نه بوو داواکارییه که ی قبول کرا و. کاک سدیق بوو به پیوه ندىدار، یه ک دوو جار ان چوو قه ندىل و دیداری کاک ئهمه دى کرد. وا دیار بوو کاک ئهمه د زیاتر هه ر له کاک فایق و له نووسه رى ئه و یادا شتانه دلئیشه، که کاتى خوی له کو بوونه وه ی گوندی دیلۆ، له سه ر کاک سدیق و ریزنه گرتن له کو بوونه وه که، جوابه جه نگیمان کردبوو.

هه لویستی کاک ئهمه د که له راستیدا زیاتر هه ر ده هاته خانه ی زیزبوونه وه، شیوه دووبه ره کییکی ناوه وه ی ده گه ل خو هینابوو. هه م له کومیتیه ی ناوه ندىدا و هه م له ئورگانه کانی دیکه ح. د. ک. دا، ئه و دوو به ره کییه به ر چاو بوو. به ره به ره ده نگوی ناکوکی ده گه یشته وه ولات. جاریکیان مه جموعه یه ک له به رپرسانى ناوه وه ی ولات، به سه رپه رشتی

خوالیخو شبوو ماموستا "مهلا نه جمه دین" ماموستای گوندی "ئالوه تان" له که سایه تییه هه ره به نرخ و له تیکۆشه رانی هه ره ئازای مهیدانی کوردایه تی و حیزبی دیمۆکرات بوو هاتنه سونی تا له چهندی و چۆنیی ناگۆکییه کان بگۆلنه وه.

کۆمیتتهی ناوهندی لهو باوه رهدا بوو که جاری ئهو کیشانه چاره سه ر ناکرین، وا باشه کار بهش بکری و وهک پرۆژه یه کی ۳ مانگه خه ریکی دامه زرانندی ریکخراوه کانی ناوه وه بین. کار و بوکار چوون، رهنگه خو ی نهوعیک چاره سه ری بی بو کیشه کان و خیلافاتی ناوخوی.

بریار درا کاک فایق به گشته کادریکه وه، بگه رپیتته وه بو موکریان، کاک باپیر شکاک؛ واته کاک نحو، به کادروه بگه رپیتته وه بو مه لبهندی سومای برادوست. کاک "میرزا ئه حمه د"؛ واته ماموستا مهلا ره حیم ویردی، بو مه لبهندی بانه و مه ریوان. ماموستا مهلا سهید ره شید حوسینی، وهک نازر و ئامۆژگار، دهگه ل کادره کانی هه ورانی بگه رپیتته وه بو ناوچه ی سه قز و هه ورمان. ماموستا مهلا سهید ره شید به رپرسایه تی راسته وخوی مه لبهنده که ی وه رنه گرت. نووسه ری ئهو یادداشته شه له سونی بمینمه وه له بنکه ی سه ره کی و به کاروباری پیوهندی رابگه م، سه ره په رشتیکی گشتیم هه بی.

جه ماعت به که یف و زه وقه وه بلاو بوونه وه و هه ر که سه به ره و مه لبهندی کار و تیکۆشانی خو ی رپی داگرت. به داخه وه به سه ره ات وای هیئا پیشه وه که تازه ئیدی بو جاریکی دیکه کۆمیتته ی ناوهندی نه توانی کو بیته وه سه ریه ک. هیندیک له جه رگه ی کار و خه باتدا شه هید بوون. به شیک نه فی و دوور خرا نه وه، چه ندیکیش به شه هیدکراوی یان هه روا زیندوو رادهستی حکومه تی ئیران کرانه وه.

گشته براده ریک له کادر و پيشمه رگه، له بنکه ی سه ره کی له سونی به جی مابوون. له سه ر داوای "مه کته بی ته نفیزی" شو رش، وام به باش زانی، سه ره په رشتی گرتوو خانه ی شو رش له دی "شینئ" له سه ر سنوور له به شی رۆژه لات، وه ئه ستو بگرین تا هه م خزمه تیکمان کردبی و هه میش جه ماعه ته که له بیکاری و دمبه دمه رزگاریان بووبی. "مهلا مه حمودی

زهنگه نه " کرا به بهر پیرس. هرچی ده کهوته بهر دهستی پيشمه رگه ی شوړش له جاش و سه رباز و ئهفسه ر، حه واله ی شينی ده بوون و له قشله ی پاسگای گه وره ی دييه که، که له زه مانى عه بدولکه ريمدا ساز کرابوو، له زيندان ده کران.

باشه ئه وه نده ش زياد بکه م و بلیم، بنکه ی سونى، که له و ده وراندا بنکه ی سه ره کی و سه رکردايه تى حيزبى ديموکراتى کوردستان بوو له سه ر ته پوښکه يه کی سه رچه قى رپى هاتووچوى خه لک به ره وژوور و به ره وخوا ر، ساز کرابوو به نيسبه ت شوينى خوش و جيدار بوو. خانووبه ره که کاک ئه حمه د پيکه وه ی نابوو تا ميوان و پيشمه رگه به سه ر ورگی خه لکی دييه که وه نه بن. ئه و ئیده و ئيبتیکاره، دهنگی دابوو و له راستيدا ئه وکاته و زور دواتریش، ته نیا هيژیک بووین که جيى حه وانه وه ی خو مان بو خو مان پيکه وه نابوو.

با ون نه بی، له سونى شه وانه به نو به کيشکمان ده کيشا! پيشمه رگه ی بنکه ی ره حيم لاسه، که به داخه وه ساله کانی دواتر له باشوور شه هيد بوو، له نو به کيشکی خویدا هه ستی هر هاتووچويه کی کردبا، ليى له چه خماخى تفهنگی ده دا و ده يگوت: "کيى سه گباب کوژرای!" ئه گه ر ئه و هه سته له نو به کيشکی کاک سمايل شه ريفزاده دا به اتبايه، بانگی ده کرد: "کيى گیانه که م." جه ماعه تی ئيمه به و ئيفرات و ته فريته وه، له نيو خه لکی هاموشوچيدا، ناودير بوو.

کاک سديق، که ئه ویش هر له بنکه ی سونى به جى مابوو، وه ک گوترا، ئه رکی پيوهندي ده گه ل کاک ئه حمه د به ئه ستوى ئه وه وه بوو. پاش بلاو بوونی براده ران، رپى ناوچه ی "گه لاله ی حاجی ئومهرانى" داگرت، تا له و ده وروبه ر دیداری کاک ئه حمه د بکا، چونکه کاک ئه حمه د پاش ئيستيراحه تى پازده بيست روژه له قه نديل، به ره وخوا ر بوو بووه، له و ناوچه ی باله کايه تی له ديى "شيخان"، به لان له دى به دوور له بليندایيه ک، بنکه يه کی گه وره ی به حمام و ئاشپه زخانه وه دروست کردبوو و له وى جيگير ببوو. پيشمه رگه کانی ده ربه ندي رانيه ی که ده گه ل

خۆ راگوئیز کردبوو له جیاتییان له ناوچهی "رهواندز" له ژیر چاودئیری شهید "مهلا مین بارزانی" دا، جهبهه ی بۆ کردبوونهوه.

کاک ئهحمهه، پيشمه رگه کانی جهبهه ی رهواندزی کردبوون به دوو دهسته، دهسته یهک له جهبهه و دهسته یهکیش له بنکه ی شیخان، له پشوو و له ئیستراحه تدا دهبوون تا نۆبه ی گه رانه وه بۆ جهبهه که داده هات. ئه وه نده ی خووشی لهوئ ما و له نیویاندا بوو ده چوو ه سهر دانیان و لهوئ چهند رۆژیک ده گه ل پيشمه رگه کانی جهبهه، ده ماوه.

با ون نه بی، یه کیک له و براده ره پيشمه رگانه ی جهبهه ی رهواندز، کورپکی لاوی تازه به خۆدا هاتوو بوو به نیوی "برایم" یادی به خیر بی. برایم له کوره ده رویشییه کانی سهر چۆمی که لۆئ و برا چووکی خوالیخو شبوو کاک خدر گردشه يتان بوو.

برایم ده یگپرایه وه که جاریکیان له هاتوچۆی بهینی جهبهه و بنکه ی پشتی جهبهه، که رپگایه کی شهش ههوت سه عاتی بوو بۆ پیاده، گوتی: "زۆر تینوو و ماندوو بووم. لامدا چایخانه ی "پردی زهره" تا چایهک بخۆمه وه، له مالی دنیا ههش ته نیا ههر ۱۰ فلسیکی ئیراقیم شک ده برد، چایه کیش به ۱۰ فلس بوو. گوتی: "چایچی چایه کی بۆ هینام له ئیستیکانیکی نیوقه د باریکی وهک چاوه گادا. نیوه ی تهواوی شه کر بوو که له بنی ئیستکان یان پیاله دا قه تیس مابوو، بره چایه کی وهک قه ترانی ره شیشی، به سهر دا کرابوو که زیاتر وه دۆشاو ده چوو تا چایی."

گوتی: "بیرم کرده وه قهت تینووئیتیم به و قومه چایه ناشکی، ده بی فیلیک بدۆزمه وه. قومیکم له چایه دا، چی وام له ئیستیکاندا نه هیشت. "بانگی چایچییه کهم کرد و گوتم: "برا زۆر تاله ناخوریته وه، هیندیکم ئاوی گهرم بۆ له سهر که وه. کابرا وای کرد و هینایه وه. "فرپکی دیکه م ئیدا چم تیدا نه هیشت، له سهر را بانگی چایچیم کرده وه و گوتم: "کاک ی برا خۆ ره نگت تیدا نه هیشتبووه، که میکم چا بۆ له سهر بکه وه. "کابرا بر دیه وه، چای له سهر کرد، هینایه وه و گوتی: "کاکه ئه گهر پارهت پی نییه، بلئ پاره م پی نییه و بپریته وه."

وهختیک، بهر له وه که ماوهی ۳ مانگهی تیکۆشانی براده رانی کۆمیتهی ناوهندی تهواو ببی، خه بهر هات که کاک باپیر شکاک، له ده رگریه کدا ده گهل ژاندارم و سه رباز به خوئی و به جه ماعه ته که یه وه، شه هید بوون.

به سه رهات ئاوا ده بی که شه هید باپیر له ده و روبه ری ماله خوئی، له مه لبه ندی سومای برادۆست، شه و له چیا یه ک ده مینیتته وه، هیزی دوژمن که هر به دواشیانه وه ده بن، له جیگای مانه وهی جه ماعه ت ئاگادار ده بن. سه رباز و ژاندارمیکی زۆر هر به شه و ده وریان ده گرن. به پرواله ت ده بی کیشک و خه فه ریان نه بووبی، بی ئاگا له هه موو شت، ده گهل تاریکوروونی به یانی له سه ریان ده کهن به ته قه. پاش شه پریکی قورس و مقاوه مه تیکی میرانه، نحو، یان باپیر و هر پینج براده ر و هاوپی، شه هید ده بن.

شه هید بوونی باپیر و جه ماعه ته که ی، زه بریکی قورس و گران بوو که له وکات و زه ماندا وه مه جموعه ی ئیمه ی حیزبی دیمۆکراتی کوردستان، که وت.

ناگوزیر کاره ساتی شه هید بوونی کاک باپیرم، له ریگای نامه وه پراگه یاند و براده رانم له به سه رهات ئاگادار کرده وه و داوام له گشتیان کرد که بگه رپینه وه بو سونی. کاک فایق به ده نگه وه هات و گه راوه سونی و دوا به دوای ئه و مامۆستا مه لا ره حیم گه یشته وه سونی، باقییه که ی دیکه گوئیان نه دایه و نه گه رانه وه.

کاک فایق، شه ش هه وت رۆژ له سونی ماوه، ئیدی به نیوی ئه وهی که کاره کانی به ناته واوی به جی هیشتوون، له سونی پرووگه ردان بوو و به ره و ناوچه ی ژیر سه ره په رشتی خوئی به جی هیشتم. تا گه رانه وهی کاک فایق بو سونی بو جاریکی دیکه، کۆبوونه وهی کۆمیته ی ناوه ندی وه دوا که وت، ناچار، مامۆستا مه لا ره حیمیش تا ئاگاداریی دوایی، به ره و ناوچه ی خوئی، وه ری که وته وه.

زیاتر له مانگیکی دیکه ش پی چوو، له گه رانه وهی کاک فایق بو سونی خه بهر نه بوو. بویه نامه یه کی دیکه م بو نارد و داوام لی کرد بوو

بگه رپته وه، چونکه ههم ماوهی سی مانگی دیاریکراو تیپه ر ببوو و ههم له لایهن شورشه وه گوشاری گه رانه وهی براده ران، به تایبه تی گه رانه وهی کاک فایقمان له سهر بوو. له بیرمه کاک فایق له جوابنامه یه کی چند دیری دا نووسی بووی: "گارم ته واو نه بووه، ناتوانم بیمه وه، تو بو سونی به جی نایه لی و بگه ریییه وه ئیره؟"

له ماوهی چوار پینج مانگی به هار و هاوینی نهو ساله دا، شپزه یی و ناکوکیکی زیاتر، داوینگیرمان بوو. کاک سدیق که له سونی را بهر له شه هیدبوونی باپیر شکاک بو پیوهندی و دیدار ده گهل کاک نه حمهد چووبوو بو ناوچه ی باله کایه تی، بی نه وهی ده گهل کهس مه شوهره ت بکا له وی له دیی "ده ربه ند" که سهر ری هاتوچوی ماشینی گه لاله حاجی ئومه ران و دوکان و مالی یه ک دوو براده ری حیزبیشی هه ر لی بوو، پالی دابوو. بیجگه له وه که قهت هه ر نه هاته وه بنکه ی کومیتته ی ناوهندی له سونی، له وی ده گهل کاک نه حمهد و بنکه ی شیخان، تووشی گیروگرفتی تازه و ناکوکی هاتبوو.

کاک سدیق له ماوهی مانه وهی خویدا له ده ربه ند، ده گهل چند کادریکی دیکه ی حیزب که مالیان له و ناوچه یه بوو، جا چونکه خویشان به چه پ ده زانی، هه وادار و دوستی حیزبی شیوعی ئیراق و گویرادیریان له وان زیاتر بوو تا له حیزبه که ی خویان حیزبی دیموکرات، سه ریان پیکه وه نابوو هه ر به پیوانه ی خویان ده یانپیوا.

کاک سدیق به روالهت تووشی ئالوگور هاتبوو که وتبو سهر قناعه تیکی نوی. ده یگوت له پیناو به رزه وهندی شورش و هه ر له و مه جاله تایبه تیانه ی حاکم به سهر که شوه وه ای سیاسی کورده واریدا، وا باشه واز له چه ک و کو بوونه وه و ته نانته واز له تیکو شانی سیاسیش بینین، ون بین و مات بین. به و لایه دا که وتبوو که نابی جه به ه و چه کدارمان هه بن. بیجگه له وه ش که وتبووه دزایه تیکی توند ده گهل کاک نه حمهد و جه به ه ی وی له ره واندز.

جاریک چومه لای له ده ربه ند و هه ولم دا بیگی رمه وه بو سونی، فایده ی نه بوو ده گهل نه هاته وه. نه و پیشنیاری منی ده کرد که ده رکی بنکه ی

ناوهندی له سونئ داخه م و جهماعه ته که بلاوه پئ بکه م. ده یگوت جاری با دیار و بهر چا و نه بین، هه رکه س کوری بابی خوئی. هه ربوئیه ش چه ندین جار ده گه ل پئشمه رگه کانی بنکه ی شیخان که له جه بهه را ده گه پئنه وه بوئ ئیستراحت له بنکه ی حه سانه وه یان، قره ی لئ پهیدا ده بی، به گزیاندا دئ که له چی ده گه پئ و بو به قسه ی ئه حمه د توفیق ده که ن. دیاره ئه وه ش خوئی مه سه له یه ک بوو که کاک ئه حمه دی لئ تیژ کردبوو و نیوانیان له وپه ری ناخوئیدا بوو.

له و سه روبه نده دا، وا بزانه مانگی خه زه لوه ر، کاک "سهید ره سوول دئهقان"؛ ناسراو به سهید ره سوولی بابی گه وره، که نازناوی "کوری پوژی تهنگانه" م له سه ر دانابوو، گه یشته بنکه ی سونئ. سهید ره سوول که به تازه گی دیسان مه ترسیی گیران و ئه شکه نجه ی ساواکی له سه ر خوئی به دی کردبووه، به ره و گه رمین هاتبوو. بهر له وه بگاته بنکه ی سونئ، ماوه یه ک له لای کاک ئه حمه د توفیق، له بنکه ی شیخان، ده مئینئته وه و هه ر له وئیه به زانیاری و تیکه لاوی کئشه ناوخوئیه کانه وه، به ره و سونئ، وه ری ده که وئ و هاته وئ.

کاک سهید ره سوول که له کونگره ی دووه می حیزبدا به شدار ببوو و ئه رکی ئه ندامه تی له کومیته ی "چاودیری حیزب" دا وه ئه ستو گرتبوو بو دوزینه وه ی ریگاچاره یه ک له و کئشه و ناوخوئیانه داوای لئ کردم تا دیداری کاک ئه حمه د توفیق بکه م له بنکه ی شیخان. پئشنیاره که م لئ وه رگرت، به لان چونکه له سه ر سه فه ری ک بووم بو چاوه دیری له ناوچه کانی گه ورکایه تی، مه نگوران، سه رشاخان، مه اباد و بوکان، داماننا له پاش سه فه ره که به یه که وه بچینه بنکه ی شیخان.

که وابوو به په له خو مان بو سه فه ر ته یار کرد، هاوری ده گه سهید ره سوول و گشته براده ریکی دیکه له کادر و پئشمه رگه کان، له وانه مه لا مه حمود زه نگه نه، له سونئرا وه ری که وتین. داماننا بوو له گونده کانی سیسیر و نه ستانرا ده ست پئ بکه ین، له وئیرا به ره و ناوچه ی بوکان و پاشان ئاوایی "قوئغه ته په" یان "قورغه ته په" و "قالوئ"، جا پاشان گوندی

"کیتکه" و ناوچهی مهاباد و "سهرشاخان" شوڤر بینه وه. داماننا بوو لهو سه فهره دا زیاتر له سی چوار حه وتوو مان، پی نه چی.

پاش به سهرکردنه وهی شوینه دیاریکراوه کان، ئیواره یهک، تاریکانی، له قولغه ته پهرا به ره و کیتکه وه ری که وتین، له وی کۆبوونه وه یه کی هه راو له مزگه وتی گونیدا ته رتیب کرابوو. له پیشدا، ره حمه تی "سهید که ریم" مان ئاگادار کردبوو که فلان سه عاته ده گهینه قه راغ دی، با شاره زایه کمان بو بنیریته سهر ری، رینوینیمان بکا بو شوینی کۆبوونه وه. که گه یشته جی، به سهر سوورمانه وه دیم که برای خوی سهید که ریم، که له هه ردووک چاوان نابینا بوو، چاوه پروانمانه تا بیی به چاوسا غمان به ره و دانیشتنه که، له وهش سه یرتر ئه وه بوو که ئه و براده ره نابینایه "مه لا عه لی" ناو به ئه ندازه یهک شاره زا بوو له هه موو چاوسا غیک با شتر ری ده رده کرد، له هه موو قولکه و به ردوداریک ده یپاراستین تا گه یاندینه ده رکی مزگه وتی دی.

ده گه ل جه ماعه تی هه راوی ناو مزگه وت، زۆربه ش هه ر کوره جحیله، تا شه و دره نگانی له قسه و باسدا بووین. بریارمان وابوو هه ر ئه و شه ویش پاش کۆبوونه وه، خو بگه یینه تاقه مالی "داغه" له نزیک مهاباد، ئه و جیییه مالی هاوړییانی به ریژ و خو شه ویستمان ره حمه تی "وه ستا ئه حمه د" و خوشکی به ریژی و به ریژی هه موومان "خوشکه ئاییش" ی لی ده بوو. ره حمه تی وه ستا ئه حمه د و هه روه هاش خوشکه ئاییش له و کورده به ریژ و تی کو شه رانه بوون که ده بوو پر به پیست، به زیری سووریان هه لکی شی.

خوشک و برا، هه ردووکیان، له ئه ندامه دل سوژ و به ئه مه گه کانی نیو ریزه کانی حیزبی دیموکرات بوون، یهک له یهک کارلیهاتووتر، به دهسته وه تر، کوردگوته نی گیان له سهر ده ستان که له قه دیم و نه دیمه وه، مالی ئه و خوشک و برا به ریژه، مه کوگه و هه روهک مالی حیزبی وا بوو.

له و کاتاندا، جاری نه وه ستا ئه حمه د ژنی هی نابوو نه خوشکه ئاییشش میردی کردبوو، جا بیجگه له حیزب و حیزبایه تی و کوردایه تیش،

ههردووکیان لهو دۆسته هه ره باوه پپیکراو و گیانیگیانیانیه بوون ده گهل سهد ره سوول.

به باوه ری خۆم پیموایه، ئەو خوشک و برایه ئەگەر کورد نه بان و ده گهل حیزبه که ی ئەوزه مانی ئیمهش هاوکار نه بان و ئی هه ره نه ته وه یه کی دیکه بان بیجگه له کورد، بیگومان ده بوون به که سایه تی میژووی و چ به سا، قاره مانی چیرۆکی فیداکاری له میژوودا. یاد و بیره وه رییان هه ره پیرۆز بی.

با بگه رپیمه وه سه ره مه تله ب. وه ک گوترا، هه رچۆنیک بوو پاش کۆبوونه وه ی کیتکه ده بوو وه ری کهوین، به گویره ی ئیمه داماننا بوو به ۴ سه عات پیاده ره وی، ده گه یشتینه مزل؛ واته گوندی تاکه ماله ی داغه. بو ریگاش پیویستمان به شاره زایه کی ریوبان هه بوو که ده گه لمان بی و شاره زاییمان بداتی.

دۆستانی حیزبی له وی، ته نیا گاوانی گونده که ی خۆیان، به شاره زا و ده لیلی ری قبول بوو، شاره زای دیکه نه بوو. که وابوو بریار درا با گاوانی گوندی ده گهل ئیمه بی و له جیاتی وی، براده ریکی حیزبی تا گاوان ده گاته وه جیی خۆی، له گارانی دی بی به گاوان. به و چه شنه براده ری گاوان له کیتکه را، وه پیشمان کهوت.

شه و شه و گاری پایز، نه باران به هه واوه، رییمان داگرت، بی وچان کوتامان و هاتین تا له نزیک دییه ک، وام له بیره دی "قه لاجوغه" بووبی، ئەگەر به هه له نه چووبم، له وی ولاتمان لی رووناک و بوو به رۆژ. له گاوانی ریناسم پرسی: "ئه گه ر چ ئەشکهوت و په نا و په سیوکی لهو ناوه پی شک بی که لی بحاویینه وه تا تاریکمان لی دادی؟" گوتی: "نه خیر! لهو ناوه هه موو ولاته که هه ره دهشت یان ته پۆلکه و سیاکیوی بی دار و دهون و پنچکه، چ ئەشکهوتیشی لی نییه."

ئه و جار گوتم: "ئهو ماله ی کهوتۆته سه ره په ری دییه که ده زانی مالی کییه؟" گوتی: "به لی ئەو ماله مالی" سهید ره حمان ه. "گوتم: "ده بچۆ سهید ره حمان خۆی، کوری یان که سیکی دیکه ی ئەو ماله مان بو بانگ بکه

ئیره. "له و قسانه دا بووین ساحیبمال، مه سیننه ئاو به دهسته وه له ده رکی مالّی بو به یانه ده ستاو و ده ستنوویژ، ده رکهوت. کوره گاوان پیی گه یشت و ده گه لّ خو هیئای. سهید ره حمان دهسته پیاوویکی مامناوهندی به قه لافهت، ته مه نیکی ۵۰ ساله ی ده نواند، ده گه لّ چاوی به دهسته ی ئیمه ی چه کدار کهوت، خوودار بوو له ترسان هر زراوی چوو.

گوتم: "خالّ سهید مه ترسی، ئیمه پیاوخراب نین. ئیمه قاچاخچین، کاروانی چاییمان پییه و ده گه لّ کاروانین، رۆژمان لی بوته وه و ئیستاش لیره هیچ هشارگه یه کمان پی شک نایه لیی بحاوینییه وه، خو ی لی په نا بدهین. چار نییه، ده بی ریگمان بده ی بیینه مالّی تو."

پیشیکی خوارده وه، وه ک بلّی جا چارم چیه، ناعیلاج گوتم: "فه رموون، وهرنه مالّ. وه پیشمان کهوت و رینوینی کردین بو دیوه خانه که ی. گوتم: "نایهینه دیوه خان، بمانبه ژووری مالّی. گوتم: "ده نا ئه ورۆ ههره وه زه جووتیشمه." ده گه لّ مان هات بو دیوی ژووری یان بلّین ژووری ژن و مندالان که ژن و ژالی مالّ تازه له جیگا ده هاتنه ده ر.

گوتم: "خاله، ئیره ش بو ئیمه نابی، ئه گهر کادینیکی، هۆله مه ریک یان شتیکی له و چه شنه هه بی بو ئیمه باشتره." سهید که تیمان گه یشتبوو و ده یزانی قاچاخچی نین، به ره و لمه دی بو بردینه کادینیکی به سه ر دیوی ژن و منداله وه، هر هه شت نو که سمان چووینه کادینه وه، له به ر ئیحتیات براده ری گاوانیشمان ری نه دابوو بگه ریته وه کیتکه، له لای خۆمان هیشتبوومانه وه.

ئامۆژگاری خالّ سهید ره حمانیشمان کرد که خو شلووی و گورگه نه کا، ئاسایی بجوولیتته وه با که س شکی لی نه کا. گوتم: "به لی هه روا ده که م."، به لان له راستیدا سه رتاسه ری ئه و رۆژه ده ستی بو هیچ کاریک نه چوو، هه مووی هر له سه ر بان هاتوچۆ و و چاوی له ریگاوبانان بوو، مه بادا ژاندارم له پاسگارا بیینه سه رمان. ئیمه ش له کادیندا خۆمان مه لاس دابوو. هیندیکمان خه ویشیان لی که وتبوو. من وه ک سهید ره حمان نیگه ران و له ترس و له رزدا بووم، خه وم لی نه ده کهوت، چاوه پروانی داکه وتنی ئیواره بووم.

نازانم نیوه پۆ ببوو یان نا، سهید رهحمان بهپهله له سهه بان هاته خوار
بۆ لامان و گوتی: "هستن ژاندارم هاتن!"

گوتم: "خاله، خۆ شلوی مهکه، خوا کهریمه با بزانی چى دیتته پیش. با
پیشته بلیم ئیمه پیشمه رگهین و قاچاخچی نین، ئەگەر دهگهل ژاندارمان
لیمان قهوماو و کلاومان تیکهل بوو بۆ دوارپۆژی خۆت له بیرت بی که
ئیمه چهکدارین و به هه ره شهی کوشتن و به زۆری تفهنگ هاتووین ده
مالی تووه، جا بچۆ بزانه چند کهسیشن و خه به ریکمان بۆ بینه وه."
جهماعهتی نووستووم له خه وهستاندن، لوله تفهنگمان له کا و کوت
پاکردنه وه و ئاماده باش دانیشتین. زۆری پی نهچوو سهید رهحمان
هاته وه، گوتی: "ژاندارمن."

گوتم: "خاله مهترسه، بۆ ئیمه نه هاتوون. ئەگەر بۆ سهه ئیمه هاتبان،
زۆر زیاتر ده هاتن. خۆت شلوی مهکه." ههرواش بوو، چونکه زۆری پی
نهچوو ژاندارم له دییه که ده رکه وتنه وه. وهک گوتیان گویا خیلافی ئاغا و
جووتیار، هۆی هاتنی ئەو دهسته ژاندارمه بووبی.

تا پۆژ به ره وه درهنگی و ئاوابوون دهچوو، ههه ئیمه ههه خال سهید
که یفمان سازتر ده بوو. ههردوولا له وه زعه ناله باره، به ره به ره خه ریک
بوو نه جاتمان ده بوو تا پۆژ کهوته کلکه له قهه ئاوابوون. کورد له
قه دیمه وه گوتویانه: "شهه" قه لای میردانه! "تاریکایی ئیواره، خۆی لی
نزیک ده کردینه وه. ئەوجار خال سهید به لیپراوی له کادینی هیناینه
دهری بۆ دیوی ناوماڵ و هه رچی هه ولیشماندا پیش خواردنی نانی
ئیواری، رپی نه دا له مالی ده رکه وین. قهلی بۆ سهه بریبووین.

پاش نانی ئیواری، گاو انمان ئیزن دا بگه رپته وه شوینی خۆی، ئیمه ش
به ره وه داغه کوتامان. ئەو شه وه ش تا به ره به ری به یانی به بی وچان
ریمان کرد، سهعات له ٣ی به یانی لادابوو، که گه یشتینه داغه. له ویش
پاش نان و چاییهک، به که ره سهی خه وه وه؛ واته لمه د و په توو و لیفه وه،
پوومان کرده کیوی به رمالان بۆ خه و ماندوویی له له ش ده رکردن.

بو نانی نیوه رۆش، هەر له کیوی ماینه وه، خوشکه ئاییش به کهپهنگ و گۆچانی شوانیه وه، سه تله ماست و په نیر و گوشتی بو که باب و... گه یشته لامان و تا ئیواره هەر به یه که وه له شاخی بووین، جا بو دانیشتن و قسه و باس هاتینه وه مائی. ۳ رۆژ و شهوان به و چه شنه له داغه ماینه وه، رییان نه ده دا به جییان بیلین. شهویک له و شهوانه له مال، باسی رابردوو و قسه ی خوش ده کرا، له و بهینه دا مه لا مه حمود، که عاده تی خو ی بوو، خیراخیرا دهستی به سمیلاندا دینا و خهریکی تاسولووسکردنیان ده بوو، تا ئاییش لی و جواب هات و گوتی:

- مه لا مه حمود دهست له سمیلانت وه لا به، له لای ئیمه مانای ههیه!

- به قسه ت ناکه م ئاییش، سمیل سمیلی خو مه، دهستی لی ده رناهییم!

- دهست له سمیلانت ده رهینه ده لیم، ده نا ده ردی "قادر شه ریف" ت ده ده می!

ئایش گپرایه وه و گوتی: "جاریک له جارن، قادر شه ریف، به کاری حیزبیه وه لی ره میوان بوو. ئه ویش وه ک مه لا مه حمود هەر خهریکی سمیلانی بوو. پیمگوت دهست له سمیلان وه لا خه، به گوئی نه کردم، قسیک له من و قسیک له و لیک راست بووینه وه، له گز به کرا چووین، که مه چه که م لی ئه نگاوت دوو جارم هیئا و برد، له نیوه راستی ژووری له عه رزیم دا. ده گهل کهوتنی بایه کی لی بووه. ئه حمه د شاهیده و ده زانی وا بوو یان نا؟ ئه حمه د، دهستی بو له ملی دا." ئیدی بوو به گالته و پیکه نین.

نه مانه یشت مه لا مه حمود له سه ری برۆا، بیگومان تووشی زه ره ر ده هات! باسی زینده یاد قادر شه ریف هاته نیو. شه هید قادر شه ریف "هاشم ئه قه لوتولاب" له کاده ناو داره کانی حیزبی دیموکراتی کوردستان، به ئه مری "عه بدولو هه اب ئه ترووشی"؛ فه رمانده ی هیزی خه باتی شو رشی ئه یلوول، سالی ۱۹۶۷/۱۰/۵ زایینی، له سلیمانی تیروور و شه هید کرا.

له داغه را به ره و سه ر شاخان و له ویشرا بو کۆبوونه وه کانی سیاسی و ریکخراوی له ئاوا ییه کانی "کونه کیچ" و "خه رپاپ" چووین. ئه و سه فه ره

له سهه ریهک بیست و چه ند رۆژییه، ههم له باری سیاسی و ههمیش له روانگهی دیداری که ونه دۆست و که ونه ئاشیان هوه، له و سههه رانهیه که له بیر ناچیت هوه.

پاش سههه ری گۆرین، له گه رانه وه دا به پیی وه عد و قه ولی پیشوو ده گه ل کاک سهید ره سوول، به یه که وه چووینه بنکه ی شیخان. کاک ئه حمه د به پیی دل و ده روونی خوی که زوو ده تۆرا و زووش ئاشت ده بووه، چی له دلدا نه ما. بریار درا جاریکی دیکه ی به دوای براده رانی ئه ندام له کۆمیته ی ناوه ندیدا بنیرمه وه، تا له سونی یه کتر بگرینه وه، که ئه وان گه رانه وه وی کاک ئه حمه دیش، له شیخانرا، بیته وه سۆنی.

کاک ئه حمه د، جیا له ناره زایی ناوخوی، له لایه ن ده زگاکانی شو رشیپرا، کارشکیینی و دزایه تی ده گه ل ده کرا، ئه و دزایه تییه به تاییه تی له لایه ن "عه ولاغا پشه ری"، که له و زه ماندا فه رمانده ی هیزی پیشمه رگه ی مه لبه ندی باله کایه تی بوو له لای بارزانی نهمر، فزولی و موفه تتینی لی ده کرا.

هه رچه ند نه ک هه ر کاک ئه حمه د به ته نی، بگره ئیمه له سهه ریه ک هه مووی کورده رۆژه لاتیه کان له ده زگای شو رشی ئه یلوولدا، له بهر دلان نه بووین؛ به لان کاک ئه حمه د توفیق که که سیکی تیکۆشه ر و ناسراوی له میژینه و به کاروباری شو رشیسه وه زۆر ماندوو بوو، پله ی ناخۆشه و بیستیه که ی له سه رتر بوو. بیجگه له شه خسی بارزانی نهمر که ده یپاراست و ده یپاراستین، ماباقی ده گه ل گیا که که ری تفت و تال، لیکیان نه ده کردینه وه؛ مه گه ر چه ند که سیک له بهر پرسیان که ئه وانیش به په نجه ده بزیردران.

ئه وه ش، ره نگه بیجگه له هۆ و سه به بی سه ره کی که عیباره ت بوو له سازان و پیوه ندی ده گه ل دوزمنی نه ته وه بیمان ئیران، ریشه یه کیشی له هه لویسته کانی پیشینه ی حیزبی دیمۆکراتی کوردستان؛ به تاییه تی شه خسی کاک ئه حمه د توفیقدا بووبی، که ئه و له ناکوکییه کانی ناوخوی پیشوو ی ده سه لاتداری شو رشدا، لایه نگری بارزانی و سیاسه ته کانی بارزانی بوو.

هه ر چۆنیک بی، کاک ئه حمه د له بهر چاوان دزیو بوو، له وان هه ش نه بوو سهه ر دابنوینی، بیته ژیر رکیف، جا له و رۆژه را که له سهه ر ده ستووری کاک ئه حمه د

مه لای خوږخوږه، که له لاپه ره کانی پيشوودا باسی هات، ئیعدامی شوږشگيږانه کرا، چونکه ئیعدامی مه لای ناوبراو به توّمه تی، خه یانته به میلله ت، به رپوه چووبوو له بهر ئه وه که مه لا به جاسووسی و به قازانجی حکوومه ت ببوو به حیزبی و ژیربه ژیر به جاسووسی خزابوو نیو رپیکراوی مه اباد و شارویرانه وه و بگره و بکوژهی سه ره تای به هاری سالی ۱۹۶۴ له ورا ده زاندره و بارستایی پهروهنده و فایلی ئه وه هیرشه ی ریزیم به ته واوی به ئه ستوی مه لای گورینه وه ده بی به بار.

جا له ته نی کردنی ئه وه مه لایه، له به رپرسانی ئیرانخوازی ناو شوږشرا، ببوو به هو ی گوشاریکی زیاتر بو سهر شه خسی کاک ئه حمده و سهر بنکه ی شیخان، هاوکات، گازه نده یی و دووزمانی ئه ملا و ئه ولا له کاک ئه حمده له لای بارزانیش.

وهک زاندره، له ئیعدامی مه لادا، ئه وه براده ره ی که ئه مره که ی به جی گه یانده بو، شه وه به تاریکی قاپوږه فیشه که که ی بو نه بیندرا بووه که هه لیبگریته وه، فیشه کیش له وه فیشه کانه ده بی که حکوومه تی ئیران پشته که ی ده کراندن بو شوینه ونکه، جا دهیدا به شوږش. به وه مه به سته ش پشتی فیشه که کانیان ده کراند، تا ئه گهر وه ده ست ریزیمی ئیپراق که وتن، ئاشکرا نه بی که ئیران ئه وه فیشه کانه ی داوه به شوږش. وا ده بی که پاش سه فه ری مه لا بو جه هه ننه م، قاوغه فیشه ک ده که ویته بهر ده ستی ساواک و راست ده بینرنه وه ناو شوږش. ئه م ده ست و ئه وه ده ست، ده یگه یینه جزوری بارزانیی نهر، هه لبه ت بو شکایه ت و بو دووزمانی له کاک ئه حمده تو فیق و بی به ره مه ییش نابی.

له مهرج و مه جالیکی ئاوا دژ و تووشدا، که بو ئیمه به گشتی و بو کاک ئه حمده به تایبه تی له ئارادا بو، به یانییه ک له وه به یانییانه که ده گه ل کاک سه یید ره سوول میوانی بووین له بنکه ی شیخان، پاش به رچایی به یانی، کاک ئه حمده ده سته پيشمه رگه یه کی ۸-۹ که سی ره گه ل خو ی دا و له بنکه ی وه ده ر که وت. گو تی: "کاریکم هه یه، یه ک دوو سه عاتیکم پی ده چی و دیمه وه." ئاگام لی بوو له سهر رپگا، له خو ار بنکه که وه، کو رته ماوه یه ک به یه که وه دانیشتن، دیسان وه ری که وتنه وه. کاک "مه لا عه ولای مه لا عوسمان" یه کی ک

بوو لهو کهسانه‌ی که ده‌گه‌ل ده‌سته پێشمه‌رگه‌کاندا بوو جوئ بووه و به‌په‌له به‌رهو بنکه‌که گه‌راوه، لام وابوو ده‌بی شتیکی له بیر چووبی و بوئ ده‌گه‌رپته‌وه.

مه‌لا عه‌ولا، له به‌ر ده‌رگای بنکه‌وه، بانگی کردمه‌ ده‌ری و گوئی: "کارم پیتته."، چوومه‌ ده‌ر، گوئی: "کاکه! من پیاوی کهس نیم، بیجگه‌ له پیاوی خه‌لکه‌که‌م. من ئەندامی حیزبی دیمۆکراتی کوردستانم. ئەحمەد تۆفیقم له تۆ خوشتر ده‌وی، چونکه‌ باوه‌رم پێیه‌تی، به‌لان تۆش وه‌ک ئەحمەد، ئەندامی کۆمیتە‌ی ناوه‌ندی و به‌رپرسایه‌تیت له حیزبدا، به‌قەد به‌رپرسایه‌تی ئەحمەد تۆفیقه. ئیمه‌ ئەوه به‌رهو کاریک ده‌چین که قازانج و زه‌ره‌ری پیی هه‌مووان ده‌گرپته‌وه. ره‌نگه‌ پیت نه‌گوترا بی ئیمه‌ بو کوی ده‌چین و خه‌ریکی چ کاریکین! بویه به‌ ئه‌رکی خۆم زانی بگه‌رپمه‌وه و پیت بلیم که ئیمه‌ ده‌گه‌ل کاک ئەحمەد ده‌چین تا کهسانی له به‌رپرسانی شو‌رش ببینی. به‌ ئیمه‌ی گوئوه، هه‌رکه‌سیکم ده‌ست له‌سه‌ر دانا گولله‌بارانی بکه‌ن!"

کوره‌ هه‌ی نه‌بی! شتی وا چۆن ده‌بی! هه‌ر به‌ پێخواسی، به‌غار و به‌ بانگ و هاوار، دواي کاک ئەحمەد و براده‌رانی که‌وتم، له دووری بنکه‌یان گه‌یشتمی. هه‌ر چۆنیک بوو هیوه‌رم کرده‌وه و هیندیکیشی به‌سه‌ردا هاتم. گوئی: "کوره‌ لیم‌گه‌ری، گوئیکیان پی هه‌لیناوم، گوئیک."

ده‌ستم له ئەستۆ کرد، به‌ قوربان و سه‌ده‌قه، گێرامه‌وه بنکه‌که. پاش ئەو کیشه‌یه‌ش دوو سی رۆژیک له لای ماینه‌وه و وا به‌ باش زانرا تا گه‌رانه‌وه‌ی بارزانیی نهر، که بو پێراگه‌یشتمی جبه‌ه‌کانی شه‌ر چووبوو مه‌ل‌به‌ندی پینجوین، جاری واز له گێره‌گیری عه‌ولاغای پزده‌ری و مه‌کته‌بی ته‌نفیزی و مه‌کته‌بی سیاسی پارتی، بینی.

له‌و به‌شه‌دا، نیویک له به‌ریز مه‌لا عه‌ولاي مه‌لا عوسمان هات. به‌ پێویست ده‌زانم ئەگه‌ر هه‌ر کورته‌یه‌کیش بی، بیره‌وه‌ریکی لی بکه‌مه‌وه و لی بدویم، چونکه‌ له روانگه‌ی نووسه‌ری ئەو یادداشتانه‌وه، مه‌لا عه‌ولا له‌و که‌سایه‌تییه هه‌لکه‌وتووانه بوو که بزای رزگاریخوازی خه‌لکی ئیمه‌ به‌ ده‌گمه‌ن به‌ خۆیه‌وه ده‌بینی.

مهلا عهولای کوری مهلا عوسمان، خه لکی دئی "بادیناوی"، ناوچهی پیرانشار، بوو. نازانم چۆن و له کهنگی پرا ببوو به ئەندامی حیزب. یه کهم جار له باشووری کوردستان، له شارۆچکهی سهنگه سهر چاوم پیی کهوت. مهلا عهولای، پیاویکی چوارشانهی که له گهت، یه کجار به تاقهت، که له و زه ماندا ته مه نیکی ۴۸-۴۹ ساله ی ده نواند. بره سه واد و خوینده واریکی مزگه وتی لای مه لای کورده واری خۆمانی هه بوو. پیاویک بوو تا بتهوی به ئینساف، به ویجدان و به دوور له درۆ و ده له سه و دوور وویی.

مهلا عهولای کادر بوو. کادریکی ئازا و خاوهن بوچوون و خاوهن را و خاوهن هه لویست. تا بتهوی به بیروباوه ر و کوردخۆشه ویست بوو. له نیو ئیمه دا به قسه گرنی گرنی به ناوبانگ بوو، چونکه له کهسی نه ده پیچایه وه و چی به باش زانیبا نهوی ده گوت.

جاریکیان به یه که وه ده چووین بو لای کاک ئەحمه د توفیق له مه لبه ندی برواری بالای، له گوندی "کانی ماسی"، ریگایه کی پینج شهش رۆژی به پیمان. له ریگادا زۆر ماندوو ببووین و تینوایه تی هیرشی بو هینابووین. ئاو وه گیر نه ده که وت.

مهلا عهولای مات ببوو، دهنگی لئوه نه ده هات. گوتم: "ئه وه بو قسه یه ک ناکه ی، له میژه بیدهنگی." گوتی: "هه ر بیر له وه ده که مه وه که پیموایه ئیوه خه یانه ت به میلله ته که ی خۆتان ده که ن!" گوتم: "برا، خه یانه ت تاوانیکی گه وره یه، هه روا به ئیشتیا ناشی بگوتری، به لگه ت چیه بو ئه و قسه یه ت؟" گوتی: "به فکری من، ئیوه هینده له و ولاته دا ئیمه دینن و ده به ن، تا هه موو ئاوی چۆکمان داده چۆری، ئیدی له رۆژه لاته، جوولانه وه مان بو نه کری و شورشمان له ده ست نه یه."

مهلا عهولای، گه لیک تایبه تمه ندی تایبه ت به خۆی هه بوو، که جیی سرنج و لیدوانن، ئەگه ر گونجا با. له و تایبه تمه ندیانه ی، بیجگه له ئازایه تی، مرووایه تی، ئەقیده و ئیمانی به رزگاری خه لکه که ی پته و بوو. مهلا عهولای، هه ر به و پییه که خاوهن توانا و که له گه ت و باریک بوو، هه ر به و راده یه ش به خۆرا بوو.

جاریکیان گپرایه وه و گوتی: له گهرمین، له بناری قهندیلرا، به کویستاناندا، دهچوممه وه ولات له ناوچهی پیران، بو سهردانی دایک و برا. "گوتی: "له ریگادا تووشی تاوئوچیغی کونه ئاشنایه کی خوم هاتم و لامدا. کابرای دوستم خوی له مال نه بوو، کابانی مال به خیری هییام و له بهر ئاگری بن سیلی نانکردن دانیشته، هاوکات قسه وباس و خواسمان، گرم کرد

کابان، له نیو وتووئزدا، پهیتاپهیتا، ههویری تیری داویشته سهر سیل، دهبرزا و دهینا سهر سهلهی نیوانمان و منیش به بی ئه وهی به خوم زانیبی، پویبوومی و خواردومن. وهختایه ک دیم کابان له بهر ههویر ههستا سهر پی و خوی تهکاند، پرسیم:

- ئه وه چی دهکهی؟

- دهچم ئارد دینم، بو ههویر!

- ئه دی ئیستا نانت نه ده کرد! کوا نانهکان؟

- کاکه تو خواردنت، ده بی ههویر بشیلمه وه."

گوتی: "ئه و تهشته نانه م به گهرمی و ههروا به ویشکی خواردبوو و به خوم نه زانیبوو!"

مهلا عهولا پیاوئیکی زهحمه تکیش و بههیممهت بوو. ساکار دهژیا و ههرگیز نه بو خوی و نه بو مال و مندالی یاریده و یارمهتی له حیزب نهویست. خوی خوی و بنه مالهی دهژیاندا. دهگهل ئه وهش که ههموو دهستووریکی حیزی به ریوه دهبرد و ههموو ئهرکیکی پیئه سپیردراوی راده په راند. کار و کاسپی تووتنچیتی و بهر هه مهینانی له دهست نه ده دا، بزئیوی خوی و مال و مندالی خوی له زهوی که سب ده کرد، له هه مان کاتیشدا پیشمه رگهیه کی ههره به جهرگ و ئازا بوو، چاوی له گولله نه ده ترسا. ئه وهندهی جه بههیه کی شهر دهگهل دوزمنمان به دهسته وه بووایه، مهلا عهولا دلخوازانه له وی ده بوو.

له شهری به ناوبانگی "هه ندرین" سالی ۱۹۷۰ زایینی دا، مهلا عهولا بهرپرسایه تی دهستهی پیشمه رگهیه کی حیزی به ئه ستوه بوو. دهسته پیشمه رگهیه دهگهل مهلا عهولا، له وانه بوون که به شداری شهری هه ندرین

بوون و هیژی سهر سوپای ئیپراقیان بو دانرابوو. شهری هه ندرین له و شهرانه بوو، که ده بوو له چیرۆک و داستاناندا بنووسریته وه. دهستکه وتی شهری هیبده زور بوو که له گواستنه وه نه ده هات. منیش له براده رانی خو مانرا، بوخچه سیغاریکی "رۆسمه ن" م پیگه یشت، که مه لا عه ولا، له سه نگه ری ئه فسه رانی ئه رته شی ئیپراقی، وه ده ست هی نابوو.

مه لا عه ولا میوانداری کۆنفه رانسی دووه می ح. د. ک. یش بوو. کۆنفه رانس، له دیی "ورته" له بناری زنجیره کیوی "قه ندیل" ئاخروئوخری مانگی گه لاویژی ۱۹۶۹ی زایینی به ستر، که هه موو ته داره ک و پیپراگه یشتنی کۆنفه رانس ته نانه ت به کۆل به فری له قه ندیله وه شپرا، له ئه ستوی ئه و مرو خاوه ن هه ست و به شه ره فه وه بوو که به خوی و به مال و مندالیه وه، له خزمه تیدا بوون.

مه لا عه ولا، له هجومی داگیرکارانه ی سوپای پاسدار و ئه رته شی ئیران بو سهر ناوچه کانی پیپرانشار سه رده شت، مانگی خه رمانانی سالی ۱۳۶۱ی هه تاوی به سالی ئیرانی، هه رچه ند ئه رکی پیشمه رگایه تیشی له ئه ستو نابی، ده چپته جه رگه ی شه ره وه و مخابن له و شه ره دا شه هید ده بی، هه زار سلاو له گیانی پاکی و یادی پیروزی هه ر به خیر بی.

دوو که وته وه. هه رچۆنیک بوو له شیخانرا گه راپینه وه سونی، له ته داروکی گه راندنه وه ی براده راندا بووین، که ئیواره یه کی ساردی به بارانی ئاخ مانگی پایزی ئه و ساله، واته ۱۹۶۵، "سه ید هه سه ن" ناو، برازای کاک ئه حمه د توفیق، له سونی په یدا بوو. نامه یه کی کورتی له کاک ئه حمه درپا بو هی نابوو که نووسیوو ی ئه وه هه سه نم نارد و نامه یه کم بو مه لا مسته فا نووسیوه تا هه سه ن بو ی ببا بو مه لبه ندی پینجوین، داوام کردوو ته کلیدی من روون بکاته وه. پیم باش بوو به لای سونیدا بی، ئه گه ر توش پیت باش بی، بو ی ببا.

من پیم باش نه بوو ئه و نامه یه بچی بو بارزانی. نیگه ران بووم به و نامه یه شکایه ت و دووزمانییه کانی وه بیر بیته وه که لییه و له و پیرا، له کاک ئه حمه د کرابوون و به و نامه وه بیر هی نه ره وه یه، بارزانی شتی ک بلی که بو ئیمه به زه ره ر ته واو بی و کار له کار بترازی.

V

ده گه ل سهد حه سهن قسه م کرد، به جیگای چوون بو پینجوین بگه ریته وه بو شیخان. نامه یه کم بو کاک ئەحمەد نووسی که سهد حه سهنم له سه فهری پینجوین گیرا وه ته وه دوا، چونکه پیم مه سلّه حه ت نه بوو به نامه خو وه بیر بارزانی بخه یه وه. وا باشه چاوه پروان بی تا ده گه ریته وه، ئەوسا بچییه خزمه تی و قسه ی خو تی ده گه ل بکه ی.

سهد حه سهن نامه ی وه رگرت که بگه ریته وه بو شیخان، به لان وای نه کرد بوو. له لای ئیمه، که ده رده که وی، خو ی ده دزیته وه، ری پی پینجوینی داده گری، نامه ی کاک ئەحمەد ده گه یه نیته ده ست بارزانی نهمر، ئەویش له جواب نامه یه کی کورتدا نووسی بووی: "ئەحمەد! وا به باش ده زانم بچی بو لای ئەسعه د خو شه وی له ناوچه ی زاخو. له براده رانی خو ت هه رچه ند که سیکت پی باشه ده گه ل خو ی ببه، نوخته و ته واو. تازه ئیدی هیچ نه ده کرا، عیلاج نه ما. بارگه وینه ی تی کنا، چه ند براده ریکی پيشمه رگه ی ده گه ل خو برد له دیی "کانی ماسی" له نیزیکی سنووری باکووری کوردستان، له ناوچه ی ژیر ده سه لاتی ره حمه تی "ئەسعه د خو شه وی" جیگیرکرا.

دوورخسته وه ی کاک ئەحمەد، زه بریکی دیکه ی ناخوش بوو ویمان کهوت. په رتوبلاویکی زیاتری به دوا دا هات. له هه مانکاتدا گوشاری شوړش بو

سه ر کورده رۆژه ه لاتی و ئەندامانی حیزبی دیمۆکراتی کوردستان، له زیادبووندا بوو له هه موو جیوشوینیک، به تایبه تی له ناوچه ی باله کایه تی، هاموشۆمان، وه زه حمه ت که وتبوو.

سه روبه ندی زستانی ئەو ساله، ۱۹۶۵، پاش دوورخستنه وه ی کاک ئەحمه د، کاک فایق، له مه ئموورییه تی ۳ مانگه ی کار و تیکۆشانی سیاسی، که له ۶ مانگیش تیپه ر ببوو، گه راره سونئ. دوو رۆژ پاش گه رانه وه ی، هه ر به بریاری خۆی، به ره و مه کته بی سیاسی پارتی له دئی "زارگه لی" وه ری که وت. که گه راپیه وه سونئ، به ئەمری گواستنه وه ی بنکه ی سونیوه بو "دۆله ره قه" له ناوچه ی رانیه، گه راپیه وه.

ده گه ل گواستنه وه و وه لاکه وتن له بنکه ی سونئ نه بووم. ئەمری مه کته بی سیاسی و مه کته بی ته نفیزی پارتی، به بی ئەوه ی که به شیوه یه کی ره سمی ده گه ل حیزبی دیمۆکراتی کوردستان دابنیشن، پیم شتیکی ناراست بوو و به بوچوونی خۆم پیم قبول نه بوو. ئەمری بارزانی به لی، به لان هی مه کته بی سیاسی بو؟ لیم بوو به که له وه کیشی و گوتم: "له سونئ وه لا ناکه وم، چ ده بی با بیئ."

به مه به ستی دژایه تی و لیدوان له مه ر دوورخستنه وه ی بنکه ی سونئ بو دۆله ره قه، ریگای زارگه لی و مه کته بی سیاسیم داگرت. له وی چاوم به به ریژ کاک "حه بیب حه مه که ریم"؛ سکرتهیری ئەوکاتی پارتی، که وت. پاش وتووێژیکی زۆر، ۳ ریگام له پیش کاک حه بیب دانا. مانه وه له سونئ، زیندان، ته حویلدا نه وه به ئیران. کاک حه بیب وه ک عاده تی خۆی بوو زۆر به نه رمی ده گه لم دوا و ئاخریکه ی گوتم: "کاک ئەمیر هه ر جی و شوینیکی پیت خوشه، له وی بن."

ئو قسه یه ی کاک حه بیبیش چ سوود و فایده یه کی نه بوو، چونکه تا له سه فه ری دیدار له گه ل کاک حه بیب گه رامه وه، کاک فایق بنکه ی سونئی راگواستبوو بو دۆله ره قه، به لان ئیمه چه ند که سیک، له وانه کاک سمایل شه ریفزاده، کاک حه مه ده مین سیزاجی، کاک سه ید ره سوول و کاک سالار حه یده ری، له سونئ ماینه وه و چۆلمان نه کرد.

زستانی سالی ۱۹۶۵مان له پرش و بلاوی و کەس له کەسیدا سەر کرد، سەرەبەهار، وەک ماروموور، بووژاینه وه، بریاری کۆبوونه وه یەک له بنکە ی دۆلەرەقە، راگەیه ندرا. دەوروبەری مانگی پووشپەر، لهوی کۆ بووینه وه. له ئەندامانی کۆمیتە ی ناوهندی هەلبژێردراوی کۆنگرە ی دووهەمی حیزب ۳ کەس بەشداری کۆبوونه وه کە بوون. کاک فایق، کاک میرزا حمەد و نووسەری ئەو یادداشتانە. بیجگە له و ۳ کەسە بەشیکیش له ئەندام و کادرەکانی حیزب تیدا هەبوون. باس و بەرهەمی هەرە گرینگی کۆبوونه وه ی دۆلەرەقە، دوو بەند یان دوو مادە ی له خو گرتبوو. یەکەم پیکهینانی کۆنفەرانس ی بۆ چارەسەری له شیرپوی و ناکوکی ناوخوی. دووهەم بەجیدی و لیبراوی وه دوا ی سەروسۆراگی کاک سدیق هەنجیری کەوتن، کە ماوه یەک بوو له ناوچە ی باله کایه تیدا بی سەروشوی ببوو.

کۆبوونه وه ی دۆلەرەقە کۆمیتە یه کی پیکهینا بۆ کاروباری کۆنفەرانس. له کۆبوونه وه کەدا کەسی وا هەبوون پیمان خوش نەبوو کاک ئەحمەد بەشداری کۆنفەرانس بی. من پیداکریم هەبوو بۆ بەشداری بوونی به شەرتیکم دادەنا بۆ کۆنفەرانس و بۆ بەشداری خوشم له کۆنفەرانسە کەدا.

کاک ئەحمەد ئەندامی کۆمیتە ی ناوهندی و بەرپرسی یەکەمیش بوو له حیزبی دیموکراتی کوردستاندا. بەبی ئەو کۆنفەرانس، له کار و ئەرکەکانیدا سەرکەوتنی وه دەست نەدەهینا هیچ بگره رەنگ بوو هەر خوی کۆنفەرانسە کە گیرگفتی حاکم و داکەتووش زیاتر بکا و پەره ی پی بدا. کاک فایق پی ئەسپێردرا کە دوا ی ونبوونی کاک سدیق بکەوی، لهو باره وه یاریده ی مەکتەبی تەنفیزی وه دەست بی. بۆ کاروباری کۆنفەرانسیش، یاریده و یارمەتیا ن لی داوا بکا.

له سەر بزربوونی کاک سدیق، بۆچوونی تاییه تی خو م هەبوو لام وابوو له وانە یه کاک سدیق کە کەسایه تیکی زۆر مولایم و ئارام، له هەمانکاتدا دوورکەوتوو و ناشارەزا له هەلسوکەوتەکانی کۆمەلگای کوردەواری بەتاییه تی هەلومەرجی ناسک و ناله باری شۆرش و ناتەبایی ناوخۆیمان، وه رەزیا ن کردبی و گەشتیته راده یه ک له بیه یوا بوون، کە بەبی دەنگی و

به نهینی به ره و تاران له باشور ده رچووبی، خوئی گه یاند بیته وه تاران و لهوئی ماتهی هه لگرتبی. ده نا کئی کاری به مرویه کی ئاوا بی ئازار ده بی، به لان دواتر هه له بوونی بوچوونی خووم لی پوون بووه.

با نه یشارمه وه که له دانیشتنه کانی کو بوونه وهی دو له ره قه، ههر له نیو قسه و باساندا، هه ست و ئی حساسی کی وام بو پیک هات که به ندوباویک له گوریدا یه. ده سه ته بازیکی تازه هاتوته کایه وه. ده ست و ده سیسه ی حیزبی شیوعی ئی پراق و حیزبی توده ی ئیرانم له و ناوه دا ده دیت و لام و ابوو کاری بو ده کهن. ئه و ده سه ته ناموباره کانه، به که لک وه رگرتن له ساکاری هاورپیانی ئیمه و له گوشاری بی مانا و نه زانانه ی به شی ههره زوری ده سه لاتداریتی شورش، له سه ر ئیمه ئه و گشته کادر و پیشمه رگه ی حیزبی دیموکراتی کوردستان، خه ریکه ده ستمان به زاخاودا ده چی!

حیزبی شیوعی ئه و کاته، هاوپه یمانی ده گه ل ده وله تی ئی پراق هه بوو. به و بو نه وه ده گه ل شورش که له شه ری حکومه تی ئی پراقدا بوو، که وتبووه دزایه تییه وه و نا کوک بوون. ته به عن حه زیان ده کرد له روزه لاتی کوردستان هه رایه ک ساز بی، جا ده گاته کوئی، که یفی خو یه تی ههر هیند که ده گه ل ده وله تی هاوپه یمانی خوئی، ره پیش بی و ئوموراتی خوئی بو برپا به سه. له هه مانکاتدا له به رانبه ر شورش باشور که ریژی می ئیران پشتیوانی لی ده کا، با ئه وانیش به یاریده ی حکومه تی ئی پراق له روزه لاتی کوردستاندا، فیتنه یه ک بنینه وه. له روانگه ی ئه واننه وه کورد گوته نی، قه زی ئارد به ئارد، ههر ده ست ئارداوی ده بی.

له لایه کی دیکه وه حیزبی فه رتووتی توده ی ئیران، که سالهای سال هه روا له و نیوه دا بی که لک و هیچ له ده ست نه هاتوو له ولاتانی روزه لاتی ئوروپادا که وتبووه، که له راستیدا بی ئه ده بی نه بی کورد گوته نی له که ریک ده گه را نالیکی پیوه بی، ههر هه ل و مه جالیکی هه لکه وته ی ئه وتوی ده قوسته وه تا لی بی به خاوه ن، پوزی پیوه لی بدا، خوئی تییدا بنوینی، جا با ههر قه ده ریک و کورتخایه نیش بی، به و مانا و به و ته رتیه، ئیمه یان به کلاوسووری به ر له شکری ناوزه د کردبوو و خه ریک بوون گورگانخواردوویان ده کردین.

گوتم، ئەو گومانەم هەر وهک ئیجساسیک زیاتر، له کۆبوونه وهی دۆلهره قه دا بۆ پیکهات. کهچی هەر قه ده ریک دواتر دیمانە ی به خیر روخساری خۆی نواند، رهحمهتی کاک که ریم حیسامی سه روسیمای له به غدا، ئاشکرا بوو.

رۆژیک لهو رۆژانه، وا بزانه مانگی دووه می به هاری سالی ۱۹۶۶ ای زایینی، "عه بۆش" ناو کوری رهحمهتی ناسراو به "حه مه سه رشکاو" له سه نگه سه ر، پهیدا بوو. حه مه سه رشکاو له پێشمه رگه کانی کۆماری کوردستان ده بی که له پاش تیکچوونی کۆمار، ئاواره ی ئیپراق و له ویرا ریگی ده که ویته به غدا و له وئ جیگیر ده بی. عه بۆشی گۆرین، کوری ئەو رهحمه تییه و مالیشی له به غدا بوو. له هەر حالدا، ئەو سه روبه ند، ئیمه له سه ر ریگی هاتونه هات مابووینه وه و زۆر له ژیر گوشاری شۆرشدا بووین. ئەو رۆژه ی که عه بۆش گه یشتبووه سه نگه سه ر، منیش بۆ سه ردانی پێشمه رگه کانمان له جه به هی سه نگه سه ر بووم.

عه بۆش به داوی مندا چوو بووه بنکه ی پێشمه رگه کان و داوا ی منی کرد بوو، براده ریک ره گه لی که وتبوو بۆ نیو بازار و له وئ له سه ر شه قام تووشی یه ک هاتین.

عه بۆش که له پێشدا دیتبووم و ده مناسی، پسوله یه کی پێچراوه ی دامی، که کردم هوه نامه یه کی رهحمه تی کاک که ریم حیسامی بوو بۆ من که نووسی بووی، نامه یه کم له که سیکرا به نیوی "قه ندیل" پێگه یشتوووه. له سه ر داوا ی قه ندیل که پیمو ابو ده بی تو بی، هاتوو مه ته به غدا و لی ره چاوه رپوانتم. رهحمه تی ئەو زه مان به مال و منداله وه له "بولغارستان" نیشته جی بوو.

من قه ندیل نه بووم و هیچ پێوه ندییکی شم ده گه ل رهحمه تی که ریم و دوکتۆر قاسملووش نه بوو، ئەگه رچی زۆریشم پێ خوش بوو بیانبینم و چاوم پێیان بکه ویته وه، به لان قه ندیل نه بووم. به شک و گومانی خۆم ده بوو دۆستانی هه واداری حیزبی توده، واته کاک حه مه ده مین سیراجی و کاک سمایل شه ریفزاده بووبن که به و نیوه داوا ی پێوه ندیان لی کرد بی.

هه لومهرجی ئیمه لهو کاته دا که ئه و نامه یه م پیگه یشت زور ناریک و ناله بار بوو، له وه دهرسام عه بوش وه بهرپرس و جوئی مه سئولینی شورش بکه وی و تووش بی، بویه به په له جواب نامه یه کم بو رحمه تی که ریم نووسیوه و بوم نووسی خاوه ن ناوی قه ندیل نیم، به لان نامه که ت به قه ندیل ده گه یه نم و... نامه م پیچاوه و ته سلیم به عه بوشم کرد و بیم گوت هر ئه و ئیواره پوژه ش به په له له سه نگه سر وه ل اکه وی. رحمه تی کاک که ریم له بیره وهرییه کانی خویدا" له بیره وهرییه کانم/ بهرگی سیهم" به هیندی ئالوگوپه وه، باسی قه ندیل و ئه و نامه و جواب نامه که ی هیئاوه ته وه.

نووسه ری ئه و یادداشته نه، قه ندیل نه بووم، نووسه ری نامه ش به هه له پیی وابوو ده بی قه ندیل بووم. نامه ی گورینم دا به کاک حه مه ده مین سیراجی تا خویمان ته گیری لی بکه ن، ئیدی نه وه دوا ی نامه که وتم و نه به دوا ی کاری ژیربه ژیری ئه و جه ماعه ته وه.

خوا بته سینیته وه ئیدی هر به ته واوی له "مووی ماست" حالی بووم، له شکوگومانی خوم ده چووم و گه یشته یه قین. کاک سمایل شه ریفزاده، چووبوو بو به غدا بو دیداری رحمه تی که ریم حیسامی و له وی کهینه و بهینه ی خوینی ده گه ل بریبوو.

گوتم سه روبه ندی گه یشتنی ئه و نامه یه، ئالوزیکی زیاتر له نیو خه لکه که ی ئیمه دا هه بوو، چونکه کاک فایق له میژ نه بوو ده گه ل براده رانی خوی دوله ره قه ی به جی هیشتبوو، گه یشتبووه پوژه لات، ههروهک له میژیش نه بوو که رحمه تی کاک "مونتته قیم قازی" له لایه ن ده زگای پاراستنی شورشه وه ده سته سه ر کرابوو. ده سته سه رکردنی رحمه تی مونتته قیم خوی چیروکیکی کورتی هه یه، که ره نگه له و پیوه ندییه دا، بو باسکردن بشی.

چیروک ئاوا ده ست پی ده کا، که چه ند پوژیک له پیش ئه وه دا کاک فایق، باشوور به جی بیلی و به یه کجاری بگه ریته وه بو پوژه لات و جوولانه وه ی ساله کانی ۴۶-۴۷؛ به سالی ئیرانی؛ واته ۶۷-۶۸ زایینی

دهست بداتی، رهحمهتی مونته قیم قازی، دهگه ل کاک عهولا موعینی، پیکه وه دهچنه ههولیر.

لهو سهفه رهدا، له پرووی ساکاری و کهملیکدانه وهیی له بارودوخه که، چاویان به "قادر اغا" ناو ده کهوئ له عه شیره تی "مهنتک"، ئه و قادر اغایه، هاوزه مان جاش ده بی، جاشیکی به دهسه لات و خه ته رناک، که ناسیاوی دهگه ل هه مووی ئیمه ش هه بوو، چونکه وهختیک له وهختان، بهندی شورش و له بهندیخانه شینیدا بوو، که براده رانی ئیمه پیی راده گه یشتن به و شهرته هه ر له ریگای براده رانی ئیمه شه وه، ریی هه لاتنی له زیندان، بو خوش کرابوو.

به هه ر ئاوایه ک بووبی وا دیته پیش که کاک عهولا و کاک مونته قیم، هاوری دهگه ل قادر مهنتک، گویا چاویان به "قائد فرقه ی ههولیر" ش هه ر ده کهوئ و میوانی ده بن. ئه و دیداره نه پیویستانه هه روا هاسان و ساده، له ژیر چاوه دیری دهسگای به دهسه لاتنی پاراستنی شورش، تیپه ر ناکا، پییان ده گاته وه.

جا له گه رانه وه دا که رهحمه تی مونته قیم له ریگای گه لاله وه، ده گه ریته وه، له سه یته ره ی پردی زهرد، دایده به زینن، ماوه یه ک هه ر ونی ده کهن، دواتر ده رده کهوت که رادهستی ئیران کراوته وه. به باوه ری خوم، ئه و دیدار و گیران و رادهستکردنه وه یه، له سه ر یه ک کاریگه ری له سه ر دهستی پیکی پرۆسه ی جوولانه وه ی ساله کانی ۶۷-۶۸ هه بوو.

لیره دا پیم خوشه به کورتی ئه وهنده بلیم که ئه و پشیوی و ناکوکییه گشتییی له و سه رده مدا داوینگیری ئیمه کادر و پیشمه رگه کانی ح. د. ک. ببوو، له دایکبووی گشته هو و سه به بیک بوون که کورت و پوخت، له خواره وه، ده یانه یمه وه.

له پله ی یه که مدا، تا ئه و جییی ئیمه ی ده گرتته وه، ساده و ساکارئه ندیشی و له به ره مدا، به هه له هه له سه نگاندنی هه ل و مه جاله کان، چ ناوخویی ناوخومان، چ له لیكدانه وه له پیوهندی دهگه ل شورش و دهسه لاتنی شورش له باشووری کوردستان. هه ر به و پییه، خودزینه وه له و بهرپرسایه تییه که هه م

حیزبی دیمۆکراتی کوردستان و ههم کوردی رۆژهه لاتی، به پیوانه ی کوردایه تی له به رامبه ر هه لناسکی شۆرشی باشوور و به رژه وه نده گشتیه کانی، که له راستیدا پارێزگاریکردنیان، له ئه ستۆی گشت و هه مووان بوو.

هه ر به و ئه ندازه یه ش له خۆباییبوونیکی له راده به ده ر، له هه مانکاتدا، قاره مانبازیکی نابالغ، که ئاپارات و ده زگای نیزامی ریزی می ئیرانی زه مانی شای زیاتر له ئه ندازه ی خۆی لاواز و شپریو هینابووه حیساب و به ده ستی که می گرتبوو ههم له خۆی ئیراندا و ههم به گشتی له ناوچه که دا. با ئه وه شی لی زیاد بکه م و بلیم که براده رانی ئیمه هه روا له خۆرا و به هه وه نته، کووره گوئ ببوون، له و باره وه هۆ و سه به بیکی به رچاو بو ترس و له رزی شۆرشگی رانه، به دی نه ده کرا.

له پله ی دووهه مدا، ده ستتیوه ردانی حیزبی تووده ی ئیران، به ده سکیشیی حیزبی شیوعیی ئیراق له کاروباری ناوه وه ی حیزبی دیمۆکراتی کوردستان، به مه به ستی ریشه ئازۆیه کی نوئ له ناو حیزبدا به که ره سه ی چه ند براده ریکی وه ک ده گو ترا " تووده کرات " ه وه. حیزبی تووده، هه لی بو هه لکه وتبوو، خه ریک بوو له ئاوی لیخندا ماسی بو خۆی بگری. وای ده دیت که ده ره تانی مه یدانداری بو ره خسابی، ده یه ویست پی بیته وه نیو نیوانه وه.

که وابوو کوئ و کام جیگا بو ئه وان باشتر له حیزبی دیمۆکراتی کوردستان ده ست ده که وت، که ههم پایه گایه کی هه راوی کو مه لگای خۆی هه بی و هه میش به گویره ی راوکه ی کۆنه کۆلانه ی خۆی له ویدا، زه مینه ی گووران ه وه و بوورانه وه یه کی دیکه ی لی بگری، که بی به روانگه ی هیوا و هومیدیکی نوئ بو رۆل و نه خشی له ده ستچوو یان! بو یه وه ک سیسارک بوئی که لاکی کردبی، له به غه داوه سه ریان پیوه نا!

به بوچوونی خۆم، له و نیوه دا بو به ئامانج گه یشتی حیزبی توده، ده سکیشیی حیزبی شیوعیی برا له ئیراق، نه خشیکی گرینگی تایبه تی هه بوو، ههم بو تیکدان و ههم بو هانده ری. له راستیدا حیزبی شیوعی ببوو به واسیته و به ده لالی پیوه ندیییه کانی حیزبی تووده. به شیوه ی جیاواز

جیاواز، ده چوو ده که لیشهی هیئنده کادر و پیشمه رگهی ئیمه وه، تا به ههر جوریک بی، له دیوی رۆژه لاتی کوردستانیان بکه نه وه، به قه ولی خویان شوپشیکیان لهودیوی سنوور، پی ساز بکه ن.

له و کاره یاندا مه به ستیکی دیکه شیان ده پیکا، به و مانایه که ده بوون به به ره هلست له ده سه لاتی شوپشی باشوور. له حیسابی خویاندا وایان دانابوو ئیستا که ئیران توانیویه تی شوپشیک له ئیرا قدا به رپا بکا، ئه دی ئه وان بو نه توانن له ئیراندا هه مان کار راپه رینن!

به ش به حالی خوم، هه م له هه لسوورانیان و هه م له نییه تی حیزبی شیوعی ئاگادار بووم، به لام ئه و کاته ی لیم بوو به یه قین که نوینه ریکی خویان نارده لای منیش، هه رچه ند ده یانزانی نه له خه تی ئه واندام و نه پشتگیری ده که م له هه لگیرسانی ته قه و پشیوی له رۆژه لاتی ولات له بارودوخی ئه و رۆژگارد.

نوینه ری حیزبی شیوعی بو دیدار و لیگی رانه وه م بو به شداری له شوپشی بنیاتنراویاندا، براده ریک بوو به نیوی "عه لی..."; ناسراو به دوکتور عه لی، به رپرسی کومیتته کانی حیزبی شیوعی له مه لبه ندی رانیه، که بو ئه و مه به سه ته، هات بو دیتنم. دوکتور عه لی ساله کانی پاشتر له حیزبی شیوعی وه لا که وت، به خوی و به خانمی هاوسه رییه وه "داده مریه م" تا ئاخری رۆژی شوپش له باشووری کوردستان، هه ر ده گه ل شوپش مانه وه و پیشمه رگه بوون.

دوکتور عه لی له سه نکه سه ر چاوی پیم که وت. ئه گه ر به هه له نه چووبم کاک هه مه ده مین سراجی ده گه ل بوو، به لان ئه و هه روه ک گوینگر هاتبوو به شداری ره دوه ده لی قسان نه بوو.

دوکتور عه لی هه لگری په یامیک بوو له حیزبی شیوعی رپا، به و مانایه که نووسه ری ئه و یادداشتانه ش رپای وان به هیئند وه رگرم و ره گه ل که وم. دوکتور عه لی ئه و داوایه ی له لایه ن حیزبی شیوعییه وه لی ده کردم و له لایه ن ئه وانه وه لی ده گی رانه وه تا منیش به مابا قی جه ماعه تی کادر

و پيشمه رگه ی ماوه له دیوی گهرمین، بگه مه کاک فایق و به شداری بکه م له شۆرشی تازه هه لگیرساوی ئه ویدا.

به قسه ی دوکتۆر عه لی، حیزبی شیوعی به هه موو شیوه ی "ئیعلامی" و دعایه یی؛ واته به نووسراو و به ته بلیغات، له خزمه تی شۆرشی گۆریندا ده بی. له یاریده و یارمه تی حیزبی شیوعی بو شۆرشیکی ته یار و سه رتاسه ری له رۆژه لاتی کوردستان حالی بووم.

له جوابدا گوتم برا، ئیوه دژایه تی خۆتان ده گه ل ده سه لاتی شۆرش و وه زعی له گۆرئ، ده توانن به شیوه یه کی دیکه بینه پیش. له و پیوه ندیه دا، ئیمه مه که ن به ده سه تچه یله. نه ئیوه به حکومه تی ئیراقیشه وه، جیگای ریزیمی ئیران ده گرنه وه و نه ئیمه ش ده بین به وه ی که ئیستا لیڤه هه یه. ئیمه جارئ ئه و توانایه مان نییه.

دوو رکه وتمه وه، با بیمه وه سه ر مه تلّه ب، هو ی سیهه م که ریخۆشکه ر بوو بو ئه و گشته ناته بایی و لیک نه بان بوونانه، واته شۆرش له ئیمه و ئیمه له شۆرش، له وه دا بوو که هه یچ بهرنامه و پلانیکی نه ته وایه تی بو شۆرشی باشوور، له گۆریدا نه مابوو. ئه وه نده ی له پیشدا هه بوو به ده ستتییوهردان و نفوزی ئیران له ناو شۆرشدا، به ته وای و وه لانرا بوو؛ چ ره گ و ریشه یه کی پیوه نه مابوو، به چه شنیک که دیارده ی نه ته وایه تی و گرینگی پشتیوانیی ئه و هیژ و تاقه ته کارسازه، ئیدی هه یچ حیسابیکی له ده زگای شۆرشی ئه یلوولدا، بو نه ده کرا.

به شیکی هه ره زۆر له ده زگادا، به ئالفه له گوئی و ده سه مه له لگری ریزیمی ئیرانه وه سه ریان گهرم بوو و له و ریگایه دا، چ مه رز و سنووریکیان نه هیشته بووه. هه رکام له و کاربه ده ستانه به پیی بوچوون و به رژه وه ندیی خۆی له و بوارانده دا، هه لسوکه وتی ده کرد. نموونه ی بهرچاوی ئه و دزیویانه ئاکاری "عه بد الوهاب ئه تروشی"؛ فهرمانده ی هیژی خه بات و ئه ندامی کومیته ی ناوه ندیی پارته ی له ده سه لاتدارانی ئه و کاتی شۆرش و هه ر به و چه شنه "عه ولاغا پشه ری"؛ فهرمانده ی هیژی ناوچه ی باله کایه تی، پیای خاوه ن ده سه لاتی شۆرش و هه ر به و پییه خاوه ن خزمه ت بو ئیران ئه و زاته ناموباره کانه بوون.

ناکری خۆ له وه ببویرم و نه لیم، که شهید "سامی عه بدوره حمان" که به که سایه تیی سیهم له ده سه لاتدا ده ژمیردرا، نه خش و پوئیکی ههره خراپ و تیکده رانهی هه بوو له به سه رهات و کاره ساته کانی ئه و زه مانی که داوینگیری حیزبی دیموکراتی کوردستان و کادر و پیشمه رگه کانی هاتبوو دیارده یه که له روانگهی مرووایه تی، میژوویی و نه ته وایه تیی وه، ئاکامییکی زهره ربار و پروویه کی گه لیک ناحه زی به خۆیه وه گرتوو ه.

چیرۆک له گوندی "دیڕی"ی دۆله ره قه که وه ک گوترا، بنکه ی کاک فایقی لی بوو ئاوا ده ست پی ده کات، که به پیی پیگه یشتن و سازان ده گه ل مه کته بی ته نفیزی شوړش، خه رچی ژیا نی خه لکه که وه ک ههر بنکه یه کی دیکه ی شوړش، له مه کته بی ته نفیزی و مه کته بی سیاسییه وه ده درا به بنکه ی دیڕیش. بو راپه راندنی ئه رک و کار، کاک فایق که سیک به نیوی "ئه حمه د باراممیرزا" پیشمه رگه ی بنکه، که به ئه حمه ده کویر ناو دیڕ بوو، وه ک رابیت و پیوه ندیدار، به مه کته بی ته نفیزی ده ناسینی تا جیره پیتاک و خۆراکی بنکه ی دیڕی، هه موو جارئ ئه حمه ده کویر، وه ری بگری بو بنکه ی راگویزی.

ئه حمه ده کویر، که له میژیش نه بوو ههر له پروی ئاشنا یه تیی پیشین و براده ری تیی زه مانی مندالی ده گه ل کاک فایق، هاتبوو به بنکه ی حیزب له سونی و له ویرا بو دیڕی، به مه رحه مه تی کاک سامی عه بدوره حمان، ده کری به جاسووس له سه ر کاک فایق و باقیی کادر و پیشمه رگه کان له بنکه ی دیڕی. له وئ، چی باسکراوه و ههر قسه و به رنامه و پلانیک جا با ههر قسه ش بووبی، ئه حمه ده کویر گه وره ی ده کاته وه و بو خو شیرینی و قازانجی گیرفانی خۆی، به چه ند قات و به رامبه ره وه، ته حویلی کاک سامی ده دا. ئه ویش، یان ئه وانیش، هه روا به هه وه نته، سه ناریویه کی گه وره و ترسناکی لی ساز ده کا و سه ری ماره که ش له دیڕی داده نی.

جا به بی ئه وه ی لی بکو لنه وه، مه نتیق و تیگه یشتوویی به کار بینن، ههر هه لسو که وتییکی ئیمه مانان، به تایبه تی هیی براده رانی که له بنکه ی دیڕی ده مانه وه، به به دگومانی و دژ به شوړش چاوی لی ده که ن. نه خشی

ئهحمهده کویر وهک و پرپه جادووی کاک سامی، کاری خوئی کردووه و چاودییری پشکنین و گومانلیکراوی لهسه ر ئیمه، له دهسگاکانی شوپرشدا ههمهگیر دهبی. ئهوهش کییشهیهک بوو که قبوولکردن و قوتدانی بو ئیمه ی به لای خووه ولاتپاریز و شوپرشخوشه ویست، هاسان نه بوو.

جا هر لهو سهروبهندهدا و له جهو و ههوایهکی ئهوتودا که به تازه کیش پهحمهتی مونته قیمی قازی له گه رانه وهی سه فهری ههولیر، له باله کایه تی، دهسگیر کرابوو و له راستیدا هه ل و مه جالیکی تازه تری لهسه ر پی و سوارتری هینابوو به رههم، په یامیک به نیوی مه کته بی تهنفیزییه وه به بنکه ی دیری رادهگا، که کاک فایق بچی بو مه کته بی تهنفیزی، کاریان پی هه یه.

کاک فایق، به له بهرچا و گرتنی که شوه وهای ناله باری له ئارادا، به تاییه تی لهسه ر خودی وی، له لایهک سویز و قسه ی ژیربه ژیری دهگه ل حیزبی شیوعی، له لای دیکه وه سه فهری به تازه گی کراوی پهحمه تی مونته قیم و کاک عهبدو لای برای له ههولیر، که باسی کرا، لهو په یامه دردونگ دهبی و ترسی لی ده نیشی.

بویه به هه موو و به گشتی پيشمه رگه کانی بنکه ی دیریوه و به حازری به رهو مه کته بی تهنفیزی له باله کایه تی وه ری ده که وی. له دهوروبه ری مه کته بی تهنفیزی له دی "دهرگه له" له بنکه ی حیزبی شیوعی، ده مینیتته وه و که سیک له هاوکارانی خوئی ده نیری بو مه کته بی تهنفیزی تا لهو په یامه بکو لیتته وه که به نیوی مه کته بی تهنفیزی بو هاتوو.

کابرا، گويا دهچی و دهگه ریتته وه و پی ده لیتته وه که له مه کته بی تهنفیزی گوتویانه ئه وان په یامیان بو نه نار دووه و چ کاریکیشیان پی نییه. به رواله ت، زیاتر هر لهسه ر ئه وهنده قسه یه تووشی له خو نیگه رانی دی، لای وا ده بی بی و نه بی له باره گای بارزانی و له شه خسی پهحمه تی کاک ئیدریس بارزانیه وه به نیوی مه کته بی تهنفیزی ئه و په یامه ی بو چوو، ئه وهش له وانیه داویک بی بوی داندرا بیتته وه. له ده رگه له را، ریگا ده گو ری و به رهو بنکه ی سونی دی.

ئوهی له بیرم مایی، پاش نیوه پۆیهک بوو که کاک فایق گه یشته بنکهی سونی. لهوی شه رحه حالی بو گپراینه وه. ئه و پۆزه به هه لکه وت شه هید "مه لا ئاواره" ش به میوانی له سونی له لای ئیمه بوو، به تازه گی له پۆزه له ترا هاتبووه وی، دهنه ماموستا ئاواره له و کادره تیکۆشه رانه بوو که به دایمی له ناوچهی کاری خۆیدا ده ماوه و جار جار و بو سهردان نه با، نه ده هاته وه باشوور. ئه و ئیواره ی که کاک فایق هاته سونی، ماموستا ئاواره ش له وی حزوری هه بوو.

وهک گوترا، کاک فایق هه مووی ئه و هه لسه و ته و زه مینه سازییانه و له به ره مه دا گوشاری شوپش بو سهر حیزبی دیموکرات و کادره کانی، هه روه ها په یامی گورین به نیوی مه کته بی ته نفیزی و ده ستگیرکردنی ره حمه تی مونته قیم قازی و... به ده سیسه و به پلان داده نا بو لیدان حیزبی دیموکراتی کوردستان، ناوه پۆکی قسه کانی ئه وه بوو که ئیمه لی ره "ناو شوپش" جیمان پی لیژ بووه، ده بی چاره یه ک له خۆمان بکه یین.

گوتم: "برا گیان! جارێ مه علووم نییه ئه و که سه ی تو ناردووته بو مه کته بی ته نفیزی، هه ر چووبیته ئه ویش، پاشان ئه گه ر چووبیش مه علووم نییه کیی دیبی، بی له وه ش ئایا هه ر ئه وه نده بو شوپشیک ده بی؟ سه ره پای گوشار، به ره هه لستی و بی نازبوونمان، ده کری خۆ به گو میدا ده یین؟" گوتم: "ده گه ل ئه و بوچوونه نیم که ده لی هه رچی ده بی با بی، هه م زیان به خۆ بگه یه نین و هه م تووشی هه لویستی نادرست بیین به رامبه ر به شوپشی باشوور." لام وابوو و گوتم: "ئه و شوپشه، شوپشیکی نه ته وه ییه، سه رکه وتن یان تیکشکانی، کاریگه یه کی راسته وخوی ده بی له سه ر چاره نووسی نه ته وه ی کورد، ئه رکیکی نیشتیمانپه روه ریه که سه ره پای هه موو ئاسته نگی و ته نگزه یه ک، ده گه ل بین و له خزمه تی دا بین." ئیستاش که ئه و چه ند دیپرانه ده نووسم، هه ر له سه ر ئه و باوه ریم. لاشم وایه، گوتم: "ئه و ئاسته مکارییه که ناته بایی ئیمه شی پیوه دیاره، ریگه چاره یان نه بی، با مه جالی دیدار و باسیکی جیدی له و باره وه ده گه ل شه خسی بارزانیی نه مر پیک بینین، دلیا بووم هه م بو مان ده گونجی و هه میش بو مان هه لده بری. با ئارامتر به ره و پیری کی شه و مه سه له کانمان بچین."

پام و ابوو و گوتم: "له خراترین حاله تدا ئەگەر هیچمان بۆ نه کرا و جیبه جی نه بوو، با پیشمه رگه کانی حیزبی دیمۆکراتی کوردستان ده گه ل هیزه کانی پیشمه رگه ی شوړش، جیگا و ریگیان بۆ دیاری بکهین و خو شمان؛ واته کادره کان، به گشتی ده ست دهینه گوچان و کتیب، به بی چه ک روو له حوجره ی مزگه وته کان و نیو فه قیکانی براده رمان بکهین، که ته قریبه ن هه موویان حیزبی و کاران، با ده گه ل ئەوان بین و کاری سیاسی و حیزبایه تی ده وام پی بدهین، دلنیام ده حاوینه وه و کاریشمان بۆ ده کری."

پاش کیشه و جه ده لیکی ته واو له و بارانه وه، به تایبه تی له مه ر ئەو پیشه اته تازه یه ی په یامی مه کته بی ته نفیزی بۆ کاک فایق، هاتینه سه ر ئەو باوه ره که لیکۆلینه وه یه کی تازه ی له سه ر بکهین. پیشنیار کرا کاک فایق با جارئ له بناری قه ندیل له گوندی "قه لاتۆکه" و ده وره به ر بمینیته وه، نه چیته وه دیوی رۆژه له لات، تا خو مان ده چین بۆ مه کته بی ته نفیزی و باره گای بارزانی، له کیشه که سه ر ده رده کهین و لیمان روون ده بیته وه هه له و غه له ت له کوپرایه.

کاک حه مه ده مین سراجی و نووسه ری ئەو یادداشتانه، ده بوو بچین بۆ مه کته بی ته نفیزی و باره گای بارزانی. نایشارمه وه، بۆ چوونی مه کته بی ته نفیزی و باره گای بارزانی شه رتم هه بوو، ئەویش ئەوه بوو تا ده چین و دیینه وه، کاک فایق هه ر له و شوینانه بمینیته وه که باسکران و نه چیته وه بۆ ناوه وه ی رۆژه له لات، مه رجه که م لی وه رگیرا و کاک فایق قبولی کرد. ئەو به جه ماعه ته وه له سونی به ره و قه لاتۆکه وه ری که وت. ئیمه ش خو مان ساز کرد تا سه ی رۆژ به رووناکی به ره و گه لاله و باله کایه تی وه ری که وین.

رۆژی دوایی، سه رله به یانی، له بنکه ی سونی را روو به باله کایه تی وه ری که وتین. تازه له دی ده رچوو بووین، تووشی دوو پیشمه رگه له ده سته ی کاک فایق هاتین که پسوله یه کی ئەویان پی بوو که کردمه وه و خویندمه وه، نووسی بووی، من لی ره هه ست به حه سانه وه و دلنیایی ناکه م، وا رۆیشتم بۆ ناوچه ی "نۆکان" و "کانییه زه رد" له ودیو، ئیوه له

گه پرانه وه دا خه به ریکم لی مه علووم بکه نه وه. ئە گەر وابوو که دنیاییه ک له ئارادا، بی ئە وه ده گه ریمه وه ده نا، نا. وا باشه ئیوهش بیچنه وه و بگه نه ئیمه.

ده قی ئە و نامه یه له بایه گانی حیزدا پراگیرابوو، رهنگه هه ر مابیش. به و شیوه یه کاک فایق شه رتومه رجه که ی نیوانمانی نه برده سه ر، وه ک نووسیوو ی ئاوی رۆژه لات بووه، ئیدی چوونی ئیمه بو باله کایه تی و لیکۆلینه وه له په یامی گۆرین، مانای تیدا نه ما.

وه ک گوترا، من دژبه ر بووم، که له بارودۆخیکی ئە وتۆدا به چه کداره وه بگه رپینه وه بو رۆژه لات، ده مزانی بمانه وی یا نه مانه وی تووشی ته قه و شه روشۆر هه ر ده هاتین. یه ک یه ک و دوو دوو به به ره هم ده کوزراین، هیچی زیاترمان له ده ست نه ده هات، مه گه ر هه ر هیند بووباین به قاره مان، باوه ریشم به و قاره مان بازییه ی نه بوو.

کاک فایق که هه ر له پێشدا بریاری گه پرانه وه بو رۆژه لات ی بو خوی دانابوو، کاغز و ئامرازی چاپه مه نی له چه شنی تایپ و رۆنیو ده گه ل چه که زیادییه کانی حیزب چی له لا بوو له بنکه ی دیری، هه مووی ده گه ل خوی بار کردبوو و هینا بوونی. له دییه کانی ده وره به ر وه ک "زیوکه" و "ئاشی وه تمانی" و چه ند شوینیکی دیکه هه شاری دابوون، تا دواتر چاره یان بکا.

رۆیشتنی کاک فایق و جه ماعه تی ده گه ل بووی، ده نگی داوه. هه م له ناوه وه ی ولاتا ته قیه وه و هه م له باشوور. له لایه ن ده سه لاتداریتی شۆر شه وه به هه ستیاریکی ته واو و له پروانگه ی ئە وانه وه به مه به ستی زه ره ر و له تمه گه یان دن به شۆرش، بلاو بووه و قسه وباسی له سه ر ده کرا. ته نانته ئیمه مانان؛ ئە و به شه له حیزب که به هیچ شیوه یه ک له و هه ل و مه جاله دا ده گه ل گه پرانه وه ی چه کدارانه بو رۆژه لات نه بووین، ببووینه جیگای شکوگومان و زۆرتر وه ک پشتی جه به ی براده رانی گه راوه بو رۆژه لات، فایل و په روه نده مان بو کرابوو.

به راوبوچوونی خۆم لام وابوو که درهنگ یا زوو ههم گه پان و پشکنین له شوین و جیگاکانی ئیمه دهست پی دهکا و ههم چاودیرییه کی زیاتر ده که ویتته سهر بنکهی سونی له سهر سنوور، له وانیه ریگامان پی نه دهن له سونی بمینینه وه. پیشنیارم کرد بهرله وهی پیمان رابگه یه نن با خۆمان له سونی وه لا کهین و بنکه مان ببهینه شاروچکهی سهنگه سهر، که له وی بنکه یه کی پیشمه رگه کانی حیزبیشی لی هه بوو که له ژیر فه رمانده یی شه هید "حسو میرخان ژاژوکی" فه رمانده ی هیزی کاوه، خزمه تیان ده کرد.

له وه ههست و ئیحساسه پرا، له سونی وه لا که وتم، بارگه و بنه م گواسته وه بو نیو دهسته ی پیشمه رگه کانمان له سهنگه سهر. ماموستا مه لا ئاواره گه پراوه بو ناوچه ی تیکووشانی خوی، بانه و سه رده شت. چه ند که سیکی دیکه له دوستان، که بوچوونی جیاوازیشیان هه بوو؛ له وانه کاک حه مه ده مین سیراجی و کاک سمایل شه ریفزاده و کاک سالار حه یده ری هه ر له سونی مانه وه.

وه ک بو ی چووبووم و هه ستم پی کردبوو، زوری پی نه چوو پشکنین بو دارایی و چه ک و چۆلی حیزب له لایه ن ده سه لاتداریتی شوپشه وه، ده سته ی پی کرد، له تایپ و پوئیی و کاغه زرا بگره، تا ده گاته چه کوچۆل... چی لی ره و له وی شاردرابوونه وه وه به رده ست که وتن و به تالان چوون، هه ر به و شیوه یه ی که مال و دارایی جاش و دژ به شوپش ده سته ی به سه ردا ده گیرا.

هاوکات چه ند جاریک هیزی پیشمه رگه، له ژیر فه رمانده یی "مام وسوو دزه ی"، که نه و کاته پوستی جیگری فه رمانده ی هیزی کاوه ی به مله وه بوو، وه دوا ی کاک فایق و براده رانی ده که وتن و ده چوونه پوژه ه لاتی کوردستانه وه. نه وه ی مه علووم بوو، هه موو جاری ده گه ل نفره ت و بیزاریی خه لکی نه و دیوی سنوور پووبه پروو ده بوونه وه و هه روا بی نه تیجه ده گه رانه وه باره گاکانی خویان.

زستانی سالی ۱۹۶۵ زور به ناخووشی بو ئیمه؛ نه وانیه که مابووینه وه و سنوورمان نه په راندبوو، چووه سهر. گوشار و بروبیانوو پیگرتن، چاوه دیری و هینان و بردن، مه سه له ی پوژانه مان بوو. ئیمه؛ نه وانیه که له ناوچه ی

ژیر دهسه لاتی کاک حسو میرخان ژاژوکیدا بووین، تا ئەندازه یهک باشتر بووین و رعایه تمان دهکرا. نهگیراین و بیئیحترامی که متر پرووی دها، چونکه بیجگه له وهی که کاک حسو خوی مرویه کی گورد و نیشتمانپهروهه بوو، ههرچی له باره گای بارزانپرا ئەمری پی نهکرا با، نهیده کرد.

کاک حسو، چونکه عهجه مخۆشه ویستیش نه بوو و خوی به تهواوی له پیوهندی دهگه ل ریژی می ئیران دهپاراست، بیجگه له وانه هه مووی بنه ماله ی باوکی که کاتی خوی دهگه ل بارزانپرا نهمر که وتبوونه رۆژه لاتی، له دیی "گو یجگه لی" که به مولکی دیی بنه ماله ی قازیبه کان- دیی خوالیخۆشبوو سه یفولوتفزادت، گه وره شاعیری نه ته وه یی و گه وره پیاوی رۆژه لاتی کوردستان، باوکی رهحمه تی دوکتور رهحیم سه یفی قازی نیشته جی کرابوون و ریژیان لی گیرابوو، له و پرووه وهش دهگه ل نووسه ری ئەو دیپرانه، هه ره له سه ره ئەو کۆنه حسابه، نیوانی خۆش بوو؛ هه رچه ند جار جار تیکیش دهچووین و تووشی مرخیش مرخیش دههاتین. به لان به ریژیان هه یج جاری له ئەندازه و سنووری ریژ و حورمهت، به نیسبهت منه وه، ده رنه چوو. کهم جاریش وا هه بوو کارم پی هه بووبی و داوا یه کم لی کردبی، به نیسبهت خه لکی ناوچه که وه، لیی قبول نه کردبم و قسه ی شکاندبم، یادی به ریژی به خیر بی.

له ناوچه کانی دیکه ی شوپرش، به تایبه تی له باله کایه تی و له ناوچه ی هیژی خه بات که له ژیر دهسه لاتی عه بدولوه هاب ئەتروشیدا بوو، ههروه ها له ناوچه ی سلیمانی و لقی ٤ ی پارتی، هه یج زولم و زوریک نه ما که دهگه ل ئیمه ی حیزبی دیموکراتی کوردستان-گو یا حیزبی براش- نه یکه ن. له زیندانپرا بگه ره، تا کوشتن و ته حویلدا نه وه به ئیران؛ ته نانته به کوژراویش، هه ره خویان نه پاراست. به و چه شنه لاپه ره ی هه ره به عه یب و عار له میژوو یی تیکۆشانی کوردایه تیدا، له و کات و شوینانه را، کرایه وه.

جیی ئاماره یه و بو گوتن ده بی که بلیم، سه ره رای زوره ملی که دهگه لمان دهکرا و ویپرای گوشاری هه مه چه شنه ی که له سه رمان بوو، به فه قیری و نه داری و بی ژیانیکی که موینه شه وه که له نیو ئیمه دا حاکم بوو، هه رگیز

کورتمان نه هیئا، هه رگیز ته سلیم و ملکه چ نه بووین، به گیان و به دل به هومییدی پوژگاری باشتر، به عه قیده پته و به ئیمان و باوه پ به ریگی خومان، سه ربه رزانه ماینه وه و ده ورانی ناله باریمان له گریژنه برد. لهو ریگیه دا، پشتیوانی و دلسۆزی و هاوکاری خه لکی خومان له باشوور، به هه موو شیوه یه ک ده گه لمان بوو، که له راستیدا نموونه یه کی بهر چاو بوو له یه کییتی و هاوسۆزی نه ته وایه تی له کورده واریدا.

بره پیشهاتیکی خوش بو بزهی لیو ده شی. لهو زستانه ناخوشه پر ناته و اووییه ئیمه دا، جاریکیان "مامۆستا هییدی"؛ واته کاک خالد حیسامی، شاعیر و ئه دیب و خوشپراویژی کورده واری، به میوانی له باله کایه تیرا هاتبووه سه ردانمان له سه نگه سه ر و میوانمان بوو. بیکه وه و به پییان سه فه ریکی سونیمان کرد، تا دیداریکی ئه و دوستانه مان بکه یین که له وئ مابوونه وه. کاک مه لا سه یید ره شید و شیخ بایز شه ریف، کادر و پیشمه رگه ی ئه و کاته ی حیزب له سه نگه سه ر ده گه ل بوون سپاس بو یه زدان شیخ بایز جارئ هه ر ماوه و ئیستا که له سه رچناری نزیک شاری سلیمانی نیشته جییه - چه ند پوژیک له سونی ماینه وه، سه رئه نجام پوژیکیان، به یاینیکی که میک دره نگ، له ویرا به ره و سه نگه سه ر له مال ده رچووین.

پوژیکی به ته ر و تووشی بوو، هه م به فر ده زه ویدا مابوو و هه میش نم نم باران ده باری، که له ریگی چیاپی و به رده لان ده رچووین و که وتینه پیده شت، قوره زه له ق گوشاری بو هیئا بووین، ریمان به زه حمه ت ده بری. رییه که مان به بهر دیی "شیرویت" دا راده بورد. شیرویتی ئه و کات، گوندی ره حمه تی "هه مزاغ"؛ براچووکی ره حمه تی "عه لی حه سه ن ئاغای" مه نگور و مالیشی هه ر له وئ بوو. من هه مزاغام دیتبوو و ده مناسی، به لان ئه و کاته ئه و منی وه بیر نه ده هاته وه و نه یه ناسیمه وه.

له بهر گوندی شیروتر، سه عات و نیویک پیاده ره وییمان له بهر بوو تا مزلی مه به ستمان له سه نگه سه ر، پوژ به ره و ئاوابوون و ته قریبه ن هه ره سه عاته وه ختیکی ل یما بووه. مامۆستا هییدی که نه پیاده ره ویکی باش و قوچاغ بوو و نه له ریرویشتندا پشوودریژ بوو، ماندوو و فل گوتی: "با له و"

دییه لادهین. شهو لییره ده بین و به یانی به نه فهسی تازه وه وه ری ده که وینه وه!" هه رچی ده لیل و به لگه م بو هیئاوه، که برادر ریگایه کی زورمان نه ماوه، زور پی ناچی ده گهینه جی، ئیستره حه تمان له وی خوشتر ده بی، با به و مانگه ره مه زانه، روو له مالی خه لکی نه ناسراو نه کهین، فایده ی نه بوو؛ پی خوش بوو بمینینه وه، ئیمهش له به روی ته سلیم بووین.

گوتم: "ده باشه ده مینینه وه. بو ئاگاداریش بزانه ئه و دییه نیوی شیرویتته، دیی هه مزایای مه نگوره. پیته خوشه میوانی ماله کابرایه کی گوندی بین، یان پیته باشه روو له دیوه خانی ئاغا بین!" ماموستا مالی ئاغا ی په سند کرد، روومان کرده دیوه خانی هه مزایا.

هه مزایا چاپه زیکی هه بوو به نیوی "وه سمان" وه سمان یان عوسمان، که له لای ئیمه وه سمانه که ی پی ده گوترا، ئه ندای حیزب و له کوره جحیله مه نگوره کانی لای خو مان بوو که پاش ئاواره بوون، له لای هه مزایا گیرسابوو و ببوو به چاپه زی و هاتوچوی بنکه ی سونیشی هه بوو. وه سمان، که ئیمه ی له دیوه خاندای دیت زور کیف خوش بوو، هینده ی بللی یه ک و دوو سه ماوه ری وه گیزه خست و چای دییم کرد و کهوته هاتوچوی ده ر و ژوور.

جاری پوژی هه ر مابوو، به ربانگ نه ببوو، که هه مزایای خاوه نمال، به که په نک و گوچانی شوانیییه وه وه ژوور دیوه خان کهوت. وه هه موو شت ده چوو وه ئاغادی نه بی. به دابی مه نگورایه تی و باوه ی ناوچه که، گوتی: "هه رچی میوانه به خیر بی!" سپاسمان کرد و له لامان دانیشت.

هه مزایا به پوژوو بوو. سه ماوه ر قزقز ده کوئی و بوئی چای تازه دیمکراوی نیو چادانی سه ر سه ماوه ر که له ژووری دیوه خانه گه رابوو ره مه زانی له بیر هه مزایا بردبووه، سیغار به دهسته وه، پهیتا پهیتا، به وه سمانه که ی ده گوت: "چای تیکه ئه ماما چا!"

وه سمان گوتی: "هه مزایا ره مه زانه، جاری پوژی ماوه، مه لا بانگی نه داوه."

هه مزاجا که پیاویکی قسه له پروو و یه کجار ساکار بوو، بۆ ده قیقیه که
بیدهنگ بوو، به لان له سه رپا هاواری لی ههستا، گوتی: "ده بچۆ ده ری
بزانه مه لا بانگی دا یان نا!"

- ئاغا! خو ئیره قه لادزه نییه، شیرویتته و چوار پینج مال، مه لا بانگ بدا
گویمان لی ده بی.

- ئەه هوو! ته لاقم کهوی بانگ بووه، هه ر ئەو مه لایه ی ئیمه وا درهنگ
بانگ ده دا. ده تیکه چای تیکه.

سیغاری داگیرساند، پۆژ هه ر مابوو، پۆژووی شکاند، یان بلین به ربانگی
کرده وه. جا ئەه و جار په ر ژایه سه ر ئیمه و پرسی:

- خه لکی کوین و بۆ کوئ ده چن.

- خه لکی ئەه و خواره یین و به ره و مه کته بی ته نفیزی ده چین.

نده ی هه ر که سی هه ن، به خیر بین! میوان عه زیزی خودایه.

نانی ئیواره ی خورا، به قسه ی خو شه کانی هه مزاجا وه ده میکی خو ش و به
پیکه نینمان رابوارد. وه ختایه ک هه مزاجا هه ستا بۆ نووستن بچیتته وه نیو
مال و مندالی، گوتی:

- ئیوه به پۆژوو ده بن، تا بۆ پارشیو هه لتان بستینینه وه، یان به پۆژوو
نابن!

کاک مه لا په شید جوابی داوه و گوتی:

- ئیمه ئەه و دووانه؛ واته خو ی و شیخ بایز، به پۆژوو ده بین. ئەه دووانه ی
دیکه، ئامازه ی به ئیمه؛ ماموستا و من کرد، و گوتی، ئەه دوو که سه شمان
به پۆژوو نابن.

- جا که یفی خو یانه به پۆژوو ده بن یان نا، خو کهس ناچیتته قه بری
که سه وه.

جی پراخران، بو نووستن پراکشاین، بهدهم پراکشانیشه وه، قسه خوشهکانی
ههمزآغان کاویژ دهکردنه وه و پیدهکهنین، لهراستیدا خه و نه بوو، تا
سهلای پارشیوی مهلای دی، بلیند بوو.

وهسمان نان و ماستی پارشیوی هینا بووه دیوهخان، دهگهل پوژووانهکان
خهریکی پارشیوکردنه وه بوون، که ههمزآغا وه ژوور دیوهخان کهوته وه و
یهکسه رگوتی:

- ئهیی! ئهوانه بو ههئنه ستاونه وه پارشیو بکه نه وه؟

مهلا رهشید گوتی: ئهوانه به پوژوو نابن.

- بو موسولمان نین؟

- بهئی موسولمانن، بهلان به پوژوو نابن. خوشت گوتت کهس ناچیته
قهبری کهسه وه.

- کاکه ههلیانبستینن با ئهوانیش نان و چای خویمان بخون، کهسم نییه
نان و چای بهیانین بداتی!

- ههمزآغا، ئهوانه نان و چای بهیانی ناخون.

- بهئی بهئی! حالی بووم، ئهوانه ماموستان ماموستا، مهنسوولن؛ بویه
به پوژوو نابن. ئهوهندهی گوت و له دیوهخان ده رکهوت.

دیار بوو ههمزآغا، گوتهکانی سهری شهوی خوی له بیر نه مابوو. ئیمه
که خهویشمان لی نه کهوتبوو؛ ههستاینه وه، به پیکه نین و تهفسیر له سه ر
قسهکانی شهو پارشیوی ههمزآغا گوزه راندمان، تا پوژ بووه و ههتاو
کهوته ولاته وه. ههستاین، دهست و چاو شوران، سه ماوهر و چادان له سه ر
سازوباز و ئاماده.

زوری پی نه چوو، وهسمان سینیییهکی گهورهی نان له سه ر که به ماست،
پهنیر، کهره، ههنگوین و هیلکه رازابوو، وه ژوور کهوت و له پیشی
داناین. تازه دهستان به خواردن کردبوو، ههمزآغا به کهپه نک و

گوچانی گۆرینه وه، ههمدیسان لیمان وه ژوور کهوته وه، که ئه و سینییه
به رچاییه رازاوه ی له پیش دیتین، سه ری سورما و به چۆکی خویدا دا و
گوتی:

- ئه ک مالمه هه ی! ئه وه ئه وه هه موو ته عامه بیان له کوئ بوو؟

به پیکه نینه وه گوتم:

- هه مزاعا، خوا گه یاندوو یه تی وه ره بخۆ.

گوتی:

- جا دیاره ده خۆم، چۆن ناخۆم! ته لاقم کهوئ له وه تا مالم، شتی ئاوام له
ماله خۆمدا نه دیوه.

هاته سه ر سین، ی وه ک ئیمه، دهستی کرد به خواردن و به ربانگی پی
کرده وه. له رۆیشتندا گوتی:

- یاره بی به خیر چن. ئه گه ر جارئ دیکهش ریتان کهوته ئه و ناوه، له بهر
ئه و به رچاییه هه ر وه رنه وه ئیره.

وا هاته پیش که سال و نیو پاشتر، که ده گه ل هه مزاعا ببووینه ئاشنا،
جاریکیان نه قلی ئه و شه و و به رچاییه ی بو گپرامه وه و گوتی: "جاریکی
جه ماعه تیکم لی وه ژوور کهوتن به و حاله و به و ره نگه و به و
به رچاییه وه. ئیستاش تیینه گه یشتم ئه وانه کی بوون و ئه و به رچاییه بیان
له کوئ و بوچی بو هاتبوو بوته گری له سه ر دلم!"

گوتم: "هه مزاعا، له و که سانه یه کیان من بووم." گوتی: "نه هه ر سیک
ته لاقم کهوئ، تو ده گه ل نه بووی." گوتم به لی و چیرۆکه کهم له سه رپا بو
گیراوه. ئه و جار گوتی: "ده ک خه جالهت خۆم، چۆن تو م نه ناسیوه ته وه!
ئه گه ر وایه، پی م بلی بزانه ئه و به رچاییه تان له کوئ بوو!"

بو م باس کرد و گوتم: "هه مزاعا، سمایلاغای برای تو، خیزانی له
ئیمه یه، مه نگوری ئه و دیوه، کچی مالی عه ولاغای ئاموزای خۆت.

وهسمانه کهی چاپهزت پیی گوتووہ میوان کین و چ کهسن، ئه ویش ناسیوینی و به بهرچاییه شایانهی گورین، ریزی لی ناوین و تهواو. "گوتی: "دهک مالت ئاوه دان بی، له و کاتهوه بیری لی دهکه مهوه و ئیستای لی حالی ده بم."

هه مزاغای ره حمه تی یادی به خیر، که سایه ییتیکی ساکار و قسه له پرووی خو مالی مه نگورایه تی بوو، له قسه ی نه ده پیچاوه، گال هاتبا یان په مو، وابوو که گه لیک جار وته کانی نهسته ق و ده گمه ن دهر ده که وتن. له وه لکه وتانه ی دیکه، جاریکیان ده گه ل دهسته پیشمه رگه یه کی ئیمه له ناوچه ی بارزان، وه چیای پیریس، که چیایه کی ئاسته م و به هه ورازه، هه لده گه رین. له نیوه ی ریگادا دهسته ولا غداریک، به ئیستر و گویدر یزه وه ده یانگه نی. خه لکه که به گشتی سواری ولاغان ده بن و هه وراز ی ئاسته م ده بری، له چیا وه سه ر ده که ون.

له ئیستیراحه ت و پشووی سه ر چیا، هه مزاغای پروو له خه لکه که ده کا و ده لی: "وه لاهی ئه و کهر و ئیسترانه خدری زینده بوون له ئیمه په یدا بوون، ده نا له و هه ورازه ی ده پساین." مه لا قادری لاجینی، له کادره کانی ئه و کاتی حدک، له و قسه یه ی هه مزاغای هه لده چه رخیته وه و ده لی: "هه مزاغای کفرت کرد، چون شتی وا ده لی!"

هه مزاغای له سه ره خو، ده لی: "ئه و شو رشه بو یه خو شه، پی او شتی ئه وه اش ی لی ده بین ی. ئاخ ر کابرا! خدری زینده ئه وه نییه که له فریای موسولمانان دی؟ ده ئه و کهر و ئیستره له و هه ورازه له فریای ئیمه نه هاتن؟ خدری زینده عهینی خو یان بوون و برا وه."

دوو ر که وته وه، گوشار و زهخت له سه ر ئیمه به رده وام بوو. بنکه کانی ئیمه له ناوچه ی هه له بجه داخران، جه ماعه تی کادر و پیشمه رگه ی ئیمه له و ی ئه وه ی دهر چوون و هه لاتن و گه یشتنه وه ئیمه له ناوچه ی سه نگه سه ر و قه لادزی، نه جاتیان بوو و ئه وانی تر وه ک مام "ئه سکه نده ر عه لی"، "توفیق مسته فا" و "حه بیب" و "جافر" و "محمه د" که پاشناوه کانیانم له بیر نه ماوه، عه بدولو هه اب ئه ترووشی، قولبه سستی کردن و له ناوچه ی سیوه یلرا به ریژی می ئیرانی فروشتنه وه.

سالی ۱۹۶۷ی زایینی، کاک میرزا حمهه، ئەندامی کۆمیتەیی ناوهندی هەر لهو ناوچه گیرا و کهوته زیندانی عەبدولوه هابه وه، چەند رۆژیک پاش گرتنه کهی شههیدکرا و جهنازه کهی دراوه دهست ساواکی ئیران. هاوکات دۆستانی ئیمه له باله کایهتی کهوتنه زیندانه وه و به گشتی و له سهه یهک کهوتینه مهترسیکی تهوا وه.

ئهو کاته که خه بهری گیران و راونانی براده رانمانم له ناوچهی عەبدولوه هاب پیگه یشت، بو نه جاتی گیانیان؛ به تایبهتی ژیا نی میرزا حمهه که ده مزانی مهترسی جیددی له سه ره، روم له مه کته بی ته نفیزی و سیاسی کرد له ناوپردان، تا به لکو له چنگ عەبدولوه هابی رزگار بکه م. له مه کته بی سیاسی پارتنی داوای دیداری کاک حه بیب حه مه کریم؛ سکرتهیری گشتیی ئهو کاتی پارتنیم کرد. زوری پی نه چوو رینوینیان کردم بو ژووری کاک حه بیب. له لای کاک حه بیب "عه لی عەبدوللا"؛ ئەندامی مه کته بی سیاسی ئهو کاته ی پارتنی دانیشتبوو. سکا لای خوم بو کاک حه بیب باس کرد و داوام لی کرد یاریده مان بدا بو نه جاتی گیانی میرزا حمهه. گوتم: "تازه بو ئەوانی دیکه، کار له کار ترازا وه، عەبدولوه هاب، گیرا وه کانی ته سلیم به ئیران کردوونه وه و هه ل له کیس ده رچوو ه چ نا کرئ، کاریک بکه ن که میرزا حمهه به ده ردی ئەوان نه چی."

کاک حه بیب هاوسۆزی خوی راگه یاند و سویندی خوارد که ئەوان؛ واته مه کته بی سیاسی لهو به سه ره اتانه ی ناوچه ی هیزی خه بات و لقی ئی پارتنی بی ئاگان و وه عدی دا به هه موو شیوه یه ک هه ولی ئازاد کردنی میرزا حمهه بدا.

جیی سه رنج ئه وه بوو که له هه موو ماوه ی ئه و قسه و باسانه دا، که زیاتر له سه عاتی خایاند، عه لی عەبدوللا، سه ری له سه ر رۆژنامه ی خه بات که به ده ستیه وه بوو و گویا ده یخوینده وه، هه ل نه بری و مه قی له بهر ده م نه هات. ئاخریکه ی کاک حه بیب رووی له عه لی عەبدوللا کرد و به عه ره بی گوتی: "به شه ره فم ئه وه ی ئیمه ده گه ل ئه و براده رانه ی حیزبی دیمۆکراتمان کردووه، وه ک په له یه کی شه رمه زاری بو هه میشه به نیوچاوانی ئیمه وه ده مینیتته وه." عه لی عەبدوللا مرقه یه کی لیوه هات،

نازانم بو قبول و تهئید بوو یان مرقه‌ی دزایه‌تی بوو ده‌گه‌ل قسه‌که‌ی کاک
حه‌بیب. لام و ابوو مرقه‌مرقی ناوبراو کهم بایه‌خدان بوو بو
به‌سه‌ره‌اته‌کان.

ئیدی هه‌ستام، له هه‌ستاندا، خواحافیزی و توقم هه‌ر ده‌گه‌ل کاک هه‌بیب
کرد، گویم نه‌دا کاک عه‌لی عه‌بدو‌لا، چی دیکه‌م له ده‌ست نه‌ده‌هات. له
هه‌ستاندا، کاک هه‌بیب ئه‌وه‌نده‌شی ئاموژگاری کردم که له باره‌گای
بارزانیش دوای مه‌سه‌له‌که‌ بکه‌وم.

پاش دیداری کاک هه‌بیب چومه‌ گه‌لا‌له و له‌وی له مائی حاجی
ئه‌حمه‌دی هاو‌رپیمان بووم که خه‌به‌ر هات که میرزا حمه‌د شه‌هید کراوه و
مه‌یته‌که‌شی راده‌ستی رپژیمی ئیران کراوه‌ته‌وه.

ئه‌و به‌سه‌ره‌اته دله‌زی‌نانه، به ته‌واوی دلسارد و په‌شیوی کردبووین.
نیگه‌رانی داها‌تووی نادیار و مه‌ترسیدار بووین. رپگ‌چاره و عیلاجمان پی
شک نه‌ده‌هات. له گشتی ئه‌ندامانی ناوه‌ندی هه‌لبزیراوی کونگره‌ی ۲
ته‌نیا ۳ کهس مابوونه‌وه، ئه‌ویش چ مانه‌وه‌یه‌ک! پرش و بلاو هه‌ریه‌که‌ی
له شوینیک و هه‌ریه‌که‌ی به ده‌ردیکه‌وه گرفتار.

ناچار و ناعیلاج، وه‌ک ئیعتیراز و شکایه‌ت، له‌و بیعه‌داله‌تی و زولم و
زوربیا‌نه ده‌ره‌ق به حیزب و ئه‌ندامانی کراون و ده‌کران،
گازه‌نده‌نامه‌یه‌کمان نارده باره‌گای بارزانیه‌ی نهمر، تا به‌شکو‌خوی له‌و
نال‌ه‌باربیا‌نه بکو‌لیته‌وه. ئه‌و نووسراوه‌یه که له ئارشییوی حیزبدا کو‌پیه‌ی
هه‌بوو، ره‌حمه‌تی که‌ریم حیسامی ده‌ستی پیی راگه‌یشته‌وه و له
بیره‌وه‌ریه‌کانی خویدا، به‌رگی سیه‌م- هیناویه‌ته‌وه. نووسراوه‌مان بی
جواب مایه‌وه، سه‌رئه‌نجام، وام به باش زانی که روو له شه‌خسی
بارزانی نهمر بکه‌م، هه‌ول بده‌م چاوم پیی بکه‌وی، مه‌گه‌ر له‌لای وی
ده‌رمانیک بو ئه‌و ده‌ردانه ده‌ست که‌وی.

له لاقانم وه‌راند به‌ره‌و باله‌کایه‌تی و له‌ویشرا به‌ره‌و باره‌گای بارزانی که
ئه‌وکات له ناوچه‌ی حاجی ئومه‌ران، له بناری قه‌ندیله چکو‌له هه‌لیان
دابوو. له‌وی له پیشدا داوای دیدارم کرد ده‌گه‌ل به‌رپی‌زی ره‌حمه‌تی کاک

ئیدریس بارزانی، که یه کهم جار بوو بوو کاریک چاوم پیی ده کهوت. ده گهل ئه وهش، زور به لوتف و دوستانه وه ریگرتم و له کارمی پرسی. گوتم: "هاتووم چاوم به بارزانی بکهوئ". گوئی: "کاره که به من جیبه جی نابی؟" گوتم: "نه خیر به کهس جیبه جی نابی به بارزانی نه بی". ئه وسا گوئی: "ئه ورؤ و ئه وشؤ لییره به، تا مه جالی دیداریکت بوو ده دوژمه وه". رینوینیان کردم بوو خیهو تیکی به تهئی، چرایه کی "عه لادین" یان تییدا هه لکرد و جیگایه کیان بوو نووستنم تییدا راخست. بوو ئه وشه و روزه بوو به جیگای حاوانه وه م.

سه ره به هار بوو. جارئ ولات به ته واوی گهرم دانه هاتبوو و به تایبه تی بناری قه ندیل که به راستی سارد بوو. شهوم له خیهو تی گوریندا روزه کرده وه. به رچایشیان هه رله و خیهو ته دا دامی. وه بیرم دی، سه عات له ده ور به ری ای به یانیدا بوو، که پیشمه رگه یه کی باره گاکه به لمه دیک و دوو پالپشتیه وه، وه ژوور خیهو ت کهوت. لمه ده ی راخست، ده ور به ری هیندیک ریکوپیک کرد و بیده نگ ده رکهوت. زانیم بارزانیی نهمر دیته خیهو ته که وه و منیش که میک به خو راگه یشتم.

زوری پی نه چوو بارزانی وه ژوور کهوت، سلای کرد و له سه ر لمه دی گورین، دانیشت. به گهرمی به خیره اتنی کردم و وه ک عاده تی خوئی بوو چاویکی به دیکه تی به ده ر به ردا خشاندا. عه مه راغا دوله مه ری؛ به رپرسی کیشکچیه کانی خوئی له خزمه تدا بوو، که له بهر ده رکی خیهو ت چه قی.

جارئ هیچ نه گو ترابوو فه رمووی: "عه مه راغا ئیدریس له کوئییه! دا گازی که یه". هینده ی بلئی یه ک و دوو ره حمه تی کاک ئیدریس وه ژوور کهوت، ده گهل ویش چایچی به سینه چایه وه وه ژوور خیهو ت کهوت. بارزانیی نهمر، به گله ییه وه، گوئی: "ئیدریس! حه یف بوو من کوری وه ک تووم هه یه، شه رم ناکه ی من دینیه شوینیک که وینه ی شای به ده ر و دیواره وه بی! پرووی زه مانه ره ش بی روزه که وتوته ئه و روزه، ده نا هه ر له چیلکه روزه دوو سییه کی وه ک ئه و کابرایه دروست ده کهم. ئامازه ی دا به پارچه مقه ببایه کی رونی "شاپه سه ند".

ئهو چهشنه رۆنه له ئیرانرا له کارتۆندا دههات، مقه ببا یان کارتۆن، وینهی شای ئیرانی پیوه ده بوو. لا مقه ببا یهک، لهو مقه ببا یانه به وینهی شاوه، به په نجه ره یهکی چوارگۆشه ی خیوه ته وه درابوو، به پروالهت تا پیشگیره وهی له با و له سه رما بکا بو نیوه خیوه ت. پیشمه رگه ی چایچی، له وینه ی کۆنه مقه ببا نهوی و به په نجه ره وه دایدپی و ده گه ل خۆی بر دیه ده ر. ره حمه تی کاک ئیدریس مه تی لیوه نه هات پاشه و پاش کشاوه، له خیوه ت ده رچوو و رۆیشت.

چه ند ده قیقه یهک، بیده نگییکی ته واو به سه ر ژووره که دا زال بوو، پاشان بارزانی دهستی برد و کیسه تووتنی ده رهینا، دهستی کرد به سیغار پیچانه وه، سیغار یکی پیچراوه ی دهستی خۆی بو هاویشتم، به لان که پاکه ته جگاره ی "رۆزمه ن"ی له ته نیشتم دیت، فه رمووی عه مه راغا له لای ئیدریس سیغاری رۆزمه ن بو ئه میر بینن، ئیدریس لهو سیغارانه ده کیشتی. پاکه ته رۆزمه نم بو هات، به لان هه ر سیغاره پیچراوه که ی به ریزیانم داگیرساند، هه رچه ند له رووی پیشینه وه ده مزانی تووتنی که بارزانی ده یکیشتی، تووتنیکی زۆر زه رد و جوانه، به لان هه ر بهو پییه تهش تووتنیکی توند و ناخۆشه.

باری نااسایی، پاش کیشه ی کارتۆن و شکلی شا، تا راده یهک ئارام ببۆوه، ئهو جار پرسی: "ئییستا له کوئی؟" گوتم: "ئه زبه نی، هه ر له لای قه لادزییم، ناوچه ی ژیر ده سه لاتی حسۆ میرخان." فه رمووی: "گله ییت له حسۆ نییه؟"

هه رچی بادا باد له دلی خو مدا به خو م گو ت و عه رزم کرد له پیش ئه وه دا گله یی و گازانده مان له هه رکه س و به رپرسیکی شو رش هه بی، زیاتر له بارزانی به گله یین. ئهو جار ئه وه ی ده مزانی و ده کرا بیهینمه سه ر زمان عه رزم کرد، له ئاخردا، گوتم: "جه نابت ئه گه ر خو ت به سه روکی تیکۆشانی نه ته وه ی کورد حیساب بکه ی، نابی رازی بی بهو زولم و زوری و بیحورمه تی یانه ی که له لایه ن به شیک له به رپرسیانی شو رشه وه ده رهق به ئیمه ی کوردی رۆژه لاتی و ئه ندامانی حیزبی دیمۆکرات، به رپوه ده چی. ئه ندامانی حیزبی ئیمه ته نانته ئه وانهش که له راده و پله ی

به رپر سایه تیدان، راپ ده نرین و ده گیرین، ته سلیم به ئیران ده کرینه وه، جا با به کوژراوی و به مردوویش بی.

خو ئه گهر جه نابت خو ت به به رپر س نازانی نه له خه لکی کورد و نه له تیکوشه رانی ئه و گه له چه وساوه یه به شو رشی ئیستاشیه وه، خو ده بی خو ت وه ک سه رو کعه شیره تیکی کورد حساب بکه ی و ئیمه مانانیش وه ک په نابهریک له ژیرچه تری سه رو کعه شیره تی خو تدا بیئیه حسابه وه. له داب و نه ریتی عه شایه ریشدا، په نابهر راده گیرئ، قبول ده کرئ، حورمه ت و شه خسیه تی ده پاریزرئ!"

عه رزم کرد، ئیمه به ده ست به شیک له به رپرسانی شو رشه وه، بارودوخیکی ناله بارمان هه یه. هاتووم تا له جه نابت، داوای رپگه چاره یه ک، له وه زعه ناله باره بکه م. عه رزم کرد، راسته که س ئیمه ی بو ئیره بانگ نه کردوو و لیئ نه گیراوینه وه، به لان له جه نابیشته روونه که ئیمه له به ره می تیکوشان و خزمه ت به گه ل و شو رشه که ی، گه یشتووینه ته ئیره نه له برسان. له به رامبه ردا، خو به موسته هه ق و شیوای ئه و بیاددیانه نازانین که ده گه لمان ده کرئ. گوتم: "ئیمه ئه و شو رشه به شو رشی میله ته که مان ده زانین، خو مان به خزمه تکاریکی ئه و شو رشه حساب کردوو. قازانج و به رژه وه ندیی ئه و شو رشه بو ئیمه، له سه رووی گشت ئه مریکی دیکه دایه. ئه گهر جه نابت گه یشتبیتیه ئه و قه ناعه ته که مانه وه ی ئیمه له ناو شو رشدا له باتیی قازانج، زهره ر ده گه یه نی، بفرموو کویت پی مه سلحه ته، بیجگه له سایه ی ریزیمی ئیراق، تا رووی تی بکه یین."

ره نگه له سه ر یه ک بیست ده قیقه یه ک به قسه کانمه وه بووبم. له و ماوه یه دا بارزانیی نهر سه ری هه لنه بری، نه هاته نیو قسه م و لیئ نه بریم. به کورتی و به کوردی دیقی دلئ خو م رشت و وا بزانه کاریگه ریشی هه بوو.

ئه و جار بارزانیی نهر، زور به هیدی و به نهرمی و به مه نتیق، ده ستی کرد به قسه. به شیوه ی جاری هه وه ل دیدار، له مندالی و له گه نجایه تی خویرا ده ست پیکرد. له نه هاتی نه ته وه ی کورد، له دابه شبوونی

کوردستان، له تیکۆشانی بنه مالهیی و شه خسیی خۆی له پینا و رزگاریی کوردستان دوا. باسی کرد و گوتی، نوخته یه کی کوردستان نه ماوه که ده گهل داگیر که ران، نه جه نگیبی. گوتی کوردستان، ولات و مالی کوردانه. نه ئیی ئیرانه، نه ئیی ئیراقه، نه ئیی ترکیه و نه ئیی سوریه، من کوردم و کوردیکی نهو کوردستانه م، له ئاست نهو کیشه رهوایه دا، کیواو کیو ده که م.

سه عات زیاتر قسه ی کرد و له چوارچیوه ی مه نتیقیش ده رنه چوو. که گه یشته وه زعی تایبه تی ئیمه و نه وه ی ده رهق به ئیمه کراوه، گله مه ند بوو له ده ورووبه ری خۆی و گوتی ئیستا ئیدی نایه لن خه لکه که بگه نه من، له به سه رهات و کرده وه کان تا راده یه کی زور بی خه به رم. له باس له سه ر عه بدولوه هاب نه ترووشی، بی ده سه لاتی خۆی به سه ردا راگه یاند. وام لی کداوه که ده زانی به کریگیراوی ئیرانه، به لام ناتوانی یان نایه وئ له وئی لبا. گوتی: "چی بکه م من له سه ر پردی گه یشتوو مه ته ورچی ده بی پیی بلیم خاله، ده نا ده مدری."

له کاک نه حمه د توفیقی پرسی و پرسی ئاگات لیی هه یه یان نا. عه رزم کرد زور که م، وا هه لنه که وتوو به چه سه ردانی. ئامۆزگاری کردم بچم بو دیداری، خو شه ویستی له لای به ریزیان، پیرابگه یه نم و پیی بلیم جاری وا به مه سلحه ته هه ر له وئ بی، ئینشاللا، مانه وه ی له وئ درێژخایه ن نابی.

گله بییه کی زوری له کاک فایق هه بوو ده یگوت من نه ویشم هه روه ک کوری خو م حیساب کرد بوو. چاوه پروان نه بووم به قسه و به مه سلحه تی نه ملا و نه ولا، بیوه فایی ده گهل من بکا. پرسی پیوه ندیتان پیکه وه هه یه یان نا؟ عه رزم کرد تائیستا نه خیر چ پیوه ندییه کمان نه بووه، به لان نه گه ر جه نابت نه مر بکه ی پیوه ندی پیوه ده که م، به لکه تا خراپتر نه بووه و زه ره ری زیاتر نه که وتوو، بگه ریته وه بو ناو شو رش و گوتم له و باوه ره دام نه گه ر جه نابت بیانپاریزی و شه خسی خو ت بیی له کیشه که وه، کاک فایق ده گه ریته وه، ئیجازه به رموو با به نه ینی بگه ریته وه و له شوینیک له ده ورووبه ری زاخو بمیننه وه تا هه ل و مه جالیکی با شتر دیته پیش.

بو ئه و پيشنیهاره ی کردم فهرمووی پیم خراپ نییه با بینه وه، ئه گهر پیی خوش بوو با به قسه مان بکا، به لان با منیش پرسیاریک له تو و له ئه حمهد و له سلیمان مه به ست کاک فایق بوو- بکه م و جوابیشم بده نه وه. عه رزم کرد: "به لی فهرموو." گوتی: "به باوه ری ئیوه ئه گهر ئه تو و ئه حمهد و سلیمان" مستو "شتان ده گهل بارزانی له هیئانی نیوی خویدا، له جیاتیی مه لا مسته فا، وشه ی مستوی به کار دینا- ئه و شوړشه ی ئیستا که لیږه به ده ستمانه وه یه، به جی بیلین و بچین له و دیو ده ست به شوړشیک دیکه بکه یین، له وه ی لیږه هه مانه با شترمان بو ده کری؟ ئه گهر پیتان وایه ده کری قانیعم بکه ن، تا لیږه لاچین و روو ده وی بکه یین، ئه گهرنا با به هه مووانمان هه ول بده یین ئه وه ی لیږه هه مانه بیگه یه نینه به ره م جا چاو له لایه کی دیکه بپرین."

گوتم: "ئه زبه نی، ئیمه ش وه ک جه نابت بیر ده که یینه وه، ئیمه ش هه ر له سه ر ئه و را و ته گبیره یین. هه موو کرده وه کان و هه لو یسته کانمان ئیستا و له رابردووشدا له سه ر ئه و ستراتیژه دامه زراوه، قازانجی نه ته وایه تیمان و سه رکه وتنی شوړشه که ی له م به شه ی کوردستان، ئامانجی هه ره به رزه بو ئیمه، حیزبی ئیمه له و خه ته ی لا نه داوه، ئه وه نده یه زو لمو زور و تاوانبارکردنمان به ویست و خواستی داگیرکه ر له و پیوه ندییه دا نه ک هه ر به سوود و به پیویستی نازانین، بگره به زه ره ری شوړشیشی هه لده سه نگینین. ئه گهر له و پرسیاره دا مه به ستی جه نابت شه خسی فایق بی، لام وایه ئه گهر ده رفه تیک هه لکه وی، خو ی بیته خزمه تت و قسه ی خو ی بکا، قه ناعه تیک دیکه ت بو پیک دی."

کورته که مه وه، ئه نجامی دوو سه عات دانیشتن له حزوری بارزانیی نه مر و وتوو یژی دوولایه نه، گه یشته ئه وه جییه و ئه و به ره مه که، هه ولی پیوه ندییه ک بده م ده گهل کاک فایق بو گه رانه وه بو باشوور بو ناو شوړش. حیزبی دیموکراتی کوردستان ئازاد بی له خه باتی سیاسی به هه ر شیوه یه ک بو ی ده کری و خو ی ده یه وی، هه ر ناکوکی و ناله بارییه ک له و رووه وه بیته پیش، بچینه وه خزمه ت بارزانی و ئاگاداری بکه یینه وه. بو تیکووشانی سیاسیش ئامرازی چاپه مه نی له چه شنی تایپ و پونیو و کاغز و... بماندریته وه، یان بو مان ببریتردیته وه. له هه ستاندا بارزانی

فهرمووی بو کهرسه و ئەموالی خوۆتان یان بو بژاردنه وه یان، پیوهندی بکه به سامی عهبدولرحمانه وه، خوۆشم دهیبینم و لهو باره وه قسهی دهگهل دهکهم.

چه ند پوۆژیک دواي دیداری بارزانیی نهر، به پیچهوانهی ویستی خوۆم ته نیا ههر له بهر به جیگه یاندنی ئەمری بارزانی، چوومه مهکتبهی تهنفیزی و مهکتبهی سیاسی پارتی له ناوپردان، داواي دیداری کاک سامیم کرد. رینوینییان کردم بو خپوهتیگ لهوئ چاوه پروان بم تا دی. زوری پی نهچوو به ریزیان پهیدا بوو، لهوهی که قهلهم و کاغزی به دهسته وه بوو وام بهراورد کرد، که بارزانی له مهسهله کهی گه یاندووه.

پاش سلاوپرسیکی ساردوسر، کاغز و قهله میکی له پیش دانام و گوتی: "فهرموو بنووسه." لام وابوو دهلی لیستی شتومه که کانتان بنووسه وه، بویه گوتم: "من هه موو شته کان به نیو نازانم، به تایبه تی له ره قه می سه ر چه که کان و ژماره ی فیشه ک و ته قه مه نی، ههر ئەوه نده ده زانم چه ند و چوون و له کام فابریک و نهوعن، ئەوی دیکه ش دیاره تایپ و پوونیویه و کاغزه و کهرسه ی دیکه ی چاپه مه نین." گوتی: "مه به سته ی من ئەوانه نین." گوتم: "ئه دی؟" گوتی: "بنووسه بزانه چ ده که ن و خه ریکی چن!" گوتم: "یانی ده فهرمووی ئیمه راپوورت بو جه نابت بنووسین؟" گوتی: "به لی!"

زورم پی ناخوۆش بوو و پیی تیچووم. گوتم: "کاک سامی، بارزانیی ئەمری کردووه بیمه لای تو بو ئەو شتومه که نه، ده نا به خوۆم ئیجازه نه ده دا بو هیچ کار و ئەمریک بیمه لای جه نابت." هه ستام و وه ده ر که وتم و چوومه وه خزمهت بارزانی، عه رزم کرد: "کاک سامی داواي راپوورتمان لی ده کا، نازانم له سه ر ئەمری جه نابته یان ههر له خوویه وه ئەو ده خاله ته له کاری ئیمه دا ده کا." گوتم: "ئه گه ر جه نابت راپوورت له ئیمه ده وئ ئەوه به جییه، ده فهرمووی هه موو مانگیک راپوورتیک بنیرینه خزمهتت، ده نا بو هیچ لایه ن و که سی دیکه نا." فهرمووی: "نه من راپوورتم ده وئ و نه ئیوه ش راپوورت بده نه که س. فایده ی نییه، کیشه که ده گهل ئیدریس بیره وه قسه ی ده گهل ده کهم."

پاشان و هەر لهو پئوه نندییه دا، چوومه لای رهمه تی کاک ئیدریس، وه عدی دا تایپ و رۆنیوی تازه مان له جیاتی کۆنه ی خۆمان بۆ بکریتته وه به کهره سه ی چاپه وه و بۆمان بنیڕی، له باتیی ورده شتی دیکه ش، هه موو مانگئ سهد دیناری ئیراقی پاره مان پی بدا، هه م بۆ یارمه تی و هه م بۆ بژاردنه وه ی ورده شتی دیکه مان. چه که کانمان جاری باسی لی نه کری و گوتی: "چه ک مه سه له نییه، چه کمان زۆره. که وای لی هات چه کتان پیویست بی، وه ره ئیره چه ندت ویست ده گه ل خوی به."

وابوو که تایپ و رۆنیو و کهره سه ی تایپ و رۆنیو مان پی گه یشته وه و له سهد دیناره ی بریار دراویش، جار جار پیمانده گه یشت و هیندی ک جاریش نا. تازه ده هات، کۆنه ون ده بوو. پاش ئه و دیداره ده گه ل بارزانی نه مر هه لومه رج تاراده یه ک به قازانجی ئیمه گۆرا و تینی کمان هاته وه بهر، ورده ورده خه ریکی خۆری کخستن بووین بۆ پیکه یانی کۆنفه رانسیکی حیزب بۆ خۆگرته وه و قه ره بوو کردنه وه ی ناوه ندی حیزب، چونکه وه ک باس کراوه، زۆربه ی ئەندامانی بهرپوه بهری شه هید ببوون یان له پرشوبلاویدا، پئوه ندیان ده گه ل یه ک پچرا بوو.

له و بهینه دا، نامه یه کی مامۆستا مه لا ئاواره م پیگه یشت که نووسی بووی هه ول بده م به شکو ریگا چاره یه ک له و هه له ناله باره بدۆزمه وه. دیار بوو له گه رانه وه ی براده رانی دیوی گه رمین بۆ رۆژه لاته، نارازی بوو و هه سته به مه ترسی ده کرد له وه ی که وه زعه که روو له توندوتیژیکی زیاتر بکا. له بیرمه نووسی بووی ئه و بۆنه ی دی، بۆنی که باب نییه، لی ره کهر داغ ده کهن. ده بی ئه و نامه یه ی شه هید ئاواره له ئارشوی حیزبدا هه ر مابئ، چونکه راگیرا بوو.

نامه یه کم بۆ کاک فایق نارد، داوای دیداریم کرد، هه شت نۆ رۆژ دواتر، هاتبووه گوندی "نۆکان" به داویدا ناردم. چوومه نۆکان و یه کترمان چاو پیکه وت. دیداری خۆم ده گه ل بارزانی نه مر و ئامۆزگارییه کانی وی، ده گه ل هینا گۆری، هاوکات باسیکی ته واومان پیکه وه کرد له سه ر پیداو یستی بۆ به ستنی کۆنفه رانسیکی هه مه لایه نه.

له مه پ ئامۆژگارییه که ی بارزانی نهر، موافق بوو به و شهرته خودی خو ی بارزانی، وه عدی پی بدا و ریگی بدا بشیبینی. له مه پ به ستنی کونفهرانسکه، لای وابوو جاری زه حمه ته، ئه گهر ریخوشکه ریشی بو بکری ده بی له رۆژه لاتدا ببه ستری.

له و دیداره دا، گله یی له هیندیگ له و براده رانه ی که دواتر گه ییوونه لای، تاراده یه کیش له ماموستا ئاواره هه بوو که به پیویست نازانم لی ره دا وردیان بکه مه وه، ئه وه نده یه به و پییه که تی گه ییشتم و لیی حالییووم کاک فایق له نیو خویاندا تا ئه و رۆژ که کونفهرانسیک یان له ریگی کونگره یه که وه، ده سه لاتیک قانوونی بو حیزب دانه مه زراوه ته وه، ده سه لاتی بریارده ری، ههر به ماف و هه قی خو ی ده زانی و به س، چونکه له نیو ئه واندا، ههر ئه و هه لبریردراوی ئه ندامه تی کومیتته ی ناوه ندی کونگره ی دووه می حیزب بوو باقی براده ره کانی ههر کادر به حیساب ده هاتن.

پاش دیداری نوکان، به په له گه پامه وه بو ناوچه ی باله کایه تی بو خزمه ت بارزانی. بوم گرنگ بوو له و کیشه دا ده ره تانیگ بیته ناوه وه به ره مه میکی لی بکه ویته وه، که چی وا ده رنه چوو. ههرچی هه ولم دا جوابیکی پوون و ئاشکرا، له کیشه ی له به یندا، له بارزانی وه ربگرمه وه فایده ی نه بوو. نه چوو ه سه ر مه وزوعه که، ههر ورده شتی ده وره به ری ده هینا گوری و خو ی له گه رانه وه ی جه ماعت نه ده دا. ئاخریکه ی له هه ستاندا فه رمووی: "سه ی ئیدریس بیینه و دیداریکیش ده گه ل ئه حمه د بکه."

پییم ناخوش بوو، کیشه که تووشی بنبه ست هاتبوو، جا به ههر ده لیلیک بووبی. رۆژی پاشتر په حمه تی کاک ئیدریسم چاو پیکه وت. له ئالوگوری هه لویستی بارزانیم پرسی، گوتی: "بارزانی ده فه رموی، تازهم بو ده رکه وتوو ه مانه وه ی جه ماعت له و شوینانه ی هه ن، به قازانجی شوړش ته واو ده بی.

له و رۆژه را ئه وان له وین، ههرچی داوی ده که یین حکومه تی ئیران بی مه حته لی بومان ده نیی. جاران بو شتیگ ده بووایه زورجاران یه خه یان بگرین. وا باشه جه ماعت ههر له وی بن، به لان هه ول بدن تووشی

شهره وشۆر نه یهن. خۆیان بپاریزن و ئەگەر زهخت و گوشاریشیان له سهر بوو با به نهینی بیینه وه ئەودیهو تا خهتەر له سهریان لا دهچی، ئەوکات بچنه وه شوینی خۆیان. "لام وابوو به کرده وه کاریکی ئەوتۆ ناگونجی و بهرنامه ی لهو شیوازه، ههروا به هاسانی به ریوه ناچی، به لان عیلاج نه بوو.

ئالوگۆر له رای بارزانیدا و پێشنیاری پلانی تازه ی بهرزیانم به کاک فایق راگه یانده وه، جاری مه سه له پووش به سهر بووه.

له میژ بوو بیروکه ی دیداریکی کاک ئەحمده توفیقم له سهردا بوو ههر له فرسه ت و مه جالیکی له بار ده گه پام. ئەو سه فه ره درێژخایهن ده بوو، چونکه ههم ریگا که به پێیان دوور بوو، ههم هه لومه جالی ناوخوی ئیمه ریگای دوور که وتنه وه ی نه ده دا. که له ولا نه یگرت و وه ک ده لێن گولله که وانه ی کرد، خۆم له قه بال سه فه ری دوور دریزی ریگای گوندی "کانیی ماسی" کرد له سنووری باکووری ولات بو چاوپیکه وتنی کاک ئەحمده. یه که م جار بوو سه فه ری ئەو ناوهم ده کرد. شهش ههوت رۆژ به ریوه بووین، کیو و شاخ و دۆل و ده ره یه کی زۆرمان بری و ماندوویی و شه که تیکی زۆر تووش هاتین، به لان ده ربه ست نه بووم، ولاتناسی و خۆش دیمه نیی گه لیک لهو شوین و جیگا جوانانه ی ئەو ناوچه یه، شه که تی ری بادیانیان له لهش ده ر ده کرد.

رۆژی هه وته م، نزیک نیوه رۆیه، گه یشتینه جی. کاک ئەحمده له دیتنی ئیمه، بی ئەندازه که یف خۆش بوو. له وه تا له وی بوو یه که م جار بوو که سیک له براده رانی به جیماو ده چوو دیداری، بی له وهش بی گومان زۆر مه سه له ی گرنگی دیکهش به نیسه ت ئیمه وه له ئارادا هه بوو تا لیی بدوین.

گوندی کانیی ماسی له گونده هه ره جوانه کانی ئەو ناوچه به هه شتئاسایه بوو. دییه کی ۳۰-۴۰ مالی تیکه لاو له ئاسوری و له کورد. خانووبه ره ی دییه که به گشتی له به ردی سپی داتاشراو له قه دپالی چپای به دارستانی خۆرسک و نیو باخی پر له میوه ی هه مه چه شنه، بنیات نرابوو؛ که دیمه نیکی جوان و تا به ته وی دلگیری به بینه ر ده به خشی.

بنکهی کاک ئه حمهد، له قهراغ دئییه که وه و له نیو باخچه یه کی جواندا ساز کرابوو. خانووبه ره یه کی ریکوپیکی دوو نهۆمه بوو. نهۆمی خواره وه ی بو عه مبار که لکی لی وه رده گیرا، نهۆمی سه ره وه ش که به پیپلیکانی هه لیه سترا و له هوشی خانووبه ره که وه رپیگای بو کرابوو، ۳ ژووری به ئاشپه زخانه وه لی ساز کرابوو و له گو شه یه کی هوشه که شدا که هه مامیکی باشی ئاوله سه ری تیدا بوو. ئه و خانووبه ره ریکوپیکه، به موهه ندیسی خوی کاک ئه حمهد و یاریده ی پیشمه رگه کان دروست کرابوو. پیاو ده بی ئه وه نده ش بللی که کاک ئه حمهد، که وتبا هه ر شوین و جییه ک، ئاوه دانی و پاکوخواوینی رووی له و شوینه ده کرد.

له و سه فه ره دا ۱۰ رۆژ له لای ماینه وه و میوانی بووین. ده نگۆ بلاو ببوو ه که ئه حمهد میوانی هاتوو، زۆربه ی به رپرسه کانی هیزی پیشمه رگه له وان هه رمه تی "عه لی خه لیل خو شه وی" و "سه لیم ئه سه عد خو شه وی" سه ردانیان کردین و میوانمان بوون. مامی "جورج" و "مارگاریت جورج" ی کچیشی که مائیان له و ده ورانه؛ وا بزانه له دیی "دشیش" بوو، سه ردانیان کردین. مارگاریت و مامی جورج له پیشدا له سه نگه سه ر دیتبوون و ئاشنایه تیمان پیکه وه هه بوو.

مارگاریت، بو شاییه ک له دئییه که ی خو یان لیی گیراینه وه، که چه ند رۆژ پاشتر چووین. به من شاییه کی زۆر جوان و خو ش بوو، بو یه که م جار هه لپه رکیی جوانی کرمانجیم له و شاییه دا چاو پی ده که وت. پاشتر له سه فه ری دووه مدا بو لای کاک ئه حمهد، مارگاریت نه مابوو. مخابن شه ویک له شه وان، ده ستیکی چه پهل، له په نجه ره ی ژووره که یرا، ته قه ی لی ده کا و شه هیدی ده کا، که سیش لیی نه پیچاوه، به ردیکیان له سه ر دانا که داندرا.

کاک ئه حمهد له بارودووخه که، زۆر نارازی و گله مند بوو. هه ستی به چه شنه مه ترسییه کیش له سه ر خوی ده کرد، هه رچه ند له باری ژیان ی پیشمه رگایه تیه وه، چ که م و که سه ری نه بوو، زۆریش ریزیان لی ده گرت.

هه موو هه ول و ته قه لای کاک ئه حمهد زیاتر بو گه رانه وه بوو بو ناوچه ی پشه ر، بو لای ئیمه و ناوچه ی تیکو شانی سیاسی، شتیک که جاری له

گونجاندا نه بوو. ههول و کووشی منیش بو سه بووری و بو پاریزگاری له هه بوونی سیاسی خو مان بوو بو کاتیکی موناسیب و له بارتر، سه رئه انجام گه یشته نهو جییهی که به هه مووان کار بکهین بو پیکهینانی زه مینه یه که به مبهستی پیکهینانی کونفه رانسیکی حیزب له ناوچه کهی خو مان و ههول بدهین ریگا بدری به کاک نه حمه دیش تییدا به شدار بی. بهو قه راره وه گه راینه وه لای براده ران. له گه رانه وه دا کاک نه حمه د درکاندی که "رادمه نیش"؛ سکرتری گشتی نهو کاتهی حیزبی توده ی ئیران، له به غدارا، لیی راسپاردوو که چاوی پیی بکهوی. پرسی: "پییت چونه، ده لیی چی؟"

گوتم: "کی نهو په یامه ی هیناوه؟" گوتی: "توما توما"، براده ریکی مه سیحی، نه نام و به رپرسی حیزبی شیوعی ئیراق له ناوچه ی بادینان. توما توما له لای کاک نه حمه د چاوی پیکه وتبوو، بی له وه ی له پییدا دیتبیتم و ناسیاویم ده گه لی هه بووی، هه ر له شکل و هه ستان و دانیشتنیرا وه ک ده لیین روحمم بو ی نه بزووت.

جیا له وه، به هه ست و ئی حساسیش، لام وابوو که توما توما نهو داوایه ی گویا رادمه نیش، له به رپرسی شورش ناوچه که ناشاریته وه، وه ک خوشخزمه تی و دلسوزییک گویا بو شورش، خو ی پی شیرین ده کا. جا بو منیکی که هه ر له بنجوبنه وانهدا، دژی پیوه ندی بووم ده گه ل حیزبی تووده، سروشتی بوو بووم که دژبه ر بم بو هه ر پیوه ندیکی لهو چه شنه، بویه موخاله فه تم کرد ده گه ل پیوه ندی به رادمه نیشه وه. گوتم: "هیچ پیداویستییک نابینم بو نهو پیوه ندی و دیداره."

به رای خووم، وه ک گوتم، ئیمه جاری موشکیلاتمان له وه زیاتره که خو به حیزبی تووده وه گرفتار بکهین. با خو کو و خر کهینه وه نه وسا قسه یه کی لی ده کهین. گوتمیشم: "دلیم له توما توما ئاو ناخواته وه ئاگادار به." ره نگه هه ر به هه لکه وت بووی که پاشتر هه ست و ئی حساسم له سه ر توما توما، لیم وه راست گه را، چونکه جاریک لهو جارانه ی که به بو نه ی کیشه و مه سه له کانمان له خزمه ت بارزانیی نهر بووم پرسی: "ئیوه هیچ پیوه ندیکتان به حیزبی تووده وه هه یه؟" عه رزم کرد: "نه خیر نیمانه."

ههستم کرد قانیع نه بووه، بوویه دووپاتم کرده وه که پیوه ندیمان به حیزبی تووده وه نییه. ئەوجار گوتی: "دهزانم تو نیتته."

بو جاره کانی دیکه، هه چهند مانگ جاریک که چون بو لای کاک ئەحمەد هاتبا پیش، به تهنی نه ده چووم، هه موو جاری چهند براده ریکی دیکهش که له روانگهی شهخسییه وه، له کاک ئەحمەد نزیک بوون؛ له وانە کاک مهلا رهشید یان رهحمهتی مام عهولای مام سهعید و کاک مهلا عهولای مهلا عوسمان، دهگه لدا ده بوون، ئەوهش زیاتر له بهر ئەوه بوو که یاریده یهک بی بو روحییهی بهگلهیی و نه سره وتووی کاک ئەحمەد. ئەو ترسه م هه ره له لدا بوو که خوئی پی نه گیری، زهوت نه بی و خو به په لیکدا بدا.

جاریک له و جاره دیدارانە جیای کردمه وه و گوتی: "له ریگای بیسیمچی هیزی پیشمه رگه وه به نیوی، ئەگه ره له بیرم مابی "عیسا"، که کوره خرکه له یهکی که میک قه له وه بوو و له لای کاک ئەحمەد ده مدیت، هه والی بیسیم پی دهگا، ئەگه ر شتیکی له سه ره من هه بی دیتته لام و پیم ده لی. تائیستا دوو سی جار به نهینی کوپییهی بیسیمی باره گای بارزانی بو هینام که ناموزگاری هیز دهکا بو ناگاداری و وشیار بوونیکی زیاتر له سه ره من. ده ترسم بهرنامه یه کیان بوم هه بی."

به راوبو چوونی خوم گه لیک به لگه و ده لیلیم بو هیناوه و گوتم: "ئهو عیسییه فییر کراوه و ئەو کوپییه په یامانهش که بو توئی دینی، هه مووی به ته گبیره ده نا بیسیمچی هیز که ده بی زور باوه رپی کراو و به شیک بی له ده سگای "پاراستن"ی شوړش، هه ره چهن دیش توئی خوش بووی و دوستت بی، به بی ناگاداری فه رمانده ی هیز، نهینی و مخفیات بو تو ناهینی. ده بی له و بارانه وه وردتر بی، به دوور نازانم ده ستیکی وا هه بی که بیه وی خو له کیشه ی تو و ئیمهش خلاس و تووشی ریگای ناره و امان بکا. له سه ره ئیمه یه وشیار بین و ری پیاده کردنی پلان و بهرنامه ن له سه ره خومان نه ده یین. "گوتم: "دهزانم بارزانی خوئی له سه ره تو حیسابی خرابی نییه و هه ره ئەویش حیسابه، ئەوی دی به گشتی حاشیه ن." له و قسه یه پیرا،

تیگه ییشتم دلی کرمی بووه. باوه ری ته وای به قسه کانم نایه، به لان بی دهنگیش بوو و له سه ری نه پویشت.

له و سه روبه ندانه دا، خه به ریگ هات که کاک عهولا موعینی به ده ست برینداری، به نهینی، هیئرا وه ته قه لادزی و له ویرا به ره و سلیمانان بردووه، به حساب ده بی دوستانی حیزی شیوعی، کاری نه و هیئان و بردنه یان، له نه ستو بووبی. هه رچو نیک بی له سه روبه ندی خه به ره که دا، نیوه پوژیک چوومه بنکه ی هیزی کاوه، لای کاک حسو میرخان. گشته خه لکیکی له لا بوو؛ له وانه که سیک نه گهر ناویم له بیر مابی "وه ستا محهمه د" هه واداریکی حیزی شیوعی که ده موچاویکی به له کیشی هه بوو. دیار بوو که کاک حسو هیئاویتی بو هیز بو لیکو لینه وه له سه ر هیئان و بردنی کاک عهولا.

VI

وهستای ناوبراو، له فرسه تیکدا، جیای کردمه وه و گوتی: "فلانی، منیان له سهر مهسه له یه کی ئەوتۆ هیناوه ته ئیره، من کاره کهم کردوو، کاک عهولا له ماله من بووه و ههر خوشم گه یاندوو مه ته سلیمانی. له و دیورا که به برینداری هاتۆته مالی من، براده ریکی خوئی ده گه ئادا بووه به نیوی "میرزای بایزی ئامانی"، ئەو کابرایه که ئیستا که هه لگه پراوه ته وه و خوئی به هیز ته سلیم کردۆته وه، منی تووش کردوو، ئەگه ر یارمه تیکم نه که ی، له مه ترسیدام."

به ههر تکا و پجایه ک بوو وهستا محهممهدم له کاک حسۆ وه رگرته وه و ئازاد کرا. له بازاری قه لادزییدا چاوم به میرزا کهوت که قه ده می لی دها، بانگم کرد، به توندی لیی تووره بووم، ته نانهت هه ره شه م لی کرد که بۆی نییه له و پیوه ندییه دا باسی هیچ که سیک بکا، دهنه خودا هاوار. مالی ئاوه دان بی، دیار بوو به قسه ی کردبووم و له سهر راپورتکاریه که ی نه چوو بوو.

هه مووانمان ده زانین که له زه مانى شوڤشى ئەیلوولدا زۆر جار هه لده کهوت که وتووێژ ده گه ل حکوومه تی ناوه ندی، بۆ کیشه ی کورد له سهر داواى ئۆتۆنۆمی بۆ کوردی باشوور، ده رگای لی ده کراوه، هه موو جارێش چونکه له کهس دیار نه بوو ئەو په یوه ندییه چیه و چۆنه و ده لی چی، وتووێژ ده گۆرا به شه ر و پیکدادانی دووباره. جا ههر جار که هه لی وتووێژ له بار ده بوو و پسووله ی شوڤش کاری ده کرد، منیش هاتوچۆیه کی

سلیمانی و ههولیر و به غدام ده کرد، چ له بهر نه خووشی با، چ هه روا بو هه واگوریبیه ک.

له و جارانه جاریکیان هاوکات بوو ده گهل بریندارییه که ی کاک عه ولا موعینی که ریم که وتبووه سلیمانی. ده گهل کاکه ره شه؛ ناسراو به ره شه سابلای، که بو ئیمه هه مووانمان زور به ریز و خو شه ویست بوو له بهر په نجه ره ی ژووری هوتیله که ی لی میوان بووم هوتیلی نووری عه لی- ته ماشای جاده و هاتوچوی خه لکه مان ده کرد.

له ناکاو چاوم به کاک عه ولا و به کاک مه لا ره سوول پيشنه ماز که وت، که له سه ر شه قام پیاسه یان ده کرد. هاوکات نه وانیش ئیمه یان ره چاو کرد و به په له خو یان گه یانده ژووره که ی ئیمه. دیاره به دیداریان زور که یفخوش بووم، ئامیزی چاک و چو نیمان لیک قایم کرد. کاک عه ولا برینی دهستی ساریژ ببوو، ساچمه گولله تیدا نه مابوو. گو تیان له مالی به هه شتی شیخ له تیفی شیخ مه حمودی نه مر، له دی "سیتکه" میوانین، هه روا بو گهران هاتووینه شار.

گوتم: "براینه، به باوه ری خو م، کاریکی باش ناکه ن که ناوا به تیپراشکاو دی و ده چن. ده بوو بزنانن له شاردای پيشمه رگه حاکمه و خاوه نده سه لات. ئیوه ش، به تاییه تی کاک عه ولا، له روانگی شور شه وه داوا کراوه، هه رکات بیناسنه وه مه ترسی له سه ره." کاک عه ولا گو تی: "نامینمه وه، به زووی ده گه ریمه وه لای براده ران." گوتم: "جا نه گه ر وایه بروو سیتکه و له گه رانه وه شدا به ناوچه ی قه لادزیدا مه گه ریوه. پیگه که ت ئاشکرا بووه، شوینیکی دیکه بو گه رانه وه، ره چاوکه."

ئیواره ی نه و روزه به ریز مه لا ره سوول هاته وه لام و گو تی: "ده یه وی بگه ریته وه بو لای مال و مندالی له دی "هیرو" و گو تی: "من هه ر بو ورد کردنه وه ی چه ک و ته قه مه نی و که سابه تی خو م، ره گهل جه ماعت که وتووم، ده بی ئاگات لیم بی و له گه ری حسوم بیاریزی." گوتم: "به سه ر چاو نه وه ی له ده ستم بی له تکا و رجا ده یکه م به و مه رجه ده گهل کاک عه ولا بی و به جیی نه یه لی، تا ده گاته وه براده رانی خو ی." پاش

قه ده ریگ کاک مه لا ره سوول گه راوه لای ئیمه، ههر چو نیک بوو باوه خوین
کراوه و له کوئی بوونه وه.

وام له بیره، له کو تاییه کانی زستانی ۱۹۶۸ دا بوو، براده ریگی ئیمه
عومهری کوری کاک ره ئوف مه لا حه سه ن له دیی "پیرمه مکه" له بناری
قه ندیل، ژنی دینا، زه ماوه ندی هه بوو. ئیمه ده سته یه کی چه ند که سی،
له وانه کاک سه ید ره سوول بابی گه وره و کاک مه لا سه ید ره شیدیش
ده گه لدا بوون و به ریوه بووین بو سهر داوه تی پیرمه مکه. نم نم باران
ده باری و ورده سوژیکی سه رما له هه وادا ههر ما بوو. له به شه لیرواریکی
شاخاوی ئاگریکمان کردبووه، تا ههم خو وشک کهینه وه و ههم چایه ک
بخوینه وه، که تری چالییان و قه ند و چامان پی بوو.

له ده وری ئاگره که دانیشتبووین، میگه له مهر و بزنیکی کابرایه کی
خه لکی گوندی قه لاتوکه ههر نه و ده وروبهره، به له وه پ، گه یشتنه
ده سته ی ئیمه. شوان، کوری کابرای قه لاتوکه یی که ئاشنایه تیان ده گه ل
ئیمه هه بوو و ده یانناسین، جیای کردمه وه و گوتی: "فلان که س، شه وی
رآبردوو کاک فایق و کاک حه مه ده مین له تاقه ی ماله ی هه واری، میوانی
ئیمه بوون، که رۆژ بووه، به و تیشه شاخه دا شوپ بوونه وه و رۆیشتن."
گوتم: "به منت گوت قه یدی ناکا، به لان له لای که سی دیکه ی باس مه که."
پی سه یر بوو، به لان گوتی: "به لی." منیش وته ی کورهم ههر به سه ید
ره سوول و مه لا سه ید ره شید راگه یاند و به ردیکمان له سهر دانا. لیم روون
بوو که به ره و پیوه ندی ده گه ل حیزبی شیوعی هاتوون.

ماوه یه کی کورت پاش داوه تی پیرمه مکه، ریم که وته به غدا. رۆژیکیان
چوومه ئیداره ی رۆژنامه ی "التاخی"؛ واته برایه تی، که پارتیی
دیموکراتی کوردستان له به غدا ده ری ده کرد. له ئیداره ی رۆژنامه که به
هه لکه وت چاوم به به ریزه بیب حه مه کریم؛ سکرتری گشتی ئه وکاته ی
پارتی، که وت. کاک حه بیب گوتی: "کاک ئه میر! کاک فایق له به غدایه،
من چاوم پی که وته وه با به هه مووان هه ولیکی دیکه بده ین بو
چاره سه رکردنی ئه و گیروگرفته."

گوتم: "کاک حه بیب ده رچوون لهو بنبهسته کاری بهریتانه و به ئیوه ده کری". گوتی: "من ههولئی خۆم ده دهه، تۆش له لایه ن خۆته وه چت له ده ست دئ بیکه، با له هه موولا وه خه ریک بین". شوین و جیگای کاک فایقم له به غدا نه ده زانی، بویه ههولئی دیدار و دۆزینه وه یم لهوئ نه دا. له گه رانه وه دا، له سلیمانی، لامدا و وه ک هه موو جارئ میوانی کاکه ره شه ی خۆمان بووم. ره شه گوتی: "فایق لی ره یه، له سه ر گه رانه وه و چاوپیکه وتنی تۆ مه حته له، له مالی قادر ته گه رانییه، شهوئ ده چینه لای".

گوتم: "باشه، به لان له مالّه قادر ته گه رانی نا، چونکه قادر ته گه رانی به مرویه کی سه لیم و راست نازانم. هیچ گومانم له وه دا نییه چند لایه نه جاسووسی ده کا. بهروالته ره گه ل حکومه تی ئیراق که وتوو، به نه ینیش ده گه ل باره گای بارزانی پیوه ندی هه یه و به چاوی خۆم لهویم دیتوه، دلنیام ده گه ل ئیرانیس سه روبیژیکی هه یه. با بیته ئیره، لی ره قسه کانمان ده که ین".

ره شه، شه و به دویدا چوو. ئه و شه وه تا به ری به یانی پیکه وه له سه ر گیروگیرفته کانمان دوا ین، بو جاریکی دیکه ش وا به باش زانرا له رۆژه لات نه مینینه وه و ههولئیکی دیکه ی به یه کگه شتنیک ده گه ل بارزانی نه مر بو گه رانه وه یان بو باشوور بکه ویته وه گه ر. وه ک گو ترا کاک حه بیب حه مه که ریم و ته نانته شه هید "دارا توفیق" یش، له و کاره دا هه ن با منیش بو جاریکی دیکه له و ده راوه بده مه وه.

وه عد و ابوو ئه و بگه ریته وه بو لای براده رانی له و دیو، له میژ بوو به جیی هیشتبوون، لهوئ چاوه رپوانی نه تیجه و به ره هم بی، تا ئه و کاته منیش هیندی داوده رمان و بره فیشه ک و ته قه مه نیکیان بو ته رتیب بکه م و بویان بنیرم.

قه ولم لی وه رگرت که به هیچ شیوه یه ک کات و وه ختی گه رانه وه ی خوی له قادر ته گه رانی ئاشکرا نه کا، هه ر له ریگای حیزبی شیوعیی ئیراقه وه ریگای ده ر بازبوون بدۆزیته وه. گوتم: "ئه وان هی ناویانی، میوانی ئه وان، وا باشه هه ر له ریگای ئه وانیشه وه بگه رییه وه." چم له سه ر قادر

ته گهرانی ده زانی، بۆم گپراوه و تکام لی کرد به گهرانه وهی نه زانی، قهولی دا به قسم بکا، به داخه وه قهوله کهی شکاند. ههر چوئیک بوو به پهله گهرامه وه ناوچهی قه لادزی و له ویشرا به ره و باله کایه تی به مه بهستی دیداری بارزانیی نهر، به و هیوایه بووم نه و جارهیان قبولی هاتنه وهی کاک فایق و جه ماعه ته کهی بکا.

میوانی ماموستا هه زار بووم له بنکهی چاپخانهی شوپش. پیم گوت: "کاریکی تاییه تیم هه یه له لای بارزانی ده گه لم وه ره و له ویش پشتیوانیم لی بکه." گوتی: "باشه با برۆین." ههر نه شیپرسی کاره کهت چیه. نه و رۆژه نانی نیوه رۆمان له میوانخانهی باره گای بارزانی خوارد و وه دهر کهوتین، له دهره وهی میوانخانه له سه ر ته پۆلکه یه کی به گیاوگولی به هاری دانیشترین، به ئینتیزاری شه وداهاتن و دیداری بارزانیی نهر ملمان له قسه و باسان نا. بارزانی وه ک عاده تی خوی ههر شه وانه ده هاته میوانخانه و دیدار ده گه ل خه لکی میوان.

ههر چه ند مانگ، مانگی بانه مه ری سا ل بوو - ۱۹۶۸ زایینی - باره گای بارزانی جاری ههر له دیی "دیلمان" مابووه، له شوینی زستانی خوی، جاری بو جیه ه واری هاوینی باریان نه کردبوو. ولاته که، تینی گهرمای تیگه رابوو. رۆژ له سه عات ۳ پاشنیوه رۆ نزیک ببووه که بارزانی، عه مه راغای به دواوه، له مالی خوی هاته دهر و به ره و میوانخانه هات. له رییدا له سه ر ته پۆلکه ی چاوی به ئیمه کهوت، پرووی له ئیمه کرد، هه ستاینه سه ر پی و جاری سه د دووسه د میتریکی مابوو بمانگاتی، به ده نگیکی بلند گوتی: "هه زار خراپ قه و ماوه، فایق گیراوه."

نه و گوته یه ی بارزانی، ئیشاره بوو به شیعیکی ماموستا هه زار که له کوژرانی "شیخ حه نه شی" عه ره بدا، هوندبوویه وه و له رادیوی ده نگی کوردستاندا ده خویندرایه وه و له سه ر زاران بوو. شیخ حه نه ش له و جاشه به ده سه لاته عه ره بانه بوو که له ناوچهی "موسل" شه ری پیشمه رگه ی ده کرد. ئاخریکه ی له شه ریکدا ده گه ل ده سته یه ک له پیشمه رگه کانی ره حمه تی "فارس باوه" فه رمانده ی به ناووده نگی نه و کاته ی هیزی

دهشتی ههولیر، کوژرا، شیعره که وا دهست پیده کات و دهلی: "خراب قهوماوه، حهنهش کوژراوه."

ماموستا ههزار له و خراب قهوماوه فایق گیراوهیه، حالی نه بوو ئاگای له مهسه له که نه بوو، بهلان ئه گهر راستت بووی من له پشتین به ره و ژیرم مرد. چونکه ئاگام له وه بوو که کاک فایق له سلیمانیه و له ری گهرانه وه دایه به ره و ئه و دیو.

بارزانی هات دانیش، به خیرهاتنی کردین، پرووی تیکردم و گوتی: "دهلین فایق گیراوه، تو ئاگات لییه؟" عه رزم کرد: "نه خیر ئاگادار نیم." ئه و جار ماموستا ههزار پرسی: "کهنگی و له کوئ گیراوه؟" بارزانی گوتی: "نازانم، عه مه راغا دا بانگی ئیدریس که." عه مه راغا پوی و پاش چهند دهقیقه یه که له سکوت و بیدهنگی وه که دهگوتری مه رگبار، دهگهل رهحمه تیی کاک ئیدریس، گهراوه حزوری بارزانی.

بارزانی پرسی: "راسته دهلین فایق گیراوه؟" کاک ئیدریس گوتی: "ئیمه برووسکه یه کمان له ئیرانرا بو هاتوو، نووسیویانه سوله یمان موعینی؛ ناسراو به فایق ئه مین، له لقی ٤ گیراوه، ده بی بمانده نه وه دهست. هه ره هینده م ئاگا لییه."

بارزانی گوتی: "به بیسیم له لق بپرسه و هه ره ئیستا خه به ره که م بو بینه وه." رهحمه تیی ئیدریس پوی و زوری پی نه چوو گهراوه و عه رزی بارزانی کرد: "بهلی راسته و له ماوه ت گیراوه."

نه ماموستا ههزار، نه من، هیچ قسه یه کمان بو نه هات. رپسه که م لی ببوو به خوری، په شوکابووم. له ناکاو بارزانی فه رمووی: "ئهمیر! ئیستا من ده بی چی بکه م؟" گوتم: "ئه زبه نی نازانم ده بی چی بکه ی، به لان ده زانم ده بی چی نه که ی." گوتی: "چییه که ده بی نه یکه م؟" عه رزم کرد: "فایق نابئ بکوژری و نابئ رادهستی ئیرانیش بکریته وه. ئه وی دی هه رچییه که بی ده گونجی." فه رمووی: "جوابی ئیران چ بده مه وه!"

عه رزم کرد: "ده کری بگوتری له ریگای هینان بو باله کایه تی، هه ولی هه لاتنی داوه. پيشمه رگه ی هه رس و کیشکچی، ته قه یان لی کردوو و

کوشتوو یانه. با بنیردری بۆ ناوچهی " شیخان " و سنووری ولاتی سوریه، له ژیر چاودییری " حومیرخان بارزانی " دا لهوی بمینیته وه. " فهرمووی: " فکریکی خراب نییه، با بزانی چ ده کری. " له و ماوه نیو سه عاتییه دا، که ئه و خه بهر و قسانه هاتن و چوون، ماموستا هه ژار بی دهنگ بوو. پیمو ابو به خه بهر که تاسا وه.

ئه و کاره ی، بۆی چووبووم و ماموستا هه ژاریشم، وه ک پشتگریک، ره گهل خستبوو تازه ئیدی که لکی باسلیکردنی نه مابوو. له هه ستاندا، عه رزم کرد: " پیمو خۆشه سه فه ریکی لای ئه حمه د توفیق بکه م. " دهنگی نه کرد. خوا حافی زیمان لی خواست و له لای وه لا که وتین.

له ریگی گه رانه وه دا چووینه لای ره حمه تی کاک ئیدریس بارزانی، قهستی خۆم بۆ سه فه ری لای کاک ئه حمه د توفیق پی گوت. دژایه تی نه کرد، پسوله یه کی " عدم تعرض " ی دامی بۆ پاسگاکانی سه ر ریگی حکوومه ت، تا به ماشین بچم بۆ شاری " ئامیدی " و له ویرا به پیمان. نامه یه کیشی نووسی بۆ به رپرسیکی نه یینی پارتی له شاری ئامیدی که له و میوان بم و ته گبیری ریوبان و شاره زا و ولا غدارم بۆ بکا، تا ده گمه کانی ماسی.

ئه و کاته جه ماعه تی پارتیی کۆن، دژ به سه روکایه تی شوړش، ده گهل حکوومه تی ئیراق هاوکارییان هه بوو له شار و ریوبانه کانی ژیر ده سه لاتی حکوومه ت ده سه لاتدار بوون، هه ر که سیک پیشمه رگه و ده گهل شوړش با و بیانناسییا، ده یانگرت و ئه زیه تیان ده دا. شاری ئامیدی، له بهر دهستی ئه واندا بوو.

مه لا محمه د خزی له بیره وه ریبیه کانی خۆیدا، لاپه ره ی ۱۸۵ دا ده نووسی، له نیو بازاری گه لاله دا تووشی کاک ئه میر قازی بووین. ماندوونه بوونیمان له یه کتر کرد و... کاک ئه میر گوتی: " هه والی فایق ئه فه ندیتان هه یه؟ " گوتمان: " نا... " کاک مه لا محمه د راست و دروستی نووسیوه و وابوو. بۆ ماشینگرتن به ره و ئامیدی چووبومه گه لاله، لهوی تووشی هاتم، به سه رهاتم بۆ گیپراوه تا ئاگادار بی، به ئه ندازه یه کی زوریش له راله خویی و گوئی به قسه نه دانی کهس، له دلی خۆمدا، له کاک فایق، تووره و عاجز بووم.

به سهرهات ئاوا ده بی، که کاک فایق چند رۆژیک پاش دیداری بیکه وه مان له سلیمانی، سهره پای وه عد و بریارمان، هر ده چیته وه لای قادر ته گهرانی تا له ریگای ئه و زاته ناموباره که وه، بگه ریته وه لای ئاوالانی له رۆژه لات. قادر ته گهرانی جیبیکی لاندروز به کری ده گری، کاک فایق و کاک "خه لیل شه وباش" سوار ده کا، گویا بو دلقایمی و خوشباوه ریی ئه وان، خوشی ده گه لیان سوار ده بی تا له شوینی مه ترسیدار ده ربازیان ده کا، هاوکات له پیشدا رۆژ و سه عاتی هه ره که تی خو یان و جاده ی پیدارۆیشتنیان، به لقی ئی پارتی له ده ورووبه ری سلیمانی، راده گه یه نی تا له سهر رییان بن و بیانگرن.

رۆژی دیاریکراو "سدیق ئه فهندی" ناو، به رپرسی لقی ئی پارتی، شه خسی خوی به ده سته یه ک پیشمه رگه وه، چاوه پروانیان ده بی، له دیی "کانیی به ردینه" ماشینیان پی راده گری، سووک و هاسان دایانده به زینی. کاک فایق و کاک خه لیل شه وباش ده سته گری ده کا و قادر ته گهرانی قیت و قنج هه ره به و ماشین، ده گه ریته وه مالی خوی، نه بای پی دادی و نه بو ران.

با بیه وه سهر مه تل، به دلگراینیکی ته واو له ده رووندا، گه یشته مه شاری ئامیدی. له وی، مال به رپرسی پارتم دۆزیه وه، شه و له مالیان مامه وه، مالی ئاوه دان بی بیه وه ماندووبوو. ولاغداریکی شاره زای بو ته رتیب کردم، تا ده گه لم بی بو کانیی ماسی. به یانی زوو وه ری که وتین.

له ده ره وه ی شاری ئامیدی، له نزیک ده راوی بیگای کاروانه ریی ناوچه ی کانیی ماسی، بنکه یه کی پشکنین و کۆنترۆلی جه ماعه ته چه کداری پارتمی کۆنی لی بوو، چند که سیک له بهر ده رگای بنکه که دانیشتبوون. که ئیمه یان دیت وا خه ریکین به ره و دیهاتی ناوچه که وی هه لده گه ریین، بانگیان کرد راوه ستن، راوه ستاین، هاتنه پیش و له من که که وا و پانتۆلی کوردیی سۆرانیم له به ردا بوو پرسیان: "خه لکی کوئی؟ کارت چییه؟ و بو کوئی ده چی؟"

گوتم: "خه لکی قه لادزییم، دوکاندارم کارم که سابه ته، برام پیشمه رگه گرتوو یانه قه ده ریکه بی سه روشوینه، ده لین له هیزی ئه سه عد خوشه وی

زیندانییه، ده چم بۆ وئ به شکو سه روسؤراغیکم لی دهستکه وئ. | یه کیان پرسى: "تۆ جه ماعه تی ئە حمد تۆ فیک نی؟" گوتم: "ئە حمەد تۆ فیک کییه؟ نایناسم." گوتی: "برۆن به خیر چن." بئ گیلمه گیلیم و بئ خه تەر نه جاتم بوو.

نیوه رۆی ئەو رۆژه، گه یشتمه لای کاک ئە حمەد تۆ فیک له کانیه ماسی، به دیداره که که یفخۆش بوو و پرسى: "ئەوه چۆنه ئاوا بئ خه بهر و هه ر به ته نیش هاتووی؟" به سه رهاتم وه ک ده لئین له نووکه وه بۆ گئیرا وه، گرانیی کاک فایقم بۆ باس کرد.

سه ره رای ئە وهش که له میژ بوو پیوه ندی ده گه ل کاک فایق برابوو و له بال خویدا زۆریشی لی به گله یی بوو، به خه به ره که تیکچوو، چرژا. هه یچ قسه ی بۆ نه هات، قه ده ریکی ته واو مات بوو، پاشان له بن لیوه وه گوتی: "ده یکوژن."

دوو سی رۆژ له لای هه سامه وه، دوایی وامان به باش زانی بگه ریمه وه بۆ باله کایه تی، ئە وهش بچئ بۆ بارزان بۆ لای خوالیخۆشبوو شیخ ئە حمەد و شیخ بابو. داوایان لی بکات بئین له کیشه که وه و پاریزگاری ژیانیه کاک فایق له بارزانییه نهر داوا بکه ن. وابوو پیکه وه له دیی کانیه ماسی ده رکه وتین، ئەو به ره و بارزان، منیش به ره و ئامیدئ. وه بیرم دی سا ل، وه ختی گیلاسپیگه یشتن بوو. باغاتیه دیی کانیه ماسی دارگیلاسکی زۆریان لی هه بوو. دوو قه رتاله ی پر له گیلان ئاماده کرابوو که وه ک دیاری بۆ مامۆستا هه ژار و مامۆستا هیدی؛ واته خالیدئاغا حیسامی، یان، بئینه وه.

به قه رتاله گیلانسه وه گه یشتمه وه ئامیدئ، بئ مه حته لی، به سه یاره ک که موسافیری "ره واندر"ی هه لگرتبوو، تا چوارپییانی ره واندر "دیانان" هاتم. له وئ دابه زیم. زۆری پی نه چوو ماشینیکی لاندروور، که له به ینی گه لاله - هه ولیردا، هاتوچۆی ده کرد، گه یشته جئ. کابرای شو فیر "سمو" ناو ناسیاو بوو له سه رم را وه ستا، به ره و گه لاله ده گه لی سوار بووم. سمو، به خیره اتنی کردم و گوتی: "ئەوه له کوپرا دییه وه به و قه رتالانه وه؟" گوتم: "هه ر لی گه ری له سه فه ری ئەو ده ورره رانه بووم، ئەو

قهرتاله گیلانسانهش ئەمانهتن بۆ مام ههزار و مامۆستا هییدی. "گوتی: "ئەگەر وایه تا حاجی ئۆمه رانت ده بهم بۆ مام ههزار."

له رینگادا ده گه ل سمۆ، هه روا له قسه و باسدا بووین. له ناکاو وه بیرى هاته وه، گوتی: "کاک ئەمیر زانیوته ئەحمەد تۆفیقیان ئیعدام کرد؟" دلم داخو رپا، ته زوو یه کی ساردم به له شدا هات، گوتم: "نه مزانیوه کهنگی؟" گوتی: "به دی جه نازه کهشیان داوه به ئیران."

قوولایی و کاریگه ری کاریسه کهم لی مه علووم بوو، ده مزانی سمۆ فایق و ئەحمەد تۆفیقی لی تیکچوو ه. تا بهر خێوتهی مامۆستا ههزار بردمی. مامۆستا ههزار له مال بوو، که چاوی پیمکهوت چاوی پر بوو له ئاو. پرسیم: "مامۆستا! چت بۆ نه کرا؟" گوتی: "نه خیر نه کرا."

مامۆستا ههزار، له بیره وه ریییهکانی خویدا "چیشتی مجیور"، له سه ر کاک فایق و رووداوهکانی له مه ری وی، به پیچه وانهی ههست و بوچوونی ده ورانی گێران و ئیعدامی کاک فایق، خراپ ده دوئ و تا راده یه کی زۆر، رووی له ناخۆشه ویستی و غه ره زی شه خسی ناوه، ده زانم که پیوهندی نیوان خۆشی و دوستایه تیک تاییه تی له به ینیاندا نه بوو، سه ره پای ئه وهش هه لویست و بوچوونی له و چه شنهی که له چیشتی مجیوردا هاتوو ه له به ریزیان چاوه پروانی نه ده کرا.

رۆژی پاشان، له سه ر رینگای گه رانه وه بۆ ناوچه ی پشده ر، له باره گای ره حمه تی ئیدریس بارزانی بۆ ماوه ی سه عاتی ک لام دا، چاوم به به ریزیان کهوت. له و چاوپیکه تندا گوتی: "ده زانم عاجز و دلئیشی، به لان وا هه لده که وی که مرۆ له پینا و قازنجی شو رشدا، خوینی برای خوی بخواته وه." منیش عه رزم کرد: "خوا بمانپاریزی، دابونه ریتیک خراپ رووی کردۆته تیکۆشانی کوردا یه تییه وه." ئیدی له لای وه لا که وتم، ملی رینگای خۆم گرت به ر. بارودۆخه که چی دیکه ی هه لنه ده گرت.

له کیسچوونی کاک فایق، زه ربه یه کی کاریگه ر بوو که له له شی نارپیک و ماندووی کادر و پيشمه رگه کانی بزووتنه وه ی ۶۷-۶۸ له رۆژه لاتی کوردستان کهوت. ره مه قی ئاخو ر و هه ودای باریکی هیوای جه ماعهت به

شههید که وتنی کاک عه و لا موعینی و شههید مینه شهه، پسا، که له مانگی پووشپه ری سالی ۱۹۶۸ زایینی له شه ریکی قاره مانانه و ناهاوتادا ده گه ل ژاندارم و جاشه کانی ریژییم شههید بوون، یادیان به خیر. پاش نه وه ئیدی هه رکهس کوری بابی خوئی، ریگای خوئی بو خوئی ره چاو کرد. گشته پیشمه رگه یه کی ۲۵-۳۰ که سی، پروویان کرده "به کره جو" که جه ماعه تی چه کداری سهر به مه کته بی سیاسی پارتیی کون قه رارگه ی گشتی خوئیان له وئی دانابوو ده سته که ی دیکه، ره نگه ۲۵ که سی که خوئیان دا به ده ست شو ر شه وه و ره وانه ی هیزی ده شتی هه ولیر کران.

جه ماعه تی په نابهر بو به کره جو، پاشتر ره گه ل چه کداری دیکه ی قه رارگای به کره جو به پشتیوانی هیزی نیزامی حکوومه ت، هیرشیان کرده قه لادزی و شاریان گرت. ده گه ل گرتنه وه ی شار، ئیمه به گشتی له شاردا بنه بر بووین، که وتینه گونده کانی ده وروبهری قه لادزی و له ویرا که وتینه پیوه ندیگرتنی به نه ینی ده گه ل نه و کادر و پیشمه رگانه ی که ده گه ل چه کداره کانی سهر به قه رارگای به کره جو هاتبوونه قه لادزیوه. ئیمه هه ولی نه وه مان بوو که بیانکیشینه ده ره وه، بیاننه یینه لای خو مان، خو ئه گه ر نه کرا و به هه ر ده لیلیک بووبی نه یانویست بینه ده ر، با کاریکی وا بکه یین که نه که ونه شه ر ده گه ل پیشمه رگه ی شو رش، نیو و ناتوره ی ناپه سندیان نه که ویتته سهر.

نوینه ری خو مان به نه ینی ناره قه لادزیوه، روو ده ر روو ده گه لیان دواین، هه رچه ند به قسه یان نه کردین و هه موو هه ر نه هاتنه ده ر، به لان شه رنه کردنی ده گه ل پیشمه رگه یان، لی قبول کردین.

نه وه ده سته ی که که وتبوونه هیزی ده شتی هه ولیر، که وتنه به ر په حمه تی ده زگای شو رشی نه یلووله وه! له نیو نه وان، جه معیکی چه ند که سی وه ک شههید "ساله لاله جانی" پیشمه رگه ی ئازا و به ناو، شههید "سلیمان که رقه شان"، شههید "عومه ر حه سه ن حه وته وانه" له سهر داوای ریژییمی ئیران، به پیچه وانه ی هه موو قانون و عورفیکی ناسراوی کومه لگای مرو قایه تی، هینرابوونه ناوچه ی گه لاله تا له ویرا، راده سته ئیران بکرینه وه.

له سه روبه ندی به ئیراندانه وهی ساله لاجانی، سلیمان کهرقهشی، عومه ر
 حه وته وانه که گیرابوون و هیئیرابوونه ناوچهی باله کایه تی، منیش له وی
 بووم، به هاوکاری و پشتیوانی بیوچانی ماموستا هه ژار، ده هه ولی
 نه جاتبوونیا ندا بووین، به داخه وه بیجگه له عومه ر حه وته وانه، که سی
 دیکه مان بو پزگار نه بوو. ساله لاجانی و سلیمان کهرقهشان، ته سلیم به
 ئیران کرانه وه و له پادگانی "جه لدیان" گووله باران کران، یادی به ریزیان
 پیروژ بی. عومه ر حه وته وانه که له و پله دا له مهرگ پزگار ببوو، به
 پیشمه رگایه تی له شوژی ۱۹۷۹ ای رۆژه لاتی کوردستان شه هید بوو،
 یادی پیروژ بی.

ده بی ئه وهش بلیم که له گیره وکی شه ی هه ول و ته قه لادا بو ئازادکردنی
 ساله لاجانی و سلیمان کهرقهشان، وه ک ده بیستراوه، دوکتور مه حمود
 عوسمان، هه لوئیستی کوردپهروه رانه ی له خو ده نوینی. دوکتور مه حمود
 عوسمان، ئه ندامی مه کته بی سیاسی و ته نفیزی ئه و زه مانی پارته ی
 دیموکراتی کوردستان، گو یا نه ته نیا هه ر ده نگی به دژی ته حویلدا نه وه ی
 ئه و پیشمه رگه کوردانه دابی، ته نات ده بی گوته بیته نه ک هه ر نابی
 ته سلیم به ئیران بکرینه وه، به لکه ئه گه ر پیویست بی، ده بی له سه ریان،
 به شه ریش بیین.

به و چه شنه ئاگری بزووتنه وه ی چه کداری به شیک له کادر و
 پیشمه رگه کانی حیزبی دیموکراتی کوردستان، له رۆژه لاتی ولات،
 دامرکایه وه و هه ر چو نیک بی وه ک رووداویکی میژووی، چ به راست له
 قه له م درابی یان به هه له، له تیکۆشانی سیاسی گه لی کورد له
 رۆژه لاتی کوردستاندا جیگای خو ی کردۆته وه.

رووداوی ساله کانی ۱۹۶۷-۶۸، که م تا زور، له سه ری نووسراوه و هه رکه س
 و لایه نه، به پیی بوچوون و روانگه و به رژه وه نده سیاسییه کانی خو ی،
 هه لسه نگاندیان لی کردوو، پرانی ش له و نووسراوانه هه ر به شان و بالی
 بزووتنه وه که یاندا هه لگوتوو ئیدی نه چوونه بنه وانی واقیعبینی و
 له به رچا وگرتنی هه ل و مهرجی زه مان تا بی هه له و په له نه غد و وردی
 بکه نه وه. لام وایه حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئیرانی ش له و

پوانگه یه وه که موکووری هه یه، ئه ویش وهک خه لکه که ی دیکه، نه چۆته بنجوبنه وانه وه و له هۆ و سه به به کانی هه لایسان و دامرکانه وه ی ئه و بزووتنه وه یه که له راستیدا به شیکه له میژووی خه بات و تیکۆشانی حیزبی دیمۆکراتی کوردستان، نه یکو لیه ته وه و له بنه وان ی نه کردو وه، ئه وه ی جار جاریش گوترابی یا نووسی بیانه ته وه، بی که موکووری نین، چونکه هه ر هینده یه که گوتویانه و ئیدی له سه ری تیپه ریون و وردیان نه کردۆته وه.

لیره دا، کاری ئه و یادداشتنامه یه، نه ئه وه یه که به یه ک یه کی نووسراوه ی له مه ر بزووتنه وه که دا بیته وه و نه غدیان بکاته وه، نه ئه وه شه که بیه وی میژوونووسی بکا، ئه وه ئه رکی خه لکانیکی دیکه ی لیزان و پسپۆرن که ئه نجامی بده ن، خو ئه گه ر ئیستاش ئه وه نه کراوه، بیگومان له داها توودا لیزانانی خه لکه که مان ئه و بو شاییه پر ده که نه وه. ده گه ل ئه وه ش هه ر ده بی رای خو م له هۆیه سه ره کییه کانی به رپابوون و دامرکانه وه ی بزووتنه وه ی ساله کانی ۱۹۶۷-۶۸ ی زایینی، هه رچه نه ده کورتیش بی، ده ربهرم.

به باوه ری من، ده کری بگوتری یه کی که له سه به به کان که بزووتنه وه که ده ستی پی کرد و هه ر زۆر زووش دامرکایه وه، له وه دا بوو که کاک فایق، وه ک که سایه تی دووه می ئه و کاته ی حیزبی دیمۆکراتی کوردستان، ته نیا هه ر به ئیراده ی خو ی، به بی پرس و پراویژ ده گه ل باقی براده رانی خو ی له کۆمیتته ی ناوه ندی، له و کاره رۆچوو. هه لکه وتوو و لی ره و له وی گوتراوه، جار جار نووسراویشه و باس له کۆمیتته یه کی شو رشگیری حیزبی دیمۆکراتی کوردستان کراوه، که چی لانی که م له ده ست پی کدا هه بوونیکی جیدی بالیکی ئه وتۆ له ناو حیزبی دیمۆکراتی کوردستاندا، بنه مایه کی نییه.

ئه وه راسته که چند که سیکی خو به چه پ زانی تووده کراتی زیاتر هه واداری حیزبی شیوعی ئیراق له ناو ئیمه دا، خو به خو سه روساختیکیان هه بوو و بو دزایه تی ده گه ل کاک ئه حمه د توفیق خو یان به کاک فایقه وه هه لاهه سیبوو، به بی ئه وه ی به راست ده گه لی بن، به لان ئه و ده سته چند

کهسییه، هیچ نهخش و پۆلکیان له ههنگیرسانی بزووتنه وه که دا نه بوو. خو ئه گهر دواتریش پاش ئه نجامی جوولانه وه که قسه یه کی وا هه بی که له ولاتا کۆمیته یه کی ئه وتۆ پیکهاتی و دروست بووبی، به ته واوی جیی شک و گومانه. ئه وه نده ی لیی بزانه و ئاگام لی هه بی ههروهک به زیندی سهر له خو ی کاک فایقیشم بیستوو، تا پیکهاتی کۆنفه رانس یان کۆنگره یه کی حیزب، کاک فایق هه ر خودی خو ی، به بگیر و به رپرس و ئه ندای کۆمیته ی ناوه ندی زانیوه و ئاماده نه بووه شتی که به نیوی کۆمیته ی شو رشیگیری حیزبی دیمۆکراتی کوردستان، یا هه ر ده سه لاتیکی دیکه ی ناو بزووتنه وه که، پیک بیئی.

که وابوو هه بوون و دروستبوونی دیارده یه کی ئه وتۆ، پاش دامرکانه وه ی بزووتنه وه که و شه هیدکه وتنی کاک فایق، کیشه یه که، که له جانتای حیزبی توده و خه تی سهر به حیزبی توده، سهری ده ره ی ناوه. به م چه شنه و به و شیوه ی که له پیشتریشدا هه ر هاتوو، بزووتنه وه ی 67-68 کاک فایق دایگیرساند، به لان داگیرساندنیکی ناوهخت و کاریکی بی لیکدانه وه، که ده گه ل هیچ مه نتیق و به راوردیکی هه کیمانه ی سیاسی به پیی هه ل و مه رچی کات و جی و شوین، نه ده گونجا و یه کی نه ده گرته وه.

حیزبی دیمۆکراتی کوردستان له و زه ماندا، له وپه ری پرش و بلاویدا بوو. بیجگه له ناکوکی ناوخویی، به شیک له کادر و ئه ندامانی کۆمیته ی ناوه ندی نه مابوون، شه هید ببوون، چه ندیکیش له زیندانی عه بدولوه هاب ئه ترووشیدا بوون له ناوچه ی بیاره که پاشتر شه هیدکران یان به زیندوویی ته حویلی ریژی می ئیران درانه وه، به شیک له سه رکردایه تی، له به ره می ناکوکی ناوخویدا، یان زیز ببوون یان له ناوچه کانی سنوور دوور خرابوونه وه، لیک دوور و بلاو بوون. جیا له چل په نجا که چه تفه نگی که م فیشهک، حیزبی دیمۆکراتی کوردستان، به نبری دیکه ی نه بوو ههروهک تمه نه دراویکیشی، له گیرفانی خویدا شک نه ده برد، تا جووته پیلاویکی پی بکری.

جیا له وهش، شوپشی ئه یلوول له باشووری ولات له گوپیدا بوو که بریار و ابو وهک شوپشیکی رزگار یخوازی نه ته وهی چاوی لی بکری و له خزمه تیدا بین، شوپشیک که له شه پکی قورس و گراندا بوو ده گهل ریژی می ئی پاق و بهو بونه وه تا بنه نگلان که وتبووه ژیر سهیته ره ی ریژی می ئیرانه وه، بویه نهک هر نه ده کرا پشت و په نا بی بو بزاوی چه کداریی ئیمه له روزه ولات، بگره نه یار و دژیش ده بوو. ئه وهش له کاتی کدایه که دوژمنی زوردار له ئیران، تا ددان چه کدار به چه کی هه مه چه شنه و پیشکه وتووی ئه و ده وران وهک به ده سه لاتترین ده وله تی دیکتاتور و نیزامی له روزه ولاتی نا وه راست و...

حوکمی ئه قلی بارودوخ، به پیی لیکدانه وهی خوی، داینا بوو که بزوتنه وهی چه کداریی له هر باریکه وه بی زه مینه ی ۶۷-۶۸ چ ئاکامی کی دیکه ی لی چاوه پروان ناکری، جیا له شه هیدکه وتنی ده یان و ده یان روله ی تیکوشه ر و کادری به وه جی خه باتی داها تووی رزگار یخوازی ولاته که مان و ههروه ها خه ساره تی که وتنه زیندان و ئاواره بوونی هه زاران له هاوولاتییان و تیکوشه رانمان. هه نگاویکی ئه وتو، له وهل و ده رفه ته دا که ئیمه ی تی که وتبووین و تیدا مابووینه وه، بیجگه له خو بایبوون، ههستی بی مه سئولیه تی به رامبه ر به خه لک و حیزبی دیموکراتی کوردستان، ناکری چ نیویکی دیکه ی لی بندری.

وهک له پیشتریشدا هر هاتوته وه و گوتراوه، هویه کی دیکه ی بهرچا و بو ده ستی کردنی بزوتنه وهی ۶۷-۶۸ له وه دا بوو که نه خودی کاک فایق و نه هیچکام له براده رانی که ده گهل بزوتنه وه که بوون، ههستیاری ده وله تی قودره تمه ندی "شا" یان به رامبه ر به له قاودان بو شوپشیک له روزه ولاتی ولات، به هیند نه گرتبوو وا ویده چوو هیچ حیسابییکیان بو دژبه ری و به ره لستی ریژی میکی سه رکوتکاری زالم و به ده سه لات له چه شنی حکوومه تی شا، به ده سه وه نه بووی، وایاندانا وه هر وهک جاری جاران که بو کاری ریکخراوه یی به نهینی، ده چوونه ناوه وه و ده گه رانه وه باشوور، ده چیته سه ر هه مان ریوشوینی جاری جاران وه و تیده په ری. له حالیکدا ئاشکرا بوو هر له پایه را، ده گهل شه پکی سهخت و گران له هه مانکاتدا نا به رامبه ر، رووبه پروون.

هۆیه کی دیکه بۆ هه لایسانی بزووتنه وه ی سائه کانی ۶۷-۶۸ که له لاپه ره کانی پيشووشدا هه ر باسکراوه، ده ستله کاردا بوون و ده ستتیه وردانی حیزبی توده بووه له کار و باره نیوخوییه کانی حیزبی دیموکراتی کوردستان، شان به شان ده گه ل مایه فیتنه یی حیزبی شیوعی ئیراق، هه ردوولا پیکه وه، ده ست له ناو ده ست له ئاگرخوشکه رانی جه ره یانه که بوون.

حیزبی شیوعی ئیراق له وکات و زه ماندا، به تازه گی ببوو به هاوپه یمانی حیزبی به عس و هاوکاری حکومه ت، خواخوای بوو خزمه تیکی بۆ حکومه تی ئیراق له ده ست بی. جا چ له وه باشتر. هه م بۆ دزایه تی ده گه ل شوړشی ئه یلوول و هه م بۆ ئه وه که خوش خزمه تی به هاوپه یمانی تازه ی خو ی کردبی وه ک حکومه تی ئیراق بی، که ئه ویش وه ک چاوه ئیشه دار له هه لایگه رسانی ئاگریک ده گه را له رۆژه لاتی کوردستان تا پیکه بگری ده گه ل شوړشی باشوور و خو ی له بهر گه رم بکاته وه.

له لای دیکه را، حیزبی توده، که هه م له ئیراندا و هه م له ده ره وه ی ئیران، تووشی کیشه ی ناوخوی هاتبوو و ده سته ده سته و سازمان به سازمان لی جیا ده بوونه وه و به ته واوی که نه فت و په ککه وته ما بووه، مایه فیتنه یی حیزبی شیوعی برای به گیان و به دل قوسته وه. هیوایان به وه بوو وه ک ده گوتری، به و پووشه چیلکه یه، خو ی پی له گومی خنکان بگریته وه و بۆ جاریکی دیکه نیوی بیته وه نیو نیوان.

هۆیه کی دیکه ی گرنگ له و پیوه ندییه دا، ئه ویش هه ر به کورتی، بی مه سئولیه تی و پشتگو یخستنی ستراتیژیکی کوردستانی بوو که شوړشی ئه یلوول، چ بایه خیکی پی نه ده دا. هه ر به و پییه، په یوه ستبوونی به شیکی زور له بهرپرسیانی شوړش "فی سبیل الله" به ریزی می ئیرانه وه، که ری پی روون و مه نتیقی سالمی به ته واوی لی بهرته سک کردبوونه وه. گوشاریکی که هه ر بهرپرس و مه سئوله ی، له گور ویست و پیوانه ی خو ی، ره کاری دینا و شل و تونده ی پی ده کرد، له سه ر شانی تیکوشه رانی کوردی

به شهکانی دیکه ی کوردستان و به تاییه تی خه باتکارانی رۆژه لاتی بار بوو.

دووباره ی ده که مه وه که کرده وه ناله بارکانی ئه وکاتی شه هید سامی عه بدولر ه حمان، خه ساره تیکی به رچاوی به ره وه ندی هه ل سوکه وته کانی بزووتنه وه ی ساله کانی ۶۷-۶۸ گه یاند که به هاسانی که لینه کانی پر نابیته وه.

ماوه ی به هار و هاوینی ئه و ساله، به گیروگرفتی ئاماده کاری بو کۆنفه رانسیکی حیزب، خه ریک بووین. له و ماوه یه دا و بو ئه و مه به ست، چه ند جاریک هاتوچۆی لای ناوچه ی کانیی ماسی و باره گای بارزانیمان هه بووه، تا بو به شداری له کۆنفه رانسا، ده رفه تی چه ند رۆژیک بو گه رانه وه ی کاک ئه حمه د توفیق پیک بینین، که نه یگرت و جیبه جی نه بوو ئیجازه مان بو وه رنه گیرا، به لان ره حمه تی کاک ئیدریس بارزانی ۲۰۰ دینار پاره ی ئیراقی یارمه تی داین تا کاروباری کۆنفه رانسی پی راپه رینین.

به هه ر حال و ئاوایه ک بووبی، له ۲۴ ی مانگی گه لاویژی سالی ۱۹۶۹ زابینی، کۆنفه رانسی دووه می حیزب له بناری چیای قه ندیل پیکه ات و چه ند رۆژیک خایاند. له و کۆنفه رانسا له هه ل سوکه ته کان ی پاش کۆنگره ی دووه مه وه تا رۆژی به سترانی کۆنفه رانسه که، ئاورپان لی دراوه و پوخت و ته سه ل قسه یان لی کرا. به رنامه یه کی گونجاو له قه ده ر توانا و کیشی ئه وکاته ی حیزب دارپژرا. جیگای شه هیده کان ی ئه ندامی کۆمیته ی ناوه ندی، له رپیگای کۆنفه رانسه وه به هیئانی چه ند براده ریکی دیکه، پر کرایه وه.

هاوکات ریزه قه رار و برپاریک ده گه ل گشته په یام و راگه یاندنیک بو ئاگاداریی گشتی، ههروهک بو رپیکخراوه سیاسی و کۆر و کۆمه ل و که سایه تییه کوردستانییه کان، راگه یاندرا. نووسه ری ئه و یادداشته، راسپیردرام بو خزمه ت بارزانی تا به ستران و کۆتایی کاری کۆنفه رانسی پی رابگه یه نم. کاک مه لا ره شید ده گه ل چه ند براده ریکی دیکه، راسپارده بوون بو دیداری کاک ئه حمه د توفیق له مه ر خاتیمه ی کاری کۆنفه رانس و

لهو پرا به هاوکاری کاک ئهحمهه بۆ دیداریکی نهینی له رۆژاوی کوردستان به مه بهستی پیوهندی دهگهه هیزه سیاسییهکانی ئهه بهشی کوردستان. له سه ریهک، هیوا و هومییدیکی نوئ و قه ره بوو بۆ تیکۆشانیکی جیدی دله و دهروونی داگرته وه.

هه ره له هه وهه رۆژهکانی پاش تهواو بوونی کۆنفه پراسدا، دهگهه کاک مه لا رهشید پیکه وه به رهه ناوچهی گه لاله وه رپه کهوتین. من بۆ کاری خۆم و ئه ویش لهو پرا بۆ ناوچهی کانیهی ماسی و دیداری کاک ئهحمهه توفیق. ئیمه تازه گه یشتبووینه شارۆچکهی گه لاله، براده ره پێشمه رگه یهکی لای کاک ئهحمهه به نامه یه که وه گه یشته جی. کاک ئهحمهه بۆی نووسیوووم با منیش دهگه لدا بم و بچم بۆ دیداری، به لان نه کرا چونکه وا دانرابوو چاوم به بارزانیی نه مر بکهوئ، ئه ویش به گویره ی گوته ی رهحمه تی کاک ئیدریس جاری له پاره به راز بوو، واته له ده ره وهی کوردستان، ده بوو تا گه رانه وهی، لهوئ چاوه پروان بم.

هه ره چۆنیک بوو، دهسته ی کاک مه لا رهشید وه رپه کهوتن و من به جی مام، چه ند رۆژیکه ی دیکه ی پپه چوو تا بارزانیی نه مر، له پاره به راز گه راپیه وه و به خزمه تی گه یشتم، پیکه اتنی کۆنفه پراسه کهم به سه رکه تهوویه وه، پپه راکه یاندا. بارزانی پپه خوشبوونی خۆی له سه رکه وتهی کۆنفه پراس ده ربهری و له مه ر خه باتی سیاسی ح.د.ک. بۆ داها توو بره ئامۆژگارییکیشی فه رموو که پپه باش بوو ره چاو بکرین.

رۆژیک لهه رۆژانه لهه سه روه بنده دا که بۆ به رنامه رپیزی له کاری برپارهکانی پاش کۆنفه پراس، له کۆبوونه وه یهکی کادره کانرا، له قه لادزیوه به رهه بنکهی ناوه ندیمان له بناری قه ندیل، گوندی "سه رگه ینیله" گه رابوو مه وه و شهه دره نگانیش گه یشتبوو مه وه جی، جاری شه که تی و ماندوویی کیووشاخم له لهش ده رنه کردبوو، سه عات ای شهه دوو کهس له براده رانی کادر، ئه وانیش هه ره له قه لادزیوه، گه یشتنه جی. جا چونکه بارودۆخی ژبانی سیاسی ئیمه لهه زه ماندا، هه میشه هه ر نائاسایی و له گیره وکیشه دا بوو، به دیتنیان لهه کات و سه عاتدا، وهک ده لاین دله داخو رپا، پرسیم: "چی تازه قه وماوه؟"

گوتیان: "پاش دهرچوونی تو له قه لادزی، پیشمه رگه یه کی لای کاک ئەحمەد به نامە یه که وه له وێرا گه یشتۆته قه لادزی، زۆر شیرینو و نارەحت دياره، حەتمەن شتێک له وێ رووی داوه." پرسیم: "کوا نامە که؟" گوتیان: "پیی گوتراوه بیجگه له تو نامە نه دا به کهس و خوشی چونکه هەر به پێیان هاتوو و ریگای حەوت هەشت پۆژە ی هەر به ۲۴ سەعات بریوه، هەموو پێ و قۆلی برینه و توانای بزووتنی نییه، زۆر به پەله و نا ئارام چاوه روانی تۆیه له قه لادزی، له سه رپه ری شار، له مالیکمان داناوه تا تو ده گه یه ی." له بیر نه چی که ئەوکاتان شهر له بهینی هیزه کانی شۆرش و حکوومه تی ئیراق به رده وام بوو، به لان قه لادزی نه گیرابوو و هەر له بهر دهستی پیشمه رگه دا بوو.

ناچار هه ستام، خۆم ده بهر کرده وه، هەر به شه که تی و ماندوویی ری گه رانه وه له قه لادزی، ده گه ل براده رانی په یامهاوهر. به ره و قه لادزه وه ری که وتمه وه.

له بهر په شیوی و نیگه رانی له پیشهاتی به سه رهاتیکی ناله باری دیکه، نه مزانی ریگای شهش حەوت سەعاته م، بو جاری دووهه م، چون ته یکرده وه. براده ران وه پیشم که وتن بو مالی دیاریکراو. ژنی مال تازه له خه وه هه ستابوو، که تری چای وه سه ر نابوو و خه ریکی مالینی ده ور به ری که تریه رهش بوو. ده نا شار به گشتی له غورابی خه ویدا بوو.

پیشمه رگه ی له وێرا هاتوو که هه موو لاق و له ته ری ببوو هه کفته، پسووله نامه ی پیچراوی دامی. نامه م کرده وه، ده ستخه تی کاک ئەحمەد بوو. نامە یه کی کورت و موخته سه ر به و ناوه پۆکه وه،

"کاک ئەمیر، ئیمه لی ره بریارمان دا خو بگه یه نینه پایه گاکانی حکوومه تی و خۆمان ته سلیم به وان بکه ین. ئیوهش له وێوه هه رچی زووتر و به پەله تر خو بگه یه ننه پایه گاکانی حکوومه تی و بگه نه ئیمه، که یه کترمان دیته وه مه وزووع و مه سه له ت لی روون ده بیته وه."

ده گه ل ئەو نامە یه ی کاک ئەحمەد نووسراویکی چەند دیری کاک مه لا ره شیدیش هەر ده گه ل بوو، که به جیاواز پیچابوو یه وه. کاک مه لا ره شید

نووسی بووی: "ئیمه رۆیشتین، ئیوهش لهوئ، قهراری خۆتان بو خۆتان بدەن."

ئەو خەبەرنامە سەر سوورپهینه ره! ئەو کردەوه نابەجی و مندا لانهیه! وهک به کوتک له سهرم بدەن، گیزومهنگی کردم. پيشمه رگه ی لاق بریندار که ناودیر بوو به "وهستا رهحیم" و له پیش ئەو هدا که ببیته پيشمه رگه، وهستای قور و خشت و کاری بهننایی دهبی، له مالی گۆرین به جیم هیشت و به مهبهستی کوکردنه وهی کادرهکانی حیزب و ئاگادارکردنیان له وهنگاوه نوئ و چهوتهی کاک ئەحمەد، چووم بو مالی کاک "که ریم هداد" که له راستیدا، مهکوگه ی گشتی ئیمه ی فهقیر و جیی حاوانه وه مان بوو. ههم خوی و ههم هاوسه ری به ریزی "برازنه خه جیح" بهوپه ری دلآوالییه وه، خزمه تیان ده کردین.

ئەو رۆژه سهعات نه بوو به ٢ی پاشنیوه رۆ، بهتیکراییی له مالی کاک که ریم هداد، بو جاریکی دیکه به کترمان گرته وه و کو بووینه وه. ته قریبه ن هه موویان ئاماده بوون. نامه ی کاک ئەحمەد و کاک مه لا ره شیدم بو خویندنه وه، داوام لیکردن له و کاته ناسکه دا، هه رکه سه راو بوو چوونی خوی بلئ و راشکاوانه چی له دلدایه، ده ری بیری تا بگه یینه بریاریکی گشتی و چاره نووس ساز!

بو ماوه ی چواریه که سهعاتیک کشوماتیکی قورس به سه ر خه لکه که دا زال بوو، ناچار سکوتی حاکم شکاند و گوتم: "فه رموون بلین، قسه بکه ن تا بزانی ئیمه ری و پامان چ بی!" رپوویان ده من بوو و گوتیان: "له پيشدا بزانی تو ده لئی چی؟ پاش تو ئیمه ش قسه ی خۆمان ده که یین."

به کورتی بوو چوونی نووسه ری ئەو یادداشتانه ئەوه بوو که گوتم: "کرده وه ی کاک ئەحمەد ئەویش دروست له وهخته دا که ئیمه تازه ده ورانی چه رمه سه ره ی رۆژگارمان ده رباز کردوه و وا خه ریکین خۆ بگرینه وه و به خۆدا بیینه وه، کرده وه یه کی چه وت، هه نگاویکی بی لیکدانه وه یه و له وه را، نیشانه ی ئەوپه ری بیمه سئولییه تی ده گه یه نی، گه مه یه کی ترسناکه که داها تووی حیزب و چاره نووسی ئیمه ش، ده خاته بهر هات و نه هاته وه. به را و باوه ری خۆم ئەو هه نگاوه به غه له تیکی

گه وره لیك ده ده مه وه و دوای ناکه وم خو ته سلیمی داگیرکه ر ناکه م، به هر قیمة ت و نرخیک ته واو بووبی با بی. "گوتم: "له هه وه ل پوژی هاتنمه وه بو نیو تیکووشانی رزگاریی نه ته وایه تییه وه، حیسابی هه مه چه شنه لیقه و ماوی، خه ته رات و که ندو کو سیپکم له و ریگایه دا کردو وه جا پیم ناو ته ناو. به هیچ شیوه یه ک ده گه ل بریاری ناوا تاکره وانه و به بی هه لسه نگاندن نیم، مه گه ر هه مووی نیوه به گشتی بریاریکی دیکه بده ن."

له و کو بوونه وه دا، چ نه وه ی قسه یه کی کردبی و چ نه وانه ی بی قسه بووبن، به گشتی ده گه ل ره دکردنه وه ی نامه و هه نگاوی کاک نه حمه د بوون. چ ده بی و چ به سه ردی با بی به خیر بی. گوتمان نیمه ماندگارین، ده مینی نه وه و به خه باتی خو مان دریزه ده ده یین.

له و با سوخوا سه دا که له سه ر نه و هه نگاوه نابه جییه ده کرا، کاک نه حمه د زیاتر مه به ست بوو، چونکه روون و ناشکرا بوو که کاک مه لا ره شید، مروییکی وا نه بوو که له هیچ هه ل و مه رجی کدا مل به کاریکی نه وتو بدا، بیگومان له رووی لیکدانه وه یه کی به نیجباره وه، ره گه ل که وتبوو.

هه ر چو نیک بی، هه ر هه مان پوژ، پاش کو بوونه وه که، بو جاریکی دیکه، به ره و باله کایه تی بو باره گای سه رو کایه تی بارزانیی نه مر، وه ری که وتمه وه. به ره به یانی پوژی پاشتر گه یشتمه گه لاله و بو نیواره ی هه مان پوژ، له باره گای بارزانی، چاوم به ره حمه تی کاک ئیدریس بارزانی که وت، کات و وه ختی به خزمه تگه یشتنی بارزانییم لی وه رگرت.

بارزانیی نه مر، به پیی عاده تی خو ی، شه و سه عات ده وره به ری ۱۱ له میوانخانه ی خو ی وه ژوور که وت. میوانخانه گشته خه لکیکی له هه مه چه شنه ی تی دا بوو. دوو سه عاتیک ده گه ل خه لکه که دانیشت، پرسوجو له هه ر باریکه وه له گو ری دا بوو، تا بارزانی هه ستا و خوا حافیزی کرد له میوانخانه ده رکه وت. چه ند ده قیقه یه کی پی چوو به دوامدا هاتن، ری نوینیان کردم بو ژووریک دیکه، چه ند سه د میتریک دوور له میوانخانه.

که چووم، بارزانی لهوئ دانیشتبوو و چاوه پروان بوو. وهک هه موو جارئ، لوتفی ده گهل کردم. باسی رویشتنی کاک ئه حمه دی هینا گوړئ و پرسئ: "به نه زه ری توؤ بو وایکرد؟" عه رزم کرد: "لام وایه له جه نابت دلئیشه، ئه و چه و تکارییشی به مانای زیزبوونه له جه نابت. ده بی عه رز بکه م که له و باره وه ئیمه به ته و او بیئاگاین، بهر له رویشتن و له واقیعدا زیزبوونی، هیچ باسیکی ئه وتوئ ده گهل ئیمه نه هینا وه ته گوړئ. ئیمه له و کاره ی نارازین، به کرده وه یه کی چه وت و به زیانی ده زانین بوؤ خو مان و بو دا هاتووی کاری سیاسیمان."

ئه و جار بارزانی وه قسه هات و دهستی کرد به گله یی له کاک ئه حمه د، که مرویه کی که محه و سه له یه، دووربینی نییه، مرویه کی خو شباوهر و که مچیکلدانه یه. نه فه سدریژ و دوورئهن دیش نییه و... به لان سه ره رای ئه وان هه ش، ئه حمه د مرویه کی ئازا و به جهرگه. کورده و ولاتی خوئی خو ش دهوئ، خزمه تی شوړشی کردوو، ده گهل من بووه و جیی باوه ری منه، به قه د کوره کانی خو م خو شم دهوئ و ده زانم خراپه ناکا. ئه وه نده یه و له وان هه یه به براده ری من رازی نه بووبئ، ئه ویش قهیدی ناکا و له خو شه ویستی وی له لای من که م ناکاته وه. ئیوه ش، کاروباری خو تان په ک مه خه ن و نیگه ران مه بن.

دانیشتنی دووقوئی و وتووئژ، که زیاتریش هه ر به ری زیان ده دوا. زیاتر له سه عات و نیوی خایاند. له هه ستاندا فه رمووی: "پیم باشه بچی و چاوت پیی بکهوئ، له زمانی منیشه وه گله یی لی بکه ی." عه رزم کرد: "من هیچ به لگه و وه سیله ی سه فه ری به غدام نییه، ره نگه براده ری و امان هه بی ئه وان هه ی به ده سته وه هه بن، ئاسانتر سه فه ری بوؤ بکرئ." فه رمووی: "پیم خو شه خو ت بچی، ده گهل ئیدریس قسه بکه ئه و بو ت ته رتیب ده کا."

کاتی سه فه ر بوؤ به غدا هات، چوومه خزمه ت ره حمه تی کاک ئیدریس بارزانی بوؤ ته رتیب دانی سه فه ره که م. ره حمه تی نامه یه کی نووسی، پیچایه وه و کردی به پسوله یه کی نایلون پیچ و گو تی: "ئه و نامه یه بوؤ" قائد فیرقه ی "ره وان دزه، بوئی ببه، ئه و کاری ها تو چو ت بوؤ ته رتیب ده کا!" به لان وا برؤ که شوینه ونکه ت له شو فییری ماشینی نه فه ره لگر کرد بی.

ئامۆژگاری کرد که له چوارپریانی رهواندزدیانا بو ههولیر، بهو ماشینانهی که له ههولیرا دین و دهچن بو رهواندز، بچمه فیرقه لای قائد فیرقه ئەوان تویمان نه دیوه و ناتناسن. ههروهها ئامۆژگاری کرد که ئاگاداری جاشان بم و خویمان لی بیاریزم، مهبادا بمناسنهوه.

پیم سهیر بوو له جهنگهی شهر و پیکدادانی شوپش و حکوومهت، به نامه ی ئیدریس بارزانی و ئەویش له ریگهی قائد فیرقه وه، بکری پیاو سهفهری بهغدایه بکا! پرسیم: "شتی وا ههیه و دهکری؟" فهرمووی: "بهلی دهکری، بو نا."

له گه لاله به ماشینیه نه فهره لگری ههولیر وه دهر کهوتم، له چوارپری گورین دابهزیم. پۆستیکی عهسکهری حکوومهتی لی بوو. بو وهی خو له گه پریان بدزمه وه، ورده ورده به پریان به ریگای رهواندوزدا وه ری کهوتم، وا بزانه چه ند سه د میتریک له پۆسته که دوور کهوتبوومه وه، لاندرویه کی جاشان به رهو رهواندز به تهنیشتما تیپه ری، هیندیگ تیپه ری، پاشه و پاش گه راوه سه رم.

زه ندهقم چوو، هیشتا نه گه یشتبووه سه رم تا لیم وه کوئن، یه کی که له جاشه کان سه ری له په نجه ره ی دهرگای جیبه که وه وه دهر نا، ته ماشایه کی منی کرد و به وانی دیکه ی گوت، ئەوه هه و نییه، برۆ. نازانه کابرای جاش منی ناسی و ویستی بمپاریزی یان به راستی هه ره ئەو که سه نه بووم که ئەوان مه به ستیان بووی. له ترسان و بو ئەوه ی تیکرار نه بیته وه و تووشی خه ته ری دیکه ی له و چه شنه نه یه م، وه ک ده لین له خو فی مار، په نا بو ئاگر، به ره و عه سکه ره کانی پۆستی سه ر چوارپریه که گه رامه وه دوا و له لای ئەوان را وه ستام تا ماشینیک له ههولیرا هات، سوار بووم و له به رامبه ر فیرقه، که بریکیش له جاده ی ماشینره و دوور بوو، دابهزیم.

له بهر دهر وازه ی فیرقه، سه ربازیک را وه ستابوو. پرسی: "چت دهوی؟" گوتم: "نامه یه کم پییه بو قائد فیرقه." گوتی: "بیده به من." گوتم: "گوتوو یانه هه ر بیده م به خو ی." چوو و هاته وه، ئەفسه ریکی عه سکه ری ده گه ل خو ی هی نا، به ویشم هه روا گوت. کابرا وه پیشم کهوت تا بهر

دهرگای قائید فیرقه، خۆی چوو زووره وه، منیش له بهردهرگا وهستام تا گهراوه و به دهست ئیشاره ی کرد و گوتی: "وه ره ژوور."

که چوومه ژوور، قائید فیرقه دهگه ل گشته خه لکیکی خۆی دانیشتبوو، سه ری هه لبری و گوتی: "کوا نامه ت؟" پسووله م دا دهست کابرای ئه فسه ر، نایلون و ته رتیباتی له نامه هه لبری و نووسراوه ی دا به قائید فیرقه. که نامه ی خوینده وه ئه و جار له به رم هه ستا، دهستی له دهست نام و به گه رمی به خیره اتنی کردم. داوای قاوه ی کرد، قاوه یان هینا، تا من له قاوه خواردنه وه بوومه وه، دهستووری دا "پسووله ی چوون و گه رانه وه ی به غدام بو بنووسن به خوم و به هه رچه ند که سیکی ده گه لمدایه. پسووله م وه رگرت و وه ری که وتم، له فکری خومدا وام دانابوو که قائید فیرقه ش ده بی له و ئه فسه ر و زابیتانه بی که به نه یینی پیوه ندی به بارزانیی نه مره وه هه یه. له هه یچ کوپه کی دیکه بوم جی نه کراوه.

ئه و پوژه بو ئیواری گه یشته به غدا، پووم کرده مالی ماموستا هه ژار، خانمی به ریزی، براژنه مه عسوم به دیتنم هه م زور خوشحال بوو هه م سه ری سوورما که چون و بوچی له به غدام ده بیینی! له به یینی قسه و ئه حوالپرسیدا، کاک مه لا سه ید ره شید ده گه ل شیرکووی "مه مه د" کوری ماموستا هه ژار وه ژوور که وتن. مه لا سه ید ره شید بی ئه وه ی جاری سلاو بکا، پرسی: "ئه وه بو لییره ی؟" گوتم: "هاتووم بزائم تو بو لییره ی!" فرمیسی که به چاواندا هاته خوار و گوتی: "من جاشم." له باوه شم گرت، ماچم کرد و گوتم: "تو بو جاش نابی."

شه و دوورودریژ به یه که وه دانیشتین، له به یینی قسه و باسدا، جارجار، کولی گریانی هه لده ستا و فرمیسی که ده هاتنه خوار. خۆی به تاوانبار ده زانی و لای وابوو نابی ببه خشری. له کاک ئه حمه د توفیق به گله یی و به گازانده بوو. ده یگوت ئه و ده گه ل خۆی هیناوم، لای وابوو بو وه ی تووشی یه کترکوشتن نه یهن، مه جبور ده گه لی که وتوو و له و سه عاته شرا که گه یشتوونه ته به غدا، خۆی جیای کردو ته وه و له مالی ماموستا هه ژار و براژنه مه عسوم جیگیر ببوو.

شایانی باسه که کاک مهلا سهید رهشید له نیو ئیمه دا، زیاتر له هه موو که سیک ئوگری کاک ئه حمه د بوو و یه کجار زوری خوش ده ویست، له راستیدا، وهک مرید، مریدی بوو. کهچی وهها دلی لی شکابوو، لی عاجز بوو، وهک ئهرک و وهزیفه یه کی سیاسی و حزبییش بو کوبوونه وه و دانیشتنیکی سی که سی له مهر ئه و ره وه نابهجییه یه شیان، نه یویست و ئاماده نه بوو ده گهل کاک ئه حمه د چاوپیکه وتنی هه بی، ناچار هه ر به تهنی رۆژی پاشتر چوومه جی و شوینی کاک ئه حمه د.

ماوه یه کی کورت پاش ئه و دیداره، که دواین دیدارم بوو ده گهل کاک ئه حمه د توفیق، له ئیراق ده رکه وتم و گه یشته ئوروپا. هینده ی نه خایاندبوو پاش ده رکه وتنه که م له ئیراق، به داخه وه ئه و له وی ده گری و ده که ویته هه پسه وه و هه ر له وییش له ژیر ئه شکه نجه و ئازاردا، شه هید ده بی.

ئاخرین دیداری نووسه ری ئه و یادداشته نه کاک ئه حمه د، دیداریکی ساردوسر بوو که زیاتر هه ر به گله یی و گله ییکاری ده رباز بوو. ئیمه ره خنه مان له و بوو له سه ر په نابه ری بو حکومه تی ئیراق شتی که له و چاوه پروان نه بووین. ئه وییش دلشکاو و گله مه ند له زه مین و زه مان. لای وابوو بیوه فایی ده گهل کراوه، ریز له که سایه تی و شه خسیه تی نه گراوه، به تایبه تی له بارزانیی نهر گازانده ی هه بوو و ئیمه ش له نیواندا تیوه گلابووین.

به تایبه تی نووسه ری ئه و یادداشته نه ی، به که مترخه م بو گپرانه وه ی بو به شداری له کونفهرانسدا به حیساب دینا، پیی وابوو ئه و جوره ی که ده بوو هه ول بده م بو گپرانه وه ی بو ناو براده ران و لانی که م هه ر نه بی بو به شداری له کونفهرانسی دووه م، هه ولم نه داوه.

له سه رییه ک هه روهک بو خوم له بال خودا لیکم دابوو، دلشکاو و په نجاوی هوی سه ره کی بوون بو ره وه که ی. خوی بو خوی وایدانابوو که جاری وازی له سیاسه ت هیناوه و ملکه چه بو هه ر بریاریکی حیزبی که له سه ری بدری. پیشنیار و ئاموزگاری و داوام لیی ئه وه بوو که هه ول بدا له ئیراق ده رکه وی و هه ر نه بی بو ماوه یه ک! بچیته ئوروپا.

پۆژی پاش ئەو ئاخردیداره دهگهڵ کاک ئەحمەد، گه پامه وه کوردستان. له گه پانه وه دا چوومه وه خزمهت بارزانی نهمر و به سه رهاتم بو گپراوه. له ههستاندا که ئیزنی پۆیشتنم خواست، فهرمووی: "ئه گه ده چیه وه سهردانی براده رانت، ئەوه بچۆ به لان پۆژی جومعه، تاریخه کهم له بیر نه ماوه، وه ره بو حاجی ئومه ران. له حکومه تی ئیراقه وه خه لک دینه لای من، پیم خو شه ئەو پۆژه تۆش له وی بی." فهرمووی: "وتوویم ده گه ل حکومهت هه بو وه و سازاوم، ئەو جار نۆره ی ئیوه یه."

گوتم: "پیه ون دی بو ئیمه ره نگه جاری زوو بی، با بزانی و توویژی جه نابت و حکومهت ده گاته کوئ!" فهرمووی: "سازاوم، باش سازاوم. کات بو ئیوه سازگاره." دووباره ی کرده وه: "پۆژی جومعه وه ره حاجی ئومه ران." فهرمووی: "نه وه ک من له بیرم بچی، چ مه سعود، چ سابیر، هه رکامیک له بهر ده رگای میوانخانه بن، بلئ مستو منی داوا کردو وه، ده بی بچه ژوور." عه رزم کرد: "به لئ."

جومعه ی دیاریکراو سه عات ٢ی پاشنیوه پۆ، گه یشتمه حاجی ئومه ران، شوینی میوانخانه ی بارزانی، شه هید کاک سابیر بارزانی به ته نی له بهر ده رگای میوانخانه دانیشتبوو، سلّوم کرد، له بهرم هه ستا، گوتم: "کاک سابیر بارزانی ئەم ری کردو وه بچه خزمه تی." فهرمووی لی کردم. چوومه ژوور و سلّوم کرد. ده گه ل سلّو، بارزانی نهمر به پیی شه خسیه تی به رز و به ریزی خو ی، یه کپی له بهرم هه ستا و به خیره اتنی کردم، هاوکات جه ماعه تی عه ره بی میوانیش، چوار پینج که سیک، به پیره وی له بارزانی، هه ستانه سه ر پی. بو وه ی بارزانی نهمر به پیوه رانه گرم، به په له هه ر له به رده رگاوه دانیشتم. ئەگه ر له بیرم مابی، ئەو سه عاته دوکتۆر مه حمود عوسمانیش له وی بوو و له خوار بارزانییه وه دانیشتبوو.

بارزانی نهمر، پووی کرده یه کیک له عه ره به کان، که له سه رووی خو شی داینابوو و پاشتر دیاری دا ئەو که سایه تییه "عبدالخالق سامرایی" یه، دووه م که سی ده سه لاتدار له حکومه تی ئیراقدا و پیی فهرموو: "ئو شه خسه نیوی ئەمیر قازییه، که سایه تیکی به رپرسه له حیزبی دیموکراتی کوردستانی به شی ئیراندا. خه لکی ئەو حیزبه ماوه یه کی دوورودریژه

لیره، له لای من، ده گه ل ئییه بوون و خزمهتی شوڤشی ئییه یان کردوه، ئیستا که ئییه پیکه وه سازاوین، جیی خویهتی ئیوه چاوتان لیان بی، پیوه ندیتان ده گه لیان هه بی، یاریده و یارمه تیان بدن بو کورده کانی ئه و دیو.

که بارزانی ئه وهی گوت، عه بدولخالق سامه پراییی، له جیی خوی هه ستا و به ره و من هات، به گهرمی دهستی ده گه ل لی دامه وه و باوه شی تی وهره یانام، هه ر به پییه وه پرووی له بارزانیی نهر کرد و گوتی: "به سه ر چاو جه نابی بارزانی، ئییه ئاماده یین له خزمه تیاندا بین." ئه و جار ئامازه ی کرده یه کیک له ده گه ل بووانی خوی و گوتی: "ئه و شه خسه نیوی "عبدالخلیم"ه، محافیزی هه ولیره، کاریکی وا بکه بیی بو هه ولیر عه بدولخلیم ته رتیبی هاتنی تو ده کا بو به غدا، له وی قسه ی خو مان ده که یین ئییه بو هاوکاری ده گه ل ئیوه ئاماده یین."

ئه و قسانه کران، چایه کم خوارده وه بو ئه وهی وهختی وتوویری ئه وان نه گرم، ئیزنم خواست و وه ده ر که وتم، هه ر له ویرا به بی مه حته لی به ره و ناوچه ی خو مان گه رامه وه.

چه ند رۆژیک له دوای دیداری عه بدولخالق سامه پراییی له حاجی ئومه ران، به بریار و مه سه له حهت دیدی خو ییمان، له قه لادزیرا، چووم بو هه ولیر و له ویرا، له ریگی محافیزی هه ولیره وه چوومه به غداد و دیداری عه بدولخالق سامه پراییی، که سایه تی دووه می ده سه لاتی ئیراق، ئه ندامی قیاده ی قهومی و قوتری حیزی به عس، که پیاوکی تاراده یه ک گهنج، ئارام و خوشقسه ده هاته به ر چاو. به که سایه تیکی تیگه یشتوو و دلسوژی لی حالی بووم. له نیو قساندا زورجار دووپاتی ده کرده وه و ده یگوت: "له به ینی ئییه و شوڤشدا، ماوه یه کی دوورودریژ، شه ر و کیشه به رده وام بووه له مابه یندا بییاوه ری له سه ر یه کتر هه یه. ئییه به راست و به سه داقه ته وه پرومان کردو ته بارزانی و شوڤش، ئیوه ش یاریده مان بدن و پیمان بلین چ بکه یین و چون ره فتار بکه یین، تا بارزانی باوه رمان پی بکا." عه بدولخالق بیجگه خوی، براده ریکی دیکه ی خو یانی له قیاده قوتری پی ناساندم به نیوی "عه لی ره زا"، عه لی ره زای ناوبراو به رپرسی

پیوه ندیییه کانی حیزبی به عسی به مله وه بوو، بویه ئه وه ئه رکی پیوه ندی و دابینکردنی کاروباری ئیمه ی که وته ئه ستۆ.

عه لی رهزا، کابرایه کی کورد بوو له کورده فهیلییه کانی به غدا، به لان قهت به کوردی نه ده دوا، نازانم هر کوردی نه ده زانی یان ده یویست خو له کورد بوونه که ی بدزیته وه. وه ک زوربه ی ده سه لاتدارانی جیهانی سیهه م، پیاویکی به دقه ول و درۆزن بوو. ئه وه نده ی لی حالی ببووم، نه پیاویکی ئاقل و لیزان بوو و نه کابرایه کی ده ستپاک. جاریک له و جارانه ی که که مه یارمه تییه نه غدییه که ی هی نابوو و داینا و رویشته، دواتر که بژارده مانه وه ۲۰۰ دیناری که م بوو، لی هه لگرتبوو، جا نازانم له لای براده ران ئه و ۲۰۰ دیناره که سرییه منیسی هاویشته بووه بهر شک و گومانه وه یان نا!

عه لی رهزا، شهش ههوت ژماره ته له فۆنی دابوومی، تا ئه گه ر پیویست بوو زووتر بیدۆزمه وه. نیشان به و نیشانه ی هه لده کهوت به هه چکام له و گشته ژماره ته له فۆنانه شه وه که دابوومی، به هه فتهش هه ر وه گیر نه ده کهوت. جاریکیان له مامۆستای شه هید "سالح یوسفی" وه زیر ده وله ی شوپشی ئه یلوول له به غدا، پرسیم: "عه لی رهزا چۆن و له کوئ ده ست ده که وئ؟" گوته: "برا! عه لی رهزا زیاتر هه ر له "قصر نه اییه" ده بی، که زیندانیکی گه وره و ترسناکی حیزبی به عسه و له وئ خه لک ئه شکه نجه و ته عزیز ده کا."

له رۆژه کانی پاش ۱۱ی خا که لیوه که زورتر هه ر له هاتوچۆی به غدا و ناوچه ی باله کایه تی، شوینی سه رکر دایه تی شوپشدا بووم بو پیوه ندی، ئیواره یه ک دره نگانی کاک دوکتۆر قاسملوو؛ وپرای براده رانی خو ی یانی کاک همه ده مین سیراجی و ره حمه تی یوسفی ریزوانی، له مزلی مامۆستا هی دی شاعیر و ئه دیب، که میوانی بووم، وه ژوور کهوتن. مامۆستا هه ژار و مامۆستا هیمنیش له وکاتدا هه ر له لای مامۆستا هی دی بوون. ده رکهوت دوکتۆر قاسملوو و هاوپیانی، له خزمهت بارزانی بوون و له ده رکهوتندا زانیویانه له ناوپردانم له باره گای مه کته بی ته نفیزی، له خیوه تی مامۆستا هه ژار، یان له شوینی مامۆستا هی دی ده مینمه وه و هاتبوونه وئ.

دیداری دوکتۆر قاسملوو، پاش ۱۹-۲۰ سال لیک دوورکه وتنه وه، بو یه کهم جار و ئەویش ئاوا له ناکاو که خوشم به شاگردی سیاسی وی ده زانی، غهرقی خوۆشی و گهشکهی کردم. ئەو شه وه مان به قسهی خوۆش و گالته و گهپ گوزه راند، له ده رکه وتندا، که ئەوان له میوانخانهی مه کته بی ته نفیزی میوان بوون، داوای کرد چاومان پیک بکه وی. قه رارمان بو سبهی رۆژ دانا.

بو چاوپیکه وتنی دوایی، مامۆستا هیمنیش که له کۆنفه رانسی دووه مدا ببوو به ئەندامی کۆمیتتهی ناوه ندی، حزووری هه بوو. دوکتۆر قاسملوو رایگه یاند که بو مانه وه و خه باتی سیاسی هاتۆته وه ئیپراق. له به غدا پیوه ندی به حکوومه ته وه گرتوو، ریگای مانه وه و تیکۆشانی سیاسی بو خوۆی و بو براده رانی خوۆی؛ واته کاک حه مه ده مین سیراجی و ره حمه تیی یوسف ریزوانی و ره حمه تی که ریم حیسامی ده گه ل ئەو گشته که سه ی که پاش ماوه ی بزوو تنه وه ی ۶۷-۶۸ له بنکه کانی مه کته بی سیاسی کۆن، له به کره جو، ده مانه وه؛ خوۆش کردوو. پێشنیاریش ئەوه بوو با به یه که وه بین و یه ک بگرینه وه، به هه مووان له سه رپا حیزبی دیمۆکراتی کوردستان، نوێ بکه ینه وه.

کورد ده لئ: "کویر چیت ده وی دووچاوی ساغ!" له پیوه ندی و هاوکاری ده گه ل خوۆی دوکتۆر قسه یه کمان نه بوو، به لان له مه ر هاوپییه کانی، کاک حه مه ده مین سیراجی، ره حمه تیی که ریم حیسامی و ره حمه تیی یوسف ریزوانی، قسه مان هه بوو.

له سه ر توده یی بوونی براده ره کانی دوکتۆر قاسملوو، به تایبه تی له سه ر کاک حه مه ده مین، که ئیمه هه م به توده یی و هه میش له روانگهی خوۆمانه وه ئەومان تا راده یه کی زۆر، به به رپرس ده زانی سه باره ت به کاره ساتی بزوو تنه وه ی ساله کانی ۶۷-۶۸ قسه مان هه بوو و له سازان به دوور بووین، ده نا له سه ر شه خسیی خوۆی دوکتۆر قاسملوو هه یچ قسه یه کمان له به یندا نه بوو.

کۆبوونه وه کانی ئیمه بو به یه که وه کارکردن، چه ند مانگیک دریزه یان پیدرا. له و ماوه یه دا هه ر لایه نه ی، به تایبه تی لایه نی دوکتۆر قاسملوو که

هەر هه موو کو توشه لوار ده بهر بوون و مؤدیرنیان ده نواند و له به غداش جیگیر ببوون، ده گه ل ئه وهش مۆرکی نازناوی ئه وکاتی "دۆستانی ولاتانی سۆسیالیستی" ی خوالیخو شبوویان پیوه لکابوو که وهک بلایی، تا پۆی ره سالهت و ئه سالهتی پیشکه و تنخوازیان به ناوچاوانه وهیه، له نیو فه قیر و هه ژاری بیخه بهر له دونیای ئه وکاتی خه لکه که ی ئیمه دا، کاریگه ریی خۆی کردبوو.

به شیوه یهک که ههنگاو به ههنگاو سرنجی بهر پیوه به رایه تی پاش کۆنفه رانسی دووهه میان بو لای خو ره کیش کردبوو و وه عد و وه عیدیان پیدابوون که به وانه وه حیزبی دیموکراتی کوردستانیش به ره و جیهانیکی دیکه له پیشکه و تن، مؤدیرنیزم، سۆسیالیزم و کۆمه له ئیزمیکی دیکه که هه مووم له بیر نین، رینوین ده بن.

وه بیرم دی، له دانیشتنیکی دۆستانه دا له سه ر هاوکاری به یه که وه، له قه لادزی، له مالی کاک که ریم هه داد، ره حمه تی که ریمی حیسامی، له سه ر قسه یهک، له سه ید ره سوولی سه ید محمه د؛ ناسراو به سه ید ره سوولی ورچان سه ید ره سوول له کاتی نووسینی ئه و نووسراوه یه دا سپاس بو یه زدان هه ر ماوه و که وتۆته ولاته یه کگرتوو هکانی ئه مریکا وه - ده ره لبوو که ده لایی چی؟ من له ولارا گه یشتوو مه ته ئیره تا تو و که سانی دیکه ی وهک تو، ئازاد بکه م. ناچار مام پیی بلیم: "براده ر! ئه و که سه ی ده یه وئ خه لکی دیکه ئازاد بکا، ده بی له پیشدا هه وئ ئازاد بوونی خۆی بدا! تو که جارئ خۆت ئازاد نه کردوو، ئیمه مانان چۆن ئازاد ده که ی!"

به ره له ست و جوابه جه نگیم ده گه ل وته کانی ره حمه تی که ریم حیسامی، به مه زاقی کاک مه لا هه سه ن ره ستگار، ئه ندامی کۆمیتته ی ناوه ندیی هه لبزیراوی کۆنفه رانسی دووهه م، خو شایه ند نه بوو به جیی حیسامی ئه و ده ره ل بوو، ئه گه ر دامنه نواندبا هه ر له و مه جلیسه دا، ده بوو ده گه لی به شه ر بیم. مه لا هه سه ن به سه ر پراحت و پروونی گوتی: "ئیمه چی دیکه ده گه ل تو نابین، هاوکارانی داها تووی خو مان دیتۆته وه." ده مزانی له و هه لویسته دا مه لا هه سه ن به ته نی نییه. لانی که م دوو ئه ندامی دیکه ی کۆمیتته ی ناوه ندی، هه لبزاردی کۆنفه راسنی دووهه م ده گه ل وی، هاوقسه

و هاوده ننگن. کۆنفه پراسی سیههم، راستی ئه و بۆچوونهی منی، سوور کرده وه.

باوه ر بکه ن منیش وه ک باقیی براده رانی کۆمیتتهی ناوه ندی، پیم خوش بوو دوو دهسته گی نه مه یئی و هه موو پیکه وه هاو خه بات بین، به و جیاوازییه وه که سه ربه خویی سیاسی و ریک خراوه یی حیزبی دیموکراتی کوردستان، له روانگهی نووسه ری ئه و یادداشته وه، حه یاتی و گرنگ بوو. نیگه ران بووم و ده ترسام له وه که که مسه داقه تی و له بنه وه بریی چه ندیک له و براده رانه ی که دوکتۆر قاسملوو به خوییه وه هه لاوه سیوون بۆ به رپوه به رایه ی تیکی کاتی بۆ حیزب، هییدی هییدی، بمانخوشیننه وه ناو حیزبی ماده ره وه، واته حیزبی توده ی ئیران، که به زه حمه تیکی زۆر و خه باتیکی بیوچانی چه ندین ساله، لئی رزگار و ده رباز ببوین.

خۆم هیچ پیوه ندی و هاوکاریکی حیزبی توده م له خۆدا شک نه ده برد و قبوولیشم نه بوو، بۆیه که وتبوومه مرخیش مرخیش و جوابه جه نگیه وه. پیم له سه ر ئه وه داده گرت که جیا له شه خسی دوکتۆر قاسملوو ئه ویش به ده سه لاتی تاییه تیه وه؛ واته وه ک که سایه تی یه که م له حیزبدا، تا ده گه ینه کۆنگره یان کۆنفه پراسیکی پیکه وه، هیچ که سی دیکه له ولارا، له ته سمیم و بریارگیریدا به شدار نه بی.

جیاواز له کۆمیتتهی ناوه ندی خۆی، گویا له حکوومه تی ئیراقیشرا داوایه کی وا هه بووبی و گوتبیتیان بۆ کارهاسانی له حکوومه تی ئیراقیشرا، وا باشتره ده سه لاتی حیزب له به غدا و له ژیر چاودییری دوکتۆر قاسملوو و براده رانی ویدا بی تا له کوردستاندا. ده گوترا، عه لی ره زای لای حکوومه ت پیی گوتوون، نووسه ری ئه و یادداشته، له مانع و به ره له ستکاره کانه بۆ ئه وه که یارید و یارمه تی حکوومه تی ئیراق بدری به حیزب.

با ون نه بی و له بیر نه چیتته وه، که جاریک له و جارانه که له لای عه لی ره زا بووم و راوبۆچوون تاوتوی ده کرا، له ناکاو پرسی: "تۆ رات له سه ر ئه حمه د توفیق چییه؟"

گوتم: "ئهحمهد توفیق ئەندامیکی تیکۆشهری حیزبی دیمۆکراتی کوردستانه، که بهدریژایی تهمنی خوی بو بهئهنجامگه یاندنی ئامانجهکانی حدک، له دژی ریزیمی پاشایهتی له ئیراندا، خهباتی کردوو و سالهای سال سهرکردایهتی حیزبی به ئەستوو بووه، بهلان ئیستا که ماندوو، خوی وه که نار گرتوو، وهک توش دهزانی، مافی پهنا بهری سیاسی له حکومه ترا پیدراوه، لیرهیه له بهغدا."

گوته: "ئهوانه دهزانم، پرسپاری من ئهوهیه! ئایا ئهحمهد توفیق جاسووسی ئەمریکایه؟"

به سه رسوورمانه وه له و پرسپاره گوتم: "ئهحمهد توفیق بو جاسووسی خهلق نه بووه. رهنگه ئیوه ئهحمهد توفیق تان نه ناسیبی، ئهحمهد توفیق بو خوداش جاسووسی ناکا، لیتان پوون بی بو ئیوهشی ههر ناکا."

عهلی رهزا چهند ئانیک مات بوو تا بوی هات و گوته: "عهجیب! تو وا دهلیی، بهلان هاوالهکانی تو، مه بهستی له دوکتور قاسملوو و رهحمهتی که ریم حیسامی بوو، وا نالین."

گوتم: له و باره وه قسهی راست له من ببیسه، ئهحمهد توفیق نه جاسووسی ئەمریکایه، نه ئی روسیه، نه جاسووسی بارزانی و نه دهشبی به ئی حکومهتی ئیراق. "خسته سهری و گوتم: "بهلان ئیستا که نه یارانی ئهحمهد توفیق، جا ههر که سانیک بن، زهینی ئیوهیان تیکداوه، پیشنیارم بو ئیوه ئهوهیه و وا به باش دهزانم "لیسه پاسه" یهکی ئیراقی بدهنی که پیی ده رکهوی، له ولاتیکی ئورویایی، داوای پهنا بهری سیاسی بکا. "گوته: "ئهوه فکریکی باشه. "چی دیکه له سهر نه رویشته."

جا ههر چه ند له مه تله بیش دوور ده که وتمه وه، با ئه وه ندهی ههر لی زیاد بکه م و بلیم که له سهر کاک ئهحمه توفیق و چه ندیکی دیکه له دوستان، که بو ماوه یهکی دوور دریز، وهک تیکۆشهریکی هه لکه وتوو نیو حیزبی دیمۆکراتی کوردستان، نیویان ده نیو نیواندا بووه، شوینه واریان له سهر هه لسوکه وته کان به باش و نه باشه وه، به جیماوه، بدویم و له روانگهی

خۆمه وه، بیانخه مه ژیر رهخنه و نه غدکردنه وه وه و له بوچوونی خۆمه وه و لییان بدویم، به لان ئه و باسه م بو لاپه رهکانی دواپی داناوه!

ده گهل ئه وهش، که جاری ناکوکییهکانی له مه پ کویمیتیهکی هاوبهشی هاوکاریمان بهیه که وه، به ته واوی جیبه جی و یه کلا نه ببوو، سه فه ریکی ئوروپام هاته پیش. له راستیدا، بریار بوو ئه و سه فه ره زووتر بکری، وا بی که بگه مه به شداریکردن له کونگره ی "کو مه له ی خویندکارانی کورد له ئوروپا" که له ولاتی سوید و له شاری "ستوکه هولم" پیک ده هات و هه ر بو ئه و مه به سه ته له سه ر ئه مری بارزانیی نه مر، کاک سامی عه بدولره حمان، وه زیری ئه و کاته ی کوردستان، له ئه نجومه نی وه زیرانی ئیراق، به نیوی "عه لی محمه د حه سه ن" پاسپورتی سه فه ری بو ده ره یینابووم، به لان له سه ر سه رقالی له و سه ر ده ماندا، به کات و به وه خت سه فه ره که م بو نه کرا، وه دواکه وت، به لان پیداووستی بو سه فه ریکی ده ره وه و هه لسه نگاندنی بارودوخ له وی و پیوه ندی ده گهل کو مه له ی خویندکارانی کورد له ئوروپا، ههروه ها دیدار ده گهل گشته خویندکارهکانی روزه له لاتی له ده ره وه، هه روا لازم و پیویست ده هاته بهر چاو.

یه که م جار بوو که سه فه ری ئوروپام ده کرد. له پیشدا چوومه "پراک" له و سه فه ره دا، ده گهل دوستانی قه دیمی کاک "محمه د موه ته دی"، "دوکتور حه سه ن شه ته وی" و "کاک ره حمان حاجی ئه حمه دی"، که هه م کاک محمه د و هه م کاک حاجی، له ولاتی چیکوسلاواکی قه دیم ده یانخویند، دیدار و قسه و باسه مان هه بوو. ره زامه ندی پیکه وه کارکردن و پیکه یینانی کویمیتیهکی ده ره وه ی حیزبی دیموکراتی کوردستان، له مابه یندا دروست بوو.

له ویپرا چوومه ولاتی "ئالمان" و له ویش بیجگه له که ونه دوست، دوکتور حه سه ن شه ته وی، مه جموعه خه لکیکی دیکه م له کورده خویندکاره به شه جیاوازهکانی کوردستان دیتن و قسه و باسه مان پیکه وه هه بوو. گرینگ ئه وه بوو که بو یه که م جار له ده ره وه ی ولات، کویمیتیه ی حیزبی پیک ده هات و ناوی "سامره ند" مان له سه ر دانا. جیا له و دوستانه ی باسیان هات، کاک "سه لیم بابان"یش که له و زه ماندا له "ترکیه" ی ده خویند، ره گهل

کۆمیتتهی حیزب له دهره وهی ولات کهوت. جا ئه و دوستانه که له بگپر و سهرده مدارانی، "رپیکراوی پروناکبیرانی کوردی ئیران" یش بوون، وه زعه که له دهره وه به ته واوی پووبه پرا ببوو، تیکۆشانی حیزب کهوته دهره وهش. ئه گهر له بیرم مابئ، له و سه فهره دا مانگ و نیو، یان به لکه شتیکیش زیادتر، له دهره وه مامه وه.

جاری، بلیته کهم ماوهی گه پانه وهی ههر مابوو، رهحمه تی که ریم حیسامی له به غدارا گه پابوو "سوفیا" له "بولغارستان". رهحمه تی، له پیوه ندییکی ته له فۆنی دا، رایگه یاند که دوستانی ئیراقی! مه بهستی له حکوومه ت بوو، گه پانه وهی نووسه ری ئه و یادداشتانه یان بو ئیراق پی خوش نییه. له وانیه له گه پانه وه دا تووشی گرتن و ده سته سه ری بی و بکهویه لیکۆلینه وه و له و چه شنه گیروگرفتانه، هه لبه ت به قسه ی وی.

گوته یه کی ئاوا له ورا، له پیوه ندی دا ده گه ل هه لومه رجه کانی ناوخویی و کیشه و یه خه مبه رده ی ده گه ل ئه وان، واته ئه و لایه ن، بۆم چاوه پروانکراو بوو. بۆیه بریارم دا ههرچی زووتر بگه پیمه وه بۆ ولات، به لان بۆ شوینه ونکه، له ته لیفۆندا به رهحمه تی که ریمم گوت: "مه سه له نییه، ده کری نه شگه پیمه وه ولات." ئه و جار که یفی ساز بوو، پیشنیاری کرد بچه بولغارستان و له وی چاومان پیک بکه وی و له کیشه که بکۆلینه وه! گوتم: "باشه با وابئ!"، به لان له پیش چوونم بۆ سوفیا، بلیتی گه پانه وه م، له سوفیارا بۆ به غدا جیه جئ و "ئۆکه ی" کرد. بهر له وهش که بچه سوفیا و دیداری رهحمه تی که ریم، ده گه ل کاک محهممه د موهته دی، بهرپرسی کومیتته ی سامره ندی حدک، له دهره وه، قسه م کرد، کیشه ی داوی نه گه پانه وه و مه ترسی له سه رم له ئه گه ری گه پانه وه دا له به غدا، ده گه ل هینا گۆرئ.

پای براده رانی سامره ندیش ههر له سه ر گه پانه وه و ده گه ل گه پانه وه م بوو. بریار وا درا ئه گه ر له به غدا نه جاتم بوو و نه گیرام ئاگاداریان بکه مه وه. ههروهک گوترا، ئه وهنده ی شیروتهر ده برئ، ئیمه ی کومیتته ی ناوه ندی پیشوو هه لبرئردراوی کۆنفه رانسی دووه م، نه چینه ژیر گوشاری

ئهو لایه نی دیکه یه گرتنه وه، به تاییه تی ئهو که سانه ی که لمان وابوو توده بین .

شهوی بهر له گه رانه وهی رۆژیم له سو فیاریا بو به غدا، له پراکرا چوومه سو فیایا. له فرۆکه خانه خوشکه خه جیجی به ریز، خانمی ره حمه تی که ریمی حیسامی، چاوه پروانم بوو. هه رچه ند له پێشدا یه کترمان نه دیتبوو رهنگه هه ر به هه ست و ئی حساس، هاته پێش و پرسى: "تۆ فلان که س نی؟" گوتم: "به لئ هه وم"، خو ی ناساند و گو تی: "که ریم چۆته "برلین" بو لای حیزبی توده، سبه ی شه و ده گه رپێته وه، بو یه هه ر به ته نی هاتووم." ده گه ل خوشکه خه جیج چوومه مالیان، تازه دانیشتبووین، ره حمه تی که ریم له برلینرا ته له فونی کرد، به خیری هی نام و دووپاتی کرده وه سبه ی ئیواری ده گه رپێته وه مال، با له وی چاوه پروانی بم.

من وام بو خۆم به باش زانی له گه رانه وه م بو به غدا، که س ئاگادار نه که م، بو یه بریاری خۆم بو گه رانه وه و کات و سه عاتی گه رانه وه م ده گه ل ره حمه تی که ریم باس نه کرد. سبه ی زوو له خه وه هه ستام، نان و چایه کی به په له م خوارد، سه ره پای نابئ و نا کرئی خوشکه خه جیج، به تاکسییه ک چوومه فرگه ی سو فیایا و وه ک ده لئین: "هه رچی بادا باد" به ره وه به غدا وه ری که وتم.

ئهو رۆژ به ره وه ئیواره گه یشته مه به غدا، سه ره پای ترس و له رز، وی پای خه لکی دیکه به پاسپۆرتی ئیپراقی خۆمه وه چوومه بهر باجه ی کۆنترۆل، بی هیج پرسو جو ییه ک، له کۆنترۆل ده رچووم. یه کراست چوومه مالی مامۆستا هه ژار، له وی بووم به میوان، به بی ئه وه ی ده فته ری گو یا هاوبه ش که نه به غدا دانرابوو له گه رانه وه ی خۆم ئاگادار بکه م.

له مالی مامۆستا هه ژارپا، ئاگاداری کاک سه یید ره سوولی بابی گه وره م کرد له شارۆچکه ی سه نگه سه ر که به پسووله یه کی هاتوچۆوه به دوامدا بی بو به غدا، چونکه چ وه ره قه و وه سیله یه کی دیکه ی گه رانه وه م بو کوردستان پئ نه بوو. سه یید ره سوول به زووی، به پسووله وه گه یشته لام، به یه که وه چووینه وه کوردستان.

گه پانه وه بو ولات و گه یشتنه وهم بهو شیوهیه و به بی ئاگاداری
 جه ماعت له به غدا، هم هوئی سه رسوورمان بوو بو ئه وان و همیش
 سه ری هه ودایه ک له تازه دۆستانه پرا، که ئیدی حیسابی به ره هئست و
 بوون به "مووی ده ماغ" له دهفته ری خویندا، بو نووسه ری ئه و
 یادداشتانه، قه له م پیدا بینن، هه ربوویه ش ئه وراق و پهروهنده یه کم هه ر
 له و ماوه یه دا که له ده ره وه بووم له خزمهت عه لی رهزا، به رپرسی
 پیوه ندیی حکوومهت ده گه ل حدک، بو پیچراوه که فیلیشی لی
 ده رنه ده چوو، باس باسی سه رومال بوو که هاتبا و وه بهر دهستی عه لی
 رهزا، که وتبام.

هه ر چوئیک بوو، به نی ئه و جاری دۆستان! رهنگی نه گرت. نه کرا به
 ره والی کرده وهی رهنگینی دابونه ریتی له نیو حکوومه ته دیکتاتوره کانی
 رۆژه لاتی ناوین، سه رکه وتن به ده ست بینن که به ره هئست و دژبه رانی
 خوینان، له سه فه راندا به "کودیتا" وه لا ده نا و له سه ر رییان لا ده بردن و
 له گه پانه وه بو ولات مه نعیان ده کردن.

جاری وابوو و هه لده که وت که ئیستا کابرا هه ر به هه واوه بوو و جاری
 پیی نه گه یشتبووه سه ر زه وی، کودیتاچی، خه به ریان ده دایه که کورسی و
 پۆسته که ت نه ماوه، بی زه حمهت با له شوینیکی دیکه جیورپی
 حاوانه وهی خوئی دابین بکا. دۆستانی ئیمه ش له و باره وه، په نایان بو
 هه مان تاکتیک بردبوو و ده یانه ویست ریگای گه پانه وهی ولاتیشم، لی
 به ربه ست بکه ن. هه لبه ت هه ر له و ماوه یه دا که له ولات نه بووم،
 که شوه وه ای نیوخوئی به ته واوی به قازانجی لایه نی دیکه تووشی
 ئالوگور و وه رچه رخان کرابوو.

جه ماعت له به ریوه به ری حیزبدا که کۆنفه رانسی دووه م هینابوونیه پییشی،
 به چری! ریگورکییان کردبوو و جیومه کانی خوینان له ولا و له به غدای "هارون
 الرشید" دا، دابین کردبوو؛ ئه و جار خیلاف و کیشه بوو به ئی ئیمه ی قه دیمی
 له ناوخودا و ماوه یه کی ته واو کات و وه ختمان به جه ده ل و باسی بیبه ره م
 رابرا، ناچار وه ک گوتوو یانه: "کاری خوکرد ته گبیر هه لئاگری". خو ش و
 ناخو ش، بریاری کۆنفه رانسیکی هاوبه شمان دا.

کۆنفرانس، که ده بوو به کۆنفرانسی سیهه می حیزب، له شاری "کۆیه"؛ شاری شاعیری کوردایه تی "حاجی قادر"، له ۲۱ی مانگی ۶ی سالی ۱۹۷۲ زایینی، به ستر؛ بهرپوه به رایه تیکی دیکه له ئەندامانی ههلبژێردراوی کۆنفرانسی دووهه م، بیجگه له کاک ئەحمده توفیق و کاک مهلا سهید رهشید دهگه ۴ ئەندامی نوێ له لایه نی دیکه؛ واته دوکتۆر قاسملوو، رهحمه تی کهریم حیسامی، کاک حه مه ده مین سیراجی و شه هید مه لا "قادر وێردی" دیاری کران بو ئەندامه تی کۆمیته ی ناوه ندی که هه ره هموویان گوێرایه لی بیگریوگۆلی دوکتۆر قاسملوو و رهحمه تی کهریم حیسامی بوون.

جا بووه ی له قره و له به ره هه لستی منیش نه جاتیان بی و حیزبیکی یه کتۆ و یه کلایه ن و یه کخه تی خویان به ده سته وه بی، زۆری پی نه چوو بریاری وه ده رخستنی نووسه ری ئەو یادداشته نه درا بو ده ره وه ی ولات، گویا ده بوو وه ک نوینه ری حیزب له ده ره وه ی ولات، له ئورویا خه باتی سیاسی درێژه پی بده م.

ناسازگاری و نه ویسته یی نووسه ری ئەو یادداشته نه له ئیراقدا، له لایه ن حکوومه تی ئیراقه وه، وه ک رۆنی قال به بی گرفت، بریاری له سه ر درا. تاک پی ره و و تابیه ی گشت، یان وه ک ده گوتری، که م گوێرایه لی زۆرینه، کاری خۆی کرد، هه ر خۆم ته نیا که م و که مایه تی ملکه چی زۆرینه، بارگه و بنه ی سه فه ری نه خواسته م تیکننا، له ریگی پراگه وه، هاتمه بی رلین له ئالمان. له ویشرا، پاش دیدار و کۆبوونه وه ده گه ل سامره ند، کۆمیته ی حیزب له ده ره وه ی ولات، رووم له ولاتی "سوئید" کرد.

له پیش ئەوه دا که بگه مه سوئید، ئەو کاتانه ی که له بی رلین بو ویزاوه رگرتنی هاتنه سوئید مه حتل و چاوه پروان بووم، ره نگه ۳ هه فته یه ک، له ریگی ته له فۆنه وه پیوه ندیم به کاک "عومه ر شیخ موس" ه وه گرتبوو. کاک عومه ر له براده ره کورده کانی رۆژاوا ی کوردستان، بو ده وامکاری خویندن، له ئینگلیسرا چووبوو سوئید، له وه و راندا، له شاری "ستۆکه هولم" له زانکو ده یخویند. کاک عومه ر له و کوره راست و تیکو شه رانه بوو که به خزمه ت و شاره زایی له بواره سیاسی و

کۆمه لایه تییه کاندای، ههر وهک ئیستای، ناودیر و جیی ریژی ناوخویی و ده ره کیان بوو. جا چونکه له بهرنامه دا بوو که بو مانه وه م له ده ره وه، داوای په نابهریی سیاسی له ولاتی سوئید بکه م، پیوستیم به پشتیوانی و ئاگادار بوونی کاک عومه ر هه بوو.

ههر چۆنیک بوو، سه رئه نجام، ئیواره یه کی مانگی بانه مه ری سالی ۱۹۷۲ گه یشته مه فرگه ی ستۆکه هۆلم. له وئ کاک عومه ر ده گه ل براده ریکی دیکه ی خویندکاری کورد، خه لکی هه ولیر، به نیوی کاک "فاروق ره شید"، چاوه پروانم بوو. ئیمه هه رچه ند له پیشتردا یه کترمان نه دیتبوو هه ر زوو یه کترمان ناسیوه و به دیداریان شاد بووم. کاک فاروق جارئ وهک خۆم هه ر ماوه و له ژیاندا یه مائی له سوئیده، دۆستایه تی و براده رایه تیشمان وهک جاری جاران قایم و پته وه.

ئه وئ پۆژی، نانی ئیواره مان له مائی کاک عومه ر خوارد، که بیجگه له ئیمه ره حمه تی "مه حمود باکسی" و به ریژ "مه مۆ یه تکین"، خه لکی باکووری کوردستان که هه ردووشیان له که سایه تییه سیاسی و تیکۆشه رانی مه یدانی کوردایه تی بوون، بو نانی ئیواری، له مائی کاک عومه ر، بانگه یشت کرابوون و له وئ به یه که وه ئاشنا بووین. پاش شیو، گه یاندا یانه جیگا و ریگای خۆم، ژووریک که کاک عومه ر که له خانووبه ره یه کی ۱۸-۱۹ نه مۆدا و له نه مۆمی هه ره سه ره وه، بو ی ته رتیب کردبووم.

ههر ئه و شه وه له ژووری خۆمرا ته له فۆنم کرد بو کاک "جه مال عه له مدار"؛ نوینه ری ئه و کاته ی پارته ی دیمۆکراتی کوردستان له ولاتی سوئید. کاک جه مال له پیشتدا له کوردستان دیتبوو و ده مناسی. قه رارمان دانا سه به ی پۆژ سه رله به یانی، سه عات ۹، له چایخانه یه کی نیو شار، یه کترمان چاو پی بکه وئ، ری و شوینه که شی پی گوتم له کوئ و چۆنی بدۆزمه وه.

به یانی وه ختایه ک وه خه به ر هاتم، هه تاو له ئاسماندا بلیند و ژووره که م مالاومال بوو له تیشکی هه تاو. راپه ریم، لام وابوو سه عات له ۱۰ی به یانی تیپه ربوو، له وانیه له نیوه رۆ نیزیک بووبیته وه، چونکه ماندوو

بووم، وه خه بهر نه هاتووم. ته ماشای سه عات هه که ی خۆم کرد، کاری ده کرد و سه عات ٦ی به یانی نیشان ده دا. باوه پم پئی نه کرد، به په له خۆم ده بهر کرده وه و خۆم گه یانده ویستگه ی قه تاری بن زه وی، تا بچمه شوینی دیاریکراو، له ویش ته مه شای سه عاتی هه لا وه سراوم کرد، ئه ویش سه عات شه ش و ده ده قیقه ی نیشان ده دا، باوه پم به ویش نه کرد، به سواری قه تار، گه یمه ویستگه ی دیاریکراو و له وی هاتمه سه ر جاده، ته ماشام کرد جاده چۆلوه و له، دوکان جاری نه کراونه وه.

کابرایه ک به ویدا تیده په ری، له وم پرسى: "سه عات چه نده؟" گوتى: "شه ش و نیو"، ههروهک سه عات هه که ی خۆم ده یواند. نه مزانیوو که له وه سه روبه نده ی سالدا، له ولاتی سوئید و به گشتی له ئورویای باکوور له سه عات یه کی پاش نیوه شه وه وه ولات پرووناک دادی و تا وه له دی. تازه ئیدی نه گه پرامه وه شوینه که ی خۆم، له وه ده وره به رده دا ده ستم کرد به قه ده ملیدان و پیاسه کردن، تا سه عات بوو به ٩ و چاپخانه کراوه.

رۆژی پاشتر که رۆژیکی هه یینی بوو، به پیی قه راری پی شوو ده گه ل کاک عومه ر شیخ موس چووم بو به شی لاوه یی پۆلیس خانه ی ستۆکه و لم تا داوای په نابهری سیاسی خۆم پیشکesh بکه م. داوانامه م پر کرده وه و پیشکeshم کرد، به گویره ی ره والی کار، ده بوو وه ختی وتووێژم بو دیاری بکری، به لان وایاننه کرد. کابرایه کی پۆلیس، ده گه ل خوی بردم بو ژووری خوی و دهستی کرد به پرسیار لیم، هه لبهت به ئینگلیزی.

گوتم: "ئینگلیزییه که ی من ئه وه نده به تاقت نییه که بتوانم هه موو شتیکی خۆم بی گریوگۆل پی باس بکه م، یان ریگا بده ئه و براده ره ی ده گه لمه و سویدی ده زانی بیته ژوور و ته رجه مه م بو بکا، یان ته رجوو مانیکی دیکه م بو بانگ بکه." کابرا قبولی نه کرد و دهستی کرد به پرسیاران، وام له بیره تا سه عات ٤ی پاشنیوه رۆی ئه و رۆژ، پرس و جواب به رده وام بوو. سه ره نه نجام، کابرا گوتی: "چونکه به پاسپورتنی ساخته وه یان به و نیوه ی که نیوی تو نییه هاتوو یه ولاتی سوئیده وه، قانونی ولاتی ئیمهت شکاندوه، بویه لی ره ده مینی وه و راتده گرین تا "دادستان" بریاریکت له سه ر ده دا."

هەر لهو خانووبه ره دا که زیندانی کاتی شی لی بوو ده ژووریکیان کردم، به لان کاک عومەر شیخموس که ئەو رۆژه هەر نه یانهیشت بیبینمه وه، ههنگاوی نابوو پاریزه ریکی له پاریزگاران مافی په نابهران بو ته رتیب کردبووم، که هەر هه مان رۆژ شکوه نامه یه کی بو دادستان ناردبوو و داوای ئازادکردنی کردبووم. رۆژی داوای پارگرتنم که شه ممه بوو، کابرای پاریزه ر له گرتوو خانهی کاتی هاته لام و نامه ی ئازادبوونی منی پی بوو، به لان چونکه شه ممه و یه کشه ممه رۆژی پشووی ئیداران بوو، تا رۆژی دوو شه ممه به یانی که هاتن و ئازادیان کردم، له ویدا مامه وه. پاشتریش به بریاریکی "دادگا" له دادگاییکردنم چاوپۆشی کرا، ده نا ده بوو به تاوانی که پاسی ساخته و نیوی گۆراوه وه، یانی به نیوی عه لی محهممه د حه سه ن هاتبوومه ولاتی سوئیده وه، دادگایی بکریم. له بریاری دادگادا هاتبوو که ناچار بووم به نیویکی دیکه وه خو رزگار بکه م، له و پروه وه له و تاوانه دژه به قانونه که ی سوئید، به خشرام.

ئیواره ی ئەو رۆژه ی ئازاد کرابوووم، له مالی براده ریک به نیوی "حسو" یه تکین؛ کوردی باکووری کوردستان، بانگهیشت کرابوووم. حسو کچیکی سویدی ئاوال بوو و پیکه وه ده زیان به نیوی "لیو". له بهینی قساندا، باس له کار و له کارکردن هاته ئاراوه. به فه قیری گه یشتبوومه ولاتی سوئید، بیجگه له ۴۰ مارکی ئالمان سه روه تیکی دیکه م نه بوو. چ پوول و پاره یه کم پی نه بوو، داوام کرد کاریکم بو ببینه وه. لیو هه لیدایه و گوتی: "وه ره له و جییه ی من کاری لی ده که م، کار بکه." گوتم: "کهنگی بیم؟" گوتی: "له سبه ی زوورا، دیم به دواتدا، له لای ئیمه کار هه یه."

له و رۆژه را، بو ماوه ی هه فته یه ک له جی کاری لیو، له مدبه قی خه سته خانه یه کی ستوکھولم، ده ستم کرد به کار، تا رۆژیکیان به رپرسی مه دبه ق و چیشخانه ی هاته لام له کاره که ی هه لپچریم و گوتی: "تو نابی کار بکه ی!" گوتم: "بو؟" گوتی: "چونکه جاری ئیجازه ی کارکردنت پی نه دراوه."

له و سه رده مدا، له ولاتی سویدا کار زور بوو. خویندکاری ئیرانی، که له ولاته کانی دیکه ی ئورویا، ده یانخویند، له پشووی هاویندا، بو کارکردن

دههاتنه سوید و چونکه هه مووش هه کار سیاسیان ده کرد و له ریکخراوی بههیز و هه راوی "گۆنفیدراسیۆنی خویندکارانی ئیرانیدا" تیده کووشان، ده گهل منیش که له و کاتاندا، ته نیا کوردی رۆژهه لاتی بووم له سوئید، پیوه ندییان گهرم بوو. کۆمیتتهی سامرهندی ئیمه که له فیدراسیۆندا به شداری کار و تیکووشان ده بوو پیوهندی دایمی ده گهل فیدراسیۆن، به رقه رار بوو. هه رچه ند به ژماره کهم بووین، ده گهل ئه وهش حیسابی تایبه تیمان ده ویدا، بو ده کرا. له ویدا به کار بووین.

ئیمه ی کورد له ولاتی سوئید و له و سه رده مه دا، ژماره مان له سه ر یه ک و به گشتی له ۷۰ کهس تپه ری نه ده کرد. بیجگه له نووسه ری ئه و یادداشته نه که ته نیا کوردی رۆژهه لات بووم له ولاتی سوئید، تا ئه وده م که سی دیکه جاری ریگای سوئیدی بو نه کرابوو. له و گشته ش ۲۵-۳۰ که سیکی کوردی باکووری کوردستان، رهنگه ۶-۷ که سیکی رۆژاوی کوردستان و هه ر هینده ش خه لکی باشووری کوردستان، ئیدی ئاو بینه و ده ستان بشو. هه مووش هه ر له دوو شاری ستۆکهۆلم و ئوپاسالا" دا که ده که ویتته ۷۰ کیلۆمیتری ستۆکهۆلم، نیشته جی ببووین. هه موو به تیکراییی له کۆمه لی خویندکارانی کورد له ئوروپادا ئه ندام بووین و چونکه یه کیتیمان پته و و ویکرا کوردایه تیمان ده کرد و تا بته وئ کاراش بووین، نیوونیوبانگی باشمان به دو او ه بوو.

له و ناوه دا ۳ مانگیکی خایاند تا "ئیقامه" م ده رچوو. ئیدی، بیجگه له تیکووشانی سیاسی، ده ستم کرد به خویندنی زمانی سوئیدی و زمانه شه رقییه کان، له زانگه کانی ستۆکهۆلم و ئوپاسالا.

له سه روبهندی هاوینی سالی ۱۹۷۳ له براده رانی به غدارا خه بهر هات کاک قادر ویردی؛ ئه ندامی کۆمیتته ی ناوهندی که بو کار و تیکووشانی سیاسی ده چیته وه ناوچه ی بانه، ده که ویتته که مینی دوژمنه وه و شه هید ده بی. ئه و به سه رهاته م هینا بهر باسی کۆبوونه وه ی کۆمه لی خویندکارانی خو مانه وه بو کاریکی سیاسی "ئیعترازی" له درێ ریژی می شا. کۆبوونه وه، کومیتته یه کی تایبه تی دیاری کرد تا کار و به رنامه ی

خو پيشاندانیکی گه وره ی به ده سکه وتی سیاسی لهو بو نیه دا، پایه ریژی بکا و خو پيشاندان ساز بکه یین.

کاک جه مال عه له مدار، که لهو کاته دا نوینه ری پارتي دیموکراتی کوردستان بوو له ئورویا و مالیشی له سوئید بوو، به نوینه رایه تی و به نیوی پارتي، دزایه تی کرد ده گه ل هه ر چه شنه کرده وه و خو پيشاندانیکی به دژی ئیران.

به گوته ی کاک جه مال، که ده یگوت: "هه ره لو یستیکی دژ به حکومه تی ئیران له رۆژگاری ئیستادا، بمانه وی یان نهمانه وی، ده که ویته چوارچیوه ی دزایه تی ده گه ل به رژه وه ندییه کانی شو رشی باشوور، کومه له ی ئیمه نه ده بوو هیچ جووله یه کی دژی حکومه تی ئیران، له خوی بنوینی." هه رچی کردمان بو ی نه سه لماندین و لی ی وه رنه گرتین که نه گه ر کوردی رۆژه له لات و باکوور و رۆژاوا، لیکی کو بینه وه، له دژی زولم و زوری حکومه تی ئیران، هه لو یست بگرن و لی ی له قاو بده ن، نه ک هه ر هیچ به دزایه تی ده گه ل مه سه له حه تی شو رش ته واو نابی؛ بگه ره له وانیه سوود و که لکی خو شی بو ی هه بی، سوودی نه دا. ئاخریکه ی چه ند که سیکی سه ر به پارتي کو بو ونه وه که یان به جیه یشت، ئیدی رابیته و پیوه ندی خوشیان ده گه ل کومه له خو ینکارییه که ی ئیمه، به ته واوی، پساند.

له لای دیکه وه، کومیته ی ئاماده کار بو هه نگاو یکی ئیعتیرازی، به رنامه ی ئاکسیونیکی بی وینه ی هی نا کایه وه، که تا نه و رۆژه له چه شن و له نه وعی خویدا، بی وینه و له ولاتی سوئیددا نموونه ی نه بینرابوو. به و مانایه که کومه له ی ئیمه بریاری وه رگرت که ریپیوانیکی ئیعتیرازی له و پیوه ندیه دا له شاری ئوپاسالاوه تا ستوکهو لم، مه ودا یه کی ۷۶ کیلومیتری، ته رتیب و به ریوه ببا.

له ماوه ی شه ش هه وت رۆژدا، کاره سه ره تاییه کانی ریپه یما ییه که مان ته واو کرد. کاتی ئیجازه وه رگرتن له پۆلیسی ستوکهو لم، له پيشدا باوه ریان نه ده کرد که به راستمانه، کهس هه نگاوی نه وتوی نه نابوو و نه کرابوو. کاتی زانیان به جدی و به راستمانه، نه و جار هاتنه سه ر نه و بابته که داواکاریمان له وان چییه؟ ئایا خیه وتمان ده وی بو سانه وه له ریگادا؟ یان

پییوستمان به ئامبولانس یان به نان و چایی دهبی؟ نهخیر گوتمان و سپاسمان کردن، چونکه خوومان تهرتیبی ماشین و گه یاندنی چا و قاوه و با بۆله نانی نیو ریگامان دابوو.

رۆژی دیاریکراو، رۆژی ۵ی مانگی ۴ی سالی ۱۹۷۳ی زایینی، سهعات ۴ی پاشنیوه رۆ، له ئوپسالارا وه رپئ کەوتین. کۆمه لیککی چل و چه ند کەسی، به هیتاف، پلاکات و باندرپۆله وه، له کاتیگدا گشته ریخراو و کەسایه تییه سیاسییه دۆسته کانمان، له ئەمریکای لاتینی و به شیک له کۆنفیدراسیۆنی خویندکارانی ئیرانی تا ده روزهی شار ده گه لمان بوون و وه رییان خستین، ئیدی ملمان له ریپیوان نا.

ئهو ئیواره رۆژه و شه وه کەشی سه رتاسەر به ریوه بووین. نیوه نیوه هر ده رییه دا، رۆژنامه وان و رادیو و تلویزیۆنی سه رتاسه ری ولاته که، ده مانگه یشتنی، وینه یان هه لده گرت و وتووێژیان ده کرد. هه موو ماندوو و شه که تی بیخه وی و ریپیوان، سه بهی رۆژ سهعات ۱۰ی به یانی، له کاتیگدا پۆلیس ده گه ل بوو و ئیسکۆریتان ده کردین، به شه قامه کانی شاردا، گه یشتینه بهر ده رگای سه فاره تی ئیران، له وی کۆبوونه وهی رۆژنامه وانیمان به ست، برپارنامه ی ئیعتیرازی؛ واته دژبه ری خوومان به رامبه ر به و تاوانه نوییه ی ریژی می ئیران، گه یانده سه فاره ت.

شایانی باسه که بلیم کاریکی بی وینه بوو تا ئەوکات و ده نگۆیه کی زۆری لی دروست بوو. هه موو رۆژنامه کانی سوید، به وینه ی گه وره و شه رحی دوورودریژه وه له وه هه نگاوه دژکارییه نووسیوو یان. هه روه ک گشت که ناله کانی رادیو و تلویزیۆنیش، هی نا بوویانه با سوخوا سه وه. له هه موو خو شتر ئه وه بوو که خه لکانی جاده و خه یابان، به چه پله ریزان پی شوازیان لی ده کردین، ته نانه ت له په نجه ره ی ماله کانرا، گولیشیان بو داویشتینه خوار.

بیمه وه سه ر باسه که ی خو م و وای کورت بکه مه وه و بلیم که له هه مووی ئه و ده ورانه دا، تا سه ره تا کانی ده سپیکی شو رشی ئیسلامی ئیران، له سالی ۱۹۷۹ی زایینی، هاوکاری و به یه که وه بوونی ئیمه، کۆمیته ی سامره ند، له گه ل سه رکر دایه تی حیزب له به غدا، بی کیشه و گازانده

دهرباز نه بوو، وهک دهگوتری هه به لاری که وه، مه پریژه، هینابوومانه سهر که رهنگه پیویست به ورکردنه وهی زیاتر نه کا.

سه روبه ندی به ستنی کونگره ی سیهم هاتبوو. به نامه له به غدارا خه به ریان دابوومی سه فهری به غدا بکه م، با کومیتته ی دهره وهش، سامرهنه، ئاگادار بی و نوینه رانی خوئی، ۳ کهس، بو به شداری له کونگره دا، دیاری و بیانناسینی.

کاک محمه د موهته دی و به ریز دوکتور حه سه ن شهته وی، له سامرهنه وه، کران به نوینه ر بو کونگره، وهک گوترا بوو خوشم ده بوو پیشتتر له به غدا بم، به پیی بریار وا دیاری کرابوو که چه ند رۆژیک پیشتتر گه یشتتی خۆم بو به غدارا بگه یه نمه وه، تا براده ران له فرگه چاوه پروانی بن و له ده ستره سی عه لی ره زای به رپرسی پیوه ندییه کانی حیزبی به عس بمدزنه وه و بی ئه وه ئه و بزانی کییه دی و هاتوو، له فرگه بمبه نه ده ری.

له و زه ماندا، فرۆکه له سویده وه هاتوچوی به غدا ی نه ده کرد، ناچار به "قه تار" چوومه بی رلینی رۆژه لاتی ئه و زه مان و له ویرا که بلیتی فرۆکه ش هه رزانتتر بوو، بلیتیکی یه کسه ره م تا "دیمشق" ته رتیب کرد. لای خۆم وام دانابوو بچه دیمشق، له ویرا به ماشین بچه "بیروت" و له بیروترا به ته له فۆن رۆژ و سه عاتی گه یشتتم بو به غدا، به براده ران رابگه یه نم.

هه ر چۆنیکی بوو گه یشتمه دیمشق، که چی له وی وهک ده لین چاوی ره شم کال بووه، چونکه ده رکه وت که پیوه ندی سوریه و لوبنان کیشه ی تیدایه، سنووریان لیکنر داخستوو و هاتوچو ناکری. له دیمشق چه ند رۆژیک چاوه پروانیم کرد که به شکو ریگا بکریته وه، نه بوو، ناچار مام هه فته یه ک پیش وه ریکه وتن بو به غدا، تیلگرافیک بو براده ران لی بده م و رۆژ و سه عاتی گه یشتتی خۆمیان پی رابگه یه نم، هه لبه ت به جیی تیلگراف هه ولم دا به ته له فۆن قسه یان ده گه ل بکه م، به لان ئه ویش هه ر نه کرا؛ چونکه پیوه ندی نیوان ئیراق و سوریه ش هه ر تیچوو بوو و ته له فۆن کاری نه ده کرد. ناچار مام، هه ر چۆنیکی بی، سه ره پای ترس و له رزیکی زور

له وه که بکه ومه وه بهر دهست عهلی رهزا، به فرۆکه یه کی سوریه یی، نیوه رۆژیکی گهرمی هاوین، گه یشته فرگه ی به غدا.

سالانی پیشتر فرگه ی به غدام دیبوو، ده مزانی چۆنه و چاوه پروانی بو خه لکه موسافیری تازه گه یشتوو زیاتر هر له بالکونی فرگه را، ده کرا. له دوور را ده بینرا چاوه پروانکار کین. فرۆکه ش دوور راده وه ستا و ده بوو خه لکه که به پییان ریگی بهینی فرۆکه و خانووبه ره ی فرگه بپرن، ئیمه ش هه روا.

له فرۆکه دابه زین و به ره و فرگه وه ری که وتین، به لان هه رچی روانیم بالکونی چاوه پروانی، که سی ئیمه ی لی نه بوو. بو من رۆژی ره ش بوو و له ترسی عهلی رهزای ئه شکه نجه گهر، ته مام له خۆم نا. به و هیوایه که به لکه که سیک له براده ران به ریوه بی و وه دوا که وتبی، خۆم وه دوا دا تا هیچ که سیک نه ما بیجگه له خۆم، باقیی خه لکه که ده رباز بوون.

چار نه ما، له پیش ئه وه دا بگه نه سه ر و لیم بپرسن بو لی ره ی و کیی، فاتیحای خۆم خویند و چوومه بهر باجه ی "زانیا ری" و گوتم: "من له دیمشقا هاتووم، ده مه وی بچه "نیکوسیا"، بلیتی فرۆکه م تا ئیره هه بووه و ئیستا ده مه وی بلیتی نیکوسا لی ره را بکرم، برۆم بو وی. خودا خودام بوو به و فیله، بلیتی که وه گیر بخرم و ده رباز بم."

کابرای نیو باجه، به سه رسوورمانه وه ته ماشایه کی کردم و گوتم: "ئیره بلیتفرۆشی لی نییه، مه گهر له نیو شار." گوتم: "سپاست ده که م که بلیتی که م تا نکوسیا بو ته رتیب بکه ی." کابرا رۆیشته ده ر و یه کیکی دیکه ی ده گه ل خوی هینا. حیکایه ته که م بو ئه ویش گی راوه، کابرای تازه وارید پاسپورته که ی لی وه رگرتم که پاسپورتیکی په نابهری سویدی بوو، چه ند ده قیقه یه کی پی چوو، گه را و هه ده گه ل خوی بردم بو ژووریک که دوو که سی لی دانیشتبوون. ده ستیان کرد به پرسوجو و خو به خوش به زمانی رووسی قسه بیان ده کرد. لیم روون بوو ئه وه ئه و رۆژه ره شه یه که لیی ده ترسام، تازه له داو که وتووم.

له نیو پرسیاراندا پرسیان: "تۆ چ جاری دیکه هاتوویه ته به غدا؟ هیچ جاری دیکه له وولاته بووی یان یه که مجاره رپیت ده که ویتته ئیره؟" وام به باش زانی راست و دروسته که ی بلیم له وانیه باشتر بی و هاسانترم بو ته و او بی له وهی که بمبهنه زیندانی ترسناکی قهسر ئه لنه یه که رزگار بوون له وی زه حمهت ده بوو، بو یه گوتم: "به لی، لیره له به غدا بووم، چونکه کوردم و ده گهل معاره زه و ئوپوزسیونی کورده کانی ئیران؛ واته حزبی دیموکراتی کوردستان، پیوه ندیم هه یه، ئه وهش ژماره ته له فوننه که یانه، ئه وان ده مناسن، ئه گهر ته له فونیان بو بکه ن، ئه وان پیتان ده لین."

زور به شک و گومانه وه ته ماشایان ده کردم. ئاخریکه ی گوتیان: "ئیمه بو به شی پیوه ندییه کانی ده ولت ده گهل معاره زه ی ئیرانی ته له فون ده که ین. ئه ویش ئه شوینه بوو که من زراوم لی چووبوو، چونکه عه لی ره زا، که به رپرسی ئه وه به شه و گویا وه ک چا ویشه داریش به دوامه وه بوو و لیم ده گه را، هه م به ده نگ، هه م به نیو ده یناسیم."

یه کیک له و ئه فسه رانه، ته له فونی هه لگرت و پیوه ندی گرت، پاش بره قسه یه ک، بانگی کردم و گوتی: "وه ره خوت قسه ی خوت بلی." "گوشی" ته له فونی دا ده ستم، ویستم به ئینگلیسی قسه کانم بکه م، کابرای له وه به ره وه، گوتی: "ئینگلیسی نازانم، هه ول بده به عه ره بی تیم بگه یه نی." هه ر به وه نده قسه یه ی و له ده نگیرا، زانیم ئه و کابرایه عه لی ره زا نییه، پیشتتر ده نگی ئه وم بیستبوو.

که ئه وه م زانی، گوشاییه ک که وته دلّم و به عه ره بی گوتم: "من له جه ماعه تی حیزبی دیموکراتی کوردستانم، براده رانی من ده بوو لیره بن، به لان لیره نین نازانم بوچی؟" ژماره ته له فونی ده فته ری حیزبم دایه. پاش چند ده قیه یه ک ته له فونی کرده وه، گوتی: "له سه ر ئه و ته له فوننه ژنیک قسه ده کا که عه ره بی نازانی، ها تو خوت قسه ی ده گهل بکه."، که قسه م ده گهل کرد براژنه "زله خا"؛ خیزانی شه هید خالید عه لیپوور بوو. گوتم: "ئه وه بو که س لیره نییه؟" گوتی: "کاکه، ئه وه تیکرا وه ری که وتن

بو فرگه. "کابرای عه رهب پرسیییه وه: "ئایا ئه وه ئه شوینه یه تو لیبیان ده پرسسی؟" گوتم: "به لئ و ئه وه به ریوه ن بو ئیره."

که وایزانی، گوتی: "ته له فۆنه که بده وه به ئه فسه ره کان."، ده رکه وت پیی گوتبوون ئیحتیرامی بگرن تا براده ره کانی ده گهنی. هه لویست گۆرا، چا و قاوه به لیشاو هات. له قاوه خوار دنه وه دا بووم، ره حمه تیی که ریم حیسامی و کاک "مه لا ره حمان کاژیی" وه ژوور که وتن. له ده ری له کاک که ریم پرسسی: "گوا عه لی ره زا؟ ئه وه که سه ی قسه م ده گهل کرد عه لی ره زا نه بوو." ده رکه وت عه لی ره زا، له هه ول و تیکۆشانی "نازم گوزار" دا بو کۆدیتایه کی سه رنه که وتوو له دژی سه ددام حوسین، نیوی هه بووه و چه ند رۆژیک به ر له وه ی بگمه به غدا، گیراوه و له زیندان دایه. خوا بتحه سینیتته وه نه جاتم بوو، ده نا وام بو تی نه چینربوو خوش بیتته وه. چه ند رۆژیک پیش کۆنگره که نوینه رانی سامره ندیش گه یشتنه به غدا.

وه ک ره واله تی کار و ته بیعه تی خوی بوو هه م به ر له کۆنگره، کۆنگره ی سیهه م، هه م له ماوه ی باس و وتوو یژه کانی ناو کۆنگره دا، له به ینی ئیمه، کۆمیتته ی سامره ند، واته ری کخراوی حیزب له ده ره وه ی ولات، ده گهل زۆرینه ی کۆمیتته ی ناوه ندی به ریبه ری دوکتۆر قاسملوو، ره حمه تیی که ریم حیسامی و کاک حه مه ده مین، ناکوکی هه بوو و قره مان به رده وام بوو، به تایبه تی له رۆژه کانی کۆنگره، جیاوازی له راو بوچووندا، کیشه ی له سه ر بوو و ناکوکییه کان، زه ق ببوونه وه.

به پیویست ده زانم لی ره دا ۳ خالی سه ره کی له خاله کانی خیلاف له نیوان سامره ند، ئۆپۆزیسیۆنی ناوه وه ی حیزب ده گهل زۆرینه ی کۆمیتته ی ناوه ندی، باس بکه م و به کورتی شییان بکه مه وه.

خالی یه که می ناکوکی ئه وه بوو که زۆرینه، به تایبه تی شه خسی دوکتۆر قاسملوو، پیداکر بوو که کۆنگره ی سیهه م ناوی بنری کۆنگره ی دووهه م. کۆنگره ی دووهه م که له مانگه کانی زستانی سالی ۱۹۶۴ ی زایینی، له گوندی سونی، له باشووری کوردستان به سترابوو "خه لعی" سه لاحیه ت و نیو بکری و هه ردک لای لی بستیندریته وه و به کۆنگره نه ناسری، چونکه له و کۆنگره دا، به ناره وا، دوکتۆر قاسملوو به به کریگیراوی ساواکی

ئیرانی ریژیمی پاشایهتی، له قهلهم درابوو و ئەندامهتی حیزبی لی وەرگیرابوو.

له روانگهی ئیمه وه، ئەو داوایهی دوکتۆر قاسملوو مەنتیقی حیزبی و گشتی تیدا نه بوو. داوایهکی نارەوا بوو له کۆنگرهی ده کرد، کیشهیهک که ئیمه ی ئۆپۆزیسیۆن، قبولمان نه بوو و نه ده چووینه ژیر گوشاریکی ئەوتوو.

ئیمه ده مانگوت و ئیستیدالمان ده کرد که کۆنگرهی دووهه م، به رهه قترین و دروستترین ئۆرگانی حیزب بووه، چونکه زۆربهی نزیک به ته واوی به شاران، به گویرهی ههلبژاردن و نوینه رایهتی ریکخراو و تهشکیلاتهکانی حیزب له خۆی ولاترا هاتبوون و له خودی کوردستانیشدا به ستراره، ئەوه که به رپوه به رایهتی ههلبژێردراوی کۆنگره به پپی هه و مه جالی تایبهتی زه مان، ناکوک بوون و کاربوردیان که م بووه، له گرینگی و ئەهمیهتی کۆنگرهی دووهه م که م ناکاته وه، له کاتی کدا به شیکی هه ره زۆر له وه ههلبژێردراوانه، هه ره له مهیدانی تیکۆشانی سیاسیادا، شه هید بوون.

به لان ده کری و بو کۆنگرهی سیهه م هه یه، برپاری که له سه ر دوکتۆر قاسملوو له کۆنگرهی دووهه مدا درا وه، پووچه ل بکاته وه و نادرۆستیان له قه له م بدا، پاش کیشه یه کی زۆر، هه رواش برپار درا، سه ره نه انجام، زۆرینه له پیداکری خۆی له وه باره وه پاشگه ز بووه و ته سلیم بوو.

خالی دووهه می کیشه ی ناو کۆنگره، مه سه له ی ستراتیژیکی نه ته وه یی و کوردستانی بوو که له لایه ن ئۆپۆزیسیۆنه وه، هاتبو گوړی. ده مانه ویست به به ندیکی ناو به رنامه و ئەساسنامه یی کاریکی ئەوتو بکری که هه ره له سه ر دوخی پيشووی حیزب، نه ته وه یی بوونی حیزبی دیموکراتی کوردستان، شک و گومان بو که س نه هیلیته وه له هه مانکادا بو هه میشه مه رز و سنووری خۆی ده گه ل حیزبی توده ی ئیران دیاری بکا.

زۆرینه ی کۆمیته ی ناوه ندی له دژ بوو. ئیستیدالایان ئەوه بوو و ده یانگوت، رۆژه لاتی کوردستان نه وتی نییه، داها تیکی خۆی له بهر

دهستدا نییه ههروهک ریگیای دهریا و ئاویشی هه ر نییه، بویه پیویسته کوردی پوژههلات، خو له چوارچیوهی ئیرانی خاوهن سهروهت و سامانی نهوت گری بدا و حیزبی دیموکراتی کوردستانیش لهو پیناوهدا کوشابئی. دوکتور قاسملوو پیداکری سهرهکی بوو لهو پوهوه و دهیگوت: "خه لکی مهاباد پهیوهستی به "مهراغه" وه زیاتره، تا سلیمانی!"

ئییمه له رهد و له دزی ئه و چهشنه بوچوونهدا دهمانگوت: "ئهگه ر ئه و بیروکهیه راسته و وایه ئه دی بوچی حیزبی دیموکراتی کوردستان، تا گوریسی لی توند دهبی و دهرهتانی لی دهبری، دهگاته سلیمانی و روو له مهراغه ناکا؟"

به هه ر ئاوایهک بوو، باش باس و خواسیکی زور، گهیشتینه پیکهاتنیک، بهو مانایه که له سهرهتای بهرنامه و ئهساسنامه که کونگره رهیی بو ددها و وهک خوئی بهرنامه سهنه دییهتی ههیه بنووسریتهوه که، کوردستان یهک ولاته و کورد یهک نهتهوهیه، تیکوشانی سیاسی حیزبی دیموکراتی کوردستان، بهشیکه له خهباتی رزگاریخوازی نهتهوهیی کورد.

خالی سیههم ناکوکی و کیشه، دیاردهی سوسیالیزم بوو لهناو بهرنامهی سیاسی حیزبدا، که هه م پهحمهتی کهریم حیسامی و هه م کاک حمهدهمین له ریبهرایهتی حیزبدا، پیداکرییان لهسه ر دهکرد و لایان وابوو له بهرنامهی حیزبدا ئامانجی دوارپوژ بوو کومه لگای کوردهواری دهبی سیستمیکی سوسیالیستی، دیاری بکری و له بهرنامهدا، بگونجی.

ئوپوزیسیون لای وابوو. سیستمیکی سوسیالیستی رهقوتهق له چهشنی سوسیالیزمی ولاتانی شوورپهوی و بولغارستان، سیستمیکی لهبه ر دل و مهقبول نییه، ئهگه ر وشه ی عه دالهتی کومه لایهتی دهگه ل نهبی، بویه پیویسته رسته ی عه دالهتی کومه لایهتی تاریف و ناساندنیک بی لهو سوسیالیزمه که پیشنیار و داوا دهکری. سه رئه نجام "سوسیالیزمی عادلانه" له بهرنامهی سیاسیدا گونجا و ئه وهنده ی له بیرم مابی، تاکو کونگره ی شه شه می حیزب، هه ر سی خالی ناوبراو که ئوپوزیسیونی ناوخوی حیزب پیداکرییان لهسه ر دهکرد به سلامهتی مابوونهوه.

وهک حاشیه و پهراویز.

له کۆنگره‌ی شه‌شه‌مه‌وه، هه‌ر له پێش کۆنگره‌که‌شدا، زه‌مینه‌ی سرپینه‌وه‌ی به‌شه‌ نه‌ته‌وایه‌تییه‌که‌ی ناو سه‌ره‌تای به‌رنامه‌ی سیاسی حیزب، دیاری دا‌بوو. له بیرمه‌ له کۆنگره‌دا یه‌کیک له براده‌رانی ئەندامی کۆمیتته‌ی ناوه‌ندی له ده‌فته‌ری سیاسی ئەوکاتی حیزبدا، که نامه‌وی ناوی بی‌نم، له سه‌رنوو‌سه‌ری ئەو دی‌پرا‌نه‌ قسه‌ی کرد و گوتی: "فلانی مه‌رجه‌کانی ئەندامه‌تی له حیزبی دیمۆکراتی کوردستانی تیدا نییه، چونکه خودم‌وختاری قبول نییه."

له وه‌لامدا گوتم: "ئه‌و براده‌ره به‌رپێزه، ره‌نگه‌ چاوی به‌ پێشه‌کی به‌رنامه‌ی سیاسی حیزب نه‌که‌وتبێ، یان باشی لێک نه‌دابێته‌وه، بۆیه پێی وایه مه‌رجی ئەندامه‌تی له حیزبدا قبولی خودم‌وختارییه، ئیدی به‌شه‌که‌ی دیکه‌ که جاری هه‌ر ماوه و هه‌ر موعته‌به‌ره که ده‌لی، کورد یه‌ک نه‌ته‌وه‌یه و حیزبی دیمۆکراتی کوردستان، به‌شیکه‌ له خه‌باتی رزگاری‌خوازی نه‌ته‌وه‌یی، نایه‌ته به‌ر چاوی."

VII

بییمه وه سهر باسه که ی خۆم.

کۆنگره ی سییه م، کۆتایی پیهات، به خۆشییه وه دوو که سایه تیی دیکه ی ریکخراوی دهره وه ی ولات، له ئۆپۆزیسیۆنی ناوخۆیی حدک؛ واته دوکتۆر هسه ن شهته وی و کاک محهمه د موهته دی هه لبرێردان به ئەندامی کۆمیتته ی ناوه ندی. ئیستا ئیدی هاوده نگی و هاوه له لۆیستی له ئاست کیشه گشتییه سیاسی و نه ته وه یییه کان، گوروتینیکی زیاتری تیگه رابوو و کۆده نگیکی به ده سه لاتتر هاتبو ناوه وه. ئەو یارا و به ههره یه، تا کۆنگره چواره می حیزب له سهر به هاری سالی ۱۹۸۰ پارێزراو و له باو بوو.

به و مانا و شیوه یه، پاش کۆنگره ی سییه میش، ناکۆکی له سهر مه سه له گشته سیاسییه کان، له نیوان ئۆپۆزیسیۆن و زۆرینه ی کۆمیتته ی ناوه ندی ههر مابوو و بنه بر نه ببوو. زۆرینه داوای گه رانه وه ی نووسه ری ئەو یادداشته نه و کاک محهمه د موهته دی ده کرد له دهره وه ی ولاترا بو به غدا، گویا بو کاروباری ریکخراوه یی له ناوه وه ی ولاتدا.

ئیمه بو جییه جیکردنی ئەو داوایه، مه رج و شه رتمان هه بوو. ده مانگوت، ئەوه که ئیستا پیی ده گوتری "کۆمیسسیۆنی ته شکيلات" له ولاتدا، با له به غدا وه لا که وی، بچی له باشووری کوردستان له شار یان له دییه کانی نزیک سنوور، بنکه ی خۆی دابنی. له هه مانکاتدا به رپرسیایه تی کۆمیسسیۆنه کهش به گشتی، به ئیمه ده بی له کوردستان نه ک له به غدا و

له بهردهستی رهحمهتیی کهریمی حیسامیدا، که ئهوکاته بهرپرسی کۆمپسیۆنی تهشکیلاتی حیزب بوو بهبئ ئهوه که هیچ کاریکی تهشکیلاتی و ریکخراوه بییش ئهجامدرا بی. له کوین رهوالی کار و بوچوونی زۆرینه، دوو مهرجی ئیمه وهرنه گیران، ئیمه گه پراینه وه بو دهره وه، بو سهر کاروباری پییشووی خوومان.

لهو نیوانه دا، وا هه لده کهوت که دوکتۆر قاسملوو، کاک همه ده مین سیراجی و رهحمهتیی کهریم حیسامی، بو دانیشتن و کۆبوونه وه ده گه ل ئۆپۆزیسیۆنی کۆمیتته ی ناوه ندی و کۆمیتته ی حیزب له دهره وه، "سامره ند"، که زۆربه ی جاره کانیش هاوړا و هاوه لویست نه ده بوون ده گه ل زۆرینه، جه ماعت له به غدارا ده هاتنه دهره وه. زۆربه ی جاران بو ئالمان و جار جاریش بو سوئید.

جاریکیان لهو جاران، کۆبوونه وه له بییرلینی رۆژاواوای ئه و سهرده مان ده به ستر، وا بزانه نیوه پراستی مانگی پایزی سالی ۱۹۷۴، ئهوکاته ولاتی ئالمان جاری ههر دوو بهش بوو؛ ئالمانی رۆژاوا و ئالمانی رۆژهه لات. بییرلینیش به هه مان ته رتیب دوو بییرلین.

جوابه جهنگی و موناقه شه ی پیویست، به ریوه چوو، کۆبوونه وه ته واو بوو. دۆستان ههرسیک، ده یانه ویست بچن بو سهردانی بییرلینی رۆژهه لات، له پراستیدا ده گه ل ئیمه ش؛ واته ئۆپۆزیسیون، بو ره پییشنیا ریکیان کرد تا ئه گه ر پیمان خو ش بی، ده گه لیان بچین. گوتمان: ده گه لتان نایه یین. ئیوه بو دیداری حیزبی توده ده چنه وی، ئیمه ئاره زووی دیتنی ئه وانمان نییه. "هه رواش دهرچوو له گه پانه وه دا باسیان کرد و گوتیان: "چاومان به که یانووری و رهحمهتیی مامۆستا مه لا حه سه ن قزلجی و رهحمهتیی عه لی گه لاویژ که وتوو، قره یه کی زۆریشمان ده گه ل کردوون له سهر ئه وه که حیزبی دیمۆکراتی کوردستان، حیزبیکی سهر به خو یه و بیجگه له پیوه ندییکی دۆستانه به حیزبی توده وه، هیچ وابه سته گیکی ریکخراوی به حیزبی توده وه نییه و ناشیی."

جا به گویره ی قسه ی ئه وان، ده بی جه ماعتی حیزبی توده ش له دژ بووبن و گوته بییان، حیزبی دیمۆکراتی کوردستان به شیکه له حیزبی توده و

هه ربوویهش ده بی پاشناوی ئیران له دوای ناوه که یه وه بنووسریته وه، واته بی به حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئیران. جا با ئه و دیداره ۳ که سییهی دوکتور قاسملوو و رهحمهتی که ریم حیسامی و کاک حه مه ده مین سیراجی لیره رابوهستی و له بیر نه چیتته وه، چونکه له لاپه رهکانی دوایدا، با ده ده مه وه سهر ئه و مه تله ب و بابته.

با بو جاریکی دیکهش بلیم و تاکید بکه مه وه که له و نووسینانه دا، مه بهستی نووسه ری ئه و یادداشتانه، به هیچ شیوه یه ک ئه وه نییه که به چاک یان به خراپ به هوئ تاریخ بو حیزبی دیموکرات بنووسمه وه، نه ئه و توانایانه له خویدا ده بینم، نه ئه و کارهش به ئه رکی خویم ده زانم. ههروهک، به هیچ چه شنیکیش نامه وی دوستانی حیزبی دیموکراتی کوردستان "هه ردوولا" له و باسانه دا بره نجینم، به لکه ئاره زووم ئه وه یه ئه و هه لسه وکه وتانه ی که له ژیا نی دوورودریژی سیاسی خویدا ده گه لی بووم، به چاک و به خراپه وه بیئمه سهر کاغه ز، به لکه رۆژیک له رۆژان به کاری شتیک بی، ده نا بیجگه له ریز و خوشه ویسیتیکی گشتی بو هه مووان، چم له دلدا نییه به نیسبهت هیچ که سیک و هیچ کور و کومه لیکه وه.

زه مان، له سالی ۱۹۷۵ نزیک ده بووه، گرژی و نه سازان و ده ستیی کردنه وه ی شه ریکی قورس، مالمویرانکار، بو جاریکی دیکه، ئه و جار له هه موو جارهکانی پیشووش توندوتیزتر، له نیوان شورش کورد له باشووری کوردستان و حکوومهتی به غدا، خه ریک بوو وه راست ده گه را.

ئیمه ی ئوپوزیسیونی ناوخویی، داوامان له حدکا کرد، ناوهندی خوئی له به غدا وه لاخا، بچیتته وه کوردستان و له وی جیگیر بی. وه لامیان نارده وه گویا سه روکایهتی شورش پیی باشتتر بووه هه ر له به غدا بمیننه وه، شتیک که ئوپوزیسیون، پیی راست نه بوو. بویه وا به باش زانرا که بو چه ندی و چونی و هه لسه نگاندنیکی نوئی له سه بارهت به بارودوخی نوئی شورش له باشووری ولات، سه فه ری کوردستان بکه مه وه و له ویرا ده گه ل براده رانیس پیوهندی بگرم.

له بهر ئه وه که شهر له هه موو بووردی خویدا، کوردستانی گرتبووه، له ریگی به غداوه گه رانه وه بو کوردستان نه ده گونجا و بو بیرلیکردنه وه نه ده بوو، بویه وام به باش زانی له ریگی لوبنان و سوریه وه بچمه وه کوردستان. ده مزانی نوینه رایه تیی شوورش هه م له بیروت هه یه و هه م له دیمشق، به هاوکاری و له ریگی ئه وانه وه، کار هاسانتر ده هاته بهر چاو.

وابوو که بو مه به ست له پێشدا چوومه بیروت و له وی چاوم به کاک "عه زیز شیخ ره زا"؛ دوست و ئاشنای دیرین، کهوت که نوینه رایه تیی شوورشی وا بزانه له هه ردک لا، هه م له بیروت و هه م له دیمشق، به ئه ستوووه بوو. به یه که وه ده گه ل کاک عه زیز ره زا چووینه دیمشق. له وی کو بوونه وه یه کیش ده گه ل هیزه کوردیه کانی وی ته رتیب کرابوو که ده بوو منیش له و کو بوونه وه دا، به شدار بم.

له نیو کوئی ئه و هیزانه دا، نوینه ری ریخراویکی کولتووری کوردی له لوبنان، که سه روکایه تییه که ی به ده ست ره حمه تیی "جه میل محو" ناوه وه بوو، له و کو بوونه وه یه دا به شدار بوو. نوینه ری، کوری جه میل محو خوی بوو، به ناوی محه ممه د. جه میل محوم له باشووری کوردستان دیتبوو و ده مناسی. وه بال به ئه ستوی ئه و که سه کوردانه ی له وی دیتبوومن و ده یانگوت، محه ممه دی کوری ره حمه تیی جه میل محو، پیوه ندی ده گه ل موخابه راتی سوریه هه یه و له وانیه، له دوورا باسی کو بوونه وه و هه بوونی نووسه ری ئه و یادداشتانه له و کو بوونه وه دا، به موخابه راتی حکوومه تی سوریه، راپورت بداته وه.

وی ده چوو شک و گومانلیکراوی له کوری ره حمه تیی جه میل محو، راست بووی، چونکه وه ک دواتر لیم روون بووه، له سه ر کو بوونه وه که و به شداریم له کو بوونه وه ی ناوبراودا، زانیاری دراوته پۆلیسی دیمشق. ئه و راپورته وای کردبوو که به بی ئه وه ی ئاگادار بم، بکه ومه ژیر چاودیری موخابه راتی سوریه وه، که به ده سگایه کی زور ترسناکیش حیساب ده کرا.

له و سه روبه نده دا، جه نابی مام جه لال، له دیمشق ده بوو به تازه گی له کوردستانرا هاتبو وی. ده گه ل ئه وه ش که ئه و سه روبه ند، سه ره تایی

ئاشنایه تیم بوو به بهرپزیانه وه، له ماوهی ئه و چه ند پۆژهدا که چاوه پروان بووم له نوینه رایه تی پارتیرا، ته رتی بی سه فه ری کوردستانم بو بدری، ده چوومه خزمهت مام جه لال و زۆرتر هه ر له لای ئه و ده بووم. به گویره ی ئامۆژگاریی نوینه رایه تی پارتی، نه ده کرا باسی سه فه ری خۆم بو کوردستان ده گه ل ه یچ که سی ک بی نه گوۆری، لام وابوو نوینه رایه تی شوۆرش له مه به ستی سه فه ره که م بو دیمشق، مام جه لالیان ئاگادار کردۆته وه، که چی وا ده رنه چوو؛ چونکه دواتر ده رکه وت که پییان نه گوته وه.

به و چه شنه چه ند پۆژیک له دیمشق مامه وه، تا پۆژیکیان، نوینه ری پارتی له دیمشق هاته وه لام، ئادریسی حاجییکی دامی له بازاری شاری "قامیشلی" ده گه ل نامه یه کی که بو ی نووسرابوو. ده بوو له قامیشلی بچه لای و له ریگی حاجیه وه به نه ینی ئاوی ئه و دیو؛ واته باشوور، بم.

پۆژی دیاریکراو به ماشینیکی نه فه ره بهر، له یه کی که له کارپۆزه کانی دیمشقه وه به ره و قامیشلی وه ری که وتم. ماشین، بیجگه له من و له شوۆفیر، ۴ که سی دیکه شی تی دا بوو. نیو ماشین ته نگ و ته سک، هه وا گه رم، ریگا دوورودریژ و ناخۆش، بی دیهات و ئاوه دانی، به بی پشوودان و نان و چایه ک پاش ۷-۸ سه عات ریپپوان، گه یشته جی. به جانتای به ده ستمه وه رووم کرده نیو بازار، پرسیار پرسیار دوکانی حاجیم دۆزیه وه، به لان له به رده رگای دوکان و له کاتی که ده گه ل حاجی ده دوام، کابراگه لی نیو ماشینی که له دیمشقرای پی هاتبووینه قامیشلی به دی کرد که له قوزبنیک خویان گرتبوو و چاوه دیریان ده کردم.

فه وری وه خو هاتمه وه، به لان هه ر ئه وه نده م پی کرا که به حاجی بلیم: "نه تو من ده ناسی، نه من تو، ئه وه نده ی که له بهر دوکانه کهت راوه ستاوم، هه ر بو پرسینی ئادریسی هۆتیل بووه." ئیدی کابرایان، گه یشتنه سه رم، خویان ناساند که پۆلیسی خه فیه ن، وه پیش خویان دام بو ئیداره ی پۆلیسی قامیشلی.

له ئیداره ی موخابه رات، له پیش ئه وه دا پرس و جواب ده ست پی بکا، به بیانوی چوونه سهر ئاو چوومه ناو ئاوده ستی ئیداره وه، له ویدا نامه ی که بو حاجی نووسرابوو ورد ورد دریم و فریم دا خو و حاجیم له و باره وه رزگار کرد، هیچ سه نه د و به لگه یه کی به نووسراوه، له بهر ده ستدا نه ما. زوری پی نه چوو پرس و جواب ده ستی پیکرا. کیی؟ له کوپرا هاتووی؟ بو لییره ی له و ولاته؟ چکاره ی؟

پرس و وه لام تا درهنگانی کیشای. بویان ناسراو بووم و له کو بوونه وه ی دیمشق و دیدار ده گهل جهنابی مام جهلال و نوینه رانی پارته ی له وئی، ئاگادارییکی وردیان هه بوو که هیچکام له وانهم ئینکار نه کردن، ههروهک ئه ندامه تی و به پرسایه تی خو م له حیزبی دیموکراتی کوردستاندا نه شارده وه، به لان چوون بو باشووری کوردستانم ئینکار کرد، بوونی خو م له وئی وه ک کابراییکی توریست هیئا گوئی، که به دوای شاره زایی و زانستی نویدا بگه ری و خو ی پی پر زانست بکا، بازاریش هه ر به و مه به سه ته چووم و له حاجیش ئادریمی هوتیلک، شتیکم، پرسوووه تا شه وئی لیی بمینمه وه.

سهرت نه یه شینم له سه ررا گیرایانمه وه بو دیمشق، له وئی بی پرس و جواب له زیندانیان قایم کردم. جانتا، پاسپورت و بره پوول و پاره یه کی پیم هه بوو هه موویان لی ئه ستاندم. ئه و ژووره ی منیان تی هاویشت ۸ که سی دیکه ی تیدا بوو که به گشتی سهر به ریکخراوه کانی فه له ستینی و سیاسی بوون. مالیان ئاوا بی، که زانیان کوردم و له سیاسه تیشدا کار ده کم، ئیحترامیان گرتم. په توو و بالنجیکیان دامی و ئه وه نه ده ی ده گهل ئه وان له ژووری زینداندا بووم، هه ر له نان و چای ئه وانیشم خوارد. خو م چم پی نه بوو، زیندانبانیش هیچی نه ده دا به زیندانی، نه نان، نه چا و نه خو راک.

ده وری ۱۶-۱۷ رۆژیک له زینداندا مامه وه، رۆژیکی به دوامدا هاتن و بردیانم بو ئیداره ی موخابه راتی گشتی، له وئی هه واله ی ژووری به رپرسی موخابه راتیان کردم. دواتر لیم پوون بووه که ئه و کابرایه هه م به عسی هه م ده سه لاتداریکی نیو حیزبی به عس و هه میش کابرایه کی ناسیاو و به ناووده نگی ریژی می

سورییه، به نیوی "عبدوللا احمر". کابرا زوری حورمهت گرتم، به چا و قاوه میوانداری کردم، هه موو شتومه که کانی خومی دا وه دهستم، هیندیکیش له سهه بهرنامهی سیاسی و داوای حیزبی دیموکراتی کوردستان بو رۆژهه لاتی کوردستان دواین، دواتر تهلهفونیکی کرد و به لایه نی سهه تهلهفونه که ی گوت که ئەمیر لییرهیه ئەگەر بتهوئ قسهی دهگهل بکهی. که له ولاره دهنگ هات، تیگهیشتم جهنابی مام جهلال له سهه خهتی تهلهفونه که یه. گوتی: "ماشینت بو ده نیرم وه ره ئیره." عه رزم کرد: "جاری ده چمه هوتیل، که میک به خوم راده گم، ئیواری دیمه خزمهت."

مام جهلال گپرایه وه و گوتی: "ئه ورۆ سهه له به یانی چومه لای عه بدوللا ئەحمەر، له نیو قساندا باسی تو ی هینایه گور و لی پرسیم ده یناسی کییه؟ گوتم به لی ده یناسم و هه ر دوستیشمه، بو ده پرسی؟ گوتی له لای ئیمه یه، له قامیشلی گیراوه و له ویرا هیناویانه ته وه ئیره." جهنابی مام جهلال داوای لی ده کا تا ئازادم بکه ن، له سهه داوای به ریزیان ئازاد کرام و له کۆلم بوونه وه، مالی مام جهلال ئاوه دان بی.

گیره وکیشه ی گران و زیندان، وای هینا بووه پیش که ئیدی هه م ئاشکرا ببووم و هه میش وه درهنگی که وتبووم، تازه ئیدی له په روپوی سههه ری کوردستان که وتبووم، وازم له دیداری ئەمجاره ی ولات هینا، له ریگای ترکیه وه گه رامه وه سوید.

شه ری حکومه تی ئیراق له باشووری کوردستان دریزه ی هه بوو. ریزیمی ئیراق، بیجگه له به کاره یانی هه موو ته جهیرات و توانا کانی شه ری خوی له باشووری کوردستاندا، ئەمجاره زهخت و گوشاریکی که موینه ی خسته سهه مال و مندالی پیشمه رگه و کاربه ده ستانی شوړش که له شاره کاندایا بوونه وه، به چه شنیک که ده یان هه زار کهس له مال و مندال، ئاواره ی کیوان بوون و په نایان برده بهر ده سه لاتی ریزیمی پاشایه تی ئیران.

ویژدان و زهمیری سه رجهم کۆمه لگهی کورده واری له هه موو به شه کانی ولات، بو پشتیوانی له شۆرشی ئەیلوول و دژایه تی ده گه ل رێژی می ئی پراق، وه جۆش هاتبوو. گوشاری ئیمه ش له دهره وهره پرا بو سهر براده رانمان له به غدا، به و پییه قایمتر و پتهوتر ده بوو، داواکار بووین ئەو به شه له سه رکردایه تی حیزب که ههر له به غدادا مابوونه وه، یان بی نه دهره وه ی ولات، یان به گشتی به غدا چۆل بکه ن و بچه وه کوردستان.

له و سه ره به نه دا، دوکتۆر قاسملوو؛ هاوپی ده گه ل کاک همه ده مین سیراجی، هاتنه دهره وه و له ئالمان له شاری "ئیسن" کۆ بووینه وه. دوکتۆر قاسملوو ئاماده گی خۆی بو مانه وه ی له دهره وه ی ولات له و هه لومه جالدا، دهربری و دژایه تی کی نه بوو ده گه ل مانه وه ی له دهره وه دا. سه ره پای موخاله فه ت و دژایه تی کاک همه ده مین بو مانه وه، له دهره وه ما و نه گه راوه ئی پراق، له ولاتی فه رانسه جیی خۆی کرده وه. گوشاری ئیمه له سه ر دوکتۆر قاسملوو بو نه گه رانه وه ی به غدا ی، کاریگه ری خۆی هه بوو ههروهک پشتیوانییه کیش بوو بو ئەو له به رامبه ر داوکاری پاشماوه ی ئەندامانی کومیته ی ناوه ندی حدکا که داوای گه رانه وه ی به غدا یان لی ده کرد.

وهک ده زانین، سه ره نه نجام، شۆرشی ئەیلوول، به سازانی شای ئی ران و سه ددام حوسی نی ئی پراق، له کۆبوونه وه ی سه رانی ولاتانی خاوه ننه وت له "ئه لجه زایر"، له کۆتایی مانگه کانی سالی ۱۹۷۵، شکستی هی نا، ئەوه قهوما که قهوما و هه مووانمان، به درێژایی و به پانی، له شوینه واره کانی ئەو تیکشکانه ده زانین و ئاگادارین.

ماوه یه کی کورت، له پاش هه ره سه یانی شۆرش، له که شه وه وایه کی پر له ناره زایه تی و گله مه ندی له به رپۆه به رایه تی شۆرش و له وه ی که شۆرشی پر هیو او هومی دی نه ته وایه تی کورد تووشی بلا بوون و شکست هاتبوو، ههر له م ده ورو به رانی شدا، کۆمه له ی خویندکارانی کورد له ئورویا؛ که ریک خراویکی کۆشاو و به کاری خویندکاری سیاسی بوو له دهره وه ی ولات، له شاری بی رلینی رۆژاوا، کۆنگره ی سالانه ی خۆی پیک هی نا بوو. ئیمه ش؛ وی پای به شیکی

زۆری دیکه له خویندکار و کارگیڕانی سیاسی، لهوئ بووین و حزوورمان هه بوو.

باس و کیشهی پیش کردنه وهی کۆنگره، پرووی له وه بوو که ته فاهووم و سازانی لایه نه سیاسییهکانی باشووری کوردستان، که پرانی و زۆربهی زۆری کۆمهله که بوون، ئاسته م و پرووی له نه گونجانه پیکه وه. به شیکێ زۆرتی نیو کۆمهله که ده یه ویست هه ل و مه جالی نوئی پاش شکستی شوپش، قبول نه کا و هه ر له سه ر هه مان هه وا و ره وتی پیشووی خوئی بره وا. لایه نی به رامبه ر که به ره به ره ناره ناری ده ستپیکردنه وهی بزووتنه وه یه کی تازه ی به گوئیاندا ده خویند، ئاماده نه بوو ده گه ل سیستمی رابردوو کار بکا.

سامپه ند، کۆمیتهی حیزب له ده ره وهی ولات، پیشنیاری گۆرانی نیو و ستراتیژی تیکۆشانی کۆمهله ی خویندکارانی کورد له ئورویای به شیوه یه کی نوئ و کوردستانی هینا گۆرئ. به و مانایه که نیوی کۆمهله، بگۆردری و بیئ به "کۆمهله ی خویندکارانی کوردستان له ده ره وهی ولات"، کۆمهله خویندکارانی کوردستان له ده ره وهی ولات، به رپوه به رایه تییکه شی، گشتی و له هه موو به شهکانی کوردستانه وه بی، ههروهک خهباتی کوردایهتی و کوردستانی، به ره و رزگاری یه کجاری ره چاو بکا.

لایه نی سوننه تی، هه ر له سه ر شیوازی پیشوو، به پیچه وانه ی به شهکه ی دیکه، گوئی له و پیشنیار و داوایه نه بوو. ناچار ئه ندامان بوون به دوو به شه وه. به شیک به نیوی قه دیمی خوئی، یانی کۆمهله ی خویندکارانی کورد له ئورویا و به شهکه ی دیکه ش وه ک باس کرا، نیوی کۆمهله ی خویندکارانی کوردستان له ده ره وهی ولاتی بوو خوئی هه لگرت، چوارچیوه ی کوردایه تی و کوردستانییوونیشی بوو خوئی هه لبژارد. هه ر لایه نه ی خهباتی جیاوازی خوئی، به پیی پرنسیپه دیاریکراوهکانی خوئی ده ست پیکرد.

نهوشیروان مسته فا له کتییی خویدا به نیوی "له دانووبه وه بوو خری ناوزهنگ"، لاپه ره ی ۵۴، له و کۆنگره یه ده دوئ و به بیئ ئه وه ی هه ر له ویش

بووبی له زمانی نووسه ری ئه و یادداشتانه وه، ده گپیتته وه و ده لی: "ئهمیری قازی، دمرستی کورده ئیرانییه کان، گوتویه تی ئیمه ئاماده نین له ژیر یه ک سه قف ده گه ل جه ماعه تی بارزانی دابنیشین .:

ویده چی نهوشیروان ئه و قسه یه ی له که سیکی دیکه بیستبیتته وه، به قسه ی منیان بو گپرابیتته وه. وه ک شیعه کان ده لین: "پاوی سوننی بووه." ئهم گوتیه، گوته ی نووسه ری ئه و ئه و یادداشتانه نه بوو، به لکه گوته ی دۆستیکی دیکه بوو که نهوشیروان مسته فا خه ریکه له ملی نووسه ری ئه و دیرانه ی ده په ستیوی. له نیوان ساله کانی ۷۶-۷۸ د ته نیا دوو بابته م پی شک دی که له پروانگه ی خومه وه لام وایه بو وه بیره یانانه وه ده بن.

VIII

یه کهم، به پیی پئشنیاریک له حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئیرانرا، داوایهک هاته گۆرئ که بو پیکهینانی به رهیهکی کوردستانی به مه بهستی دامه زانندی ستراتیژیکی نه ته وهیی، کۆبوونه وهیهکی ههراو له نیو ریکخراوه سیاسییهکانی کوردستاندا، به سترئ.

لهم پیناوه دا، وا به باش زاندا که له دهستییدا هه ره یه کییتی نیشتمانی کوردستان و چه ند ریکخراویکی دیکه ی کوردستانی رۆژاوا و باکوور تییدا به شدار بن، ئەوانه ی که پیوهندی نیزیکترین پیکه وه هه یه. بریار بوو کۆبوونه وه که له ولاتی "لوبنان" و له شاری بیروت، به سترئ. له حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئیرانرا، نووسه ری ئەو یادداشتانه چووبوومه وئ، له یه کییتی نیشتمانی کوردستانرا، چه ند ئەندامی سه رکردایه تی به شداریان هه بوو و له رۆژاواش، نوینه رانی ۲ ریکخراوی دیکه، هاتبوونه کۆبوونه وه که. له سه ره به رهیهکی کوردستانی و ستراتیژیکی نه ته وهیی، هه موو لا به گشتی ده گه ل و کۆک بوون، به لان له سه ره دوو خال، ناکۆکی له بوچووندا ده گه ل یه کییتی، هاته ئاراوه.

خالی یه کهم، یه کییتی نیشتمانی کوردستان، هه قی "ویتۆی بو خۆی داوا ده کرد، دژ به ره بوون به به شداربوونی هیندی له ریکخراوهکانی باشوور و رۆژاوا. ئیمه لمان وابوو نابئ هیچ ریکخراو و حیزبیکی کوردی له ده ره وهی به ره دا بمینیته وه، مه گه ره ئەوانه ی که به ویستی خۆیان نایانه وئ به شدار بن.

خالئ دووهه می ناکوکی ئه وه بوو که به رای ئییه و به به لگه و ده لیله کانی به گویره ی رۆژگاری ئه و کات ده مانه یاننه وه، ناوه ندی خه بات و ستراتیژی نه ته وایه تی بو به ره، ده بوو باکووری کوردستان بی، له حالیکدا یه کیته ی پیداکر بوو که ئه و ناوه نده ده بی باشووری کوردستان بی و ئاماده ش نه بوون قبول بکن که ئه و کیشه یه بو باس و لیکۆلینه وه یه کی گشته ی ریکخراوه کوردستانییه کان و بریاریکی هه مه لایه نه له و روانگه یه وه بمینیتته وه، بویه له راستیدا، بابه ته که به فه رامۆشی سپیردرا.

بابه تی دووهه می که بو لیدوان بی له نیوان ساله کانی ۷۶-۷۸ دا، ئه وه بوو که حیزب له هه ولدا بوو تا به شیوه یه ک له شیوه کان، به شیک له ناوه ندی خو ی ببا ته وه ناوخوی ولات له رۆژه لات و چه شنه خه باتیکی تیکه لاه و له کاری سیاسی و به رگری له خه باتی سیاسی، به شیوه ی چه کداری، بینه ته مه يدانی کرده وه. پاش باس و کیشه و لیدوانیکی چه ندین مانگه له و باره وه، سه رئه نجام کۆمیتته یه کی ده سه لاتدار و خاوه ن سه لاحیه تی بیسنووری حیزبی، به نیوی "سیامی"؛ تیکه لاه و له وشه کانی سیاسی و نیزامی، پیکه ات.

کۆمیتته، له و که سانه له سه رکردایه تی و له کادره کانی حیزب پیکه اتبوو که ئاماده گیی خو یان بو چوونه وه ی ناو ولات، راگه یانده بوو. وه بیرم دی دوکتۆر قاسملوو، کاک سه یه ر سوول بابی گه وره، کاک سه لیم بابان و نووسه ری ئه و یادداشتانه، ئه ندام بووین له سیامیدا که هه ر ئه و ناوانه م له ئه ندامانی کۆمیتته که له بیر ماوه، نازانم که سی دیکه شمان هه بوو که له بیرم کردبن یان نا.

گه رانه وه ی سیامی بو ولات شله و تونده ی پی ده کرا. زۆرینه ی کۆمیتته ی ناوه ندی دژ به وه بوون، که سیامی ده ست به کار بی. له وه ده ترسان به گه رانه وه ی سیامی بو ولات، ئه وان که دژ به پیکه اتنی کۆمیتته ی سیامیش بوون، بکه ونه په راویزه وه و ده سه لاتنی ناوخوییان له حیزبدا پی نه مینی.

هه نگاوانانی سیامی بو پرۆژه ی به ر ده ست، کیشه ی تیکه وت و تا سه ر و به ندی گروکفی کۆمه لانی خه لکانی ئیران هه رله قسه دا مابوو و تا ئه و

سه روبه ندى خایاند که حکومه تی ئیپراق، ئایه تولا خومهینی له ریگی
"کویت" هوه به ره و ولاتی فه رانسه، ره پال نا.

ئه وکاته، دوکتور قاسملوو بو فه رانسه ی بانگ کردم، تا ئه گهر بکری
دیداریکی خومینی پیک بینین و ههر له ویشرا بگه رینه وه به غدا و به ره و
رۆژه لات. چووم بو فه رانسه و چه ند رۆژیکیش له وئ به هیوای دیداری
ئایه تولا خومینی، مه حتهل بووین؛ به لان دیدارمان بو مه یسه ر نه بوو،
ئاخری به ره و به غدا شور بووینه وه.

له به غدا، پاش وه لانانی بره ناکوکی و ناله بارییه کی ناوخویی، بریار درا
3 دهسته، یان 3 ئیکپ، له روانگهی خومه وه، ههر له سه ر بنج و بنه وانی
کومیتهی سیامی، پیک بی و گه رانه وه ی ئه و سی دهسته یه به ته وای له
ئیراقییه کان و ته نانته له نیو خوشماندا، نهینی بی و باس نه کری.
به رنامه وا دانرا ههر له به غدارا ون بین.

دهسته ی یه که م، کاک مه لا عه ولا و نووسه ری ئه و یادداشته نه. دهسته ی
دووه هم، کاک سه لیم بابان و کاک هاشم که ریمی و کاک مه لا سه سن
شیوه سه لی. دهسته ی سیه هم، دوکتور قاسملوو و کاک سه یید ره سوول بابی
گه ره.

له پیش وه ریکه وتندا، له هیندیک کورد گوته نی فسکه فسکی ناوخویی و
کوبوونه وه ی دوو به دووی ده گهل دوکتور قاسملوو دردوونگ بووم. جا
چونکه فرچکم به و شیوه سیاسه تکرده و به و نه وعه هاوکارییه له
سیاسه تدا نه گرتوو، دردوونگی خوم ده گهل دوکتور قاسملوو هیئا گوړی و
له مه سه له م پرسى. لیم پروون کراوه که به هیندیک سازانی له بنه وه ی،
گه رانه وه ی ئه و ده ستانه بو کاری سیاسی و ته شکیلاتی، نه له ژیر
چاودیری کومیتهی سیامیدایه، نه له ژیر چاوه دیری کومیتهی ناوه ندیدا
و ته نانته نه پیروه ی له هیچ دهسته یه کی سیاسیش ده کا. نه زارته و
به رپرسیاریکی لی نییه، بیجگه له خو ی و له دوکتور قاسملوو.

پرسیم: "ئهدی چوون و کی؟ مه گهر ئیمه ئینسانی ریخراوه و حیزبیک
ئین! مه گهر له نیو ئیمه دا قه رار و بریاری دهسته جه معی و پله و پایه ی

رێکخراوهیی نه ماوه؟ کۆمیتتهی ناوهندی و دهفتهری سیاسی چییان لێ هاتوووه؟ "کاک مهلا عهولا که لهو بهینهدا حازر و لهوئ بوو هاته نیو قسهکانی ئیمهوه و گوتی: "من ئهه کومیتته ناوهندییهم قبول نییه، هه لیده وه شینمهوه! دوکتۆر قاسملوو مات بوو، چ دهنگی نه کرد. لیم روون بوو ئهه سکوتته، نیشانهی رهزایه.

گوتم، رووی قسهه له دوکتۆر قاسملوویه و ده لیم: "خۆم به کابرایهکی حیزبی دهزانم. باوه ریم به کاری گشتی و به قهرار و بریار ههیه، له روانگهی منهوه ئهه کومیتته ناوهندییه، به ههر که موکوورپییه که وهش بی، تا کۆنگرهی داهاوو مه رجهعه و به رپوه به رایه تیی حیزبی به ئهستوو هیه، تا ئهه کاته کهس بوی نییه کومیتتهی ناوهندی هه لوه شینیتتهوه و هه روا به که یفه دهسه لات و به رپرسایه تی لێ بستینیتتهوه و خوئی لێ بکا به دهسه لاتدار." گوتم: "ئه گهر له بهر کورده نامووسی نه با و له وه نه ترسابام که بلین ترسا و نه یویرا روو له کاریکی جیدی بکا، گه رانه وه ده گه ل ئیوه و هاوکاریی ئیوهم نه ده کرد، به لان دهی با وابی." کاک مهلا عهولا، له و کاتدا، ئه ندامی کومیتتهی ناوهندی نه بوو.

دهستهی ۱ و ۲، به یانیکی زوو به ماشینی که له به غدارا وه ری که وتین، ئیواره یه کی رۆژکورتی پایزی، گه یشتینه ماله براده ریکی خو مان، له شاروچکهی سه نگه سه ر. بو ههر کام له دهسته کان، براده ری شاره زای رپگاو بان، له شوینی دیاریکراو چاوه روان ده بوون، رپگا و شوینی گه رانه وهی ههر دهسته یه ک له یه کتر جیاواز بوو، بو یه له سه نگه سه ررا، لیک جیا بووینه وه.

دهستهی ئیمه؛ واته کاک مهلا عهولا و نووسه ری ئهه یاددا شتانه، به شاره زایی دوو کهس له براده رانی خو مان که له وه خته کانی پیشتیشدا ههر پیشمه رگه بوون، کاک خدر مه نگور و براده ریکی دیکه، ده گه ل داها تنی تارمایی ئیواری له سه نگه سه ر ده رکه وتین. سه رتاسه ری شهو به نیو رپگای پر له پایگا و عه سه که ری ئیراقیدا، بی ده نگ و بیوچان، به کیو و شاخدا کوتامان، له بهخت و شانسی خو مان بی ته قه و ته هله که، رپمان

ئەو کۆمیتە، بەداخەو، ویستووێه له خۆشەویستی سولهیمانی موعینی کەلک وەرگری و پاشان بۆ خۆی بەرپۆه بەر بی. پاشانیش کاک سولهیمانی موعینی ئەوێ هەست پێ کردبوو. دیارە جوولانەوێه کە هەر دەبوو تێک بشکێ، بۆ؟

۱- ئاگان، بەهۆی ئینقلابی سپی، زۆریان پوو دە کوردایهتی و حیزبایهتی کردبوو و زۆر بەزەقی پشتیوانیان له حیزب دەکرد، بۆیه خەلک دەپرینگاوه.

۲- جووتییرهکانی کوردستان تارادەیهک بە ژیان و زەمین و وەتاغ دروستکردن و ناسینی ئوستاندار و چوونە تاران و شتی واوه مەشغول بوون. دوودل بوون چ بکەن.

۳- تەشکیلات هەر نەبوو، یان زۆر کەم بوو.

۴- پشتیوانی خارجی هەر نەبوو، رادیۆی (پهیکي ئیران) یان نە سەرەتاوه لی ببوو بە هومیّد باسیان بکا، ئەو نابیته پشتیوان.

۵- کوتوپر دەست پێ کرا و هیچ نەخشەئێ نەبوو، بگره پێشمەرگهکان لهبەر ناوچهگهرايي نواندن و هیندیك کاری ناحەزکردنی خەلک تارادەیهک دوودل بوون، کاک سولهیمانی توانای رابهری کەم بوو.

۶- دۆستایهتی مستهفا بارزانی دەگەل حەمەرەزاشا و راونان و گرتنی پێشمەرگهکانی حیزب بەهۆی چهکدارهکانی بارزانی له کوردستانی عێراق و شههیدکردنی (برایم دهلاوی) له گوندی ئالانی له بناری هەلگوردی به بەشداری جاش و ژاندرمی ئیران و بارزانیهکان هەموو شاهیدی ئەو بوون کە ئەو جوولانەوێه سەرکەوتوو نابێ.

من و ئەمیری قازی لەو کەسانە بووین کە هەر له پۆژی هەوێدا موخالیف وەستاین و له کاری وان، بیلایهن ماینهوه. لامان وا بوو دەبی جارێ ناکۆکیی ریبهرايهتی به لایهکدا بکهوئ، خهتیکی پوون ههبی و کاری تەشکیلاتی بکری، جا پاشان جوولانەوێه چهکدارانه دەست پێ بکری. له یادمه کە من موخالیف وەستام، پێشمەرگهیهکی ساکار، کە

پاشان باشیش دهرنه چوو، گوتی: "کاک سوله ییمان ده ستوورم پی بدا به فیشه کیکی تا میانداووی به ئەستوی من."

دیاره من که له ئیرانرا تازه هاتبووم ئاگام له زور شت هه بوو، زور له روونا کبیره کان و لادییه کان و زور بهی خه لک، ئەو سه رده م بارزانیا زور لا گه وره تر بوو له رابه رایه تیی ئەوده می حیزب. به لام پاش ته حویلدا نه وه و کوشتنی کورده ئیرانییه کان، بارزانی ریز و قه دری هاته خواری.

دیاره ئەوکات ئەوانیش چیاان به به ره وه نه مابوو، زور بهی کادره باشه کان شهید بوون. زوریان وه فیاان به قه ولی خویاان نه کرد، زوریان به ناچاری خویاان به کوشت دا. ئەوهی مابوو هه پهنای بو بارزانی هینا و که به داخه وه بی شه رتی کرد و هیندیکی وه ک سالح لاجانی و سوله یمانی که ره قه شان و عه ولای بایزه قنجهی ته سلیمی رژیم کرده وه و له جه لدیانی ئیعدام کران. هیندیکیش به زیندانیی دوورودریژ حوکم دران، به داخه وه جوولانه وه که تیک شکا، زور زیان کهوت، زور کوردی به که لک فیدا بوون.

به لام بوو به به شیکی زیپرین له جوولانه وهی کورد. یادیان نه مر و روحیاان هه میشه شاد بی. ئەوانه په راویزن و چونکه له گه ل ژیاانی مندا پروویان داوه به کورتی باسم کردن، ده نا نامه وی تاریخ بنووسم.

پاش ئەوهی دوو سال له سونی و شیخان، له بنکه کانی حیزب ژیاام، ده توانم بلیم له باری خزمهت و پاک و خاوینی بو ره فیه کانم بی که لک نه بووم. له گه ل شهید شه ریفزاده و مه لا ئاواره و کاک ئەمیری قازی و کاک مینه ی سیراجی و سالاری ههیده ری، ماوهی ۵ مانگیک له گه لوه رزی سونی پیکه وه زور به خوشی ژیااین. من و سالار به سه فه ر چووین بو کوئیستانی قه ندیل بو چادری ئیمه و ماوهی چه ند مانگیک ماینه وه. له و ماوه یه دا چاره نووس له گه ل کچه کوردیکی ساکار و بییری کوئیستانانی کردمه ئاشنا و پاش مه شوهرهت و لیكدانه وه هه ردوو کمان به دلکی پاک و خوشه ویستییه کی بیگه رد به لئینیمان پیک دا شه ریکی ژیاانی داها توو بین.

کچه که ناوی (ئامان) و ناوی دایکی فاتم و ناوی بابی مینه بوو، خه لکی گوندی (قوباد به گیان) له به ری میرگان بوو. له باری فکر و ئاقله وه به

شانازییه وه ده لیم زور شتی لی فییر بووم. تا خوا حهز بکا ئازا و بهرپیز و ده تهنگانه و نه داری و ده ربه ده ریدا هه میسه هاوړی و یاوه ریکی باش بوو. له یادمه کاتیك به هیلکی کوپته ران لییان ده داین، من بریندار بووم، نه ویش بریندار بوو؛ به لام منی له کول کرد که لاقم له کار که وتبوو. کاتیك گوتم: "دایکی شنه نه و خوینه چییه؟" گوته: ئیی تویه، له بهر دلی من نه یگوت بریندارم، تا کوپته ره کان رویشتن: نه و کاته گوته: "منیش زور بریندارم، له بهر تو نه م ده گوت تا نارحه ت نه بی."

دیاره ده ژیانی سیاسی و کومه لایه تی مندا یه کجار زور نه خشی بهرچاوی بووه و شانازی ژیانی من به شیکی نه و ژنه نازدار و خوړاگر و بهرپیزه یه. هه م دایکیکی زور باش بووه بو روله کانمان و هه م هاوړپییه کی به که لک بووه بو من.